

03.05.1997

Sayı: 22978 (1. Mükerrer)

Milletlerarası Sözleşme

**Kimyasal Silahların Geliştirilmesi, Üretimin
Stoklanması ve Kullanımın Yasaklanması ve Bunların İmhası ile ilgili Sözleşme Karar Sayısı: 97/9320
Bakanlar Kurulundan**

1- Türkiye tarafından 13/1/1993 tarihinde Paris'te imzalanan ve 4/4/1997 tarihli ve 4238 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Kimyasal Silahların Geliştirilmesinin, Üretiminin, Stoklanmasının ve Kullanımının Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşme"nin onaylanması,

2- Söz konusu Sözleşmenin "Ulusal Yürütme Önlemleri" başlıklı VII nci maddesinin 4 numaralı fıkrası uyarınca Sözleşmenin ulusal uygulamasını ve Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü ve diğer taraf devletlerle irtibatı sağlamak üzere, 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Kanun ile 24/6/1994 tarihli ve 4009 sayılı Kanun çerçevesinde Dışişleri Bakanlığı'nın "Ulusal Makam" olarak tayin edilmesi ve Dışişleri Bakanlığı'nın, bu Kararname uyarınca üstlendiği "Ulusal Makam" işlevini, Sözleşmenin uygulanmasında yetki ve görev alanlarını ilgilendiren diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon, danışma ve işbirliği halinde yerine getirmesi;

Dışişleri Bakanlığı'nın 16/4/1997 tarihli ve USGY-1134 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 29/4/1997 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof.Dr.Necmettin ERBAKAN
Başbakan

Prof.Dr.M.SAĞLAM
Dışişleri Bak.
ve Başb.Yrd. V.

F.ADAK
Devlet Bakanı

N.ERCAN
Devlet Bakanı

Doç.Dr.A.GÜL
Devlet Bakanı

I.SAYGIN
Devlet Bakanı

Prof.Dr.S.TEKİR
Devlet Bakanı

N.KURT
Devlet Bakanı

Ş.KAZAN
Devlet Bakanı V.

N.K.ZEYBEK
Devlet Bakanı

L.ESENGÜN
Devlet Bakanı

N.K.ZEYBEK
Devlet Bakanı V.

A.C.TUNÇ
Devlet Bakanı

B.AKSOY
Devlet Bakanı

G.DAĞDAŞ
Devlet Bakanı

M.AKŞENER
Devlet Bakanı V.

T.R.GÜNERİ
Devlet Bakanı

A.YILMAZ
Devlet Bakanı

A.C.TUNÇ
Devlet Bakanı V.

B.ŞEKER
Devlet Bakanı

Dr.A.DEMİRCAN
Devlet Bakanı

Ş.KAZAN
Adalet Bakanı

T.TAYAN
Milli Savunma
Bakanı

M.AKŞENER
İçişleri Bakanı

Doç.Dr.A.ŞENER
Maliye Bakanı

Prof.Dr.M.SAĞLAM
Milli Eğitim
Bakanı

C.AYHAN
Bay.ve İsk.Bakanı

N.KURT
Sağlık Bakanı V.

Ö.BARUTÇU
Ulaştırma
Bakanı

M.DEMİRCİ
Tarım ve Köy.
Bakanı

N.ÇELİK
Çal.ve Sos.Güv.
Bakanı

M.H.DAĞLI
Sanayi ve Tic.
Bakanı V.

F.ADAK
Enerji ve Tabii
Kay. Bakanı V.

İ.KAHRAMAN
Kültür Bakanı

B.ŞEKER
Turizm Bakanı V.

M.H.DAĞLI
Orman Bakanı

M.Z.TOKAR
Çevre Bakanı

Kimyasal Silahların Geliştirilmesinin, Üretiminin, Stoklanmasının ve Kullanımının Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşme

BAŞLANGIÇ

Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletler,
Sıkı ve etkili bir uluslararası gözetim altında, kitle imha silahlarının her çeşidinin yasaklanması ve ortadan kaldırılması da dahil olmak üzere, genel ve kapsamlı bir silahsızlanma yolunda etkili bir ilerleme sağlama amacıyla hareket etmeye kararlı olarak,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaçlarının ve ilkelerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmayı arzularak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun, 17 Haziran 1925 tarihinde Cenevre'de imzalanan, Boğucu, Zehirli veya Diğer Gazların ve Bakteriyolojik Savaş Yöntemlerinin Savaşta Kullanımının Yasaklanması Protokolünün (1925 Tarihli Cenevre Protokolü) ilke ve hedeflerine aykırı her türlü fiili müteaddit defalar kınandığını anarak,

Bu Sözleşmenin, 1925 tarihli Cenevre Protokolünün ve 10 Nisan 1972 tarihinde Londra, Moskova ve Vaşington'da imzalanan, Bakteriyolojik (Biyolojik) ve Zehirli Silahların Geliştirilmesinin, Üretilmesinin ve Stoklanmasının Yasaklanması ve Bu Silahların İmhası ile İlgili Sözleşmenin ilke ve hedeflerini ve bunlar tahtında üstlenilen yükümlülükleri tekrar teyit ettiğini kabul ederek,

Bakteriyolojik (Biyolojik) ve Zehirli Silahların Geliştirilmesinin, Üretilmesinin ve Stoklanmasının Yasaklanması ve Bu Silahların İmhası ile İlgili Sözleşmenin IX uncu maddesinin içerdiği hedefi hatırlarında tutarak,

Bu Sözleşme hükümlerinin yürürlüğe konulması ve böylelikle, 1925 Tarihli Cenevre Protokolüyle üstlenilen yükümlülüklerin tamamlanması suretiyle, bütün insanlığın esenliği uğruna, kimyasal silahların kullanılması ihtimalini tamamiyle ortadan kaldırmaya kararlı olarak,

İlgili anlaşmalar ve uluslararası hukukun ilgili prensipleri ile vücut bulan, herbisitlerin bir savaş yöntemi olarak kullanımının yasaklanması gereğini benimseyerek,

Kimya alanında elde edilen başarıların, yalnızca insanlığın yararına kullanılması gerektiğini düşünerek,

Bütün Taraf Devletlerin ekonomik ve teknolojik gelişmesini güçlendirmek için, bu Sözleşmeyle yasaklanmayan amaçlarla, gerek kimyasal maddelerin serbest ticaretini, gerek kimyasal faaliyetler alanında uluslararası işbirliğini ve bilimsel ve teknik bilgi alışverişini geliştirmeyi arzularak,

Kimyasal silahların geliştirilmesinin, üretilmesinin, elde edilmesinin, stoklanmasının, elde tutulmasının, devredilmesinin ve kullanımının tam ve etkili bir biçimde yasaklanmasının ve bu silahların imhasının, bu ortak hedeflere ulaşılmasına doğru atılması gereken bir adım olduğuna inanarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I

GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

1. Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletlerden her biri, hangi koşullar altında olursa olsun, hiçbir zaman:

(a) Kimyasal silah geliştirmemeyi, üretmemeyi, bir başka şekilde elde etmemeyi, stoklamayı ve elde tutmamayı, veya doğrudan doğruya veya dolaylı yoldan bir başkasına kimyasal silah devretmemeyi;

(b) Kimyasal silah kullanmamayı;

(c) Kimyasal silah kullanımı amacıyla herhangi bir askeri hazırlık içinde yer almamayı;

(d) Hiç kimseye, bu Sözleşme çerçevesinde bir Taraf Devlete yasaklanmış bulunan herhangi bir faaliyetle iştigal etmekte yardımcı olmamayı, bu yönde cesaret vermemeyi veya teşvik etmemeyi, taahhüt eder.

2. Taraf Devletlerden her biri, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bulunan kimyasal silahları bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak imha etmeyi taahhüt eder.

3. Taraf Devletlerden her biri, bir başka Taraf Devletin topraklarında terk etmiş olduğu bütün kimyasal silahları bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak imha etmeyi taahhüt eder.

4. Taraf Devletlerden her biri, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bulunan herhangi bir kimyasal silah üretim tesisini bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak imha etmeyi taahhüt eder.

5. Taraf Devletlerden her biri toplumsal olayları denetim altında tutmakta kullanılan gereçleri bir savaş yöntemi olarak kullanmamayı taahhüt eder.

MADDE II
TANIMLAR VE ÖLÇÜTLER

Bu Sözleşmenin amaçları çerçevesinde:

1. "Kimyasal Silahlar" deyimini, bir arada veya ayrı ayrı, aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

(a) Bu Sözleşmeyle yasaklanmayan amaçlarla kullanıldıkları ve cins ve miktarlarının bu amaçlarla tutarlı olduğu durumlar hariç olmak üzere, zehirli kimyasal maddeler ve bunların hammaddeleri;

(b) (a) fıkrasında belirlenen zehirli kimyasal maddelerin, bu fıkrafta tanımlanan savaş gereçleri ve aygıtlarının kullanımı sonucunda ortaya çıkacak olan zehirleyici nitelikleri yoluyla ölüme veya bir başka hasara yol açmak amacıyla özel olarak tasarımı yapılmış savaş gereçleri ve cihazları.

(c) (b) fıkrasında sözü edilen savaş gereçleri ve aygıtlarının kullanımıyla doğrudan doğruya ilişkili bir biçimde kullanılmak üzere özel olarak tasarımı yapılmış olan herhangi bir cihaz.

2. "Zehirli Kimyasal Madde" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

Yaşam süreçleri üzerindeki kimyasal etkisi yoluyla, insanlarda veya hayvanlarda ölüme, geçici sakatlığa veya daimi hasara neden olabilecek herhangi bir kimyasal madde.

Zehirli kimyasal madde deyimini, kökenine veya üretim biçimine ve tesislerde, savaş gereçlerinde veya bir başka yerde üretilmelerine bağlı kalmaksızın, bu tür bütün kimyasal maddeleri içermektedir.

(Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla, doğrulama önlemlerinin uygulanması için tanımlanan zehirli kimyasal maddeler, Kimyasal Maddelerle İlgili Ek'in içerdiği listelerde sıralanmıştır.)

3. "Prekürsör" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

Hangi yöntemle olursa olsun, bir zehirli kimyasal maddenin üretimi sırasında herhangi bir aşamada rol oynayan bir kimyasal reaktan. Bu deyim, iki elemanlı veya çok elemanlı bir kimyasal sistemin herhangi bir temel elemanını içine almaktadır.

(Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla, doğrulama önlemlerinin uygulanması için tanımlanan prekürsörler, Kimyasal Maddelerle İlgili Ek'in içerdiği listelerde sıralanmıştır.)

4. "İki Elemanlı veya Çok Elemanlı Kimyasal Sistemlerin Temel Elemanı" (bundan böyle "temel eleman" olarak anılacaktır) deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

Nihai ürünün zehirleyici özelliklerinin belirlenmesinde en önemli rolü oynayan ve iki elemanlı veya çok elemanlı kimyasal sistemde diğer kimyasal maddelerle süratle reaksiyona giren prekürsör.

5. "Eski Kimyasal Silahlar" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

(a) 1925 yılından önce üretilmiş olan kimyasal silahlar; veya

(b) 1925 ve 1946 yılları arasındaki dönemde üretilen ve artık kimyasal silah olarak kullanılmayacak derecede bozulmuş bulunan kimyasal silahlar.

6. "Terk Edilmiş Kimyasal Silahlar" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

Eski kimyasal silahlar da dahil olmak üzere, 1 Ocak 1925 tarihinden sonra, bir Devlet tarafından bir başka Devletin topraklarında, bu Devletin onayı olmaksızın terk edilmiş kimyasal silahlar.

7. "Toplumsal Olayları Denetim Altında Tutmakta Kullanılan Gereçler" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

Listelerde gösterilmeyen, insanlarda, kimyasal maddeye maruz kaldıktan kısa bir süre sonra ortadan kaybolan, duyuşal tahriş veya güçsüz kılıcı fiziksel etkileri süratle meydana getirebilen herhangi bir kimyasal madde.

8. "Kimyasal Silah Üretim Tesisi" deyimini:

(a) 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda:

(i) Teçhizatın işletilmesi sırasında materyal akışının:

(1) Kimyasal Maddelerle İlgili Ek'teki Liste 1'de gösterilen herhangi bir kimyasal maddeyi; veya

(2) Bir Taraf Devletin topraklarında, veya bir Taraf devletin yetki alanı veya denetimi altındaki bir başka yerde, 1 tondan fazla miktarda bulunan, bu Sözleşmeyle yasaklanmayan amaçlarla kullanılma olanağı bulunmayan, ancak kimyasal silah yapımında kullanılabilecek olan diğer herhangi bir kimyasal maddeyi

içerdiği, kimyasal madde üretim, aşamasının ("nihai teknolojik aşama") bir parçası olarak;

veya

(ii) diğer hususların yanı sıra, Liste 1'de sıralanan kimyasal maddelerin, savaş gereçlerine, cihazlarına veya dökme depolama konteynerlerine dolumu; kimyasal maddelerin, birleştirilmiş ikili savaş gereçleri ve cihazlarının bir bölümünü oluşturan konteynerlere veya birleştirilmiş tek savaş gereçleri ve cihazlarının bir bölümünü oluşturan kimyasal tali savaş gereçlerine dolumu, ve konteynerlerin ve kimyasal tali savaş gereçlerinin ilgili savaş gereçleri ve cihazlarına yüklenmesi de dahil olmak üzere kimyasal silahların dolumu amacıyla;

tasarımı yapılmış, inşa edilmiş veya kullanılmış gerek herhangi bir teçhizat, gerekse bu teçhizatın içinde bulundurulduğu herhangi bir bina anlamında kullanılacaktır;

(b) "Kimyasal Silahlar Üretim Tesisi" deyimini aşağıdaki anlamlarda kullanılmayacaktır:

(i) Yukarıdaki (a) (i) bendinde belirtilen kimyasal maddelerin sentezi için 1 tonun altında bir üretim kapasitesine sahip herhangi bir tesis;

(ii) Yukarıda (a) (i) bendinde belirtilen bir kimyasal maddenin, bu Sözleşmeyle yasaklanmayan amaçlarla yapılan faaliyetlerin kaçınılmaz bir yan ürünü olarak üretildiği veya üretilmiş olduğu herhangi bir tesis; şu şartla ki, kimyasal madde, toplam ürün miktarının yüzde 3'ünü aşmayacak ve tesis, Uygulama ve Doğrulama Eki çerçevesinde (bundan böyle "Doğrulama Eki" olarak anılacaktır) bildirim ve denetime tabi olacaktır;

veya

(iii) Doğrulama Eki'nin VI. Bölümünde belirtildiği gibi, bu Sözleşmeyle yasaklanmış amaçlarla Liste 1'de belirlenen kimyasal maddelerin üretimini yapan, küçük ölçekli bir tek tesis.

9. "Bu Sözleşmeyle Yasaklanmamış Amaçlar" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

(a) Sınai, tarımsal, araştırmayla ilgili, tıbbi, farmasötik veya diğer barışçı amaçlara yönelik etkinlikler;

(b) Koriyucu amaçlar, yani zehirli kimyasal maddelere karşı korunmayla ve kimyasal silahlara karşı korunmayla doğrudan doğruya ilişkili olan amaçlar;

(c) Kimyasal silahların kullanımıyla ilişkili olmayan ve kimyasal maddelerin zehirleyici özelliklerinin bir savaş yöntemi olarak kullanımına bağlı olmayan askeri amaçlar;

(d) İç ayaklanmaların bastırılması da dahil olmak üzere asayişin sağlanmasıyla ilgili amaçlar,

10. "Üretim kapasitesi" deyimini aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

İlgili tesiste fiilen kullanılmakta olan teknolojik sürece veya eğer süreç henüz işlerlik kazanmamışsa, kullanılması planlanan teknolojik sürece dayanarak, spesifik bir kimyasal maddenin üretimi için yıllık nicel potansiyel, Üretim kapasitesinin, nominal kapasiteye veya eğer nominal kapasite mevcut değilse, tasarım kapasitesine eşdeğer olduğu varsayılacaktır. Nominal kapasite, bir veya daha fazla deneme çalıştırması ile gösterilen, üretim tesisi için, maksimum miktar için optimize edilmiş koşullar altında elde edilen toplam üründür. Tasarım kapasitesi, teorik olarak hesaplanan mütakabil toplam üründür.

11. "Örgüt", bu Sözleşmenin VIII. Maddesi uyarınca oluşturulan Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü anlamında kullanılacaktır.

12. VI. Maddede belirlenen amaçlarla:

(a) Bir kimyasal maddenin "Üretim"i, kimyasal reaksiyon yoluyla bu maddenin oluşumu anlamında kullanılacaktır;

(b) Bir kimyasal maddenin "İşlemlenmesi", formülasyon, ekstraksiyon ve saflaştırma gibi, bir kimyasal maddenin bir başka kimyasal maddeye dönüştürülmediği bir fiziksel proses anlamında kullanılacaktır;

(c) Bir kimyasal maddenin "tüketilmesi", bir kimyasal reaksiyon yoluyla bir başka kimyasal maddeye dönüştürülmesi anlamında kullanılacaktır.

MADDE III

BİLDİRİMLER

1. Taraf Devletlerden her biri, Örgüte, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde, aşağıdaki bildirimleri sunacak ve bu bunlarda:

(a) Kimyasal silahlarla ilgili olarak:

(i) Herhangi bir kimyasal silaha sahip olup olmadığını veya tasarrufunda bulundurup bulundurmadığını, veya etkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde herhangi bir kimyasal silah bulunup bulunmadığını beyan edecektir;

(ii) Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü, 1 ila 3 üncü paragrafları gereğince, (iii) bendindeki kimyasal silahlar hariç olmak kaydıyla, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan kimyasal silahların kesin yerini, toplam miktarını ve ayrıntılı

envanterini açık olarak belirtecektir;

(iii) Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü, 4 üncü paragrafı gereğince, topraklarındaki, bir diğer Devletin sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan ve o diğer Devletin yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan kimyasal silahları bildirecektir;

(iv) Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü, 5 inci paragrafı gereğince, 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir kimyasal silahı doğrudan doğruya veya dolaylı yoldan devredip devretmediğini veya devralıp devralmadığını beyan edecek ve bu tür silahların devredilmesi veya devralınmasıyla ilgili ayrıntıları belirtecektir;

(v) Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü, 6 ncı paragrafı gereğince, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan kimyasal silahların imhası ile ilgili genel planını sunacaktır;

(b) Eski kimyasal silahlar ve terk edilmiş kimyasal silahlarla ilgili olarak;

(i) Doğrulama Eki'nin IV (B) Bölümü, 3 üncü paragrafı gereğince, kendi topraklarında eski kimyasal silahlar olup olmadığını beyan edecek ve mevcut bulunan tüm bilgileri verecektir;

(ii) Doğrulama Eki'nin IV (B) Bölümü, 8 inci paragrafı gereğince, kendi topraklarında terk edilmiş kimyasal silahlar bulunup bulunmadığını beyan edecek ve mevcut olan tüm bilgileri verecektir;

(iii) Doğrulama Eki'nin IV (B) Bölümü, 10 uncu paragrafı gereğince, kendisinin diğer Devletlerin topraklarında kimyasal silahlar terk edip etmediğini beyan edecek ve mevcut olan tüm bilgileri verecektir;

(c) Kimyasal silah üretim tesisleri ile ilgili olarak:

(i) 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda, şu anda veya geçmişte, sahibi olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan, herhangi bir kimyasal silah üretim tesisine halen ya da daha önce sahip ya da bunun zilyedi olup olmadığını beyan edecektir;

(ii) Doğrulama Eki'nin V. Bölümü, 1 inci paragrafı gereğince, (iii) fıkrasında sözü edilen tesisler hariç olmak üzere, 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda veya halen sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan ya da bulunmuş olan veya yetkisi ya da denetim altındaki herhangi bir yerde bulunan veya bulunmuş olan herhangi bir kimyasal silahlar üretim tesisi ile ilgili tüm ayrıntıları açık olarak belirtecektir;

(iii) Doğrulama Eki'nin V. Bölümü, 2 nci paragrafı gereğince, 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda, kendi topraklarındaki, bir başka Devletin sahip olmuş veya olduğu veya tasarrufunda bulunmuş ve bulunmakta olan veya bir başka Devletin yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan ya da bulunmuş olan herhangi bir kimyasal silah üretim tesisini bildirecektir;

(iv) Doğrulama Eki'nin V. Bölümü, 3 ila 5 inci paragrafları gereğince, 1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda, kimyasal silahların üretimi için herhangi bir teçhizatı doğrudan doğruya veya dolaylı yoldan devredip etmediğini, veya devralıp almadığını beyan edecek, ve bu tür teçhizatın devredilmesi veya devralınmasıyla ilgili ayrıntıları belirtecektir;

(v) Doğrulama Eki'nin 5. Bölümü, 6 ncı paragrafı gereğince, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan herhangi bir kimyasal silahlar üretim tesisinin imhası ile ilgili genel planını sunacaktır;

(vi) Doğrulama Eki'nin 5. Bölümü, 1 inci paragrafı, (i) fıkrası gereğince, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bulunan, herhangi bir kimyasal silahlar üretim tesisinin kapatılması için alınacak önlemleri açık olarak belirtecektir;

(vii) Doğrulama Eki'nin V. Bölümü, 7 nci paragrafı gereğince, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan, herhangi bir kimyasal silahlar üretim tesisinin, geçici olarak bir kimyasal silahlar imha tesisine dönüştürülmesi ile ilgili genel planını sunacaktır.

(d) Diğer tesislerle ilgili olarak:

1 Ocak 1946 tarihinden sonra herhangi bir zamanda, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan, esas olarak kimyasal silahların geliştirilmesi amacıyla tasarımı yapılmış, inşa edilmiş veya kullanılmış, herhangi bir tesis veya kuruluşun kesin yerini, yapısını ve genel faaliyet alanını açık olarak belirtecektir. Bu bildirim, diğer hususların yanı sıra, laboratuvarları ve deneme ve değerlendirme yerlerini de kapsayacaktır;

(e) Toplumsal olayları bastırmakta kullanılan gereçlerle ilgili olarak: Ayaklanmaları bastırmak amacıyla elinde bulundurduğu her kimyasal maddenin, kimyasal adını, yapısal formülünü, ve eğer verilmişse, Kimyasal Abstreler Servisi (CAS) tescil numarasını açık olarak belirtecektir. Bu bildirim, herhangi bir değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonraki en geç 30 gün içerisinde güncelleştirilecektir.

2. Bu maddenin hükümleri ve Doğrulama Eki'nin IV. Bölümünün ilgili hükümleri, bu konuda karar verme yetkisi tamamıyla Taraf Devlete ait olmak kaydıyla, 1 Ocak 1977 tarihinden önce kendi topraklarında toprağa gömülmüş bulunan ve gömülü olarak kalan, veya 1 Ocak 1985 tarihinden önce denize atılmış bulunan kimyasal silahlar için geçerli olmayacaktır.

MADDE IV

KİMYASAL SİLAHLAR

1. Doğrulama Eki'nin IV (B) Bölümünün hükümlerinin geçerli olacağı eski kimyasal silahlar ve terk edilmiş kimyasal silahlar hariç olmak kaydıyla, bu Madde hükümleri ve bunun yürütülmesi için ayrıntılı usuller, bir Taraf Devletin sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan bütün kimyasal silahlar için geçerli olacaktır.

2. Bu Madde hükümlerinin yürütülmesi için ayrıntılı usuller, Doğrulama Eki'nde verilmektedir.

3. Doğrulama Eki'nin, IV (A) Bölümü gereğince, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silahların depolandığı veya imha edildiği tüm mahaller, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik olarak doğrulamaya tabi tutulacaktır.

4. Taraf Devletlerden her biri, Madde III, fıkra 1 (a) bendinde öngörülen bildirim yapılmasından hemen sonra, yapılan bildirim yerinde denetim yoluyla sistematik olarak doğrulanması amacıyla, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silahların bulunduğu yere gerilmesine ve bunların incelenmesine izin verecektir. Bir Taraf Devlet, bu andan itibaren bu kimyasal silahlardan hiçbirini, bir kimyasal silah imha tesisine göndermenin dışında bulunduğu yerden kaldırmayacaktır. Taraf Devletlerden her biri, sistematik yerinde doğrulama amacıyla, bu kimyasal silahların bulunduğu mahalle girilmesine izin verecektir.

5. Taraf Devletlerden her biri, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik doğrulama amacıyla, sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan veya yetkisi ya da denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan herhangi bir kimyasal silahlar imha tesisine veya bunların depolama alanlarına girilmesine ve bunların incelenmesine izin verecektir.

6. Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki gereğince ve mutabık kalınan imha oranı ve sırasına uygun olarak (bundan böyle "imha düzeni" olarak anılacaktır), fıkra 1'de belirlenen bütün kimyasal silahları imha edecektir. Bu imha işlemi, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içerisinde başlayacak ve bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içerisinde sona erdirilecektir. Bir Taraf Devletin bu imhayı daha süratli bir şekilde gerçekleştirmesini engelleyen herhangi bir husus sözkonusu değildir.

7. Taraf Devletlerden her biri:

(a) Doğrulama Eki IV (A) Bölümü, paragraf 29 uyarınca, beher yıllık imha dönemi başlamadan en az 60 gün önce, paragraf 1'de belirlenen kimyasal silahların imhası için ayrıntılı planını sunacaktır; ayrıntılı planlar, bir sonraki yıllık imha döneminde imha edilecek tüm stokları içine alacaktır;

(b) Beher yıllık imha döneminin sonundan en az 60 gün önce, paragraf 1'de belirlenen kimyasal silahların imhası konusundaki planlarının yürütülmesi ile ilgili yıllık bildirimlerini sunacaktır; ve

(c) İmha işleminin tamamlanmasından en geç 30 gün sonra, paragraf 1'de belirlenen tüm kimyasal silahların imha edildiğini teyid edecektir.

8. Bir Devletin, fıkra 6'da belirlenen 10 yıllık imha döneminden sonra bu Sözleşmeyi kabul etmesi ve onaylanması halinde, bu Devlet, paragraf 1'de belirlenen kimyasal silahları mümkün olan en kısa süre içerisinde imha edecektir. Böyle bir Taraf Devlet için imha sırası ve sıkı doğrulama usulleri, Yürütme Konseyi tarafından saptanacaktır.

9. Kimyasal silahlarla ilgili ilk bildirim verildikten sonra bir Taraf Devlet tarafından meydana çıkarılan kimyasal silahlar, Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü gereğince, bildirilecek, emniyete alınacak ve imha edilecektir.

10. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silahların nakliyesi, örnek alınması, depolanması ve imhası sonrasında, halk güvenliğine ve çevre korunmasına en büyük önceliği tanıyacaktır. Taraf Devletlerden her biri,

kimyasal silahları, kendi ulusal güvenlik ve emisyon standartlarına göre nakledecek, örnekleyecek, depolayacak ve imha edecektir.

11. Kendi topraklarında, bir başka Devletin sahip olduğu veya tasarrufunda olan veya bir başka Devletin yetkisi veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan kimyasal silahı mevcut olan herhangi bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde, sözkonusu kimyasal silahların topraklarından uzaklaştırılması için elinden gelen her türlü çabayı gösterecektir. Bu kimyasal silahların bir yıl içinde uzaklaştırılmaması halinde, Taraf Devlet, Örgütten veya diğer Taraf Devletlerden, bu kimyasal silahların imhası konusunda yardım isteyebilecektir.

12. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silahların güvenli ve etkin bir biçimde imhası için Teknik Sekreterlik vasıtasıyla veya iki taraflı olarak bilgi veya yardım isteyen diğer Taraf Devletlerle işbirliği yapmayı taahhüt etmektedir.

13. Bu Madde ve Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü uyarınca doğrulama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, Örgüt, Taraf Devletler arasında, kimyasal silahların depolanması ve imhasının doğrulanması konusunda, iki taraflı veya çok taraflı anlaşmaların gereksiz tekrarından kaçınmak için uygun önlemleri alacaktır.

Bununla ilgili olarak, Yürütme Konseyi,

(a) Böyle bir anlaşmanın Doğrulama ile ilgili hükümlerinin, bu Maddenin ve Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümünün doğrulama ile ilgili hükümleriyle tutarlı olduğunu;

(b) Böyle bir Anlaşmanın yürürlüğe konmasının, bu Sözleşmenin ilgili hükümlerine uyulması için yeterli güvence sağladığını; ve

(c) İki taraflı veya çok taraflı anlaşmanın taraflarının, doğrulama faaliyetleri konusunda örgüte sürekli olarak ve tam bilgi verdiğini; düşünmesi halinde, doğrulama faaliyetlerini, böyle bir iki taraflı veya çok taraflı anlaşma ile taahhüt edilen faaliyetleri tamamlayıcı önlemlerle sınırlamaya karar verebilir.

14. Yürütme Konseyi'nin, 13. fıkra uyarınca bir karar alması halinde, Örgüt, iki taraflı veya çok taraflı anlaşmanın yürütülmesini izleme hakkına sahip olacaktır.

15. Fıkra 13 ve 14 tahtındaki hiçbir husus, bir Taraf Devletin, Madde III, bu Madde ve Doğrulama Eki'nin IV (A) Bölümü uyarınca bildirim yapma yükümlülüğünü etkilemeyecektir.

16. Taraf Devletlerden her biri, imha etmekle yükümlü bulunduğu kimyasal silahların imha giderlerini kendisi karşılayacaktır. Taraf Devletlerden her biri aynı zamanda, Yürütme Konseyi aksine karar vermediği sürece, bu kimyasal silahların depolama ve imhasının doğrulama giderlerini de karşılayacaktır. Yürütme Konseyinin, fıkra 13 uyarınca, Örgütün doğrulama önlemlerini sınırlaması halinde, tamamlayıcı doğrulama ve Örgüt tarafından izleme giderleri, Madde VIII, fıkra 7'de belirlendiği şekilde, Birleşmiş Milletler katkı payı bölüşüm oranlarına göre ödenecektir.

17. Bu Madde hükümleri ve Doğrulama Eki'nin IV. Bölümünün ilgili hükümleri, bu konuda karar verme yetkisi tamamıyla Taraf Devlete ait olmak kaydıyla, 1 Ocak 1977 tarihinden önce, kendi topraklarına gömülmüş ve gömülü olarak kalan veya 1 Ocak 1985 tarihinden önce denize atılmış kimyasal silahlar için uygulanmayacaktır.

MADDE V

KİMYASAL SİLAH ÜRETİM TESİSLERİ

1. Bu Madde hükümleri ve bunun yürütülmesi için belirlenen ayrıntılı usuller, bir Taraf Devletin sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan, veya yetkisi veya denetim altındaki herhangi bir yerde bulunan tüm kimyasal silah üretim tesisleri için geçerli olacaktır.

2. Bu Madde hükümlerinin yürütülmesi için ayrıntılı usuller, Doğrulama Eki'nde belirlenmiştir.

3. Doğrulama Eki'nin V. Bölümü gereğince, fıkra 1'de belirlenen tüm kimyasal silah üretim tesisleri, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik doğrulamaya tabi tutulacaktır.

4. Taraf Devletlerden her biri, tesisin kapatılması için gerekli olan faaliyetler dışında, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silah üretim tesisleriyle ilgili bütün faaliyetlerini derhal durduracaktır.

5. Taraf Devletlerden hiç biri, kimyasal silahlar üretimi amacıyla veya bu Sözleşme tahtında yasaklanmış bir başka faaliyet amacıyla, yeni bir kimyasal silahlar üretim tesisi inşa etmeyecek veya bu amaçlarla mevcut tesislerinde değişiklik yapmayacaktır.

6. Taraf Devletlerden her biri, Madde III, fıkra 1 (c) tahtındaki bildirim yapılmasından hemen sonra, bildirim yerinde denetim yoluyla sistematik olarak doğrulanması amacıyla, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silahlar üretim tesislerine girilmesine ve inceleme yapılmasına izin verecektir.

7. Taraf Devletlerden her biri:

(a) Doğrulama Eki'nin V. Bölümü gereğince, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 90 gün içerisinde, fıkra 1'de belirlenen tüm kimyasal silah üretim tesislerini kapatacak ve bu konuda bildirimde bulunacaktır; ve

(b) Tesisin kapalı kaldığının ve daha sonra imha edildiğinin garantilenmesi için, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik doğrulama amacıyla, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silah üretim tesislerine, bunlar kapatıldıktan sonra dahi girilmesine izin verecektir.

8. Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki gereğince ve mutabık kalınan imha oranı ve sırasına uygun olarak (bundan böyle "imha sırası" olarak anılacaktır), fıkra 1'de belirlenen tüm kimyasal silahlar üretim tesislerini ve bunlarla ilgili tesis ve teçhizatı imha edecektir. Bu imha işlemi, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde başlayacak ve bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içerisinde sona erdirilecektir. Bir Taraf Devletin bu imhayı daha süratli bir şekilde gerçekleştirmesini engelleyen herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

9. Taraf Devletlerden her biri:

(a) Fıkra 1'de belirlenen kimyasal silah üretim tesislerinin imhası ile ilgili olarak, her tesisin imhası başlamadan en az 180 gün önce, ayrıntılı imha planlarını sunacaktır;

(b) Beher yıllık imha döneminin sonundan en az 90 gün önce, paragraf 1'de belirlenen tüm kimyasal silah üretim tesislerinin imhası konusundaki planlarının yürütülmesiyle ilgili yıllık bildirimlerini sunacaktır.

(c) İmha işleminin tamamlanmasından en geç 30 gün sonra, fıkra 1'de belirlenen tüm kimyasal silah üretim tesislerinin imha edildiğini teyid edecektir.

10. Bir Devletin fıkra 8'de belirlenen 10 yıllık imha döneminden sonra bu Sözleşmeyi kabul etmesi ve onaylaması halinde, bu Devlet, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silah üretim tesislerini mümkün olan en kısa süre içerisinde imha edecektir. Böyle bir Taraf devlet için imha sırası ve sıklığı doğrulama usulleri, Yürütme Konseyi tarafından saptanacaktır.

11. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silah üretim tesislerinin imhası sırasında, halk güvenliğine ve çevre korunmasına birincil öncelik tanıyacaktır. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silah üretim tesislerini, kendi ulusal güvenlik ve emisyon standartlarına göre imha edecektir.

12. Doğrulama Eki'nin V. Bölümünün 18-25 inci paragrafları uyarınca, fıkra 1'de belirlenen kimyasal silah üretim tesisleri, geçici olarak kimyasal silah imha tesislerine dönüştürülebilir. Bu şekilde dönüştürülmüş bir tesis, kimyasal silahların imhası için kullanımı sona erer ermez, ancak her ne olursa olsun, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 10 yıl içerisinde, imha edilecektir.

13. Zorunluluk bulunan istisnai hallerde, bir Taraf Devlet, fıkra 1'de belirtilen bir kimyasal silah üretim tesisini, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanmak için izin isteyebilir. Yürütme Konseyinin tavsiyesi üzerine, Taraf Devletler Konferansı, bu isteği kabul edip etmemeye karar verecek ve Doğrulama Eki'nin V. Bölümü, D Kısmı uyarınca, kabulün hangi koşullara bağlı olduğunu saptayacaktır.

14. Kimyasal silah üretim tesisinin, dönüştürülen tesisin, Liste 1'de tanımlanan kimyasal maddeleri kullanmayan, sınai, tarımsal, araştırmaya yönelik, tıbbi, farmasötik veya diğer barışçı amaçlarla kullanılan bir tesisin dışında, yeniden bir kimyasal silahlar üretim tesisine dönüştürülemeyecek şekilde dönüştürülmesi gerekmektedir.

15. Dönüştürülen tüm tesisler, Doğrulama Eki'nin V. Bölümünün D Kısmı uyarınca, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik doğrulamaya tabi olacaktır.

16. Bu Madde ve Doğrulama Eki'nin V. Bölümü uyarınca doğrulama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, Örgüt, Taraf Devletler arasında, kimyasal silah üretim tesislerinin ve bunların imhasının doğrulanması konusunda, iki taraflı veya çok taraflı anlaşmaların gereksiz yere tekrarından kaçınmak için uygun önlemleri alacaktır.

Bununla ilgili olarak, Yürütme Konseyi,

(a) Böyle bir anlaşmanın doğrulamaya ilgili hükümlerinin, bu Maddenin ve Doğrulama Eki'nin V. Bölümünün doğrulama ile ilgili hükümleriyle tutarlı olduğunu;

(b) Böyle bir anlaşmanın yürürlüğe konmasının, bu Sözleşmenin ilgili hükümlerine uyulması için yeterli güvence sağladığını; ve

(c) İki taraflı veya çok taraflı anlaşmanın taraflarının, doğrulama faaliyetleri konusunda Örgüte sürekli olarak ve tam bilgi verdiğini; düşünmesi halinde, doğrulama faaliyetlerini, böyle bir ikili veya çok taraflı anlaşmayla taahhüt edilen faaliyetleri tamamlayıcı önlemlerle sınırlamaya karar verebilir.

17. Yürütme Konseyinin, paragraf 16 uyarınca bir karar alması halinde, Örgüt, iki taraflı veya çok taraflı anlaşmanın yürütülmesini izleme hakkına sahip olacaktır.

18. Fıkra 16 ve 17 tahtındaki hiçbir husus, bir Taraf Devletin, Madde III, bu Madde ve Doğrulama Eki'nin V. Bölümü uyarınca bildirim yapma yükümlülüğünü etkilemeyecektir.

19. Taraf Devletlerden her biri, imha etmekle yükümlü bulunduğu kimyasal silah üretim tesislerinin imha giderlerini kendisi karşılayacaktır. Taraf Devletlerden her biri aynı zamanda, Yürütme Konseyi aksine karar vermediği sürece, bu Madde tahtındaki doğrulama giderlerini de karşılayacaktır. caktır. Yürütme Konseyinin fıkra 16 uyarınca, Örgütün doğrulama önlemlerini sınırlaması halinde, tamamlayıcı doğrulama ve Örgüt tarafından izleme giderleri, Madde VIII, fıkra 7'de belirlendiği şekilde, Birleşmiş Milletler katkı payı bölüşüm oranlarına göre ödenecektir.

MADDE VI

BU SÖZLEŞME TAHTINDA YASAKLANMAYAN ETKİNLİKLER

1. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşme hükümlerine tabi olmak kaydıyla, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla, zehirleyici kimyasal maddeleri ve bunların hammaddelerini geliştirme, üretme, bir başka şekilde iktisap etme, elinde bulundurma, devretme ve kullanma haklarına sahiptir.

2. Taraf Devletlerden her biri, kendi topraklarında veya yetkisi veya denetimi altındaki bir başka yerde, zehirleyici kimyasal maddelerin veya bunların hammaddelerinin, yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla geliştirildiğini, üretildiğini, bir başka şekilde iktisap edildiğini, elde bulundurulduğunu, devredildiğini veya kullanıldığını garanti etmek için gerekli önlemleri alacaktır. Bununla ilgili olarak ve faaliyetlerin bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerle uygunluğunun doğrulanması amacıyla, Taraf Devletlerden her biri, kimyasal maddelerle ilgili EK'in 1, 2 ve 3 No. lu Listelerinde belirlenen zehirleyici kimyasal maddeleri ve bunların ilk hammaddelerini, kendi topraklarında veya yetkisi veya denetimi altındaki bir başka yerde bulunan bu zehirli kimyasal maddelerle ilgili tesisleri de Doğrulama Eki'nde belirlenen diğer tesisleri, Doğrulama Eki'nde belirlenen doğrulama önlemlerine tabi tutacaktır.

3. Taraf Devletlerden her biri Liste 1'de belirlenen kimyasal maddeleri (bundan böyle "Liste 1 Kimyasal Maddeleri" olarak anılacaktır), Doğrulama Eki'nin VI. Bölümünde belirlenen, üretim, iktisap, elinde bulundurma, devretme ve kullanmayla ilgili yasalara tabi tutacaktır. Taraf Devletlerden her biri, Liste 1 Kimyasal Maddelerini ve Doğrulama Eki'nin VI. Bölümünde belirlenen tesisleri, Doğrulama Eki'nin bu bölümü uyarınca, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözetleme yoluyla sistematik doğrulamaya tabi tutacaktır.

4. Taraf Devletlerden her biri Liste 2'de belirlenen kimyasal maddeleri (bundan böyle "Liste 2 Kimyasal Maddeleri" olarak anılacaktır) ve Doğrulama Eki'nin VII. bölümünde belirlenen tesisleri, Doğrulama Eki'nin bu bölümü uyarınca, veri izlemeye ve yerinde doğrulamaya tabi tutacaktır.

5. Taraf Devletlerden her biri Liste 3'te belirlenen kimyasal maddeleri (bundan böyle "Liste 3 Kimyasal Maddeleri" olarak anılacaktır) ve Doğrulama Eki'nin VIII. Bölümünde belirlenen tesisleri, Doğrulama Eki'nin bu bölümü uyarınca, veri izlemeye ve yerinde doğrulamaya tabi tutacaktır.

6. Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki'nin IX. Bölümünde belirlenen tesisleri, Taraf Devletler Konferansı tarafından Doğrulama Eki'nin IX. Bölümü, 22. paragrafı uyarınca aksine karar verilmediği sürece, Doğrulama Eki'nin bu bölümü gereğince veri izlemeye ve fiili yerinde doğrulamaya tabi tutacaktır.

7. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki uyarınca ilgili kimsiyal maddeler ve tesisler konusunda bir ilk bildirimde bulunacaktır.

8. Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki uyarınca, ilgili kimyasal maddeler ve tesisler konusunda yıllık bildirimlerde bulunacaktır.

9. Yerinde doğrulama amacıyla, Taraf Devletlerden her biri, Doğrulama Eki'nde zorunlu kılındığı şekilde, denetçilerin tesislere girmesine izin verecektir.

10. Doğrulama faaliyetlerinin yürütülmesinde, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletin, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla yapılan kimyasal faaliyetlerine gereksiz yere müdahale edilmesinden kaçınacak ve özellikle de Gizli Bilgilerin Korunmasıyla İlgili Ek'teki (bundan böyle "Gizlilik Eki" olarak anılacaktır) hükümlere uyacaktır.

11. Bu Madde hükümleri, Taraf Devletlerin ekonomik ve teknolojik gelişmesini ve uluslararası bilimsel ve teknik bilgi alışverişi ve bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kimyasal maddelerin üretimi, işlenmesi veya kullanımı konusunda kimyasal madde ve teçhizat alışverişi de dahil olmak üzere, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla yapılacak kimyasal faaliyetler alanında uluslararası işbirliğini engellemeyecek şekilde uygulanacaktır.

MADDE VII ULUSAL UYGULAMA ÖNLEMLERİ

Genel Yükümlülükler

1. Taraf Devletlerden her biri, kendi anayasal düzenlemelerine uygun olarak, bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için gerekli olan önlemleri alacaktır. Özellikle de, Taraf Devletlerden her biri,

(a) Bu faaliyetlerle ilgili olarak ceza yasalarını yürürlüğe koymak ve işletmek de dahil olmak üzere, kendi topraklarında veya uluslararası hukuk tarafından kabul edilen kendi yetkisi altındaki herhangi bir yerde, özel veya tüzelkişilerin bu Sözleşme tahtında bir Taraf devlete yasaklanmış olan herhangi bir etkinliğe girmesini yasaklayacaktır:

(b) Kendi denetimi altındaki hiçbir yerde, bu Sözleşme tahtında bir Taraf Devlete yasaklanmış bulunan hiçbir faaliyete izin vermeyecektir; ve

(c) (a) bendi tahtında yürürlüğe konan ceza mevzuatını, uluslararası hukuka uygun olarak, herhangi bir yerde kendi tabiyetindeki özel kişiler tarafından yapılacak olan, bu Sözleşme tahtında bir Taraf Devlete yasaklanmış herhangi bir etkinliği kapsayacak şekilde genişletecektir.

2. Taraf Devletlerden her biri, diğer Taraf Devletlerle işbirliği yapacak ve fıkra 1 tahtındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesini kolaylaştırmak amacıyla, uygun biçimde hukuki yardım sağlayacaktır.

3. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi sırasında, halk güvenliğine ve çevre korunmasına en büyük önceliği tanıyacak ve bu amaçla, diğer Taraf Devletlerle uygun şekilde işbirliği yapacaktır.

Taraf Devlet ve Örgüt Arasındaki İlişkiler

4. Bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerini yerine getirmek için her Taraf Devlet, Örgütle ve diğer Taraf Devletlerle etkin bir irtibat için ulusal odak noktası görevini görececek bir Ulusal Makam tayin edecek veya oluşturacaktır. Her Taraf Devlet, bu Sözleşme kendisi bakımından yürürlüğe girdiği tarihte, Örgüte kendi Ulusal Makamını bildirecektir.

5. Taraf Devletlerden her biri, Örgüte, bu Sözleşmenin yürütülmesi için alınan hukuki ve idari önlemleri bildirecektir.

6. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşmenin yürütülmesi ile ilgili olarak Örgütün gizlilik kaydı ile aldığı bütün bilgileri ve verileri gizli tutacak ve özel işleme tabi tutacaktır. Bu bilgi ve verileri yalnızca bu Sözleşme tahtındaki hak ve yükümlülükleri ile ilgili olarak ve Gizlilik Eki'nde belirlenen hükümlere uygun olarak kullanacaktır.

7. Taraf Devletlerden her biri, bütün işlevlerinin gerçekleştirilmesinde Örgütle işbirliği yapmayı da özellikle de Teknik Sekreterliğe yardım sağlamayı taahhüt eder.

MADDE VIII ÖRGÜT

A. GENEL HÜKÜMLER

1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, bu Sözleşmenin hedef ve amacına ulaşması, Sözleşmeye uyulması konusunda uluslararası doğrulama ile ilgili hükümler de dahil olmak üzere bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasının temini ve Taraf Devletler arasında bir danışma işbirliği ortamı yaratılması amacıyla, Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütünü oluşturmuşlardır.

2. Bu Sözleşmenin bütün Taraf Devletleri, Örgütün üyesi olacaklardır. Hiçbir Taraf Devlet, Örgütteki üyelik hakkından yoksun bırakılmayacaktır.

3. Örgütün Genel Merkezi Lahey, Hollanda Krallığı olacaktır.

4. Örgütün organları olarak: Taraf Devletler Konferansı, Yürütme Konseyi ve Teknik Sekreterlik oluşturulmuştur.

5. Örgüt, bu Sözleşme tahtında yapılacak doğrulama faaliyetlerini, hedeflerinin zamanında ve etkin bir biçimde gerçekleştirilmesiyle tutarlı olarak, mümkün olan en az müdahale edici biçimde yürütecektir. Yalnızca bu

Sözleşme tahtındaki sorumluluklarının yerine getirilmesi için gerekli olan bilgi ve verileri isteyecektir. Bu Sözleşmenin yürütülmesi sırasında öğrendiği sivil ve askeri etkinlikler ve tesislerle ilgili bilgilerin gizliliğinin korunması için her türlü önlemi alacak ve özellikle de Gizlilik Eki'nde belirlenen hükümlere uyacaktır.

6. Örgüt, doğrulama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin kullanılması için gerekli önlemleri alacaktır.

7. Örgütün faaliyetlerinin giderleri, Birleşmiş Milletler ve bu örgüt arasındaki üyelik farklılıkları dikkate alınarak ayarlanmış Birleşmiş Milletler katkı payı bölüşüm oranlarına göre ve Madde IV ve V hükümlerine tabi olmak kaydıyla, Taraf Devletlerce ödenecektir. Taraf Devletlerin Hazırlık Komisyonuna yaptıkları mali katkılar, düzenli bütçeye yapacakları katkılarının uygun şekilde düşülecektir. Örgüt bütçesi, biri idari ve diğer giderler ve biri de doğrulama giderleri ile ilgili olmak üzere iki ayrı bölümden oluşacaktır.

8. Örgüte yapması gereken mali katkı ile ilgili bir ödemeyi geciktiren bir üye, ödenmemiş miktarın üyenin daha önceki iki tam yıl için yapması gereken mali katkı miktarına eşit olması veya bunu aşması halinde, Örgütte hiçbir oy kullama hakkına sahip olmayacaktır. Bununla birlikte, Taraf devletler Konferansı, ödemedeki gecikmenin üyenin kendi iradesi dışındaki nedenlerle meydana geldiğine inanması halinde, böyle bir üyeye oy kullanma hakkı tanıyabilir.

B. TARAF DEVLETLER KONFERANSI

Oluşumu, Usuller ve Karar Alma

9. Taraf Devletler Konferansı (bundan böyle "Konferans" olarak anılacaktır), bu Örgütün bütün üye Devletleri tarafından oluşturulacaktır. Her üye Konferansta bir temsilci bulunduracak, bu temsilciye yedek temsilciler ve danışmanlar eşlik edebilecektir.

10. Konferansın ilk oturumu, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde, Saklayıcı tarafından toplanacaktır.

11. Konferans tarafından aksine karar verilmediği sürece, Konferans, yılda bir kez yapılacak düzenli oturumlar halinde toplanacaktır.

12. Konferans, aşağıdaki durumlarda özel oturumlar yapacaktır:

(a) Konferans tarafından karar verildiğinde;

(b) Yürütme Konseyi tarafından istendiğinde;

(c) Herhangi bir üye tarafından istendiğinde ve bu istek üyelerin üçte biri tarafından desteklendiğinde; veya

(d) Bu Sözleşmenin işletilmesiyle ilgili gözden geçirme yapmak üzere, paragraf 22 uyarınca.

(e) (d) bendindeki husus hariç olmak üzere, özel oturum, Teknik Sekreterliğin Genel Direktöründen isteğin alınmasından itibaren, istekte aksi belirtilmediği sürece, en geç 30 gün içerisinde toplanacaktır.

13. Konferans aynı zamanda, Madde XV, fıkra 2 uyarınca bir Değişiklik Konferansı şeklinde de toplanacaktır.

14. Konferansın oturumları, Konferans tarafından aksine karar verilmediği sürece, Örgütün Genel Merkezinde yapılacaktır.

15. Konferans kendi usul kurallarını belirleyecektir. Her düzenli oturumun başlangıcında, Konferans, Başkanını ve gerekli olabilecek diğer görevlileri seçecektir. Bunlar, bir sonraki düzenli oturumda yeni bir Başkan ve diğer görevliler seçilene kadar görev yapacaklardır.

16. Örgüt üyelerinin olağan çoğunluğu, Konferans için yeter sayıyı oluşturacaktır.

17. Örgütün her üyesi, Konferansta bir oy hakkına sahip olacaktır.

18. Konferans usulle ilgili konulardaki kararlarını hazır bulunan ve oy kullanan üyelerin basit çoğunluğuyla alacaktır. Esasa ilişkin konularla ilgili kararlar mümkün olduğu ölçüde oydaşma ile alınacaktır. Karar alınması gereken bir konuda oydaşmanın sağlanamaması halinde, Başkan oylamayı 24 saat süreyle tatil edecek, bu tatil süresi sırasında oydaşmayı sağlayabilmek için elinden gelen her türlü çabayı gösterecek ve bu sürenin sona ermesinden önce Konferansa durumu bildirecektir. 24 saatlik sürenin sonunda oybirliği sağlanmasının mümkün olmaması halinde, Konferans, bu

Sözleşmede aksi belirtilmediği sürece, hazır bulunan ve oy kullanan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla karar alacaktır. Konunun esasa ilişkin olup olmadığı sorusunun ortaya çıkması halinde, esasa ilişkin konularda karar alınması için gerekli olan oy çokluğuyla Konferans tarafından aksine karar verilmediği sürece, bu konu, esasa ilişkin olarak kabul edilecek ve o şekilde işlem görecektir.

Yetkiler ve Görevler

19. Konferans, Örgütün temel organı olacaktır. Yürütme Konseyi ve Teknik Sekreterliğin yetkileri ve görevlerine ilişkin konular da dahil olmak üzere, bu Sözleşmenin kapsamına giren sorunları ve konuları inceleyecektir. Konferans, bu Sözleşme ile ilgili olarak, bir Taraf Devlet tarafından yöneltilmiş veya Yürütme Konseyi tarafından gündeme getirilmiş sorunlar ve konularla ilgili tavsiyelerde bulunabilecek ve kararlar alabilecektir.

20. Konferans bu Sözleşmenin yürütülmesini gözleyecek, hedef ve amacının gerçekleştirilmesi doğrultusunda hareket edecektir. Konferans, bu Sözleşmeye uyulup uyulmadığını inceleyecektir. Konferans aynı zamanda, Yürütme Konseyi ve Teknik Sekreterliğin faaliyetlerini gözlemleyecek ve bu organlardan herhangi biri için, görevlerinin yerine getirilmesinde yol gösterici davranış ilkeleri belirleyebilecektir.

21. Konferans:

(a) Düzenli oturumlarında, Yürütme Konseyi tarafından sunulan rapor, program ve Örgüt bütçesini inceleyecek ve kabul edecek, gerekse diğer raporları inceleyecektir;

(b) Taraf Devletler tarafından fıkra 7 uyarınca yapılacak katkı paylarının oranı konusunda karar verecektir;

(c) Yürütme Konseyinin üyelerini seçecektir;

(d) Teknik sekreterliğin Genel Direktörünü (bundan böyle "Genel Direktör" olarak anılacaktır) atayacaktır;

(e) Yürütme Konseyi tarafından sunulan, Yürütme Konseyinin usul kurallarını onaylayacaktır;

(f) Bu Sözleşmeye uygun olarak görevlerinin yerine getirilmesi için gerekli bulduğu bağlı organları kuracaktır;

(g) Kimyasal faaliyetler konusunda barışçı amaçlar için uluslararası işbirliğini geliştirecektir;

(h) Bu Sözleşmenin işletilmesini etkileyebilecek bilimsel ve teknolojik gelişmeleri inceleyecek, bu kapsamda, Genel Direktörün görevlerini yerine getirirken, bu Sözleşme ile ilgili olarak Konferansa, Yürütme Konseyine veya Taraf Devletlere uzman tavsiyeleri sunabilmesi için bir bilimsel Danışma Kurulu oluşturulması yolunda Genel Direktörü yönlendirecektir. Bilimsel Danışma Kurulu, Konferans tarafından belirlenecek görevin gerektirdiği şartlar çerçevesinde atanan bağımsız uzmanlardan oluşacaktır.

(i) İlk oturumunda, Hazırlık Komisyonu tarafından geliştirilen anlaşma taslaklarını, hükümleri ve davranış ilkelerini inceleyerek ve onaylayacaktır.

(j) İlk oturumunda, Madde X uyarınca yardım konusunda gönüllü fonu kuracaktır;

(k) Bu Sözleşmeye uyulmasını ve bu Sözleşme hükümlerine aykırı olan herhangi bir durumun ortadan kaldırılmasını ve düzeltilmesini sağlamak için gerekli önlemleri alacaktır.

22. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren beşinci ve onuncu yılların sona ermesinden sonra en geç bir yıl içerisinde ve bu dönem içinde kararlaştırılabilecek diğer zamanlarda, konferans, bu Sözleşmenin uygulanmasını incelemek üzere özel oturumlar yapacaktır. Bu incelemelerde, ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurulacaktır. Daha sonra, aksine karar verilmediği sürece, beş yıllık aralıklarla, Konferans, aynı hedef doğrultusunda oturumlar yapacaktır.

C. YÜRÜTME KONSEYİ

Oluşumu, Usuller ve Karar Alma

23. Yürütme Konseyi 41 üyeden oluşacaktır. Taraf Devletlerden her biri, dönüşüm ilkesine uygun olarak, Yürütme Konseyinde hizmet verme hakkına sahip olacaktır. Yürütme Konseyinin üyeleri, Konferans tarafından iki yıllık bir süre için seçilecektir.

Gerek kimya sanayiinin önemi, gerekse siyasal ve güvenlikle ilgili çıkarlar açısından, bu Sözleşmenin işlevlerini etkili bir şekilde yerine getirilebilmesi için, eşitlikçi coğrafi dağılıma yeterli dikkat gösterilecek, Yürütme Konseyi aşağıdaki şekilde oluşturulacaktır:

(a) Bu bölgede yer alan Taraf Devletler tarafından belirlenecek dokuz Taraf Afrika Devleti. Bu tayine esas olarak, bu dokuz Taraf Devlet içinde üç üyenin, kural olarak, uluslararası iletilmiş ve yayınlanmış verilere göre, bölgede en önemli ulusal kimya sanayiine sahip Taraf Devletler olacağı kabul edilmiştir; ayrıca bölge grubu aynı zamanda, bu üç üyeyi tayin etmekte diğer bölgesel faktörleri de gözönünde bulunduracaktır;

(b) Bu bölgede yer alan Taraf Devletler tarafından belirlenecek dokuz Taraf Asya Devleti. Bu tayine esas olarak, bu dokuz Taraf Devlet içinde dört üyenin, kural olarak, uluslararası iletilmiş ve yayımlanmış verilere göre, bölgede en önemli ulusal kimya sanayiine Taraf Devletler olacağı kabul

edilmiştir; ayrıca bölge grubu aynı zamanda, bu dört üyeyi tayin etmekte diğer bölgesel faktörleri de göz önünde bulunduracaktır.

(c) Bu bölgede yer alan Taraf Devletler tarafından belirlenecek beş Taraf Doğu Avrupa Devleti. Bu tayine esas olarak, bu beş Taraf Devlet içinde bir üyenin, kural olarak, uluslararası iletilmiş raporlara ve yayımlanmış verilere göre, bölgede en önemli ulusal kimya sanayiine sahip bir Taraf Devlet olacağı kabul edilmiştir; ayrıca, bölge grubu aynı zamanda bu bir üyeyi tayin etmekte, diğer bölgesel faktörleri de göz önünde bulunduracaktır;

(d) Bu bölgede yer alan Taraf Devletler tarafından, yedi Taraf Güney Amerika ve Karayibler Devleti. Bu tayine esas olarak, bu yedi Taraf Devlet içinde üç üyenin, kural olarak, uluslararası iletilmiş ve yayımlanmış verilere göre, bölgede en önemli ulusal kimya sanayiine sahip Taraf Devletler olacağı kabul edilmiştir; ayrıca, bölge grubu aynı zamanda, bu üç üyeyi tayin etmekte, diğer bölgesel faktörleri göz önünde bulunduracaktır;

(e) Bu bölgede yer alan Taraf Devletler tarafından, Batı Avrupa Devletleri ve Diğer Devletler arasında on taraf Devlet tayin edilecektir. Bu tayine esas olarak bu on Taraf Devlet içinde beş üyenin, bir kural olarak, uluslararası raporlara ve yayınlanmış verilere göre, bölgede en önemli ulusal kimya sanayiine sahip Taraf Devletler olacağı kabul edilmiştir; ek olarak, bölge grubu aynı zamanda, bu beş üyeyi tayin etmekte, diğer bölgesel faktörleri de göz önünde bulunduracaktır.

(f) Asya ve Güney Amerika ve Karayibler bölgelerinde yer alan Taraf Devletler tarafından, birbirini izleyerek, bir Taraf Devlet daha tayin edilecektir. Bu tayine esas olarak, bu Taraf Devletin, bu bölgelerden dönüşümlü olarak görev yapacak bir üye olacağı kabul edilmiştir.

24. Yürütme Konseyinin ilk seçimi için, paragraf 23'te belirlenen sayısal oranlara gerekli dikkat harcanarak, bir yıllık süre için 20 üye seçilecektir.

25. IV. ve V. maddelerin tam olarak yürürlüğe konmasından sonra, Konferans, Yürütme Konseyi üyelerinin çoğunluğunun isteği üzerine, Yürütme Konseyinin oluşturulmasında geçerli olacak paragraf 23'te belirlenen ilkelerle ilgili gelişmeleri dikkate alarak Yürütme Konseyinin bileşimini tekrar gözden geçirebilecektir.

26. Yürütme Konseyi kendi usul kurallarını ayrıntılı olarak hazırlayacak ve Konferansın onayına sunacaktır.

27. Yürütme Konseyi, Başkanını, kendi üyeleri arasından seçecektir.

28. Yürütme Konseyi dört olağan oturum halinde toplanacaktır. Yürütme Konseyi, düzenli oturumlar arasında, yetki ve görevlerinin yerine getirilmesi için gerekli olabilecek sıklıkta toplanacaktır.

29. Yürütme Konseyinin her üyesi bir oy kullanma hakkına sahip olacaktır. Bu Sözleşmede aksi belirtilmediği sürece, Yürütme Konseyi, esasa ilişkin kararlarını, bütün üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla alacaktır. Yürütme Konseyi usulle ilgili kararlarını, bütün üyelerinin salt çoğunluğu ile alacaktır. Konunun esasa ilişkin bir konu olup olmadığı sorusunun ortaya çıkması halinde, esasa ilişkin karar alınması için gerekli olan oy çokluğuyla Yürütme Konseyi tarafından aksine karar verilmediği sürece, konu, esasa ilişkin bir konu olarak kabul edilecek ve o şekilde işlem görecektir.

Yetkiler ve Görevler

30. Yürütme Konseyi, Örgütün icra organı olacaktır. Yürütme Konseyi, Konferansa karşı sorumlu olacaktır. Yürütme Konseyi, gerek bu Sözleşme tahtında kendisine verilen yetkileri kullanacak ve görevleri yerine getirecek, gerekse Konferans tarafından kendisine verilen görevleri yerine getirecektir.

Bu görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerin kullanılmasında Yürütme Konseyi, Konferansın tavsiyelerine, kararlarına ve yol gösterici ilkelerine uygun olarak hareket edecek ve bunların, gerektiği şekilde ve sürekli olarak uygulanmasını sağlayacaktır.

31. Yürütme Konseyi, bu Sözleşmenin etkili bir şekilde yürütülmesini ve buna uyulmasını sağlayacaktır. Teknik Sekreterliğin faaliyetlerini denetleyecek, her Taraf Devletin Ulusal Yetkili Makamıyla işbirliği yapacak ve Taraf Devletlerin isteği üzerine Taraf Devletler arasındaki iştişare ve işbirliğine imkan sağlayacaktır.

32. Yürütme Konseyi:

(a) Örgütün program taslağını ve bütçesini inceleyecek ve Konferansa sunacaktır;

(b) Örgütün bu Konferansın yürütülmesiyle ilgili rapor taslağını, kendi faaliyetlerinin yerine getirilmesiyle ilgili raporu ve gerekli göreceği veya Konferansın isteyebileceği diğer raporları inceleyecek ve Konferansa sunacaktır.

(c) Gündem taslağının hazırlanması da dahil olmak üzere, Konferans oturumları için gerekli düzenlemeleri yapacaktır.

33. Yürütme Konseyi, Konferansı, özel bir oturum için toplantıya davet edebilecektir.

34. Yürütme Konseyi:

(a) Örgüt adına, Konferansın önceden onayına tabi olmak kaydıyla, Devletler ve uluslararası kuruluşlarla anlaşmalar ve düzenlemeler yapabilecektir;

(b) Madde X ile ilgili olarak Örgüt adına, Taraf Devletlerle anlaşmalar yapacak ve Madde X'da sözü edilen gönüllü fonu denetleyecektir;

(c) Doğrulama faaliyetlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak, Teknik Sekreterlik ve Taraf Devletler arasında müzakere edilen anlaşmaları veya düzenlemeleri onaylayacaktır.

35. Yürütme Konseyi, bu Sözleşme hükümlerine uyma ile ilgili konular ve uymama durumları da dahil olmak üzere, kendi yetkisi dahilindeki, bu Sözleşmeyi etkileyen herhangi bir sorunu veya konuyu inceleyecek ve uygun gördüğü takdirde Taraf Devletlere bildirecek ve sorunu veya konuyu Konferansın dikkatine sunacaktır.

36. Diğer hususların yanı sıra, bu Sözleşme tahtında sağlanan hakların kötüye kullanılması da dahil olmak üzere, bu Sözleşmeye uyulması ile ilgili kuşku ve endişelerini veya uyulmaması durumlarını incelerken, Yürütme Konseyi, ilgili Taraf devletlerle danışacak ve uygun görmesi halinde, Taraf Devletin belirli bir süre içerisinde durumu düzeltmek için önlemler almasını isteyebilecektir.

Daha ileri derecede önlem alınmasının veya işlem yapılmasının gerekli olduğunu düşünmesi halinde, Yürütme Konseyi, diğer hususların yanı sıra, aşağıdaki önlemlerden bir veya daha fazlasını alacaktır:

(a) Bütün Taraf Devletlere sorunu veya konuyu bildirecektir;

(b) Sorunu veya konuyu Konferansın dikkatine sunacaktır;

(c) Durumu düzeltmek ve Sözleşme hükümlerine uyulmasını sağlamak amacıyla alınacak önlemler konusunda konferansa tavsiyelerde bulunacaktır.

Yürütme Konseyi, durumun çok ciddi veya acil olduğu hallerde, ilgili bilgiler ve sonuçlar da dahil olmak üzere, sorunu veya konuyu doğrudan doğruya Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin dikkatine sunacaktır. Yürütme Konseyi aynı zamanda bütün Taraf Devletlere bu aşamayla ilgili bilgi verecektir.

D. TEKNİK SEKRETERLİK

37. Teknik Sekreterlik, görevlerinin yerine getirilmesinde, Konferansa ve Yürütme Konseyine yardımcı olacaktır. Teknik Sekreterlik, bu Sözleşme kapsamındaki bütün doğrulama önlemlerini gerçekleştirecektir. Teknik Sekreterlik, gerek bu Sözleşme tahtında kendisine verilen diğer görevleri, gerekse Konferans ve Yürütme Konseyi tarafından kendisine havale edilen görevleri yerine getirecektir.

38. Teknik Sekreterlik:

(a) Örgütün program taslağını ve bütçesini hazırlayacak ve Yürütme Konseyine sunacaktır;

(b) Örgütün bu Sözleşmenin yürütülmesiyle ilgili rapor taslağını ve Konferansın veya Yürütme Konseyinin isteyebileceği diğer raporları hazırlayacak ve Yürütme Konseyine sunacaktır;

(c) Konferansa, Yürütme Konseyine ve bağlı organlara, idari ve teknik destek sağlayacaktır;

(d) Bu Sözleşmenin yürütülmesi ile ilgili konularda, Örgüt adına Taraf Devletlere yazışmalar gönderecek ve Taraf Devletlerden Organizasyona gönderilecek yazışmaları teslim alacaktır;

(e) Listelere alınmış ve alınmamış kimyasal maddelerin değerlendirilmesi de dahil olmak üzere, bu Sözleşme hükümlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak, Taraf Devletlere teknik yardım ve teknik değerlendirme imkanları sağlayacaktır.

39. Teknik Sekreterlik:

(a) Yürütme Konseyinin onayına tabi olmak kaydıyla, doğrulama faaliyetlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak, Taraf Devletlerle anlaşmalar aktedecek veya diğer düzenlemeler yapacaktır;

(b) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 180 gün içerisinde, madde X. 7 (b) ve (c) bentleri uyarınca, Taraf Devletlerin acil durum ve insani yardım stoklarını oluşturmalarını ve sürdürmelerini koordine edecektir.

Teknik Sekreterlik, bulundurulacak stoklardaki üniteleri, elverişlilik açısından muayene edebilir. Bulundurulacak stoklardaki ünitelerin listesi, yukarıdaki paragraf 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır;

(c) Madde X'da sözü edilen gönüllü fonu yönetecek, Taraf Devletler tarafından verilecek beyanları toplayacak ve istendiğinde, madde X'daki amaçların gerçekleştirilmesi için Taraf Devletler veya bir Taraf Devletle Örgüt arasında aktedilecek iki taraflı anlaşmaları tescil edecektir.

40. Teknik Sekreterlik, doğrulama faaliyetleri sırasında gördüğü, bu Sözleşmeye uyulmasıyla ilgili kuşkular, şüpheli durumlar veya belirsizlikler de dahil olmak üzere, görevlerinin yerine getirilmesi sırasında ortaya çıkan ve ilgili Taraf Devletle kendi müzakereleri sonucunda çözemediği veya açıklığa kavuşturamadığı herhangi bir problem konusunda Yürütme Konseyine bilgi verecektir.

41. Teknik Sekreterlik, baş idari görevlisi olan bir Genel Direktörden, denetim görevlilerinden ve gerek duyulabilecek bilimsel, teknik ve diğer personelden oluşacaktır.

42. Denetici Heyeti, Teknik Sekreterliğin bir ünitesi olacak ve Genel Direktörün denetimi altında faaliyetlerini sürdürecektir.

43. Genel Direktör, Yürütme Konseyinin tavsiyesi üzerine, konferans tarafından dört yıllık bir süre için atanacak, bu süre ikinci bir dört yıllık süre için yenilebilecek, ancak daha sonra yenilenemeyecektir.

44. Genel Direktör, personelin atanması ve Teknik Sekreterliğin organizasyonu ve faaliyetlerini yerine getirmesi konusunda Konferansa karşı sorumlu olacaktır. Personelin istihdamı ve hizmet koşullarının belirlenmesi konusunda göz önünde bulundurulacak en önemli husus, en yüksek etkenlik, yeterlilik ve bütünlük standartlarının sağlanması zorunluluğu olacaktır. Genel Direktör, denetim görevlileri veya mesleki kadronun ve memuriyet kadrosunun diğer elemanları olarak, yalnızca Taraf Devletlerin vatandaşları hizmet verebileceklerdir. Mümkün olduğu kadar geniş bir coğrafi esasta eleman istihdamının önemine gerekli dikkat gösterilecektir. Eleman istihdamı, Teknik Sekreterliğin sorumluluklarını gerektiği şekilde yerine getirilebilmesi için gerekli olan minimum kadro prensibine dayanılarak yapılacaktır.

45. Fıkra 21 (h)'de sözü edilen Bilimsel Danışma Kurulunun organizasyonu ve görevlerini yerine getirmesinden Genel Direktör sorumlu olacaktır. Genel Direktör, Taraf Devletlerle istişare halinde, her biri kendi kapasitesi içinde hizmet verecek olan Bilimsel Danışma Kurulunun üyelerini atayacaktır. Kurulun üyeleri, bu Sözleşmenin yürütülmesi ile ilgili özel bilimsel alanlardaki uzmanlıklarına dayanılarak atanacaktır. Genel Direktör aynı zamanda, uygun gördüğü takdirde, spesifik konularda tavsiyelerde bulunmak üzere, bilimsel uzmanlardan oluşan geçici çalışma grupları oluşturabilir. Yukarıdaki hususlarla ilgili olarak Taraf Devletler, Genel Direktöre uzman listeleri verebilirler.

46. Görevlerinin yerine getirilmesinde, Genel Direktör, muayene görevlileri ve kadronun diğer elemanları, herhangi bir kaynaktan talimat istemeyecek veya almayacaklardır. Yalnızca Konferansa ve Yürütme Konseyine karşı sorumlu olan uluslararası görevliler olarak, konularını etkileyebilecek herhangi bir faaliyet yapmaktan kaçınacaklardır.

47. Taraf Devletler, Genel Direktörün, denetçilerin ve kadronun diğer elemanlarının sorumluluklarının münhasıran uluslararası olan niteliğine saygı gösterecek ve sorumluluklarının yerine getirilmesinde bu kişilerin üzerinde nüfuz kurmaya çalışmayacaktır.

E. AYRICALIKLAR VE DOKUNULMAZLIKLAR

48. Örgüt bir Taraf Devletin topraklarında veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde, görevlerinin yerine getirilmesi için gerekli olan yasal yetkiler ve ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklardan yararlanacaktır.

49. Taraf Devletlerin delegeleri, yedek delegeler ve danışmanlarıyla birlikte, Yürütme Konseyine atanan temsilciler, yedek temsilciler ve danışmanlarıyla birlikte, Genel Direktör ve Örgütün kadrosundaki diğer elemanlar, Örgütle ilgili görevlerinin bağımsız bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli olan, ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklardan yararlanacaklardır.

50. Bu Maddede sözü edilen yasal yetkiler, ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar, gerek Örgüt ve Taraf Devletler arasında yapılacak anlaşmalarla, gerekse Örgüt ve Örgütün Genel Merkezinin bulunduğu Devlet arasında yapılacak bir anlaşma ile belirlenecektir. Bu Anlaşmalar paragraf 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

51. 48. ve 49. Maddelere bağlı olmaksızın, Genel Direktörün ve Teknik Sekreterlik elemanlarını doğrulama faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında yararlanacakları ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar, Doğrulama Eki'nin II. Bölümü, B Kısmında belirlenen ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar olacaktır.

MADDE IX
DANIŞMALAR, İŞBİRLİĞİ VE VERİ TOPLAMA

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla veya hükümlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir konuda, doğrudan doğruya kendi aralarında veya Örgüt aracılığıyla veya Birleşmiş Milletler çerçevesinde öngörülen ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesine uygun olan usuller de dahil olmak üzere, diğer uygun uluslararası usullerle danışmalarda bulunacak ve işbirliği yapacaklardır.

2. Herhangi bir Taraf Devletin bir kuşku denetimi isteme hakkı saklı kalmak kaydıyla, Taraf Devletler, mümkün olan bütün şartlarda, bu Sözleşmeye uyulması konusunda herhangi bir kuşkuya neden olan veya belirsiz sayılabilecek ilgili bir konuda endişeler yaratan herhangi bir konuyu, öncelikle kendi aralarında bilgi alışverişi ve danışmalar yoluyla açıklığa kavuşturmak ve çözmek için ellerinden gelen her türlü çabayı göstereceklerdir. Bir başka Taraf Devletten, talepte bulunan Taraf Devletin, böyle bir kuşku veya endişeye neden olduğuna inandığı herhangi bir konuyla ilgili olarak açıklama isteyen bir talep alan bir Taraf Devlet, her ne olursa olsun talep tarihinden itibaren 10 günü aşmamak kaydıyla, mümkün olan en kısa süre içerisinde ortaya çıkan bu kuşku veya endişeye yanıt vermeye yeterli bilgiyi, sağlanan bilginin konuyu nasıl çözümleneceğine dair açıklamayla birlikte gönderecektir. Bu Sözleşme tahtındaki hiç bir hüküm, iki veya daha fazla Taraf Devletin, bu Sözleşmeye uyulması konusunda herhangi bir kuşkuya neden olan veya belirsiz sayılabilecek ilgili bir konuda endişeler yaratan herhangi bir konuyu açıklığa kavuşturmak ve çözmek için, kendi aralarında karşılıklı mutabakatla denetimler veya başka usuller düzenleme haklarını etkilemeyecektir. Bu tür düzenlemeler, herhangi bir Taraf Devletin, bu Sözleşmenin diğer hükümleri tahtındaki haklarını ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

Açıklığa Kavuşturma Talebi ile İlgili Usul

3. Bir Taraf Devlet, belirsiz sayılabilecek veya bir başka Taraf Devletin bu Sözleşmeye muhtemelen uymaması ile ilgili bir endişe yaratan herhangi bir durumun açıklığa kavuşturulması için Yürütme Konseyinden yardım isteme hakkına sahip olacaktır. Yürütme Konseyi, böyle bir endişe ile ilgili olarak kendisinde bulunan bilgileri sağlayacaktır.

4. Bir Taraf Devlet, belirsiz sayılabilecek veya bir başka Taraf Devletin bu Sözleşmeye muhtemel riayetsizliği ile ilgili bir durum konusunda, bu Taraf Devletten açıklama temin etmesini Yürütme Konseyinden isteme hakkına sahip olacaktır. Böyle bir durumda aşağıdaki hükümler uygulanacaktır;

(a) Yürütme Konseyi, açıklama isteyen talebi, aldığı andan itibaren en geç 24 saat içerisinde, Genel Direktör vasıtasıyla ilgili Taraf Devlete ulaştıracaktır;

(b) Açıklama talebinde bulunan Taraf Devlet, talebi aldığı tarihten itibaren en geç 10 gün içerisinde olmak kaydıyla, mümkün olan en kısa süre içinde, Yürütme Konseyine açıklamada bulunacaktır;

(c) Yürütme Konseyi açıklamayı kaydedecek ve aldığı andan itibaren en geç 24 saat içerisinde, açıklama talebinde bulunan Taraf Devlete ulaştıracaktır;

(d) Açıklama talebinde bulunan Taraf Devlet, açıklamayı yetersiz bulması halinde, talepte bulunan Taraf Devletten daha fazla açıklama isteme hakkına sahip olacaktır;

(e) (d) Fıkrası tahtında daha fazla açıklamanın temini amacıyla, Yürütme Konseyi, Genel Direktörden, endişeye neden olan durumla ilgili tüm mevcut bilgilerin ve verilerin incelenmesi amacıyla, Teknik Sekreterlikten veya eğer Teknik Sekreterlikte uygun elemanların bulunmaması halinde bir başka yerden bir Uzmanlar Grubu oluşturmasını isteyebilir. Uzmanlar Grubu, bulgularıyla ilgili olarak Yürütme Konseyine bir fiili durum raporu sunacaktır;

(f) Açıklama talebinde bulunan Taraf Devlet, (d) ve (e) fıkraları tahtında elde edilen açıklamanın tatminkar olmadığını düşünmesi halinde, Yürütme Konseyinin üyesi olmayan konuyla ilgili Taraf Devletlerin katılmaya hak kazanacağı özel bir Yürütme Konseyi oturumu isteme hakkına sahip olacaktır. Böyle bir özel oturumda, Yürütme Konseyi konuyu inceleyecek ve durumu çözmek için uygun gördüğü önlemleri tavsiye edebilecektir.

5. Bir Taraf Devlet aynı zamanda, belirsiz sayılabilecek veya bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmadığı konusunda bir endişe yaratan herhangi bir durumun açıklığa kavuşturulmasını Yürütme Konseyinden isteyebilecektir. Yürütme Konseyi, uygun olan yardımı sağlayarak bu isteğe yanıt verecektir.

6. Yürütme Konseyi, bu Madde tahtında yapılan bir açıklama talebini Taraf Devletlere bildirecektir.

7. Bir Taraf Devletin bu Sözleşme hükümlerine, muhtemelen uyulmadığı konusundaki bir kuşku veya endişesinin, açıklığa kavuşturma talebinin Yürütme Konseyine verilmesinden itibaren 60 gün içinde çözüme kavuşturulmaması veya bu Devletin bir denetim isteme hakkına bağlı olmaksızın, kuşkuvarlığının acilen

incelenmesi gerektiğine inanması halinde, bu devlet, Madde VIII. paragraf 12 (c) uyarınca, Konferansın özel bir oturum yapmasını isteyebilecektir. Böyle bir özel oturumda, Konferans konuyu inceleyecek ve durumun çözümlenmesi için uygun gördüğü önlemleri tavsiye edebilecektir.

Kuşku Denetimleriyle İlgili Usul

8. Taraf Devletlerden her biri, yalnızca bu Sözleşme hükümlerine muhtemelen uyulmaması ile ilgili sorunların açıklığa kavuşturulması veya çözümü amacıyla, bir başka Taraf Devletin topraklarındaki veya yetki veya denetimi altındaki herhangi bir yerde bulunan bir tesisin veya mahallin yerinde denetime tabi tutulmasını isteme ve bu denetimi gecikmeksizin, Genel Direktör tarafından tayin edilecek bir denetim ekibi tarafından ve Doğrulama Eki'ne uygun olarak yaptırma hakkına sahiptir.

9. Taraf Devletlerden her biri, denetim talebini bu Sözleşme hükümleri kapsamında tutmak ve denetim talebinde, Doğrulama Eki'nde belirlendiği gibi, bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmaması ile ilgili olarak ortaya çıkan endişeler konusunda bütün yeterli bilgileri vermek yükümlülüğü altındadır.

Taraf Devletlerden her biri, temelsiz denetim taleplerinden kaçınacak, bu hakkın kötüye kullanılmasından kaçınmak için her türlü özen gösterilecektir. Kuşku denetimi yalnızca, bu Sözleşme hükümlerine muhtemelen uyulmaması ile ilgili olguları gerçekleri saptamak amacıyla yapılacaktır.

10. Bu Sözleşme hükümlerine uyulduğunun doğrulanması amacıyla, Taraf Devletlerden her biri, fıkra 8 uyarınca yerinde kuşku denetiminin yapılması için Teknik Sekreterliğe izin verecektir.

11. Bir tesis veya mahallin bir kuşku denetimine tabi tutulması konusundaki bir taleple ilgili olarak ve Doğrulama Ekindeki usuller uyarınca, denetime tabi tutulan Taraf Devlet:

(a) Bu Sözleşme hükümlerine uyduğunu kanıtlamak için makul olan her türlü çabayı gösterme ve bununla ilgili olarak, denetim ekibinin görevini yerine getirmesine imkan sağlama hak ve yükümlülüğüne;

(b) Yalnızca, bu Sözleşme hükümlerine muhtemelen uyulmaması endişesi ile ilgili gerçekleri tespit etmek amacıyla, muayenesi talep edilen bölgeye girilmesine izin verme yükümlülüğüne; ve

(c) Hassas tesisleri korumak ve bu Sözleşmeyle ilgili olmayan gizli bilgilerin ve verilerin açıklanmasını önlemek için gerekli önlemleri alma hakkına, sahip olacaktır.

12. Bir gözlemci ile ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanacaktır:

(a) Talepte bulunan Taraf Devlet, denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabakatına tabi olmak kaydıyla, kuşku denetiminin yürütülmesini gözlemlemek amacıyla, gerek talepte bulunan Taraf Devletin, gerekse üçüncü bir Taraf Devletin vatandaşı olan bir temsilci gönderebilecektir.

(b) denetime tabi tutulan taraf Devlet, Doğrulama Eki uyarınca gözlemciye tesise veya mahalle giriş izni verecektir.

(c) Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, ilke olarak, önerilen gözlemciyi kabul edecektir, ancak denetime tabi tutulan Taraf Devletin bunu reddetmesi halinde, bu husus, nihai rapora kaydedilecektir.

13. Talepte bulunan Taraf Devlet, yerinde denetim için denetim talebini Yürütme Konseyine ve hemen işleme konması için aynı zamanda Genel Direktöre sunacaktır.

14. Genel Direktör, denetim talebinin, Doğrulama Eki'nin X. Bölümü, 4. paragrafındaki zorunluluklara uygun olup olmadığını derhal araştırarak ve eğer gerekiyorsa, denetim talebinin işleme koyması için talepte bulunan Taraf Devlete yardımcı olacaktır. Denetim talebinin, zorunlu kılınan hususlara uygun olması halinde, denetim için hazırlıklar başlatılacaktır.

15. Genel Direktör, denetim talebini, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, denetim ekibinin giriş noktasına planlanan varış zamanından en az 12 saat önce bildirecektir.

16. Denetim talebini aldıktan sonra Yürütme Konseyi, Genel Direktörün taleple ilgili işlemlerini yetki ve görev alanına dahil edecek ve denetim süreci boyunca konuyu gözetimi altında tutacaktır. Bununla birlikte, Yürütme Konseyinin konuyla ilgili tartışma ve karar verme yetkisi, denetim işlemini geciktirmeyecektir.

17. Yürütme Konseyi, denetim talebini aldığı andan itibaren en geç 12 saat içerisinde, denetim talebini keyfi veya yersiz, hakkı kötüye kullanma olarak ya da fıkra 8'de açıklandığı gibi, çok açık şekilde bu Sözleşme hükümlerinin kapsamı dışında değerlendirmesi halinde, bütün üyelerinin dörtte üç çoğunluğuyla denetimi yapmanın aleyhinde karar verebilecektir. Gerek talepte bulunan, gerekse denetime tabi tutulması istenen Taraf Devlet böyle bir karara katılmayacaktır. Yürütme Konseyinin kuşku denetimi aleyhine karar vermesi halinde, hazırlıklar durdurulacak, denetim talebiyle ilgili başka hiç bir işlem yapılmayacak ve ilgili Taraf Devletler, durumdan gerektiği şekilde

haberdar edilecektir.

18. Genel Direktör, kuşku denetiminin yürütülmesi için bir denetim emri hazırlayacaktır. Denetim emri, 8. ve 9. paragraflarda sözü edilen işlerliğe geçirilmiş denetim talebi olacak ve denetim talebine uygun olacaktır.

19. Kuşku denetimi, Doğrulama Eki'nin X. Bölümüne veya kullanım iddiası halinde XI. Bölümüne uygun olarak yürütülecektir. Denetim ekibi, görevinin etkili bir biçimde veya zamanında tamamlanması ilkesiyle tutarlı olarak, denetimi, mümkün olan en az müdahale edici biçimde yürütme ilkesini uygulayacaktır.

20. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, kuşku denetimi boyunca, denetim ekibine yardımcı olacak ve görevini kolaylaştıracaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin, Doğrulama Eki'nin X. Bölümü, C Kısmı uyarınca, tesislerine tam ve kapsamlı bir şekilde girilmesine alternatif olarak, bu Sözleşme hükümlerine uyduğunu kanıtlamak için başka düzenlemeleri önermesi halinde, bu Sözleşmeye uyduğunu kanıtlamak amacıyla verilerin saptanması konusunda bir anlaşmaya varabilmek için, denetim ekibiyle danışmalar yoluyla elinden gelen her türlü makul çabayı gösterecektir.

21. Nihai rapor, gerek fiili bulguları, gerekse, denetim ekibinin, tesislere giriş derecesi ve şekli ve kuşku denetiminin tatminkar bir biçimde yapılması için gösterilen işbirliği konusundaki değerlendirmesini içerecektir. Genel Direktör, denetim ekibinin nihai raporunu derhal denetim talebinde bulunan Taraf Devlete, denetime tabi tutulan Taraf Devlete, Yürütme Konseyine ve bütün diğer Taraf Devletlere ulaştıracaktır. Genel Direktör aynı zamanda, gerek talepte bulunan ve denetime tabi tutulan Taraf Devletlerin değerlendirmelerini, gerekse bu amaçla kendisine aktarılmış olabilecek diğer Taraf Devletlerin görüşlerini derhal Yürütme Konseyine ulaştıracak ve daha sonra bunları bütün Taraf Devletlere bildirecektir.

22. Yürütme Konseyi, yetkileri ve görevleri uyarınca, denetim ekibinin nihai raporunu kendisine sunulur sunulmaz inceleyecek; ve

- (a) Sözleşmeye uyulmaması durumunun gerçekleşip gerçekleşmediği;
- (b) Talebin bu Sözleşme hükümleri kapsamında olup olmadığı; ve
- (c) Bir kuşku denetimi talep etme hakkının kötüye kullanılıp

kullanılmadığı;

konularındaki görüşlerini bildirecektir.

23. Yürütme Konseyinin, yetkileri ve görevleri dahilinde, paragraf 22 uyarınca daha fazla işlem yapılması gerektiği sonucuna varması halinde, Konferansa özel tavsiyelerde bulunmak da dahil olmak üzere, durumu düzeltmek ve bu Sözleşmeye uyulmasını sağlamak için uygun olan önlemleri alacaktır. Kuşku denetimi isteme hakkının kötüye kullanılması halinde, Yürütme Konseyi, bu talepte bulunan Taraf Devletin, kuşku denetiminin akçalı sorumluluklarından bir kısmını üstlenmesinin gerekip gerekmediğini inceleyecektir.

24. Talepte bulunan Taraf Devlet ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet, inceleme işlemine katılma hakkına sahip olacaklardır. Yürütme Konseyi, Taraf Devletlere ve Konferansın bir sonraki oturumuna, inceleme işleminin sonucunu bildirecektir.

25. Yürütme Konseyinin Konferansa özel tavsiyelerde bulunması halinde, Konferans, Madde XII uyarınca işlem yapıp yapmama konusunu inceleyecektir.

MADDE X

KİMYASAL SİLAHLARA KARŞI YARDIMLAŞMA VE KORUNMA

1. Bu Maddenin amaçları kapsamında "Yardım" sözcüğü, eşgüdüm ve diğer hususların yanı sıra, teçhizat ve alarm sistemlerinin tayini; koruyucu teçhizat; teçhizatın dekontaminasyonu ve dekontaminantlar; tıbbi antidotlar ve tedavi şekilleri; ve bu koruyucu önlemlerle ilgili tavsiyeler de dahil olmak üzere, Taraf Devletlere, kimyasal silahlara karşı korunma sağlanması anlamında kullanılacaktır.

2. Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, herhangi bir Taraf Devletin, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla, kimyasal silahlara karşı korunma araçlarını geliştirmek, üretme, iktisap etme, devretme veya kullanma hakkını engelliyor şeklinde yorumlanamaz.

3. Taraf Devletlerden her biri kimyasal silahlara karşı korunma araçlarıyla ilgili olarak mümkün olan en geniş ölçüde, teçhizat, malzeme ve bilimsel ve teknolojik bilgi alışverişini kolaylaştırmayı taahhüt etmektedir ve buna katılma hakkına sahip olacaktır.

4. Korunma amaçlarına ilişkin ulusal programların şeffaflığını artırmak amacıyla, Taraf Devletlerden her biri, Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacak usullere uygun olarak, Teknik Sekreterliğe, programı ile ilgili yıllık bilgiler gönderecektir.

5. Teknik Sekreterlik, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 180 gün içerisinde, isteyen Taraf devletin kullanımı için gerek kimyasal silahlara karşı korunma araçlarıyla ilgili çeşitli bilgileri, gerekse Taraf devletler tarafından sağlanabilecek bilgileri içeren bir veri bankası kuracak ve bunu kullanıma açık tutacaktır.

Teknik Sekreterlik aynı zamanda, elindeki kaynaklar çerçevesinde ve bir Taraf Devletin isteği üzerine, kimyasal silahlara karşı koruyucu bir kapasitenin geliştirilmesi için programlarının nasıl yürütüleceğinin tayininde, Taraf Devletlere yardımcı olacak ve uzman tavsiyeleri sağlayacaktır.

6. Bu Sözleşmedeki hiç bir hüküm, Taraf Devletlerin ikili düzeyde yardım isteme ve araştırma, ve acil yardım temini ile ilgili olarak diğer Taraf Devletler arasında bireysel anlaşmalar yapma hakkını engelliyor şeklinde yorumlanamaz.

7. Taraf Devletlerden her biri, Örgüt aracılığıyla yardımda bulunmayı ve bu açıdan, aşağıdaki önlemlerden bir veya daha fazlasını almayı taahhüt eder:

(a) İlk oturumunda, Konferans tarafından yardım amacıyla kurulacak olan gönüllü fona katkıda bulunmak;

(b) Eğer mümkünse, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 180 gün içerisinde, Örgütle, talep halinde yardım sağlanmasıyla ilgili anlaşmalar akdetmek;

(c) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 180 gün içerisinde, Örgüt tarafından yapılacak çağrıya yanıt olarak, sağlayabileceği yardımın türünü bildirmek. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin daha sonra beyanında öngörülen yardımı sağlayamayacak olması halinde, bu paragraf uyarınca, bu Taraf Devlet hala yardım sağlama yükümlülüğü altında olacaktır.

8. Taraf Devletlerden her biri,

(a) Kimyasal silahların kendisine karşı kullanıldığını;

(b) Ayaklanmaları kontrol etmekte kullanılan araçların kendisine karşı bir savaş yöntemi olarak kullanıldığını;

(c) Herhangi bir Devlet tarafından yapılabilecek, Madde I tahtında Taraf Devletlere yasaklanmış bulunan fiillerin veya faaliyetlerin tehdidi altında olduğunu, düşünmesi halinde, kimyasal silahların kullanılmasına veya kullanılması tehlikesine karşı yardım ve koruma isteme ve fıkra 9. 10 ve 11'deki usullere tabi olmak kaydıyla, böyle bir yardım ve koruma alma hakkına sahip olacaktır.

9. İlgili bilgilerle kanıtlanan böyle bir istek, Genel Direktöre sunulacak, Genel Direktör de bunu derhal Yürütme Konseyine ve bütün Taraf Devletlere ulaştıracaktır. Genel Direktör bu talebi derhal, ilgili Taraf Devlete karşı kimyasal silahların kullanımı veya ayaklanmaları kontrol etmekte kullanılan araçların bir savaş yöntemi olarak kullanımı durumunda acil yardım sağlamaya, veya kimyasal silahların kullanımı konusunda ciddi bir tehlike olması veya ayaklanmaları kontrol etmekte kullanılan araçların bir savaş yöntemi olarak kullanımı konusunda ciddi bir tehlike olması halinde insani yardım sağlamaya, fıkra 7 (b) ve (c) uyarınca gönüllü olmuş taraf Devletlere, talebin alınmasından itibaren en geç 12 saat içerisinde ulaştıracaktır. Genel direktör, talebin alınmasından itibaren en geç 24 saat içinde, yapılacak diğer işlemlere bir temel oluşturmak üzere bir araştırma başlatacaktır. Araştırmayı 72 saat içinde tamamlayacak ve Yürütme Konseyine bir rapor sunacaktır. Araştırmanın tamamlanması için ek zamana ihtiyaç duyulması halinde, aynı zaman çerçevesi içinde bir ara rapor sunulacaktır. Araştırma için istenen ek süre 72 saati aşmayacaktır. Bununla birlikte, benzeri sürelerle uzatılabilecektir, her ek sürenin sonunda Yürütme Konseyine rapor sunulacaktır. Araştırma, talebe ve talebe eşlik eden bilgilere uygun olarak, gerek taleple, gerekse sağlanacak ek yardım ve korumanın türü ve kapsamı ile ilgili gerçekleri saptayacaktır.

10. Yürütme Konseyi bir araştırma raporunu aldığı andan itibaren en geç 24 saat içerisinde durumu değerlendirmek üzere toplanacak ve toplantıyı izleyen 24 saat içinde, Teknik Sekreterliğe, ek yardım sağlanması için bir talimat verip vermeme konusunda salt çoğunlukla karar alacaktır. Teknik Sekreterlik, araştırma raporunu ve Yürütme Konseyi tarafından alınan kararı, tüm Taraf Devletlere ve ilgili uluslararası kuruluşlara derhal ulaştıracaktır. Yürütme Konseyi tarafından o şekilde karar verilmesi halinde, Genel Direktör derhal yardım sağlayacaktır. Bu amaçla Genel Direktör, yardım talebinde bulunan Taraf Devletlerle diğer Taraf Devletlerle ve ilgili uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapabilecektir. Taraf Devletler, yardım sağlamak için ellerinden gelen her türlü çabayı gösterecektir.

11. Sürdürülen araştırmadan veya diğer güvenilir kaynaklardan elde edilen bilgiden, kimyasal silahların kullanımı ile ilgili kurbanlar olduğu konusunda yeterli kanıt sağlanması ve acil müdahalenin zorunlu olması halinde, Genel Direktör bütün Taraf Devletlere durumu bildirecek ve bu gibi beklenmeyen

durumlar için, Konferans tarafından emrinde bulundurulmuş kaynakları kullanarak acil yardım önlemlerini alacaktır. Genel Direktör, Yürütme Konseyine, bu paragraf uyarınca yapılan müdahaleler konusunda sürekli olarak bilgi verecektir.

MADDE XII
YAPTIRIMLAR DA DAHİL OLMAK ÜZERE
BİR DURUMU DÜZELTME VE
SÖZLEŞMEYE UYULMASINI SAĞLAMA ÖNLEMLERİ

1. 2, 3 ve 4. Fıkralarda belirlendiği gibi, Konferans, bu Sözleşmeye uyulmasını sağlamak ve bu Sözleşme hükümlerine aykırı olan herhangi bir durumu düzeltmek için gerekli önlemleri alacaktır. Bu fıkra tahtında işlem yaparken Konferans, Yürütme Konseyi tarafından sunulan bütün bilgileri ve tavsiyeleri göz önünde bulunduracaktır.

2. Yürütme Konseyi tarafından, bir Taraf Devletten, bu Sözleşmeye uyulması ile ilgili olarak sorun yaratan bir durumu düzeltmek için önlemler alınmasının istenmesi ve Taraf Devletin belirlenen süre içinde bu isteği yerine getirmemesi halinde, Konferans, Yürütme Konseyinin tavsiyesi üzerine, diğer hususların yanı sıra, Taraf Devletin bu Sözleşme tahtındaki hak ve ayrıcalıklarını. Taraf Devlet bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerini yerine getirmek için gerekli önlemleri alıncaya kadar sınırlayabilir.

3. Bu Sözleşme tahtında ve özellikle de Madde 1 tahtında yasaklanmış faaliyetlerin sonucu olarak, bu Sözleşmenin hedef ve amacının ciddi bir şekilde zarar gördüğü durumlarda, Konferans, Taraf Devletlere, uluslararası hukuka uygun olarak ortak önlemler önerebilir.

4. Özellikle ağır olan durumlarda Konferans, konuyu tüm ilgili bilgiler ve sonuçlarla birlikte, Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine götürecektir.

MADDE XIII
DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARLA İLGİ

Bu Sözleşmenin hiç bir hükmü, herhangi bir Devletin, 17 Haziran 1925 tarihinde Cenevre'de imzalanan, Boğucu, Zehirli ve Diğer Gazların Savaşta Kullanımının ve Bakteriyolojik Savaş Yöntemlerinin yasaklanması Protokolü ve Nisan 1972 tarihinde Londra, Moskova ve Washington'da imzalanan Bakteriyolojik (Biyolojik) ve Zehirli Silahların Geliştirilmesinin, Üretiminin ve Stoklanmasının Yasaklanması ve Bunların İmhası ile ilgili Sözleşme tahtında üstlendiği yükümlülüğü sınırlandırıyor veya geçersiz kılıyor olarak yorumlanacaktır.

MADDE XIV
İHTİLAFLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumlanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek ihtilaflar, bu Sözleşmenin ilgili hükümleri uyarınca ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin hükümlerine uygun olarak çözümlenecektir.

2. İki veya daha fazla Taraf Devlet arasında veya bir veya daha fazla Taraf Devletle Örgüt arasında, bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumlanması ile ilgili olarak herhangi bir ihtilaf ortaya çıktığında ilgili taraflar, konuyu karşılıklı görüşme yoluyla veya bu Sözleşmenin uygun organlarına başvurmak ve tarafların karşılıklı mutabakatı ile konuyu Statüsüne uygun olarak Uluslararası Adalet Divanına götürmek de dahil olmak üzere, diğer barışçı yollarla sükunetle çözmek için birbirleriyle istişare edeceklerdir. İlgili Taraf Devletler, yapılan işlemler konusunda Yürütme Konseyine sürekli olarak bilgi vereceklerdir.

3. Yürütme Konseyi, kendi yardımlarını önermek, bir ihtilafın tarafı olan Taraf Devletleri, ihtilafı çözümlene sürecini başlatmaya çağırmak ve mutabık kalınan herhangi bir prosedür için bir zaman limiti tavsiye etmek de dahil olmak üzere, uygun göreceği herhangi bir yolla, bir ihtilafın çözümüne katkıda bulunabilir.

4. Konferans, Taraf Devletler arasında ortaya çıkan veya Yürütme Konseyi tarafından dikkatine sunulan ihtilaflarla ilgili sorunları inceleyecektir. Konferans, gerekli görmesi halinde, Madde VIII. fıkra 21 (f) gereğince, bu ihtilafların çözümüyle ilgili görevler için organlar oluşturabilecek veya bunları organlara bırakabilecektir.

5. Konferans ve Yürütme Konseyi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından verilecek yetkiye tabi olmak kaydıyla, Uluslararası Hukuk Mahkemesinden, Örgütün faaliyetleri kapsamında ortaya çıkabilecek herhangi bir hukuki sorunla ilgili tavsiye niteliğinde görüş istemeye ayrı ayrı yetkilidirler. Madde VIII, fıkra 34 (a) uyarınca, bu amaçla Örgüt ve Birleşmiş

Milletler arasında bir anlaşma aktedilecektir.

6. Bu Madde: Madde IX hükümleri veya yaptırımlar da dahil olmak üzere bir durumu düzeltme ve Sözleşmeye uyulmasını sağlama önlemleri ile ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla uygulanacaktır.

MADDE XV
DEĞİŞİKLİKLER

1. Taraf Devletlerden herhangi biri, bu Sözleşmede değişiklikler yapılmasını önerebilir. Taraf Devletlerden herhangi biri aynı zamanda, fıkra 4'de belirlendiği gibi, bu Sözleşmenin eklerinde değişiklikler yapılmasını önerebilir, değişiklik önerileri fıkra 2 ve 3'teki usullere tabi olacaktır. Fıkra 4'te belirlendiği gibi, değişiklik önerileri Fıkra 5'teki prosedürlere tabi olacaktır.

2. Bir değişiklik önerisinin metni bütün Taraf Devletlere ve Saklayıcıya dağıtılmak üzere, Genel Direktöre sunulacaktır. Önerilen değişiklik, yalnızca, Değişiklik Konferansı tarafından incelenecektir. Böyle bir Değişiklik Konferansı, Taraf Devletlerden üçte birinin veya daha fazlasının, değişiklik önerisi metni kendilerine dağıtıldıktan sonra en geç 30 gün içinde Genel Direktöre, önerinin daha fazla incelenmesini desteklediklerini bildirmeleri halinde toplanacaktır. İstekte bulunan Taraf Devletler daha erken tarihte bir toplantı istemedikleri takdirde, Değişiklik Konferansı, Konferansın bir olağan oturumundan hemen sonra yapılacaktır.

3. Değişiklikler:

(a) Hiç bir Taraf Devlet olumsuz oy kullanmaksızın, bütün Taraf Devletlerin çoğunluğunun olumlu oyuyla, Değişiklik Konferansında kabul edildiğinde; ve

(b) Değişiklik Konferansında olumlu oy kullanan bütün Taraf Devletlerce onaylandığı veya kabul edildiğinde, yukarıdaki (b) bendinde sözü edilen bütün Taraf Devletlerce onay veya kabul belgesinin verilmesinden 30 gün sonra bütün Taraf Devletler için yürürlüğe girecektir.

4. Bu Sözleşmenin yaşayabilirliğini ve etkenliğini sağlamak amacıyla, önerilen değişikliklerin yalnızca idari veya teknik yapıda değişiklikler olması halinde, Eklerdeki hükümler Paragraf 5 uyarınca değişikliklere tabi olacaktır. Kimyasal Maddelerle İlgili Ek'teki bütün değişiklikler, fıkra 5 uyarınca yapılacaktır. Gizlilik Eki'nin A ve C Kısımları, Doğrulama Eki'nin X. Bölümü ve Doğrulama Eki'nin I. Bölümündeki, yalnızca kuşku denetimleriyle ilgili olan tanımlar, fıkra 5 uyarınca değişikliklere tabi olmayacaktır.

5. Fıkra 4'te sözü edilen, önerilen değişiklikler, aşağıdaki usullere uygun olarak yapılacaktır:

(a) Önerilen değişikliklerin metni, gerekli bilgilerle birlikte Genel Direktöre ulaştırılacaktır.

(a) Taraf Devletlerden herhangi biri veya Genel Direktör tarafından, önerinin değerlendirilebilmesi için ek bilgiler sağlanabilir. Genel Direktör, bu tür önerileri ve bilgileri derhal bütün Taraf Devletlere, Yürütme Konseyine ve Saklayıcıya bildirecektir:

(b) Genel Direktör, bu Sözleşmenin hükümleri ve yürütülmesiyle ilgili olarak, bütün muhtemel sonuçlarını tayin etmek amacıyla, aldığı tarihten itibaren en geç 60 gün içerisinde öneriyi değerlendirecek ve muhtemel sonuçlarla ilgili bilgileri bütün Taraf Devletlere ve Yürütme Konseyine ulaştıracaktır:

(c) Yürütme Konseyi, Önerinin fıkra 4'teki zorunluluklara uygun olup olmadığı da dahil olmak üzere, elinde bulunan bütün bilgilerin ışığında öneriyi inceleyecektir. Yürütme Konseyi, öneriyi aldığı tarihten itibaren en geç 90 gün içerisinde, tavsiyelerini, uygun açıklamalarla birlikte, incelenmek üzere, tüm Taraf Devletlere gönderecektir. Taraf Devletler, bunun alındığını 10 gün içinde bildireceklerdir:

Yürütme Konseyinin önerinin reddedilmesini tavsiye etmesi halinde ve tavsiyeyi aldığı tarihten itibaren 90 gün içinde hiçbir Taraf Devletin önerinin reddedilmesine karşı itirazını bildirmemesi durumunda, öneri onaylanmış olarak kabul edilecektir.

Yürütme Konseyinin reddedilmesini tavsiye etmesi halinde ve tavsiyeyi aldığı tarihten itibaren 90 gün içinde hiçbir Taraf Devletin önerinin reddedilmesine karşı itirazını bildirmemesi durumunda öneri reddedilmesi olarak kabul edilecektir.

(e) Yürütme Konseyinin bir tavsiyesinin (d) fıkrası tahtında kabul edilmediği takdirde, Konferans tarafından, gelecek ilk oturumunda, önerinin paragraf 4'teki zorunluluklara uyup uymadığı da dahil olmak üzere, öneri ile ilgili bir karar alınacaktır:

(f) Genel Direktör, bu fıkra tahtında alınacak herhangi bir kararı tüm

Taraf Devletlere ve Saklayıcıya bildirecektir:

(g) Bu usulle onaylanan değişiklikler, Yürütme Konseyi tarafından bir başka süre tavsiye edilmediği veya Konferans tarafından kararlaştırılmadığı takdirde, onaylandıklarının Genel Direktör tarafından bildirildiği tarihten itibaren en geç 180 gün içinde Tüm Taraf Devletler için yürürlüğe girecektir.

MADDE XVI

SÖZLEŞMENİN SÜRESİ VE SÖZLEŞMEDEN ÇEKİLME

1. Bu Sözleşme süresiz olarak geçerlidir.

2. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşmenin konusu ile ilgili olağanüstü olayların ülkesinin yüce çıkarlarını tehlikeye soktuğuna karar vermesi halinde, bu Sözleşmeden ulusal egemenliğine kullanarak çekilme hakkına sahiptir. Sözleşmeden çekileceğini 90 gün önceden, diğer bütün Taraf Devletlere, Yürütme Konseyine, Saklayıcıya ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine bildirecektir. Bu bildirimde, ülkesinin yüce çıkarlarını tehlikeye soktuğuna inandığı olağanüstü olaylarla ilgili bir açıklamada bulunacaktır.

3. Taraf Devletin bu Sözleşmeden çekilmesi, Devletlerin, özellikle 1925 tarihli Cenevre Konferansı olmak üzere, uluslararası hukukun ilgili kuralları tahtında üstlendikleri yükümlülükleri yerine getirmeye devam etme görevlerini hiçbir şekilde etkilemez.

MADDE XVII

EKLER

Ekler bu Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Bu Sözleşmeye yapılacak herhangi bir atıf, ekleri de içine alır.

MADDE XVIII

İMZA

Bu Sözleşme, yürürlüğe girmeden önce bütün Devletlerin imzasına açılacaktır.

MADDE XIX

ONAYLAMA

Bu Sözleşme, kendi anayasal düzenlemelerine uygun olarak, İmzacı Devletlerin onaylanmasına tabi olacaktır.

MADDE XX

SÖZLEŞMEYE KATILMA

Yürürlüğe girmeden önce bu Sözleşmeyi imzalamamış olan herhangi bir devlet, daha sonra herhangi bir tarihte bu Sözleşmeye katılabilir.

MADDE XXI

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Sözleşme, 65 inci onaylama belgesinin verilme tarihinden itibaren 180 gün içerisinde, ancak her ne olursa olsun, imzaya açılma tarihinden itibaren en az iki yıl geçtikten sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE XXII

ÇEKİNCE

Bu Sözleşme hükümleri çekinceye tabi olmayacaktır. Bu Sözleşmenin Ekleri, bu Sözleşmenin hedefi ve amacıyla uyumlu olmayan çekincelere tabi olmayacaktır.

MADDE XXIII

SAKLAYICI

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin Saklayıcısı olarak tayin edilmiştir ve diğer hususların yanı sıra

(a) Sözleşmeyi imzalayan ve Sözleşmeye katılan bütün Devletlere, her imzanın tarihini, her onaylama veya katılma belgesinin verilme tarihini ve bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini ve diğer bildirimlerin alınma tarihini derhal bildirecektir;

(b) Sözleşmenin, gerektiği şekilde onaylanmış suretlerini, Sözleşmeyi imzalayan ve Sözleşmeye katılan bütün Devletlerin Hükümetlerine ulaştıracaktır; ve

(c) Bu Sözleşmeyi, Birleşmiş Milletler Şartınının 102 nci Maddesi uyarınca tescil edecektir.

MADDE XXVI

ÖZGÜN METİNLER

Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça dillerindeki metinleri eşit şekilde geçerli olan bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdinde saklanacaktır.

Buradaki hususlara tanıklık etmek üzere, bu imzayı atmak için tam yetkiye sahip, aşağıda imzası bulunan taraflar, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

On üç ocak bin dokuz yüz doksan üç gününde Paris'te vazedilmiştir.

KİMYASAL MADDELERLE İLGİLİ EK
İÇİNDEKİLER

Sayfa

A. Kimyasal Madde Listeleriyle İlgili Yol Gösterici Bilgiler	86
B. Kimyasal Madde Listeleri	89

A. KİMYASAL MADDE LİSTELERİYLE İLGİLİ YOL GÖSTERİCİ BİLGİLER
Liste 1 ile İlgili Yol Gösterici Bilgiler

1. Bir toksik kimyasal maddenin veya hammaddenin, Liste 1'e alınmasının gerekip gerekmediğini incelerken aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurulacaktır:

(a) Bu toksit kimyasal madde veya maddenin madde II'de belirlendiği şekilde bir kimyasal silah olarak geliştirilmiş, üretilmiş, stoklanmış veya kullanılmış olması;

(b) Aşağıdaki koşullardan bir veya daha fazlasına uyması nedeniyle, bu Sözleşme tahtında yasaklanmış olan faaliyetlerde kullanım konusunda yüksek potansiyeli dolayısıyla, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili olarak yüksek bir riske sahip olması;

(i) Liste 1'de belirlenen diğer toksik kimyasal maddelerle yakından ilişkili bir kimyasal yapıya sahip olması veya benzeri özelliklere sahip olması, veya sahip olabileceğinin beklenmesi;

(ii) Bir kimyasal silah olarak kullanılmasına olanak sağlayan diğer özelliklerinin yanı sıra, öldürücü veya güçsüz hale getirici toksisiteye sahip olması;

(iii) Bu etabın kimyasal silahlar üretim tesislerinde veya savaş gereçleri üretim tesislerinde veya bir başka yerde gerçekleştirilmesine bağlı olmaksızın, Liste 1'de belirlenen bir toksik kimyasal maddenin, nihai tek teknolojik üretim etabında bir hammadde olarak kullanılabilmesi;

(b) Bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanım alanının olmaması veya çok az olması.

Liste 2 ile İlgili Yol Gösterici Bilgiler

2. Liste 1'e alınmayan bir toksik kimyasal maddenin veya Liste 1'deki bir kimyasal maddenin hammaddesinin veya Liste 2, Bölüm A'ya alınan bir kimyasal maddenin, Liste 2'ye alınmasının gerekip gerekmediğini incelerken aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulacaktır;

(a) Bir kimyasal silah olarak kullanılmasına olanak sağlayan diğer özelliklerinin yanı sıra, öldürücü veya güçsüz hale getirici toksisiteye sahip olması nedeniyle, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili önemli bir riske sahip olması;

(b) Liste 1 veya Liste 2. Bölüm A'ya alınan bir kimyasal maddenin oluşumunun nihai etabındaki kimyasal reaksiyonların birinde bir hammadde olarak kullanılabilmesi;

(c) Liste 1. veya Liste 2. Bölüm A'ya alınan bir kimyasal maddenin üretimindeki önemi nedeniyle, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili önemli bir riske sahip olması;

(d) Bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla geniş çapta ticari miktarlarda üretilmemesi.

Liste 3 ile İlgili Yol Gösterici Bilgiler

3. Diğer listelere alınmayan bir toksik kimyasal maddenin veya hammaddenin Liste 3'e alınmasının gerekip gerekmediğini incelerken aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurulacaktır:

(a) Bir kimyasal silah olarak üretilmiş, stoklanmış veya kullanılmış olması;

(b) Bir kimyasal silah olarak kullanılmasına olanak sağlayan diğer özelliklerinin yanı sıra, öldürücü veya güçsüz hale getirici toksisiteye sahip olması nedeniyle, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili önemli bir riske sahip olması;

(c) Liste 1. veya Liste 2. Bölüm B'ye alınan bir veya daha fazla kimyasal maddenin üretimindeki önemi nedeniyle, bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili bir riske sahip olması;

(d) Bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla geniş çapta ticari miktarlarda üretilebilecek olması.

B. KİMYASAL MADDE LİSTELERİ

Aşağıdaki Listelerde toksik kimyasal maddeler ve hammaddeleri gösterilmektedir. Bu Sözleşmenin yürütülmesi amacıyla, bu Listeler, Doğrulama Eki'nin hükümleri uyarınca, doğrulama önlemlerinin uygulanması için söz konusu kimyasal maddeleri tanımlamaktadır. Madde II. 1 (a) fıkrası uyarınca, Bu Listeler kimyasal silahların tanımını yapmamaktadır.

(Devamında, parantez içinde alkil gruplarının bir listesinin bulunduğu dialkile kimyasal maddeler grubuna rücu edildiğinde, listede bulunan alkil gruplarının tüm muhtemel kombinasyonlarıyla meydana getirilebilecek bütün kimyasal maddeler, açık olarak hariç tutulmadıkları sürece, ilgili listeye alınmış olarak kabul edileceklerdir. Liste 2, A bölümünde "*" işareti konmuş bir kimyasal madde, Doğrulama Eki'nin VII. Bölümünde belirlendiği gibi, bildirim ve doğrulama konusunda özel eşiklere tabi olacaktır.)

Liste 1	(CAS tescil numarası)
A. Toksik Kimyasal Maddeler	
(1) 0-Alkil (<= C10, sikloalkil dahil) alkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr)-fosfonofluoridatlar	
Örneğin, Sarin: 0-İzopropil metil- fosfonofluoridat	(107-44-08)
Soman: 0-Pinakolil metil- fosfonofluoridat	(96-64-0)
(2) 0-Alkil (<= C10, sikloalkil dahil) N, N-dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) fosforamidosiyanidatlar	
Örneğin, Tabun: 0-Etil N, N-dimetil fosforamidosiyanidat	(77-81-6)
(3) 0-Alkil (<= C10, sikloalkil dahil) alkil S-2, dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr)-aminoetil alkil (me, Et, n-Pr veya i-Pr) fosfonotiolatlar ve tekabül eden alkile veya protonlandırılmış tuzlar	
Örneğin, VX: 0 - ETİL S-2- diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat	(50782-69-9)
(4) Kükürtlü hardal gazları	
2- Kloroetilklorometilsülfür	(2625-76-5)
Hardal Gazı: Bis (2-kloroetil) sülfür	(505-60-2)
Bis (2-kloroetiltio) metin	(63869-13-6)
Seski-hardal gazı: 1, 2-Bis (2-kloroetiltio) etan	(3563-36-8)
1, 3-Bis (2-kloroetiltio)-n-propan	(63905-10-2)
1,4-Bis (2-kloroetiltio)-n-butan	(142868-93-7)
1,5-Bis (2-kloroetiltio)-n-pentan	(142868-94-8)
Bis (2-kloroetiltiometil)eter	63918-89-8)
0-Hardal Gazı: bis(2-kloroetiltioetil)eter	63918-89-8)
(5) Lewisitler:	
Lewisit 1: 2-Klorovinildikloroarsin	(541-25-3)
Lewisit 2: Bis (2-klorovinil) kloroarsin	(40334-69-8)
Lewisit 3: Tris (2-klorovinil)arsin	(40334-70-1)
(6) Azot Hardal Gazları:	
HN1: Bis (2-kloroetil)etilamin	(538-07-8)
HN2: Bis(2-kloroetil)metilamin	(51-75-2)
HN3: Tris(2-kloroetil)amin	(555-77-1)
(7) Saksitoksin	(35523-89-8)
(8) Risin	(9009-86-3)
B. Prekürsörler	
(9) Alkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) fosfonildifluorürler	
Örneğin, DF: Metilfosfonildifluorür	(676-99-3)
(10) 0-alkil (H veya <= C10. sikloalkil dahil) 0-2-dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr)-aminoetil alkil (Me, Et, N-Pr veya i-Pr) fosfonitler ve tekabül eden alkile veya protonlandırılmış tuzlar	
Örneğin, QL: 0 - Etil 0-2-diizopropilaminoetil metilfosfonit	(57856-11-8)
(11) Klorosarin: 0-İzopropil metilfosfono- kloridat	(1445-76-7)
(12) Klorosoman: 0-Pinakolil metilfosfono- kloridat	(7040-57-5)

Liste 2

- A. Toksik Kimyasal Maddeler
- (1) Amiton: 0, 0-Dietil S-[2-(dietilamino)etil] fosforotiolat (78-53-5)
ve tekabül eden alkile veya protonlandırılmış tuzlar
- (2) PFIB: 1, 1, 3, 3, 3-Pentafluoro-2(trifluorometil)-1-propen (382-21-8)
- (3) BZ: 3-Quinüklidinil benzilat (*) (6581-06-2)
- B. Prekürsörler
- (4) Liste 1'e alınanlar hariç olmak üzere, bir metil, etil veya propil (normal veya izo) grubunun bağlı olduğu bir fosforlu atom içeren, ancak daha fazla karbon atomu içermeyen kimyasal maddeler.
- Örneğin, Metilfosfonil diklorür (676-97-1)
Dimetil metilfosfonat (656-79-6)
- Hariç Tutulan Maddeler:
- Fonofos: 0-Etil S-fenil etilfosfono tiolotionat (944-22-9)
- (5) N, N-Dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) fosforamidik dihalojenürler
- (6) Dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) N, N-dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr)-fosforamidatlar
- (7) Arsenik triklorür (7784-34-1)
- (8) 2,2-Difenil-2-Hidroksiasetik asit (76-93-7)
- (9) Quinüklidin-3-ol (1619-34-7)
- (10) N, N-Dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) aminoetil-2-klorürler
ve tekabül eden protonlandırılmış tuzlar
- (11) N, N-Dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) aminoetan-2-ol'ler
ve tekabül eden protonlandırılmış tuzlar
- Hariç Tutulan Maddeler: N, N-Dimetilaminoetanol (108-01-0)
ve tekabül eden protonlandırılmış tuzlar
N- N-Dietilamonientanol (100-37-8)
ve tekabül eden protonlandırılmış tuzlar
- (12) N- N-Dialkil (Me, Et, n-Pr veya i-Pr) aminoetan-2-tiol'ler
ve tekabül eden protonlandırılmış tuzlar
- (13) Tiodiglikol: Bis (2-hidroksietyl) sülfür (111-48-8)
- (14) Pinakolil alkol: 3,3-Timetilbutan-2-ol (464-07-3)

Liste 3

- A. Toksik Kimyasal Maddeler
- (1) Fosgen: karbonil diklorür (75-44-5)
- (2) Siyanojen klorür (506-77-4)
- (3) Hidrojen siyanür (74-90-8)
- (4) Kloropikrin; Trikloronitrometan (76-06-2)
- B. Prekürsörler
- (5) Fosforlu oksiklorür (10025-87-3)
- (6) Fosforlu triklorür (7719-12-2)
- (7) Fosforlu pantaklorür (10026-13-8)
- (8) Trimetil fosfit (121-45-9)
- (9) Trimetil fosfit (122-52-1)
- (10) Dimetil fosfit (868-85-9)
- (11) Dietil fosfit (762-04-9)
- (12) Kükürt monoklorür (10025-67-9)
- (13) Kükürt diklorür (10545-99-0)
- (14) Tionil klorür (7719-09-7)
- (15) Etildietanolamin (139-87-7)
- (16) Metildietanolamin (105-59-9)
- (17) Trietonolamin (102-71-6)

UYGULAMA VE DOĞRULAMA EKİ
(DOĞRULAMA EKİ)
BÖLÜM I
TANIMLAR

1. "Onaylanan teçhizat" deyimi, bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 27 uyarınca Teknik Sekreterlik tarafından hazırlanan kurallara uygun olarak, Teknik Sekreterlik tarafından onaylanan, denetim ekibinin görevini yerine getirmesi için gerekli olan cihazlar ve aletler anlamında kullanılacaktır. Adı geçen teçhizat aynı zamanda, denetim ekibi tarafından kullanılacak idari gereçler ve kayıt malzemeleri anlamında da kullanılabilir.

2. Madde II'de kimyasal silah üretim tesisinin tanımında sözü edilen "Bina" deyimi, özel niteliklerle donatılmış binaları ve standart binaları içine almaktadır.

(a) "Özel niteliklerle donatılmış binalar" deyimi:

(i) Yeraltı yapıları da dahil olmak üzere, bir üretim veya dolun düzeninde içinde özel teçhizat bulunan herhangi bir bina;

(ii) Yeraltı yapıları da dahil olmak üzere, normal olarak bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan faaliyetler için kullanılan binalardan kendisini ayırt eden özel niteliklere sahip herhangi bir bina anlamında kullanılacaktır.

(b) "Standart bina" deyimi, yeraltı yapıları da dahil olmak üzere, Madde II, 8 (a) (i) fıkrasında belirtilmeyen herhangi bir kimyasal maddeyi ve aşındırıcı kimyasal maddeleri üretmeyen tesisler için geçerli olan sanayi standartlarına göre inşa edilmiş herhangi bir bina anlamında kullanılacaktır.

3. "Kuşku denetimi" deyimi, bir Taraf Devletin topraklarında veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bulunan herhangi bir tesis veya mahallin, Madde IX, paragraf 8 ila 2 uyarınca, bir başka Taraf Devletin talebi üzerine yapılan denetim anlamında kullanılacaktır.

4. "Farklı Organik Kimyasal Madde" deyimi, bunun oksitleri, sülfürleri ve metal karbonatları hariç olmak üzere, tüm karbon bileşimlerinden oluşan kimyasal bileşimler sınıfına ait olan, kimyasal adı, eğer biliniyorsa yapısal formülü, ve eğer tahsis edilmişse, Kimyasal Abstreler servisi tescil numarası ile tanımlanabilen herhangi bir kimyasal madde anlamında kullanılacaktır.

5. Madde II'de kimyasal silahlar üretim tesisinin tanımında sözü edilen "Teçhizat" deyimi, özel teçhizatı ve standart teçhizatı içine almaktadır.

(a) "Özel Niteliklere Sahip Teçhizat" deyimi aşağıdaki anlamda kullanılacaktır.

(i) Gerek ürün sentezi, ayrıştırılması veya saflaştırılması için gerekli olan herhangi bir teçhizat veya reaktör de dahil olmak üzere ana üretim hattı, reaktörlerde veya ürün ayrıştırmasında olduğu gibi nihai teknolojik etapta direkt olarak ısı transferi için kullanılan herhangi bir teçhizat, gerekse, Madde II, 8 (a) (i) fıkrasında belirlenen herhangi bir kimyasal madde ile temas etmiş olan, veya tesis çalıştırılacak olsaydı temas edecek olan herhangi bir teçhizat;

(ii) Herhangi bir kimyasal silah dolun makinası;

(iii) Yüksek nikel alaşımlarından veya diğer özel, aşınmaya karşı dirençli materyalden yapılmış teçhizatlar; atık kontrolü, atık tasfiyesi, havanın filtre edilmesi, veya solventin geri kazanılması için özel teçhizatlar; özel muhafazalı depolama tankları ve emniyet duvarları; kimyasal silah amacıyla toksit kimyasal maddeleri analiz etmekte kullanılan standart dışı laboratuvar teçhizatı,

özel olarak tasarımı yapılmış proses kontrol panelleri; veya yalnızca özel teçhizatla kullanılan yedek parçalar gibi; Madde II, paragraf 8 (a) (i) fıkrasında belirlenen herhangi bir kimyasal maddeyi veya aşındırıcı kimyasal maddeleri üretmeyen tesisler için geçerli ticari ve sınıai standartlara göre inşa edilmiş bir tesisten farklı olarak, tesisin bir kimyasal silahlar üretim tesisi olarak işletilebilmesi için, özel olarak tasarımı yapılmış, inşa edilmiş veya kurulmuş diğer teçhizatlar.

(b) "Standart Teçhizat" deyimi aşağıdaki anlamda kullanılacaktır:

(i) Kimya sanayiinde genel olarak kullanılan ve özel teçhizat türleri içine girmeyen üretim teçhizatı;

(ii) Yangın söndürme teçhizatı; koruma ve emniyet/güvenlik gözetim teçhizatı; tıbbi teçhizat, laboratuvar teçhizatı; veya haberleşme teçhizatı gibi kimya sanayiinde yaygın olarak kullanılan diğer teçhizat,

6. Madde VI kapsamındaki "Tesis" deyimi, aşağıda tanımlanan sınıai mahallerden ("fabrika mahalli", "fabrika" ve "ünite") herhangi biri anlamında kullanılacaktır.

(a) "Fabrika Mahalli" (İşyerleri, Fabrika) deyimi, bir veya daha fazla fabrikanın, bir işletme kontrolü altındaki, ara idari seviyeleri bulunan ve;

- (i) İdari ve diğer bürolar;
- (ii) Onarım ve bakım atelyeleri;
- (iii) Sağlık merkezi;
- (iv) Elektrik, su, buhar gibi tesisatlar;
- (v) Merkezi analiz laboratuvarı;
- (vi) Araştırma ve geliştirme laboratuvarları;
- (vii) Gaz ve sıvı atık akımları ve atık tasfiyesi merkez alanı; ve
- (viii) Depolar

gibi genel altyapıyı içine alan, lokal entegrasyonu anlamında kullanılacaktır.

(b) "Fabrika" (Üretim tesisi, Atölye) deyimi, daha çok kendi içinde kapalı, aşağıdaki yardımcı ve bağlı altyapıyı içine alan, bir veya daha fazla ünite içeren bir alan, yapı veya bina anlamında kullanılacaktır.

- (i) Küçük idari bölüm;
- (ii) Hammadde ve ürünler için depolama/yükleme-boşaltma ve kullanım alanları;
- (iii) Gaz ve sıvı atık akımları/atık yükleme-boşaltma/tasfiye alanı;
- (iv) Kontrol/analiz laboratuvarı;
- (v) İlk yardım hizmeti/ilgili sağlık bölümü; ve
- (vi) Beyan edilen kimyasal maddelerin ve bunların hammaddelerinin veya bunlardan oluşturulmuş kimyasal ürünlerin mahalle girişi, mahal içinde hareketi veya mahalden çıkışı ile ilgili kayıtlar.

(c) "Ünite" (Üretim ünitesi, Proses ünitesi) deyimi, tanklar ve tank donanımları da dahil olmak üzere, bir kimyasal maddenin üretilmesi, işlenmesi veya yok edilmesi için gerekli olan teçhizat birimlerinin kombinasyonu anlamında kullanılacaktır.

7. "Tesislerle İlgili Anlaşmalar" deyimi, Madde IV, V ve VI uyarınca yerinde doğrulamaya tabi olan özgül bir tesisle ilgili olarak, bir Taraf Devlet ve Örgüt arasında yapılan bir anlaşma veya düzenleme anlamında kullanılacaktır.

8. "Ev Sahibi Devlet" deyimi, topraklarında bu Sözleşmenin Tarafı olan bir diğer Devletin, bu Sözleşme tahtında doğrulamaya tabi tesisleri veya alanları bulunan bir Devlet anlamında kullanılacaktır.

9. "Ülke İçi Refakatçiler" deyimi, denetime tabi tutulan Taraf Devlet tarafından ve eğer uygunsa, Ev Sahibi Devlet tarafından o şekilde arzu edilmişse, Ev Sahibi Devlet tarafından, ülke içinde buldukları süre içinde denetim ekibine eşlik etmek ve yardımcı olmak üzere tayin edilen kişiler anlamında kullanılacaktır.

10. "Ülke İçinde Geçen Süre" deyimi, denetim ekibinin bir giriş noktasına varışından, bir giriş noktasında ülkeden ayrılmasına kadar geçen süre anlamında kullanılacaktır.

11. "İlk Denetim" deyimi, Madde III, IV, V ve VI ve bu Ek uyarınca verilen beyanları doğrulamak amacıyla yapılan, tesislerin ilk yerinde denetimi anlamında kullanılacaktır.

12. "Denetime Tabi Tutulan Taraf Devlet" deyimi, topraklarında veya yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bu Sözleşme gereğince bir denetimin yapıldığı bir Taraf Devlet, veya bir Ev Sahibi Devletin topraklarındaki bir tesisin veya alanının böyle bir denetime tabi tutulduğu bir Taraf Devlet anlamında kullanılacaktır; bununla birlikte bu deyim, bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 21'de belirlenen Taraf Devletleri içine almayacaktır.

13. "Denetim Yardımcısı" deyimi, bu Ek'in II. Bölümü, A Kısmı'nda belirlendiği şekilde, tıbbi personel, güvenlik personeli, idari personel ve çevirmenler gibi, bir denetim veya ziyaret sırasında denetim görevlilerine yardımcı olmak üzere Teknik Sekreterlik tarafından tayin edilen bir kişi anlamında kullanılacaktır.

14. "Denetim Emri" deyimi, özel bir denetimin yönetilmesi için, Genel Direktör tarafından, denetim ekibine verilen talimatlar anlamında kullanılacaktır.

15. "Denetim El Kitabı" deyimi, denetimlerin yönetilmesi için Teknik Sekreterlik tarafından geliştirilen ek usullerin derlenmesi anlamında kullanılacaktır.

16. "Denetim Bölgesi" deyimi, bir denetimin yapıldığı ve tesislerle ilgili anlaşmada veya denetim talebinde veya emrinde veya alternatif veya nihai çevre sınırları ile genişletilen denetim talebinde spesifik olarak tanımlanan herhangi bir tesis veya alan anlamında kullanılacaktır.

17. "Denetim Ekibi" deyimi, özel bir denetimi yönetmek üzere, Genel Direktör tarafından tayin edilen, denetim görevlileri ve denetim yardımcıları grubu anlamında kullanılacaktır.

18. "Denetim Görevlisi" deyiimi, bu Sözleşmeye uygun olarak bir denetimi veya ziyareti yapmak üzere, bu Ek'in II. Bölümü, A Kısımında belirlenen usuller uyarınca Teknik Sekreterlik tarafından tayin edilen bir kişi anlamında kullanılacaktır.

19. "Model Anlaşma" deyiimi, bu Ek'te belirlenen doğrulama hükümlerinin yerine getirilmesi için, bir Taraf Devlet ve Örgüt arasında aktedilecek bir anlaşma için genel formu ve içeriği belirleyen bir belge anlamında kullanılacaktır.

20. "Özlemci" deyiimi, talepte bulunan bir Taraf Devletin veya üçüncü bir Taraf Devletin, bir kuşku denetimini gözlemleyecek temsilcisi anlamında kullanılacaktır.

21. "Çevre Sınırları" deyiimi, bir kuşku denetiminin yapılması halinde, coğrafi koordinatlarla veya bir harita üzerinde açıklama yoluyla tayin edilen, denetim bölgesinin dış sınırları anlamında kullanılacaktır.

(a) "Talep Edilen Çevre Sınırları" deyiimi, bu Ek'in X. Bölümü, paragraf 8 uyarınca belirlenen, denetim bölgesinin çevre sınırları anlamında kullanılacaktır.

(b) "Alternatif Çevre Sınırları" deyiimi, talep edilen çevre sınırlarına alternatif olarak, denetime tabi tutulan Taraf Devlet tarafından belirlenen denetim bölgesi çevre sınırları anlamında kullanılacaktır; bu sınırlar, bu Ek'in X. Bölümü, paragraf 17'de belirlenen zorunluluklara uygun olacaktır.

(c) "Nihai Çevre Sınırları" deyiimi, bu Ek'in X. Bölümü, paragraf 16 ila 21 uyarınca, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında yapılacak görüşmelerle mutabık kalınacak nihai denetim bölgesi çevre sınırları anlamında kullanılacaktır.

(d) "Bildirim Edilen Çevre Sınırları" deyiimi, tesisin, Madde III, IV, V ve VI uyarınca Bildirim edilen dış sınırları anlamında kullanılacaktır.

22. "Denetim Süresi" deyiimi, Madde IX tahtındaki amaçlarla, doğrulama faaliyetlerinden önce ve sonra verilecek brifinglerde harcanacak zaman hariç olmak kaydıyla, denetim ekibinin denetim bölgesine girişinden, denetim bölgesinden ayrılmasına kadar geçecek zaman anlamında kullanılacaktır.

23. "Denetim Süresi" deyiimi, Madde IV, V ve VI tahtındaki amaçlarla, doğrulama faaliyetlerinden önce ve sonra verilecek brifinglerde harcanacak zaman hariç olmak kaydıyla, denetim ekibinin denetim bölgesine varışından, denetim bölgesinden ayrılmasına kadar geçecek zaman anlamında kullanılacaktır.

24. "Giriş/Çıkış Noktası" deyiimi, bu Sözleşme tahtında yapılacak denetimler için, ülke içinde, denetim ekiplerinin ülkeye varışı veya görevlerini tamamladıktan sonra ülkeden ayrılmaları için tayin edilen mahal anlamında kullanılacaktır.

25. "Talepte Bulunan Taraf Devlet" deyiimi, Madde IX. uyarınca, bir kuşku denetimi talebinde bulunan bir Taraf Devlet anlamında kullanılacaktır.

26. "Ton" deyiimi, metrik ton, yani 1 000 kg. anlamında kullanılacaktır.

BÖLÜM II

GENEL DOĞRULAMA KURALLARI

A) DENETİM GÖREVLİLERİNİN VE DENETİM YARDIMCILARININ TAYİNİ

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde, Teknik Sekreterlik, tayin edilmeleri önerilen denetim görevlilerinin ve denetim yardımcılarının adları, milliyetleri ve rütbeleri konusunda tüm Taraf Devletlerle yazılı olarak haberleşecek, gerekse denetim görevlileri ve denetim yardımcılarının niteliklerinin ve mesleki deneyimlerinin bir tanımını yapacaktır.

2. Taraf Devletlerden her biri, kendisine gönderilen, tayin edilmeleri önerilen denetim görevlilerinin ve denetim yardımcılarının listesini aldığı derhal bildirecektir. Taraf Devlet, listeyi aldığı bildirdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde, her denetim görevlisi ve denetim yardımcısını kabul ettiğini Teknik Sekreterliğe yazılı olarak bildirecektir. Bir Taraf Devlet, listeyi aldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde, bir denetim görevlisi veya denetim yardımcısını kabul etmediğini bildirmediği sürece, bu listede bulunan denetim görevlileri veya denetim yardımcıları, tayin edilmiş olarak kabul edileceklerdir. Taraf Devlet, yazısında reddetme nedenlerini de belirtebilecektir.

Kabul edilmeme durumunda, önerilen denetim görevlisi veya denetim yardımcısı, kabul etmediğini açıklayan Taraf Devletin topraklarında veya yetki veya kontrol alanındaki diğer herhangi bir yerde doğrulama faaliyetlerini üstlenmeyecek veya bunlara katılmayacaktır. Teknik Sekreterlik, gerekli gördüğü takdirde, orijinal listeye ek olarak daha fazla öneride bulunabilir.

3. Bu Sözleşme tahtında yapılacak doğrulama faaliyetleri yalnızca tayin edilmiş denetim görevlileri ve denetim yardımcıları tarafından yapılacaktır.

4. Paragraf 5 tahtındaki hükümlere tabi olmak kaydıyla, bir Taraf Devlet, herhangi bir zamanda, daha önce tayin edilmiş bulunan bir denetim görevlisi veya denetim yardımcısına itiraz etme hakkına sahiptir. İtirazını yazılı olarak Teknik Sekreterliğe bildirecek ve itiraz nedenlerini de belirtebilecektir. Bu itiraz, Teknik Sekreterlik tarafından alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde yürürlüğe girecektir. Teknik Sekreterlik, denetim görevlisi veya denetim yardımcısının tayininin geri alındığını ilgili Taraf devlete derhal bildirecektir.

5. Bir denetim konusunda kendisine bildirimde bulunmuş olan bir Taraf Devlet, denetim ekibi listesinde adı bulunan ve tayin edilmiş olan herhangi bir denetim görevlisi veya denetim yardımcısını, o denetim için tayin edilen denetim ekibinden uzaklaştırmaya çalışmayacaktır.

6. Bir Taraf Devlet için tayin edilmiş ve Taraf Devlet tarafından kabul edilmiş denetim görevlileri veya denetim yardımcılarının sayısı, denetim görevlileri ve denetim yardımcılarının bulunabilmelerini ve dönüşümlü olarak çalışabilmelerini sağlamaya yeterli olmalıdır.

7. Eğer, Genel Direktörün görüşüne göre, önerilen denetim görevlileri veya denetim yardımcılarının kabul edilmemesinin, yeterli sayıda denetim görevlisi veya denetim yardımcısının tayinini engellemesi, veya Teknik Sekreterliğin görevlerini etkin bir biçimde yerine getirmesini bir başka şekilde engellenmesi halinde, Genel Direktör konuyu Yürütme Konseyine götürecektir.

8. Denetim görevlileri veya denetim yardımcılarının yukarıda sözü edilen listelerinde değişiklik yapılmasının gerekli olması veya istenmesi halinde, bunların yerine tayin edilecek denetim görevlileri ve denetim yardımcıları da, ilk liste için belirlenen usullere göre tayin edilecektir.

9. Bir Taraf Devletin, bir başka Taraf Devletin topraklarında bulunan bir tesisinin denetimini yapacak olan denetim ekibinin üyeleri, bu Ek'te belirlenen, ve hem denetime tabi tutulan Taraf devlet ve hem de Ev Sahibi taraf devlet için geçerli olacak olan usullere göre tayin edilecektir.

B) AYRICALIKLAR VE DOKUNULMAZLIK

10. Taraf Devletlerden herbiri, denetim görevlilerinin ve denetim yardımcılarının listesini veya bunlarla ilgili değişiklikleri aldığını bildirdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde, bu denetim görevlileri ve yardımcılarının, denetim faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla, bu Taraf Devletin topraklarına girebilmelerini ve orada kalabilmelerini sağlamak için birden çok giriş/çıkış ve/veya transit geçiş için geçerli vizeleri sağlayacaktır. Bu belgeler Teknik Sekreterliğe verildikleri tarihten itibaren en az iki yıl süreyle geçerli olacaktır.

11. Görevlerini etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri için, denetim görevlileri ve denetim yardımcılarının (a) ila (i) fıkralarında belirlenen ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar, denetim ekibinin üyelerine bu Sözleşmenin amaçlarının yerine getirilebilmesi için sağlanacak, bireylerin kendi kişisel çıkarları için sağlanmayacaktır.

Bu ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar, denetim ekibinin üyelerine, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarına varmalarıyla ayrılmaları arasında geçecek sürenin tümü için ve daha sonra da, resmi görevlerini yerine getirebilmek amacıyla daha önce gerçekleştirdikleri fiiller için tanınacaktır.

(a) Denetim ekibinin üyelerine, 18 Nisan 1961 tarihli Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 29. Maddesi uyarınca diplomatik ajanlara tanınan kişisel dokunulmazlık hakları tanınacaktır.

(b) Bu Sözleşme uyarınca denetim faaliyetlerini yerine getiren denetim ekibinin üyelerinin ikamet ve çalışma yerlerine, Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 30. Maddesi, paragraf 1 uyarınca, diplomatik ajanların ikamet ve çalışma yerlerine sağlanan kişisel dokunulmazlık ve korunma hakları sağlanacaktır.

(c) Kayıtlar da dahil olmak üzere, denetim ekibinin belgelerine ve yazışmalarına, Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 30. Maddesi, paragraf 2 uyarınca diplomatik ajanların tüm belgelerine ve yazışmalarına sağlanan dokunulmazlık hakları sağlanacaktır. Denetim ekibi, Teknik sekreterlikle yaptığı yazışmalarında kod kullanma hakkına sahip olacaktır.

(d) Denetim ekibinin üyelerinin yanında bulunan numuneler ve onaylanmış teçhizat, bu Sözleşme hükümlerine tabi olmak kaydıyla dokunulmazlık haklarına sahip olacak ve her türlü gümrük vergi ve resminden muaf tutulacaktır. Tehlikeli numuneler ilgili kurallara göre nakledilecektir.

(e) Denetim ekibinin üyelerine, Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 31. Maddesi, paragraf 1, 2 ve 3 uyarınca, diplomatik ajanlara tanınan dokunulmazlık hakları tanınacaktır.

(f) Bu Sözleşme tahtında belirlenen faaliyetleri gerçekleştiren denetim ekibinin üyelerine, Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 34. Maddesi uyarınca diplomatik ajanlara tanınan vergi ve resim muafiyetleri tanınacaktır.

(g) İthal ve ihracı yasalar tahtında yasaklanmış veya karantina kurallarıyla kontrol altına alınmış olan eşyalar hariç olmak üzere, denetim ekibinin üyelerine, kişisel kullanımları için ihtiyaçları olan eşyaları, hiçbir gümrük vergisi veya masraf ödemeksizin, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarına getirme izni tanınacaktır.

(h) Denetim ekibinin üyelerine, yabancı hükümetlerin geçici resmi görevde bulunan temsilcilerine tanınan aynı döviz ve kambiyo kolaylıkları tanınacaktır.

(i) Denetim ekibinin üyeleri, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarında, kendi kişisel çıkarları için hiçbir mesleki veya ticari faaliyette bulunmayacaklardır.

12. Denetime tabi tutulmayan Taraf Devletlerin topraklarından geçerken, denetim ekibinin üyelerine, Diplomatik İlişkilerle İlgili Viyana Sözleşmesinin 40. Maddesi, paragraf 1 uyarınca diplomatik ajanlara tanınan ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar tanınacaktır. Denetim ekibinin üyeleri tarafından taşınan, kayıtlar da dahil olmak üzere bütün belgeler ve yazışmalar, numuneler ve onaylanmış teçhizat, paragraf 11 (c) ve (d)'de belirtilen ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklardan yararlanacaktır.

13. Ayrıcalıkları ve dokunulmazlık hakları saklı kalmak kaydıyla, denetim ekibinin üyeleri, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin yasalarına ve kararnamelerine saygı göstermekle yükümlü olacaklar ve denetim emri ile tutarlı olduğu ölçüde, bu Devletin işlerine karışmamakla yükümlü olacaklardır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Taraf Devletin, bu Ek'te belirtilen ayrıcalıkların ve dokunulmazlıkların kötüye kullanıldığını düşünmesi halinde, böyle bir kötüye kullanma olayının meydana gelip gelmediğini saptamak ve eğer meydana gelmişse tekrarını önlemek amacıyla Taraf Devlet ve Genel Direktör arasında danışmalar yapılacaktır.

14. Genel direktörün, dokunulmazlığın adaletin seyrini engelleyeceği ve bu Sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesine zarar vermeksizin bundan feragat edilebileceği görüşünde olması halinde, Genel Direktör tarafından, denetim ekibi üyelerinin yargılanması dokunulmazlığından feragat edilebilir. Feragat daima çok açık olmalıdır.

15. Gözlemciler, paragraf 11 (d) uyarınca tanınan ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar hariç olmak kaydıyla, bu bölüm uyarınca denetim görevlilerine tanınan aynı ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklardan yararlanacaklardır.

C) HAZIR BULUNDURMA İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

Giriş Noktaları

16. Taraf Devletlerden her biri bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde giriş noktalarını tayin edecek ve Teknik Sekreterliğe gerekli bilgileri verecektir. Bu giriş noktaları denetim ekibinin herhangi bir denetim bölgesine, en azından bir giriş noktasından 12 saat içinde ulaşabileceği şekilde tayin edilecektir. Giriş noktalarının yerleri Teknik Sekreterlik tarafından bütün Taraf Devletlere bildirilecektir.

17. Taraf Devletlerden her biri, bu değişikliği Teknik Sekreterliğe bildirmek suretiyle giriş noktalarını değiştirebilir. Değişiklikler, bütün Taraf Devletlere bildirilebilmesini sağlamak amacıyla, bu bildirim Teknik Sekreterlik tarafından alınmasından itibaren 30 gün içerisinde yürürlüğe girecektir.

18. Teknik Sekreterliğin, denetimlerin zamanında yürütülebilmesi için yeterli giriş noktasının olmadığını veya bir Taraf Devlet tarafından önerilen giriş noktasıyla ilgili değişikliklerin, denetimlerin zamanında yürütülmesini engelleyeceğini düşünmesi halinde, Teknik Sekreterlik, problemi çözümlenebilmek için ilgili Taraf Devletle danışmalarda bulunacaktır.

19. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin tesislerinin veya alanlarının bir Ev Sahibi Taraf Devletin topraklarında bulunması veya denetime tabi tutulacak tesislere veya alanlara, giriş noktasından girişim bir başka Taraf devletin topraklarından transit geçişi gerektirmesi halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bu Ek'e uygun olarak yapılacak bu denetimlerle ilgili haklarını kullanacak ve yükümlülüklerini yerine getirecektir.

Ev Sahibi Taraf Devlet, bu tesislerin veya alanların denetimini kolaylaştıracak ve denetim ekibinin görevlerini zamanında ve etkin bir biçimde yapabilmesi için gerekli desteği sağlayacaktır. Denetime tabi tutulan bir Taraf Devletin tesislerini veya alanlarını denetim edebilmek için

topraklarından transit geçiş yapılması gereken Taraf Devletler, bu transit geçişi kolaylaştıracaklardır.

20. Denetime tabi tutulan bir Taraf Devletin tesislerinin veya alanlarının bu Sözleşmeye taraf olmayan bir Devletin topraklarında bulunması halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bu tesislerin veya alanların denetiminin bu Ek'in hükümlerine uygun olarak yapılabilmesi için gerekli olan bütün önlemleri alacaktır. Bu Sözleşmeye Taraf olmayan bir Devletin topraklarında bir veya daha fazla tesise veya alana sahip olan bir Taraf Devlet, Ev Sahibi Devletin, o Taraf Devlet için tayin edilmiş denetim görevlilerini ve denetim yardımcılarını kabul etmesini sağlamak için gerekli olan bütün önlemleri alacaktır. Denetime tabi tutulacak bir Taraf Devletin, Ev Sahibi Devletin topraklarına girişi sağlayamaması halinde, bu girişi sağlamak için gerekli olan bütün önlemleri aldığını kanıtlayacaktır.

21. Denetime tabi tutulması gereken tesislerin veya alanların bir Taraf Devletin topraklarında, ancak bu Sözleşmeye Taraf olmayan bir Devletin yetki veya kontrol alanındaki herhangi bir yerde bulunması halinde, Taraf Devlet, bu tesislerin veya alanların denetimlerinin, bu Ek hükümlerine uygun olarak yapılabilmesini sağlamak için, denetime tabi tutulan bir Taraf Devletin ve bir Ev Sahibi Taraf Devletin alması gereken bütün önlemleri alacaktır. Taraf Devletin, bu tesislere veya alanlara girilmesini sağlayamaması halinde, bu girişi sağlayabilmek için gereken bütün önlemleri aldığını kanıtlayacaktır. Denetime tabi tutulacak tesislerin veya alanların Taraf Devletin tesisleri veya alanları olması halinde bu paragraf hükümleri geçerli olmayacaktır.

Tarifersiz Uçak Kullanımıyla İlgili Düzenlemeler

22. Madde IX tahtında yapılacak denetimlerle, tarifeli ticari uçakları kullanarak yapılacak ulaşımın seyahatin zamanında gerçekleştirilmesi için uygun olmayacağı diğer denetimler için, bir denetim ekibi, Teknik Sekreterlik tarafından sahip olunan veya kiralanmış bir uçağı kullanma ihtiyacını duyabilir. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, Taraf Devletlerden her biri Teknik Sekreterliğe, bir denetim bölgesinin yer aldığı topraklara giriş ve buradan ayrılma konusunda, tarifersiz uçakla seyahat eden denetim ekipleri ve denetim ile ilgili olarak gerekli teçhizat için mevcut diplomatik geçiş izni numarasını bildirecektir. Uçağın tayin edilen giriş noktasına gidiş ve dönüş rotaları, bu diplomatik geçiş iznine dayanarak, Taraf Devletler ve Teknik Sekreterlik arasında mutabık kalınacak uluslararası havayollarıyla birlikte tayin edilecektir.

23. Tarifersiz bir uçak kullanıldığında, Teknik Sekreterlik, uçağın, denetim bölgesinin bulunduğu ülkenin hava sahasına girmeden önceki son havaalanından giriş noktasına kadar olan uçuş planını, bu havaalanından planlanan kalkış saatinden en az altı saat önce Ulusal Yetkili Makam vasıtasıyla, denetime tabi tutulan Taraf Devlete bildirecektir. Bu plan, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının sivil uçaklar için geçerli olan usullerine uygun olarak hazırlanacak ve dosyalanacaktır. Sahibi bulunduğu veya kiraladığı uçaklarla yapılacak uçuşlar için Teknik Sekreterlik, her uçuş planının diğer hususlar bölümüne, mevcut diplomatik geçiş izni numarasını ve uçağın bir denetim uçağı olduğunu belirten noktaları koyacaktır.

24. Denetim ekibinin, denetim bölgesinin bulunduğu Devletin hava sahasına girmeden önceki son havaalanından planlanan ayrılış saatinden en az üç saat önce, denetime tabi tutulacak Devlet veya Ev Sahibi Taraf Devlet, paragraf 23 uyarınca dosyalanan uçuş planının, denetim ekibinin giriş noktasına tahmini varış saatinde varabileceği şekilde onaylanmasını sağlayacaktır.

25. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, Teknik Sekreterliğin sahibi bulunduğu veya kiraladığı denetim ekibi uçağı için, giriş noktasında, Teknik Sekreterliğin ihtiyaç duyabileceği park imkanını, güvenlik ve korunmayı, diğer hizmetleri ve yakıtı sağlayacaktır. Bu uçak, yere inme ücreti, kalkış vergisi ve benzeri giderleri ödemekle yükümlü olmayacaktır. Yakıt, güvenlik ve korunma ve hizmet bedellerini Teknik Sekreterlik karşılayacaktır.

İdari Düzenlemeler

26. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, haberleşme araçları, karşılıklı görüşmelerin ve diğer görevlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olduğu ölçüde tercüme hizmetleri, ulaşım, çalışma alanı, lojman, yemek ve sağlık hizmetleri gibi denetim ekibi için gerekli olan imkanları sağlayacaktır.

Denetim ekibi ile ilgili bu tür giderler, Örgüt tarafından denetime tabi tutulan Taraf Devlete ödenecektir.

Onaylanan Teçhizat

27. Paragraf 29'daki hükümlere tabi olmak kaydıyla, Teknik Sekreterliğin, denetimin yerine getirilmesi için gerekli olduğuna karar verdiği, paragraf 28 uyarınca onaylanmış teçhizatın denetim bölgesine getirilmesi konusunda, denetime tabi tutulan Taraf Devlet tarafından denetim ekibine hiçbir sınırlama konmayacaktır. Teknik Sekreterlik, yukarıda açıklanan amaç için gerekli

olabilecek, onaylanan teçhizatın bir listesini hazırlayacak ve gerektiğinde güncelleştirecektir ve bu teçhizatla ilgili kurallar, bu Ek hükümlerine uygun olacaktır. Onaylanan teçhizatın listesinin ve bu kuralların hazırlanmasında, Teknik Sekreterlik, teçhizatın kullanılmasının muhtemel olduğu her türlü tesis için, güvenlikle ilgili konuların tam olarak gözönüne alınmasını sağlayacaktır. Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca, onaylanan teçhizatın bir listesi Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

28. Teçhizat, Teknik Sekreterliğin muhafazası altında bulunacak ve Teknik Sekreterlik tarafından tayin edilecek, kalibrasyonu yapılacak ve onaylanacaktır.

Teknik Sekreterlik, mümkün olduğu ölçüde, ihtiyaç duyulan özgül denetim için, özel olarak tasarımı yapılmış teçhizatı seçecektir. Tayin edilmiş ve onaylanmış teçhizat yetkisiz kişiler tarafından yapılabilecek değiştirmelere karşı özel olarak korunacaktır.

29. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, belirlenen zaman çerçeveleri saklı kalmak kaydıyla, giriş noktasında, denetim ekibinin üyelerinin huzurunda, teçhizatı inceleme, yani denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarına getirilen veya buradan çıkarılan teçhizatı tanımlamak amacıyla kontrol etme hakkına sahip olacaktır. Bu tanımlamayı kolaylaştırmak için, Teknik Sekreterlik, teçhizatın tayini ve onayını doğrulayacak belge ve cihazları teçhizata ekleyecektir. Teçhizatın incelenmesi aynı zamanda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin, teçhizatın bu özel denetim için onaylanan teçhizatın tanımına uygun olduğunu doğrulamasını da sağlayacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, tanımlara uymayan teçhizatı veya yukarıda adı geçen doğrulama belgelerinin veya cihazlarının bulunmadığı teçhizatı topraklarına sokmayabilir. Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca, teçhizatı inceleme prosedürleri, Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

30. Denetim ekibinin bölgede bulunan ve Teknik Sekreterliğe ait olmayan teçhizatı kullanmayı gerekli görmesi ve denetime tabi tutulan Taraf Devletten, ekibin bu teçhizatı kullanabilmesini istemesi halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet mümkün olduğu ölçüde bu isteğe uyacaktır.

D) DENETİM ÖNCESİ ETKİNLİKLER

Bildirimde Bulunma

31. Genel Direktör, Taraf Devlete, denetim ekibinin giriş noktasına planlanan varış tarihinden önce ve eğer belirlenmişse belirlenen zaman çerçeveleri içinde, bir denetim yapma niyetini bildirecektir.

32. Genel Direktör tarafından yapılacak bildirimler, aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- (a) Denetimin türü;
- (b) Giriş noktası;
- (c) Giriş noktasına varış tarihi ve tahmini zamanı;
- (d) Giriş noktasına varma aracı;
- (e) Denetlenecek bölge;
- (f) Denetim görevlilerinin ve denetim yardımcılarının adları;
- (g) Eğer gerekli ise, özel uçaklar için uçuş izni.

33. Denetime tabi tutulacak Taraf Devlet, Teknik Sekreterlik tarafından gönderilen denetim niyeti bildirimini aldığı andan itibaren en geç bir saat içinde teyid edecektir.

34. Bir Taraf Devletin bir başka Taraf Devletin topraklarındaki bir tesisinin denetiminin söz konusu olması halinde, paragraf 31 ve 32 uyarınca, her iki Taraf Devlete aynı anda bildirimde bulunulacaktır.

Denetime Tabi Tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin Topraklarına Girme ve

Denetim Yerine Ulaşma

35. Bir denetim ekibinin varışı bildirilen denetime tabi tutulacak Taraf Devlet veya Ev Sahibi Taraf Devlet, ekibinin topraklarına derhal girişini sağlayacak, ülke için refakatçiler vasıtasıyla veya bir başka yolla, ekibin ve teçhizat ve gereçlerinin giriş noktasından denetim bölgesine(lerine) ve bir çıkış noktasına güvenli bir şekilde ulaşması için yetkisi dahilindeki her şeyi yapacaktır.

36. Denetime tabi tutulacak Taraf Devlet veya Ev Sahibi Taraf Devlet, gerektiğinde, denetim ekibinin, denetim bölgesine, giriş noktasına varışından itibaren en geç 12 saat içerisinde ulaşmasına yardımcı olacaktır.

Denetim Öncesi Brifing

37. Denetim bölgesine varışta ve denetimin başlatılmasından önce, denetim ekibine, tesis temsilcileri tarafından, tesisle ilgili haritalar ve diğer gerekli dokümantasyon, tesiste yapılan faaliyetler, güvenlik önlemleri ve denetim için gerekli idari ve lojistik düzenlemeler konusunda bir brifing verilecektir. Brifing için harcanan zaman, gerekli olan minimum zamanla

sınırlanacaktır ve hiçbir şekilde üç saati aşmayacaktır.

E) DENETİMLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Genel Kurallar

38. Denetim ekibinin üyeleri görevlerini, gerek bu Sözleşmenin hükümlerine, gerekse Genel Direktör tarafından tayin edilen kurallara ve Taraf Devletler ve Örgüt arasında aktedilen anlaşmalara uygun olarak yerine getireceklerdir.

39. Denetim ekibi, Genel Direktör tarafından tanzim olunan denetim emrine tam olarak uyacaktır. Bu emrin dışına çıkan faaliyetlerden kaçınacaktır.

40. Denetim ekibinin faaliyetleri, görevlerini zamanında ve etkili bir şekilde meydana getirecek ve denetime tabi tutulan Taraf Devlete veya Ev Sahibi Devlete mümkün olan en az ölçüde uygunsuz bir durum yaratacak ve denetim edilen tesise veya alana mümkün olan en az ölçüde rahatsızlık verecek şekilde yürütülecektir. Denetim ekibi, bir tesisin işletilmesinin gereksiz yere engellenmesinden veya geciktirilmesinden kaçınacak ve aynı zamanda bir tesisin güvenliğini etkileyebilecek faaliyetlerden kaçınacaktır. Özellikle, denetim ekibi herhangi bir tesisi işletmeyecektir. Denetim görevlileri, denetim emrini yerine getirmek için, bir tesisin işletilmesinin gerektiğini düşünmeleri halinde, denetime tabi tutulan tesisin tayin edilmiş temsilcisinden tesisi işletmesini isteyeceklerdir. Temsilci bu isteği, mümkün olduğu ölçülerde yerine getirecektir.

41. Denetime tabi tutulan bir Taraf Devletin veya bir Ev Sahibi Devletin topraklarında görevlerini yerine getirirken, denetim ekibinin üyelerine, denetime tabi tutulan Taraf Devletin öyle istemesi halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcileri eşlik edecektir, ancak denetim ekibinin görevlerini yerine getirmesi bu şekilde geciktirilemez veya bir başka şekilde engellenemez.

42. Denetimlerin seyri için ayrıntılı prosedürler, Madde VIII. paragraf 21 (i) uyarınca, Konferans tarafından incelenmiş ve onaylanmış yol gösterici bilgileri göz önünde bulundurarak Teknik Sekreterlik tarafından geliştirilecek ve denetim el kitabına dahil edilecektir.

Güvenlik

43. Faaliyetlerini yerine getirirken, denetim görevleri ve denetim yardımcıları, bir tesis içindeki kontrol altında tutulan çevrelerin korunması ve kişisel güvenlikle ilgili kurallar da dahil olmak üzere, denetim bölgesinde konmuş güvenlik kurallarına saygı göstereceklerdir. Bu zorunluluklara uyulması amacıyla, Madde VIII, fıkra 21 (i) gereğince, Konferans tarafından ayrıntılı prosedürler incelenecek ve onaylanacaktır.

Yazışmalar

44. Denetim Görevlileri, ülke içinde buldukları süre boyunca Teknik Sekreterliğin Genel Merkezi ile yazışma hakkına sahip olacaklardır. Bu amaçla, kendilerine ait, gerektiği şekilde belgelenmiş, onaylanmış teçhizatı kullanabilirler veya denetime tabi tutulan Taraf Devletten veya Ev Sahibi Taraf Devletten diğer iletişim araçlarını kullanma izni isteyebilirler.

Denetim ekibi, çevre sınırları içinde görevli personel ve denetim ekibinin diğer üyeleri arasında, kendisine ait iki yönlü radyo iletişim sistemini kullanma hakkına sahip olacaktır.

Denetim Ekibinin ve Denetime Tabi Tutulan Taraf Devletin Hakları

45. Denetim ekibi, gerek bu Sözleşmenin ilgili maddeleri ve Ekleri, gerekse tesislerle ilgili anlaşmalar ve denetim el kitabında belirlenen usuller çerçevesinde, denetim bölgesine, engellenmeksizin girme hakkına sahip olacaktır.

46. Denetim görevlileri, ilgili gerçekleri saptamak amacıyla, herhangi bir tesis personeliyle, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcilerinin huzurunda karşılıklı görüşme yapma hakkına sahip olacaklardır. Denetim görevlileri, yalnızca denetimin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri ve verileri isteyecekler ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet, talep üzerine bu bilgileri sağlayacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, tesis personeline yöneltilen sorunların denetimle ilgili olmadığını düşünmesi halinde, bu sorulara itiraz etme hakkına sahip olacaktır.

Denetim ekibi başkanının buna itiraz etmesi ve bu sorunların denetim ile ilgili olduğunu belirtmesi halinde, sorular, yanıtlanması için, denetime tabi tutulan Taraf Devlete yazılı olarak bildirilecektir. Denetim ekibi, denetim raporunun, denetime tabi tutulan Taraf Devletin gösterdiği işbirliği bölümüne, tesis personeliyle görüşmelere izin verilmesinin veya soruların yanıtlanmasının reddedildiğini not edebilir.

47. Denetim görevlileri, görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olduğunu kabul ettikleri belge ve kayıtları inceleme hakkına sahip olacaklardır.

48. Denetim görevlileri, kendi istekleri üzerine, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya denetime tabi tutulan tesisin temsilcileri tarafından çekilmiş fotoğrafları alma hakkına sahip olacaklardır. Anında banyo edilen fotoğraf baskısı imkanı bulunacaktır. Denetim ekibi, fotoğrafların isteklerine uyup uymadığını tayin edecek ve uymaması halinde istenen fotoğraflar tekrar çekilecektir. Denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet her fotoğraftan birer kopya alacaklardır.

49. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcileri, denetim ekibi tarafından yürütülen bütün doğrulama etkinliklerini gözleme hakkına sahip olacaklardır.

50. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, talebi halinde, tesis(ler)i hakkında Teknik Sekreterlik tarafından toplanan bilgilerin ve verilerin kopyalarını alma hakkına sahip olacaktır.

51. Denetim görevlileri, bir denetim sırasında ortaya çıkan belirsiz durumların açıklığa kavuşturulmasını isteme hakkına sahip olacaklardır. Bu tür talepler, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcisi vasıtasıyla derhal yapılacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcisi, denetim sırasında, denetim ekibine, bu tür belirsiz durumların ortadan kaldırılması için gerekli olabilecek açıklamaları yapacaktır. Denetim bölgesi içinde yer alan bir nesne veya bir bina ile ilgili sorunların çözümlenememesi halinde, istendiği takdirde, yapısının ve işlevinin açıklığa kavuşturulabilmesi amacıyla bu nesne veya binanın fotoğrafı çekilecektir. Denetim sırasında belirsiz durumun ortadan kaldırılmaması halinde, denetim görevlileri bu durumu Teknik Sekreterliğe derhal bildireceklerdir. Denetim görevlileri, denetim raporunda, böyle çözüme kavuşturulamayan bir durumu ve ilgili açıklamaları belirtecekler ve eğer fotoğraf çekilmişse, bu fotoğrafların bir kopyasını rapora ekleyeceklerdir.

Numunelerin Alınması, İşlenmesi ve Analizi

52. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya tesisin temsilcileri, denetim ekibinin isteği üzerine, denetim görevlilerinin huzurunda numune alacaklardır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya tesisin temsilcileriyle önceden o şekilde mutabık kalınması halinde, denetim ekibi numuneleri kendisi alabilir.

53. Mümkün olduğu takdirde, numunelerin analizi yerinde yapılacaktır. Denetim ekibi, kendileri tarafından getirilen onaylanmış teçhizatı kullanarak, numunelerin çözümlenmesini yerinde yapma hakkına sahip olacaklardır. Denetim ekibinin isteği üzerine, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, numunelerin yerinde analizi için, mutabık kalınan usullere uygun olarak yardım sağlayacaktır. Alternatif olarak, denetim ekibi, gerekli olan yerinde analizin kendi huzurunda yapılmasını isteyebilir.

54. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, alınan bütün numunelerin bir bölümünü alıkoyma veya aynı numunelerden kendisi de örnek alma ve numuneler yerinde analiz edildiği sırada hazır bulunma hakkına sahip olacaktır.

55. Denetim ekibi, gerekli gördüğü takdirde, numuneleri Örgüt tarafından tayin edilen laboratuarlarda analiz edilmek üzere dışarıya gönderebilir.

56. Numunelerin güvenliği, bütünlüğü ve saklanması ve dışarıda analiz edilmek üzere gönderilen numunelerin gizliliğinin korunması konusundaki başlıca sorumluluk Genel Direktöre aittir. Genel Direktör bunu, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca, denetim el kitabına alınmak üzere Konferans tarafından incelenen ve onaylanan prosedürlere uygun olarak yapacaktır. Genel Direktör:

(a) Numunelerin alınması, işlenmesi, nakledilmesi ve analizi konusunda çok kesin kurallar koyacaktır;

(b) Farklı türde analizler için tayin edilen laboratuvarları onaylayacaktır;

(c) Tayin edilen bu laboratuvarlarda teçhizat ve prosedürlerin standartizasyonunu, yer değiştirebilen analiz teçhizatı ve prosedürlerini izleyecek ve bu laboratuvarların onaylanması ile ilgili olarak kalite kontrolunu ve genel standartları, hareketli teçhizat ve prosedürleri gözlemleyecektir; ve,

(d) Spesifik araştırmalarla ilgili olarak, tayin edilen laboratuvarlar arasında analitik veya diğer fonksiyonları yerine getirebilecek olanları seçecektir.

57. Bölge dışında analiz yapıldığında, numuneler, tayin edilmiş en az iki laboratuvar tarafından analiz edilecektir. Teknik Sekreterlik, analizin süratle yapılmasını sağlayacaktır. Numunelerden Teknik Sekreterlik sorumlu olacak ve eğer varsa kullanılmayan numuneler veya bunların kullanılmayan bölümleri Teknik Sekreterliğe iade edilecektir.

58. Teknik Sekreterlik, bu Sözleşmeye uyulmasıyla ilgili olarak, numunelerin laboratuvar analizi sonuçlarını derleyecek ve bunları nihai denetim raporuna alacaktır. Teknik Sekreterlik bu raporda, tayin edilen laboratuvarlar

tarafından kullanılan teçhizat ve raporlarla ilgili ayrıntılı bilgide verecektir.

Denetim Süresinin Uzatılması

59. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcisiyle mutabakata varılmak suretiyle denetim süreleri uzatılabilir.

Dönüş Brifingi

60. Bir denetim tamamlandığında, denetim ekibi, denetim ekibinin ilk bulgularını incelemek ve eğer varsa belirsiz durumları açıklığa kavuşturmak için, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcileriyle ve denetim bölgesinden sorumlu personelle bir toplantı yapacaktır. Denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcilerine, numunelerin bir listesi, yazılı bilgilerin kopyaları, toplanan veriler ve bölgeden alınan diğeri materyallere birlikte, ilk bulgularını, standartlaştırılmış bir formata uygun olarak yazılı şekilde verecektir. Belge, denetim ekibinin başkanı tarafından imzalanacaktır. Belge içeriğinin kendisine bildirildiğini göstermek amacıyla, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcisi belgeyi imzalayacaktır. Bu toplantı, denetimin tamamlanmasından itibaren en geç 24 saat içindeki yapılacaktır.

F) AYRILMA

61. Denetim sonrası işlemleri tamamlandığında, denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarından mümkün olan en kısa süre içerisinde ayrılacaktır.

G) RAPORLAR

62. Denetimin tamamlanmasından itibaren en geç 10 gün içerisinde, denetim görevlileri, kendileri tarafından yürütülen faaliyetler ve elde edilen bulgularla ilgili olarak gerçeklere dayanan bir nihai rapor hazırlayacaklardır.

Bu rapor yalnızca, denetim emrinde belirtildiği gibi, bu Sözleşmeye uyulması ile ilgili gerçekleri içine alacaktır. Bu rapor aynı zamanda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin, denetim ekibiyle ne şekilde işbirliği yaptığı konusunda da bilgi verecektir. Denetim görevlilerinin birbirinden farklı gözlemleri rapora eklenebilir. Rapor gizli tutulacaktır.

63. Nihai rapor, denetime tabi tutulan Taraf Devlete derhal verilecektir. Taraf Devletin rapordaki bulgularla ilgili yazılı olarak bildireceği görüşler varsa bunlar derhal bildirilecek ve rapora eklenecektir. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin görüşlerinin eklendiği nihai rapor, denetimden sonra en geç 30 gün içerisinde Genel Direktöre sunulacaktır.

64. Raporun bazı belirsizlikler içermesi veya Ulusal Yetkili Makamla denetim yetkilileri arasındaki işbirliğinin zorunlu standartlara uygun olmaması halinde, Genel Direktör, açıklama yapması için Taraf Devlete yaklaşımda bulunacaktır.

65. Belirsizliklerin giderilmemesi veya tayin edilen gerçeklerin, bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerin yerine getirilmediğini gösterir nitelikte olması halinde, Genel Direktör Yürütme Konseyine bu durumu gecikmeksizin bildirecektir.

H) GENEL HÜKÜMLERİN UYGULANMASI

66. Bu Bölümün hükümleri, bu Sözleşme gereğince yürütülecek bütün denetimler için uygulanacaktır, ancak şu istisnaıyla ki, bu Bölümün hükümlerinin, bu Ek'in III. ile XI. Bölümlerinde belirlenen özgül denetimler için geçerli olan hükümlerle farklılık göstermesi halinde, III. ile XI. Bölümlerdeki hükümler öncelik taşıyacaktır.

BÖLÜM III

MADDE IV. V VE VI. FIKRA 3 UYARINCA

DOĞRULAMA ÖNLEMLERİ İÇİN GENEL HÜKÜMLER

A) İLK DENETİMLER VE TESİSLERLE İLGİLİ ANLAŞMALAR

1. Madde IV. V ve VI. fıkra 3 uyarınca, yerinde denetime tabi olan, bildirim edilen her tesise tesis bildirim edildikten hemen sonra bir ilk denetim yapılacaktır. Tesisin bu ilk denetiminin amacı, verilen bilgilerin doğruluğunu araştırmak, yerinde denetim ve yerinde aletlerle sürekli gözlemlere de dahil olmak üzere ilerideki doğrulama faaliyetleri için planlama yapmak amacıyla ihtiyaç duyulan ilave bilgiler sağlamak ve tesislerle ilgili anlaşmalar üzerinde çalışmak olacaktır.

2. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin kendileri için yürürlüğe girmesinden itibaren bütün tesislerde, belirlenen zaman çerçeveleri içinde, Teknik Sekreterlik tarafından bildirimlerin doğrulanmasının ve sistematik doğrulama önlemlerinin başlatılmasının gerçekleştirilmesini sağlayacaklardır.

3. Taraf Devletlerden her biri, bildirim edilen ve Madde IV, V ve VI, fıkra 3 uyarınca yerinde denetime tabi olan her tesis için, Örgütle bir tesisler anlaşması imzalayacaktır.

4. Madde 5 ve 7 hükümlerinin geçerli olacağı, bir kimyasal silahlar imha tesisi hariç olmak kaydıyla, tesislerle ilgili anlaşmalar, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra veya tesis ilk kez bildirim edildikten sonra en geç 180 gün içerisinde tamamlanacaktır.

5. Bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdikten sonra bir yıldan daha uzun bir süre içinde çalıştırılmaya başlanan bir kimyasal silahlar imha tesisi için, tesislerle ilgili anlaşma, tesis çalışmaya başlatılmadan en az 180 gün önce tamamlanacaktır.

6. Bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği sırada çalıştırılmakta olan veya yürürlüğe girdikten sonra bir yıldan daha kısa bir süre içinde çalıştırılmaya başlanan bir kimyasal silahlar imha tesisi için, tesislerle ilgili anlaşma, bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdikten sonra en geç 210 gün içerisinde tamamlanacaktır, ancak şu istisnaıyla ki, Yürütme Konseyi, bölüm IV (A), paragraf 51 uyarınca onaylanan ve tesislerle ilgili bir geçiş dönemi anlaşmasını içine alan geçiş dönemi doğrulama düzenlemelerinin, yerinde doğrulama ve yerinde aletlerle gözleme yoluyla yapılacak doğrulama ile ilgili hükümlerin ve düzenlemelerin uygulanması için zaman çerçevesinin yeterli olduğuna karar verebilir.

7. Paragraf 6'da sözü edilen, bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdikten sonra en geç iki yıl içerisinde çalışmalarını durduracak olan bir tesis için, Yürütme Konseyi, bu Ek'in IV (A) Bölümü, paragraf 51 uyarınca onaylanan ve tesislerle ilgili bir geçiş dönemi anlaşmasını içine alan geçiş dönemi doğrulama düzenlemelerinin, yerinde doğrulama ve yerinde aletlerle gözleme yoluyla yapılacak doğrulamayla ilgili hükümlerin ve düzenlemelerin uygulanması için zaman çerçevesinin yeterli olduğuna karar verebilir.

8. Tesislerle ilgili anlaşmalar, bu tür anlaşmalar için saptanacak modellere dayanılarak hazırlanacak ve her tesisdeki denetimler için geçerli olacak ayrıntılı düzenlemeler getirecektir. Model anlaşmalar, gelecekteki teknolojik gelişmeleri göz önüne alarak hazırlanan hükümler içerecek, ve Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından onaylanacaktır.

9. Teknik sekreterlik, her bölgede, daha sonraki denetimler sırasında rücu etmek isteyebileceği, fotoğraflar, planlar ve diğer bilgiler için mühürlü bir muhafaza bulundurabilir.

B) SÜREKLİ DÜZENLEMELER

10. Uygulanması mümkün olduğunda, Teknik Sekreterlik, tesis edilmiş sürekli gözleme aletleri ve sistemleri ve mühürleri bulundurma hakkına ve bu Sözleşmenin ve Taraf Devletler ve Örgüt arasında yapılmış tesislerle ilgili anlaşmaların ilgili hükümlerine uygun olarak bunları kullanma hakkına sahip olacaktır.

11. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mutabık kalınan usullere uygun olarak, denetim ekibi tarafından kullanılan veya tesis edilen herhangi bir aleti inceleme ve denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcilerinin huzurunda test ettirme hakkına sahip olacaktır. Denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devlet tarafından, kimyasal silahların imhasının teknolojik prosesini kendisi gözlemek amacıyla tesis edilen aletleri kullanma hakkına sahip olacaktır. Bununla ilgili olarak denetim ekibi, kimyasal silahların imhasının doğrulanması amaçlarıyla kullanıldıklarını saptamak için bu aletleri inceleme ve huzurunda test ettirme hakkına sahip olacaktır.

12. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, aletlerin ve mühürlerin sürekli gözlenmesi için gerekli hazırlıkları yapacak ve desteği sağlayacaktır.

13. Paragraf 11 ve 12 hükümlerinin yerine getirilmesi için, uygun ve ayrıntılı prosedürler, Madde VIII, fıkra 21 (i) gereğince Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

14. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, gözleme aletlerinin monte edilmiş olduğu bir tesiste, gözleme sistemi üzerinde etkisi olabilecek bir olayın meydana gelmesi veya meydana gelebilecek olması halinde bu durumu Teknik Sekreterliğe derhal bildirecektir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mümkün olan en kısa süre içerisinde, gözleme sisteminin işletilmesinin eski hale getirilmesi ve eğer gerekli ise ara önlemlerin alınması için daha sonra yapılacak işlemler konusunda Teknik Sekreterlikle eşgüdüm halinde hareket edecektir.

15. Denetim ekibi, her denetim sırasında, gözleme sisteminin doğru bir şekilde işleyip işlemediği ve yerleştirilen mühürlerin bozulup bozulmadığını inceleyecektir. Ayrıca, teçhizatın gerekli bakımının yapılması veya yerlerine yenilerinin konması veya gözleme sisteminin kapsamının gerektiği şekilde

ayarlanması amacıyla, gözleme sistemine servis ziyaretlerinin yapılması gerekli olabilir.

16. İzleme sisteminde herhangi bir anormallik görülmesi halinde, bunun, teçhizatın fonksiyonlarını yerine getirememesinin mi, yoksa tesisteki faaliyetlerin sonucu olarak mı meydana geldiğini saptamak amacıyla Teknik Sekreterlik derhal gerekli işlemleri yapacaktır. Eğer bu incelemeden sonra problem çözümlenemezse, eğer gerekli ise hemen yapılacak yerinde denetim veya tesisi ziyaret de dahil olmak üzere, Teknik Sekreterlik fiili durumu derhal araştıracaktır. Teknik Sekreterlik, böyle bir problemi, tespit edilmesinden hemen sonra denetime tabi tutulan Taraf Devlete bildirecek ve Taraf Devlet bunun çözümünde yardımcı olacaktır.

C) DENETİM ÖNCESİ FAALİYETLER

17. Paragraf 18'de belirtilen durum hariç olmak üzere, denetimler, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, denetim ekibinin giriş noktasına planlanan varış zamanından en az 24 saat önce bildirilecektir.

18. İlk denetimler, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, denetim ekibinin giriş noktasına tahmini varış zamanından en az 72 saat önce bildirilecektir.

BÖLÜM IV (A)

MADDE IV UYARINCA KİMYASAL SİLAHLARIN İMHASI VE BUNUN DOĞRULANMASI

A) BİLDİRİMLER

Kimyasal Silahlar

1. Madde III, fıkra I (a) (ii) uyarınca bir Taraf Devlet tarafından yapılacak kimyasal silahlarla ilgili bildirim, aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(a) Bildirim edilen beher kimyasal maddenin toplam miktarı;

(b) Her kimyasal silahlar depolama tesisinin:

(i) İsim;

(ii) Coğrafi koordinatlar; ve

(iii) Sınırları gösteren bir harita ve tesis içindeki sığınak/depolama alanları da dahil olmak üzere ayrıntılı bir bölge şeması, şeklinde kesin yeri.

(c) (i) Madde II uyarınca kimyasal silah olarak tanımlanan kimyasal maddeler;

(ii) Kimyasal silah olarak tanımlanan doldurulmamış savaş gereçleri, tali savaş gereçleri, cihazlar ve teçhizat;

(iii) Bent (ii)'de tanımlanan, savaş gereçleri, tali savaş gereçleri, aygıtlar veya teçhizatın kullanımıyla doğrudan doğruya ilişkili olarak kullanılmak üzere özel şekilde tasarımı yapılmış teçhizat;

(iv) Bent (ii)'de tanımlanan, savaş gereçleri, tali savaş gereçleri, aygıtlar ve teçhizatın kullanımıyla doğrudan doğruya ilişkili olarak kullanılmak üzere özel şekilde tasarımı yapılmış kimyasal maddeler, dahil olmak üzere, beher kimyasal silah depolama tesisi için ayrıntılı bir envanter.

2. Fıkra 1 (c) (i)'de sözü edilen kimyasal maddelerin beyanı için aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır.

(a) Kimyasal Maddeler, Kimyasal Maddelerle ilgili Ek'te belirlenen listelere uygun olarak bildirim edilecektir;

(b) Kimyasal Maddelerle ilgili Ek'teki listelerde bulunmayan bir kimyasal madde için, saf bileşimin toksisitesi de dahil olmak üzere, o kimyasal maddenin uygun listeye alınmasını mümkün kılacak bilgiler verilecektir. Bir hammadde için, toksisite ve başlıca nihai reaksiyon ürününün(lerinin) tanımı verilecektir;

(c) Kimyasal maddeler, yürürlükteki Uluslararası Temel ve Uygulamalı Kimya Birliği (IU-PAC) terminolojisine uygun olarak kimyasal adlarıyla, açık formülleriyle ve eğer verilmişse, Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarasıyla tanımlanacaklardır. Bir hammadde için, toksisite ve başlıca nihai reaksiyon ürününün(lerinin) tanımı verilecektir;

(d) İki veya daha fazla kimyasal maddenin karışımının söz konusu olduğu durumlarda, her kimyasal maddenin tanımı yapılacak ve her kimyasal maddenin yüzdesi verilecektir ve karışım en toksik kimyasal maddeler kategorisi altında bildirim edilecektir. İki elemanlı bir kimyasal silahın bir elemanının, iki veya daha fazla kimyasal maddenin karışımından oluşması halinde, her kimyasal maddenin tanımı yapılacak ve her kimyasal maddenin yüzdesi verilecektir:

(e) İki elemanlı kimyasal silahlar, paragraf 16'da sözü edilen kimyasal silahlar kategorileri çerçevesi içinde, ilgili son ürün tahtında bildirim edilecektir. Her tür iki elemanlı kimyasal savaş gereci/cihazı için aşağıdaki

ilave bilgiler verilecektir:

(i) Toksik son ürünün kimyasal adı;
(ii) Her elemanın kimyasal bileşimi ve miktarı;
(iii) Elemanlar arasındaki fiili ağırlık oranı;
(iv) Hangi elemanın temel eleman olarak kabul edildiği;
(v) Yüzde 100 verim varsayılarak, temel elemandan stoikiometrik esasta hesaplanmış, toksik son ürünün tasarlanmış miktarı. Spesifik bir toksik son ürün için temel elemanın bildirim edilen miktarı (ton olarak), yüzde 100 verim varsayılarak, bu toksik son ürünün, stoikiometrik esasta hesaplanmış miktarlarına (ton olarak) eşdeğer kabul edilecektir.

(f) Çok elemanlı kimyasal silahlar için bildirim, iki elemanlı kimyasal silahlar için öngörülene benzer olacaktır;

(g) Beher kimyasal madde için, depolama şekli, yani savaş gereçleri, tali savaş gereçleri, cihazlar, teçhizat veya dökme konteynerler ve diğer konteynerler bildirim edilecektir. Her depolama şekli için aşağıdakilerin listesi verilecektir:

(i) Türü;
(ii) Boyutu veya kalibresi;
(iii) Birim sayısı; ve
(iv) Beher birim için kimyasal madde dolunun nominal ağırlığı.
(h) Beher kimyasal madde için, depolama tesisinde mevcut toplam ağırlık bildirim edilecektir;

(i) İlave olarak, dökme halde depolanmış kimyasal maddeler için, eğer biliniyorsa, safiyet yüzdesi bildirilecektir.

3. Paragraf 1 (c) (ii)'de sözü edilen, dolumu yapılmamış beher tipteki savaş gereçleri, tali gereçler, cihazlar ve teçhizat için verilecek bilgiler;

(a) Birim sayısını;
(b) Beher birim için nominal dolun hacmini;
(c) Tasarlanan kimyasal dolumu;

içine alacaktır.

Madde III. Fıkra I (a) (iii) Uyarınca Kimyasal Silahlarla İlgili Bildirimler

4. Madde III, fıkra 1 (a) (iii) uyarınca yapılacak kimyasal silahlarla ilgili beyanlar, yukarıda 1 ila 3. paragraflarda belirtilen bütün bilgileri içine alacaktır. Bildirimlerin verilmesini sağlamak için diğer Devletle uygun düzenlemeleri yapmak, topraklarında kimyasal silahlar bulunan Taraf Devletin sorumluluğunda olacaktır. Topraklarında kimyasal silahlar bulunan Taraf Devletin, bu paragraf tahtındaki yükümlülüklerini yerine getirememesi halinde, Taraf Devlet bunun nedenlerini belirtecektir.

Geçmişte Yapılan Devretme ve Devralmalarla İlgili Bildirimler

5. 1 Ocak 1946 tarihinden sonra kimyasal silahlar devretmiş veya devralmış bulunan bir Taraf Devlet, devredilen veya devralınan miktarın, dökme olarak ve/veya savaş gereci formunda, beher yılda beher kimyasal madde için 1 tonu aşması kaydıyla, Madde III, fıkra I (a) (iv) uyarınca bu devretmeleri veya devralmaları bildirim edecektir.

Bu bildirim, paragraf 1 ve 2'de belirlenen envanter formatına uygun olarak yapılacaktır. Bu bildirim aynı zamanda, kimyasal silahları temin eden ve teslim alan ülkelerin isimlerini, devretme veya devralma tarihlerini ve mümkün olduğu ölçüde kesin olarak, devredilen ünitelerin o andaki yerini de belirtecektir. 1 Ocak 1946 ve 1 Ocak 1970 tarihleri arasındaki dönem için, kimyasal silahların devredilmesi veya devralınması konusunda belirtilen bütün bilgilerin mevcut olmaması durumunda, Taraf Devlet, kendisinde bulunan bilgileri bildirim edecek ve niçin tam bir bildirimde bulunamadığı konusunda açıklamada bulunacaktır.

Kimyasal Silahların İmhası ile İlgili Genel Planın Sunulması

6. Madde III, fıkra 1 (a) (v) uyarınca sunulacak kimyasal silahların imhası ile ilgili genel plan, Taraf Devletin, ulusal kimyasal silahlar imha programının tamamı ile ilgili genel bir bilgi ve Taraf Devletin bu Sözleşmenin içerdiği imha zorunluluklarını yerine getirmek için harcayacağı çabalar konusunda bilgi sağlayacaktır. Plan, aşağıdaki hususları belirleyecektir:

(a) Beher mevcut kimyasal silahlar imha tesisi için ve eğer mümkünse beher planlanan kimyasal silahlar imha tesisi için, beher yıllık imha döneminde imhası planlanan kimyasal silahların türlerini ve yaklaşık miktarlarını veren genel bir imha programı;

(b) Mevcut olan veya imha dönemi içerisinde işletmeye alınması planlanan kimyasal silah imha tesislerinin sayısı;

(c) Mevcut olan veya planlanan beher kimyasal silah imha tesisi için;
(i) İsim ve yer; ve

(ii) İmha edilecek kimyasal silahların türü ve yaklaşık miktarları ve kimyasal silahlar dolun maddelerinin türü (örneğin, sınırlar üzerinde etki

- edici amil veya kabarcıklar meydana getiren amil) ve yaklaşık miktarı;
- (d) İmha tesislerinin işletilmesi konusunda personelin eğitimi için planlar ve programlar;
- (e) İmha tesislerinin uymak zorunda olduğu, güvenlik ve emisyon konusundaki ulusal standartlar;
- (f) Kimyasal silahların imhası için yeni yöntemler geliştirilmesi ve mevcut yöntemlerin iyileştirilmesi ile ilgili bilgiler;
- (g) Kimyasal silahların imhası ile ilgili maliyet tahminleri: ve
- (h) Ulusal imha programını olumsuz yönde etkileyebilecek hususlar.

B) DEPOLAMA TESİSLERİNİ VE DEPOLAMA TESİSLERİYLE İLGİLİ HAZIRLIKLARI GÜVENLİK ALTINA ALACAK ÖNLEMLER

7. Kimyasal silahlarla ilgili beyanını verdikten hemen sonra, bir Taraf Devlet, depolama tesislerinin güvenliğini sağlayabilmek için uygun göreceği önlemleri alacak ve kimyasal silahlarının, imha amacıyla çıkarılmaları haricinde, depolama tesislerinden çıkarılmalarını önleyecektir.

8. Bir Taraf Devlet, depolama tesislerindeki kimyasal silahların konfigürasyonunun, 37 ile 49. paragraflar gereğince, doğrulama amacıyla, kolaylıkla tesise girilmesine izin verecek şekilde yapılmış olmasını sağlayacaktır.

9. Bir depolama tesisinin, kimyasal silahların imha amacıyla gönderilmeleri dışında kimyasal silahların çıkışına kapalı kaldığı süre içerisinde, bir Taraf Devlet, Kimyasal silahların standart bakımı; güvenlikle ilgili gözlemler ve fiziksel güvenlik faaliyetleri; ve kimyasal silahların imha için hazırlanmaları da dahil olmak üzere, tesiste standart bakım faaliyetlerini sürdürebilir.

10. Kimyasal silahların bakım faaliyetleri aşağıdaki faaliyetleri içine almayacaktır:

- (a) Amil veya savaş gereci bünyelerinin değiştirilmesi;
- (b) Savaş gereçlerinin, veya bunların parçalarının veya elemanlarının orijinal karakteristiklerinin değiştirilmesi.
11. Bütün bakım faaliyetleri, Teknik Sekreterlik tarafından yapılacak gözlemlenmeye tabi olacaktır.

C) İMHA

Kimyasal Silahların İmhası İçin İlke ve Yöntemler

12. "Kimyasal Silahların İmhası", kimyasal maddelerin geri dönüşü mümkün olmayan bir biçimde, kimyasal silahların üretimi için uygun olmayan bir forma dönüştürüldüğü ve savaş gereçlerini ve diğer cihazları, geri dönüşü mümkün olmayan bir biçimde bu şekilde kullanılamaz hale getiren bir proses anlamına gelmektedir.

13. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silahları ne şekilde imha edeceğini tayin edecektir, ancak şu istisnaıyla ki, aşağıdaki prosesler kullanılamayacaktır: Herhangi bir su kütlesine gömmek, arazide yakmak veya açık çukur içinde yakmak. Taraf Devletlerden her biri kimyasal silahları, yalnızca spesifik olarak tayin edilmiş ve uygun şekilde tasarımı ve donanımı yapılmış tesislerde imha edecektir.

14. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silahlar imha tesislerinin, kimyasal silahların imhasını sağlayacak şekilde inşa edilmesini ve işletilmesini; ve imha prosesinin, bu Sözleşme hükümleri tahtında doğrulama edilebilecek şekilde olmasını sağlayacaktır.

İmha Sırası

15. Kimyasal silahların imha sırası, sistematik yerinde doğrulama ile ilgili yükümlülükler de dahil olmak üzere, Madde I ve diğer Maddelerde belirlenen yükümlülüklerle dayanarak tayin edilecektir. İmha sırasının tayininde, imha dönemi içerisinde güvenliğin azalmaması için Taraf Devletlerin çıkarları; imha aşamasının erken dönemlerinde güvenin oluşturulması; kimyasal silahların imhası sırasında giderek artan bir biçimde deneyim kazanılması; ve stokların fiili bileşimi ve kimyasal silahların imhası için seçilen yöntemlere bağlı olmaksızın, uygulanabilirlik göz önünde bulundurulacaktır. İmha sırası, seviye düşürme ilkesine dayanılarak tayin edilecektir.

16. İmha amacıyla, beher Taraf Devlet tarafından bildirim edilen kimyasal silahlar üç kategoriye ayrılacaktır:

Kategori 1: Liste 1 kimyasal maddeleri esastaki kimyasal silahlar ve bunların parçaları ve elemanları;

Kategori 2: Bütün diğer kimyasal maddeler esastaki kimyasal silahlar ve bunların parçaları ve elemanları;

Kategori 3: Dolulu yapılmamış savaş gereçleri ve cihazları ve doğrudan doğruya kimyasal silahların kullanımıyla ilişkili olarak kullanılmak üzere

spesifik olarak tasarımı yapılmış teçhizat.

17. Bir Taraf Devlet:

(a) Kategori 1'e dahil olan kimyasal silahların imhasına, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içerisinde başlayacak ve imha işlemini, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 10 yıl içerisinde tamamlayacaktır. Bir Taraf Devlet, kimyasal silahları, aşağıdaki imha sürelerine uygun olarak imha edecektir:

(i) Aşama 1: Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içerisinde, ilk imha tesisinin test edilmesi tamamlanmış olacaktır.

Kategori 1'e dahil olan kimyasal silahların en az yüzde 1'i, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç yıl içerisinde imha edilecektir.

(ii) Aşama 2: Kategori 1'e dahil olan kimyasal silahların en az yüzde 20'si, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç beş yıl içerisinde imha edilecektir;

(iii) Aşama 3: Kategori 1'e dahil olan kimyasal silahların en az yüzde 45'i, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç yedi yıl içerisinde imha edilecektir;

(iv) Aşama 4: Kategori 1'e dahil olan kimyasal silahların tümü, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç on yıl içerisinde imha edilecektir.

(b) Kategori 2'ye dahil olan kimyasal silahların imhasına, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde başlayacak ve imha işlemini, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç beş yıl içerisinde tamamlayacaktır. Kategori 2'ye dahil kimyasal silahlar, imha dönemi boyunca, yıllık eşit artışlarla imha edilecektir. Bu silahlar için karşılaştırma faktörü, Kategori 2'ye dahil olan kimyasal maddelerin ağırlığıdır; ve

(c) Kategori 3'e dahil olan kimyasal silahların imhasına, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde başlayacak ve imha işlemini, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç beş yıl içerisinde tamamlayacaktır.

Kategori 3'e dahil kimyasal silahlar, imha dönemi boyunca, yıllık eşit artışlarla imha edilecektir. Dolumu yapılmamış savaş gereçleri ve cihazları için karşılaştırma faktörü, nominal dolum hacmi (m³) olarak ve teçhizat için birim sayısı olarak ifade edilir.

18. İki elemanlı kimyasal silahların imhası için aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

(a) İmha sırası amacıyla, özgül bir toksik son ürün için temel elemanın beyan edilen miktarı (ton olarak), bu toksik son ürünün, yüzde 100 verim sayılarak, stoikiyometrik esasta hesaplanan miktarına (ton olarak) eşdeğer kabul edilecektir.

(b) Temel elemanın belirli bir miktarının imha edilmesi zorunluluğu, diğer elemanın, ilgili türdeki iki elemanlı kimyasal savaş gereci cihazındaki elemanların fiili ağırlık oranının hesaplanan tekabül eden miktarının da imha edilmesi zorunluluğunu getirecektir.

(c) Elemanlar arasındaki fiili ağırlık oranına dayanılarak, gerekli olandan daha fazla diğer elemanın bildirim edilmiş olması halinde, fazlalık, imha işlemlerinin başlamasından sonraki ilk iki yıl içerisinde imha edilecektir.

(d) Birbirini izleyen her işletme yılının sonunda, bir Taraf Devlet, bildirim edilmiş diğer elemanın, ilgili türdeki iki elemanlı kimyasal savaş gereci cihazındaki elemanların fiili ağırlık oranına dayanılarak tayin edilen bir miktarını alıkoyabilir.

19. Çok elemanlı kimyasal silahlar için imha sırası, iki elemanlı kimyasal silahlar için öngörülene benzer olacaktır.

Ara İmha Tarihinin Değiştirilmesi

20. Yürütme Konseyi, Madde III, fıkra 1 (a) (v) uyarınca, ve diğer hususların yanı sıra, Madde III, fıkra I (a) (v) gereğince sunulan imha ile ilgili genel planları, paragraf 15 ila 19'da belirlenen imha sırasına uygunluklarını değerlendirmek amacıyla inceleyecektir. Yürütme Konseyi, planı bu zorunluluklara uygun hale getirebilmek amacıyla, planı uygun olmayan herhangi bir Taraf Devletle istişarelerde bulunacaktır.

21. Bir Taraf Devletin, kendi iradesi dışındaki istisnai şartlar nedeniyle, Kategori 1'e dahil kimyasal silahların Aşama 1. Aşama 2 veya Aşama 3 için belirlenen imha seviyesini gerçekleştiremeyeceğine inanması halinde, Taraf Devlet, bu seviyelerde değişiklik yapılmasını önerebilir.

Böyle bir öneri, bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 120 gün içerisinde sunulacak ve öneriyle ilgili nedenler konusunda ayrıntılı bir açıklamayı içine alacaktır.

22. Taraf Devletlerden her biri, Kategori 1'e dahil kimyasal silahların, paragraf 17 (a)'da belirlenen ve paragraf 21 uyarınca değiştirilen son imha tarihlerine uygun olarak imha edilmelerini sağlamak için gerekli olan bütün önlemleri alacaktır. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin, Kategori 1'e dahil kimyasal silahların gerekli kılınan imha yüzdelerini, son ara imha tarihlerine kadar gerçekleştiremeyeceğine inanması halinde, bu Devlet, son imha tarihine uyma yükümlülüğü için bir süre uzatımı yapılmasını Konferansa tavsiye etmesini Yürütme Konseyinden isteyebilir. Böyle bir istek, ara imha tarihinden en az 180 gün önce sunulacak ve bu isteğin nedenleriyle ilgili ayrıntılı bir açıklamayı ve Taraf Devletin, bir sonraki son ara imha tarihine uyma yükümlülüğünü yerine getirebileceğini garanti eden planlarını içerecektir.

23. Bir süre uzatımı tanınması halinde, Taraf Devlet hala bir sonraki son imha tarihiyle ilgili, kümülatif imha zorunluluklarına uyma yükümlülüğü altında olacaktır. Bu bölüm uyarınca tanınan süre uzatımları, her ne olursa olsun, Taraf Devletin, kategori 1'e dahil bütün kimyasal silahları, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 10 yıllık bir süre içerisinde imha etme yükümlülüğünü değiştirmeyecektir.

İmhanın Tamamlanması İçin Belirlenen Son Tarihin Uzatılması

24. Bir Taraf Devlet, kategori 1'e giren kimyasal silahların imhasını, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 10 yıl içerisinde sağlayamayacağına inanması halinde, Yürütme Konseyine, bu kimyasal silahların imhasının tamamlanması için belirlenen son tarihin uzatılması talebinde bulunabilir. Böyle bir talebin bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç dokuz yıl sonra yapılması gerekmektedir.

25. Bu talep aşağıdaki hususları içine alacaktır:

(a) Önerilen temditin süresi:

(b) Önerilen temditin nedenleri konusunda ayrıntılı bir açıklama; ve

(c) Önerilen temdit süresi ve imha için tanınan ilk 10 yıllık sürenin

kalan bölümü içinde yapılacak imha için ayrıntılı bir plan.

26. Yürütme Konseyinin tavsiyesi üzerine, Konferansın ilk oturumunda bu taleple ilgili bir karar alınacaktır.

Tanınacak herhangi bir uzatma, gerekli olan minimum süre olacaktır, ancak her ne olursa olsun, bir Taraf Devletin bütün kimyasal silahların imhasını tamamlaması için son tarih, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren 15 yılı aşamayacaktır. Yürütme Konseyi, gerekli görülen spesifik doğrulama önlemleri ve aynı zamanda imha programı ile ilgili problemlerinin üstesinden gelebilmek için Taraf Devlet tarafından gerçekleştirilmesi gereken spesifik faaliyetler de dahil olmak üzere, temdit süresi verme şartlarını tayin edecektir. Uzatma süresi içinde yapılacak doğrulama giderleri, Madde IV. fıkra 16 uyarınca karşılanacaktır.

27. Bir uzatma süresinin tanınması halinde, Taraf Devlet, daha sonraki son tarihlere uymak için gerekli olan bütün önlemleri alacaktır.

28. Taraf Devlet, kategori 1'e dahil bütün kimyasal silahlar imha edilinceye kadar, paragraf 29 uyarınca imha ile ilgili ayrıntılı yıllık planlarını ve paragraf 36 uyarınca, Kategori 1'e dahil kimyasal silahların imhası ile ilgili yıllık raporlarını sunmaya devam edecektir. İlave olarak, temdit süresinin en geç beher 90 günlük dönemlerinin sonunda, Taraf Devlet, Yürütme Konseyine, imha faaliyetleriyle ilgili rapor verecektir.

Yürütme Konseyi, imhanın tamamlanmasına yönelik gelişmeleri inceleyerek ve bu girişimleri belgelemek için gerekli olan bütün önlemleri alacaktır. Uzatma süresi içindeki imha faaliyetleriyle ilgili bütün bilgiler, talep üzerine, Yürütme Konseyi tarafından Taraf Devletlere sağlanacaktır.

İmha İçin Ayrıntılı Yıllık Planlar

29. Madde IV, fıkra 7 (a) uyarınca, imha için ayrıntılı yıllık planlar, beher yıllık imha döneminin başlamasından en az 60 gün önce Teknik Sekreterliğe sunulacaktır ve bu raporlarda aşağıdaki hususlar belirtilecektir:

(a) Her imha tesisinde imha edilecek her özgül kimyasal silahın miktarı ve bunların her birinin imhasının gerçekleştirileceği tarihler;

(b) Her kimyasal silah imha tesisi için ayrıntılı bölge şemaları ve daha önce verilmiş şemalarda yapılan değişiklikler; ve

(c) Beher kimyasal silah üretim tesisi ile ilgili olarak gelecek yıl için, tesisin tasarımı, inşası veya değiştirilmesi için gerekli olan zaman, teçhizatın montajı, teçhizatın kontrolü ve operatör eğitimi, beher özgül kimyasal silah için imha işlemleri ve planlanan çalışmada dönemleri gibi hususları belirtilen ayrıntılı faaliyet planı.

30. Tesiste kullanılmak üzere ön denetim usullerinin geliştirilmesinde Teknik Sekreterliğe yardımcı olabilmek amacıyla, bir Taraf Devlet, kimyasal silahlar imha tesislerinin her biri için ayrıntılı tesis bilgilerini verecektir.

31. Her imha tesisi için, ayrıntılı tesis bilgileri aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

- (a) İsim, adres ve yer;
- (b) Ayrıntılı, üzerine notlar konarak açıklamalar yapılmış tesis çizimleri;
- (c) Tesis tasarımı çizimleri, proses çizimleri ve boru donanımı ve alet tasarımı çizimleri;
- (d) Kimyasal dolum maddesini savaş gereçlerinden, cihazlardan ve konteynerlerden çıkarmak için; boşaltılmış kimyasal dolum maddesini geçici olarak depolamak için ve savaş gereçlerini, cihazları ve konteynerleri imha etmek için gerekli olan teçhizatla ilgili olarak tasarım çizimleri ve alet spesifikasyonları da dahil olmak üzere ayrıntılı teknik açıklamalar;
- (e) Malzeme akım oranları; ısılar ve basınçlar ve tasarlanmış imha etkinliği de dahil olmak üzere, imha prosesinin ayrıntılı teknik açıklamaları;
- (f) Beher özgül kimyasal silah için tasarım kapasitesi;
- (g) İmha ürünlerinin ve bunların nihai elden çıkarılma yöntemlerinin ayrıntılı açıklaması;
- (h) Bu Sözleşmeye uygun olarak yapılacak denetimleri kolaylaştırmak için alınan önlemlerin ayrıntılı teknik açıklaması;
- (i) Bölge ve tesis çizimleri ve tesiste imha edilecek beher spesifik türdeki kimyasal silah için depolama kapasitesi ile ilgili bilgiler de dahil olmak üzere, imha tesisindeki, kimyasal silahları doğrudan doğruya imha tesisine vermek için kullanılacak herhangi bir geçici depolama alanıyla ilgili ayrıntılı bir açıklama;
- (j) Tesiste yürürlükte olan güvenlik ve sağlık önlemleriyle ilgili ayrıntılı bir açıklama;
- (k) Denetim görevlileri için yaşama alanları ve çalışma yerleri ile ilgili ayrıntılı bir açıklama;
- (l) Uluslararası doğrulama için önerilen önlemler.

32. Bir Taraf Devlet, kimyasal silahlar imha tesislerinin her biri için, tesis işletme el kitaplarını, güvenlik ve sağlık planlarını, laboratuvar işletmeleri ve kalite garantisi ve kontrol el kitaplarını ve alınmış bulunan çevre ile ilgili izinleri verecektir. Ancak bu hüküm daha önce verilmiş bulunan materyali içine almayacaktır.

33. Bir Taraf Devlet, imha tesislerindeki denetim faaliyetlerini etkileyebilecek herhangi bir gelişme olması halinde, bunu Teknik Sekreterliğe derhal bildirecektir.

34. Paragraf 30 ile 32'de belirlenen bilgilerin verilmesi için son tarihler, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca, Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

35. Her imha tesisi için ayrıntılı tesis bilgilerinin incelenmesinden sonra, Teknik Sekreterlik, gerekli görülmesi halinde, kimyasal silah imha tesislerinin, kimyasal silahların imhasını garanti edecek şekilde tasarımının yapılmış olduğunu, doğrulama önlemlerinin ne şekilde uygulanacağı konusunda geleceğe dönük planlama yapılmasına olanak sağladığını doğrulamak ve doğrulama önlemlerinin uygulanmasının tesisin işletme koşullarıyla tutarlı olduğunu ve tesisin işletilmesinin gerekli doğrulama faaliyetlerine olanak sağladığını garanti etmek amacıyla ilgili Taraf Devletle danışmada bulunabilecektir.

İmha ile ilgili Yıllık Raporlar

36. Kimyasal silahların imha planlarının uygulanmasıyla ilgili bilgiler, Madde IV. fıkra 7 (b) uyarınca, beher yıllık imha döneminin sona ermesinden en geç 60 gün sonra Teknik Sekreterliğe sunulacak ve her imha tesisinde bir önceki yıl imha edilen kimyasal silahların fiili miktarları bu raporlarda belirtilecektir. Eğer gerekiyorsa, imha hedeflerine uygulanmamasının nedenleri de belirtilecektir.

D) DOĞRULAMA

Kimyasal Silahlarla İlgili Bildirimlerin Yerinde Denetim Yoluyla Doğrulanması

37. Kimyasal Silahlarla ilgili bildirimlerin doğrulanmasının amacı, yerinde denetim yoluyla, Madde III uyarınca yapılan ilgili bildirimlerin doğruluğunun teyid edilmesi olacaktır.

38. Denetim görevlileri, bu tahkiki, bir bildirim verildikten hemen sonra yapacaklardır. Bu görevliler, diğer hususların yanı sıra, kimyasal maddelerin miktarını ve tanımını, savaş gereçlerinin, aygıtların ve diğer teçhizatın türlerini ve sayısını doğrulayacaklardır.

39. Denetim görevlileri, eğer gerekli ise, her depolama tesisindeki kimyasal silahların doğru bir envanterinin yapılmasını sağlamak üzere, mutabık kalınan mühürleri, işaretleri veya diğer envanter kontrol usullerini uygulayacaklardır.

40. Envanter çalışmaları ilerlerken, denetim görevlileri, herhangi bir stokun oradan uzaklaştırılıp uzaklaştırılmadığını açıkça göstermek ve envanter çalışmaları sırasında depolama tesisinin güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli olabilecek, mutabık kalınan mühürleri koyacaklardır. Envanter çalışmalarının tamamlanmasından sonra, aksine mutabık kalınmadığı takdirde, bu mühürler çıkarılacaktır.

Depolama Tesislerinin Sistematiik Olarak Doğrulanması

41. Depolama tesislerinin sistematiik doğrulanmasının amacı, bu tesislerden fark edilmeden kimyasal silah çıkarılmasını sağlamak olacaktır.

42. Sistematiik doğrulama, kimyasal silahlarla ilgili beyanın verilmesinden sonra mümkün olan en kısa süre içerisinde başlatılacak ve tüm kimyasal silahlar depolama tesislerinden uzaklaştırılana kadar devam ettirilecektir.

Bu doğrulama, tesislerle ilgili sözleşmelere, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözlemeleme hükümlerine uygun olarak yapılacaktır.

43. Tüm kimyasal silahlar depolama tesislerinden uzaklaştırıldığında, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletin bu konudaki beyanını teyid edecektir. Bu teyitten sonra Teknik Sekreterlik, depolama tesisinin sistematiik tahkikini sona erdirecek ve denetim görevlileri tarafından yerleştirilen gözlemeleme aletlerini derhal kaldıracaktır.

Denetimler ve Ziyaretler

44. Denetlenecek özel depolama tesisleri Teknik Sekreterlik tarafından, tesisin ne zaman denetleneceğinin önceden kesin olarak tahmin edilemeyeceği bir biçimde seçilecektir. Sistematiik yerinde denetimlerin sıklığını tayin etmekte yol gösterecek bilgiler, Teknik Sekreterlik tarafından, Madde VIII. paragraf 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenen ve onaylanan tavsiyeleri göz önünde bulundurarak hazırlanacaktır.

45. Teknik Sekreterlik, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, depolama tesisini denetleme veya ziyaret etme kararını, denetim ekibinin sistematiik denetimler veya ziyaretler için tesise planlanan varış saatinden 48 saat önce bildirecektir. Denetimlerin veya ziyaretlerin acil problemlerin çözümü amacıyla yapıldığı durumlarda, bu süre kısaltılabilir. Teknik Sekreterlik, denetim veya ziyaretin amacını belirtecektir.

46. Denetime tabi tutulacak Taraf Devlet, denetim görevlilerinin varışı için gerekli hazırlıkları yapacak ve görevlilerin giriş noktasından depolama tesisine süratle ulaştırılmalarını sağlayacaktır. Tesislerle ilgili anlaşmalar, denetim görevlileri için yapılacak idari düzenlemeleri belirleyecektir.

47. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim ekibine, varışında, bir denetimin yapılabilmesi için, kimyasal silah depolama tesisini açacak ve tesisle ilgili aşağıdaki verileri sağlayacaktır:

(a) Depolama binalarının ve depolama yerlerinin sayısı;

(b) Beher depolama binası ve depolama yeri için, bölge şemasında gösterilen tür ve tanım veya tayin numarası; ve

(c) Tesisteki beher depolama binası ve depolama yeri için, beher özgül kimyasal silahın birim sayısı ve iki elemanlı savaş gereçlerinin bir parçası olmayan konteynerler için, beher konteynerdeki kimyasal dolun maddesinin fiili miktarı.

48. Mevcut olan zaman içerisinde, bir envanter çalışmasının yapılmasında, denetim görevlileri aşağıdaki haklara sahip olacaklardır:

(a) Aşağıdaki denetim tekniklerinden herhangi birini kullanmak:

(i) Tesiste depolanan bütün kimyasal silahların envanterini çıkarmak;

(ii) Tesiste, denetim görevlileri tarafından seçilecek spesifik binalardaki veya yerlerdeki tüm kimyasal silahların envanterini çıkarmak; veya (iii) Tesiste depolanan, denetim görevlileri tarafından seçilecek bir veya daha fazla bütün özgül kimyasal silahların envanterini çıkarmak; ve

(b) Envanteri çıkarılan bütün birimleri, mutabık kalınan kayıtlarla kontrol etmek.

49. Denetim görevlileri, tesislerle ilgili anlaşmalara uygun olarak;

(a) Savaş gereçleri, cihazlar, dökme konteynerler ve diğer konteynerler de dahil olmak üzere, depolama tesislerinin tüm bölümlerine engellenmeksizin gireceklerdir. Faaliyetlerini sürdürürken denetim görevlileri, tesisteki güvenlik kurallarına uyacaklardır.

Denetlenecek birimler denetim görevlileri tarafından seçilecektir; ve

(b) Herhangi bir kimyasal silah depolama tesisinin birinci ve daha sonraki denetimleri sırasında, numunelerin alındığı savaş gereçlerini, cihazları ve konteynerleri tayin etmek, ve bu savaş gereçleri, cihazlar ve konteynerlere, etiketin çıkarılma veya değiştirilme girişimini belli edecek çok farklı bir etiket koymak hakkına sahip olacaklardır. Bir kimyasal silah depolama tesisinde, etiket konmuş bir birimden numune, ilgili imha programları uyarınca mümkün olan en kısa süre içerisinde, ancak her ne olursa olsun, en geç, imha

işlemlerinin sonuna kadar alınacaktır.

Kimyasal Silahların İmhasının Sistematik Olarak Doğrulması

50. Kimyasal silahların imhasını doğrulamanın amacı:

(a) İmha edilecek kimyasal silah stoklarının tanımını ve miktarını teyid etmek; ve

(b) Bu stokların imha edilmiş olduğunu teyid etmek; olacaktır.

51. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren ilk 390 gün içindeki kimyasal silah imha işlemleri, geçiş dönemine ait doğrulama düzenlemelerinin yönetimi ve kontrolü altında yapılacaktır.

Tesislerle ilgili geçiş dönemine ait bir anlaşma, yerinde denetim ve yerinde aletlerle izleme yoluyla doğrulama hükümleri, ve düzenlemelerin uygulanması için zaman çerçevesi de dahil olmak üzere, bu düzenlemeler konusunda, Örgüt ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında mutabakata varılacaktır. Bu düzenlemeler, Teknik Sekreterliğin, paragraf 31 uyarınca sağlanacak tesislerle ilgili ayrıntılı bilgilerin değerlendirilmesine ve tesise yapılacak bir ziyarete dayanarak yapacağı tavsiyeler gözönünde bulundurulurken, Yürütme Konseyi tarafından, bu Sözleşmenin Taraf Devlet için yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 60 gün içerisinde onaylanacaktır. Yürütme Konseyi, ilk oturumunda, Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenen ve onaylanan tavsiyelere dayanarak, bu tür geçiş dönemi ile ilgili doğrulama düzenlemeleri için yol gösterici bilgileri saptayacaktır. Geçiş dönemi ile ilgili doğrulama düzenlemeleri, kimyasal silahların bütün geçiş dönemi boyunca, paragraf 50'de belirlenen amaçlarla imhasının doğrulanmasını ve devam etmekte olan imha işlemlerinin engellenmesinden kaçınılmasını sağlayacak şekilde tasarlanacaktır.

52. Paragraf 53 ila 61 hükümleri, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren 390 gün sonra başlayan kimyasal silahlar imha işlemleri için geçerli olacaktır.

53. Bu Sözleşme ve ayrıntılı imha tesisi bilgileri esnasında ve duruma göre, daha önceki denetimlerden edinilen deneyimlere dayanılarak, Teknik Sekreterlik, her imha tesisindeki kimyasal silahların imhasını denetlemek için bir plan taslağı hazırlayacaktır.

Plan, bu Sözleşme uyarınca tesisin imha işlemlerine başlamasından itibaren en geç 270 gün içerisinde tamamlanacak ve görüşlerini bildirmesi için, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete gönderilecektir. Teknik Sekreterlik ve denetime tabi tutulacak Taraf Devlet arasındaki görüş ayrılıkları istişareler yoluyla çözümlenecektir. Çözümlemeyen herhangi bir konu olması halinde, bu Sözleşmenin tam olarak yürütülmesini kolaylaştırmak görüşü içerisinde, gerekli işlemlerin yapılabilmesi için, bu konu Yürütme Konseyine götürülecektir.

54. Teknik Sekreterlik, tesisi tanıyabilmek ve denetim planının, yeterli olup olmadığını değerlendirebilmek amacıyla, her tesisin, bu Sözleşmeye uygun olarak yapılacak imha işlemlerini başlatmasından en az 240 gün önce, her kimyasal silah imha tesisine bir ilk ziyaret yapacaktır.

55. Kimyasal silah imha işlemlerinin daha önce başlatılmış olduğu mevcut bir tesisin bulunması durumunda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin, Teknik Sekreterliğin bir ilk ziyaret yapmasından önce tesisi arıtması gerekmeyecektir.

Ziyaretin süresi 5 günü aşmayacak ve ziyarette bulunan personel sayısı da 15'i aşmayacaktır.

56. Doğrulama için mutabık kalınan ayrıntılı planlar, Teknik Sekreterlik tarafından yapılacak uygun bir tavsiye ile birlikte, incelenmek üzere Yürütme Konseyine gönderilecektir. Yürütme Konseyi, doğrulama hedefleriyle ve bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerle tutarlı olarak, onaylamak üzere, bu planları inceleyecektir. Yürütme Konseyi aynı zamanda, imha ile ilgili doğrulama planlarının, doğrulama hedefleriyle tutarlı, etkili ve uygulanabilir olduğunu teyid edecektir. Bu inceleme imha döneminin başlamasından en az 180 gün önce tamamlanacaktır.

57. Yürütme Konseyinin her üyesi, imha planının yeterliliği ile ilgili konularda, Teknik Sekreterlikle danışmada bulunabilir. Yürütme Konseyinin hiçbir üyesi tarafından itiraz edilmediği takdirde, plan yürürlüğe konacaktır.

58. Herhangi bir güçlüğün ortaya çıkması halinde, Yürütme Konseyi, uzlaşma sağlayabilmek için, Taraf Devlete danışacaktır. Çözüme kavuşturulamayan herhangi bir güçlük olması halinde, bu konu, Konferansa havale edilecektir.

59. Kimyasal silah imha tesisleri için, tesislerle ilgili ayrıntılı anlaşmalar, imha tesisinin özgül karakterini ve işletilme şeklini gözönüne alarak, aşağıdaki hususları belirleyecektir:

(a) Ayrıntılı yerinde denetim usulleri; ve

(b) Yerinde aletlerle sürekli gözleme ve denetim görevlilerinin fiziksel mevcudiyeti yoluyla yapılacak doğrulama ile ilgili hükümler.

60. Bu Sözleşmeye uygun olarak, tesiste imhanın başlamasından en az altmış gün önce, denetim görevlilerine, her kimyasal silah üretim tesisine giriş izni verilecektir. Bu girişin amacı, gerek denetim teçhizatının montajının denetlenmesi, bu teçhizatın incelenmesi ve çalıştırılmasının test edilmesi, gerekse, tesiste son bir mühendislik incelemesi yapılması olacaktır. Kimyasal silah imha işlemlerinin daha önce başlatılmış olduğu mevcut bir tesisin olması durumunda, denetim teçhizatının monte ve test edilmesi için, imha işlemleri, 60 günü aşmamak kaydıyla, gerekli olan minimum süreyle durdurulacaktır. Testlerin ve incelemelerin sonuçlarına bağlı olarak, Taraf Devlet ve Teknik Sekreterlik, tesis için, tesislerle ilgili ayrıntılı anlaşmaya ek veya bu anlaşmada değişiklikler yapılması konusunda mutabakata varabilirler.

61. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bir kimyasal silah imha tesisindeki denetim ekibinin başkanına, bir kimyasal silah depolama tesisinden o imha tesisine yapılacak bir sevkiyatın hareketinden en az dört saat önce yazılı olarak bildirimde bulunacaktır. Bu bildirimde, depolama tesisinin adı, tahmini hareket ve varış saatleri, nakledilen kimyasal silahların spesifik türleri ve miktarları, etiket konmuş herhangi bir birimin gönderilip gönderilmediği ve nakliye şekli belirtilecektir. Bildirim, birden daha fazla sevkiyatı içine alabilecektir. Bu bilgilerde olabilecek herhangi bir değişiklik, denetim ekibinin başkanına derhal yazılı olarak bildirilecektir.

Kimyasal Silah İmha Tesislerindeki Kimyasal Silah Depolama Tesisleri

62. Denetim görevlileri, kimyasal silahın imha tesisine varışını ve bu kimyasal silahların depolanmasını doğrulama edeceklerdir. Denetim görevlileri, kimyasal silah imhasından önce, tesis güvenlik kurallarıyla tutarlı olarak mutabık kalınmış usulleri kullanmak suretiyle, her sevkiyatın envanterini doğrulama edeceklerdir. Uygun gördükleri takdirde, imhadan önce kimyasal silahların doğru bir envanterinin yapılmasını kolaylaştırmak amacıyla, mutabık kalınan mühürleri, markaları ve diğer envanter kontrol usullerini kullanacaklardır.

63. Kimyasal silah imha tesislerinde yer alan kimyasal silah depolama tesislerinde kimyasal silah depolanır depolanmaz ve depolandıkları süre boyunca, bu depolama tesisleri, tesislerle ilgili anlaşmalara uygun olarak, sistematik doğrulamaya tabi tutulacaktır.

64. Aktif bir imha aşamasının sonunda, denetim görevlileri, imha edilmek üzere depolama tesisinden çıkarılmış bulunan kimyasal silahların bir envanterini yapacaklardır. Paragraf 62'de sözü edilen envanter kontrol usullerini kullanarak, geriye kalan kimyasal silahların envanterinin doğruluğunu doğrulama edeceklerdir.

Kimyasal Silah İmha Tesislerindeki Sistematik Yerde Doğrulama Önlemleri

65. Aktif bir imha aşamasının tamamı boyunca, denetim görevlilerine, faaliyetlerini yürütmek amacıyla, kimyasal silah imha tesislerine ve bu tesislerde yer alan kimyasal silah depolama tesislerine giriş izni verilecektir.

66. Hiç bir kimyasal silahın bir başka yöne saptırılmadığını ve imha sürecinin tamamlandığını garanti etmek amacıyla, her kimyasal silah imha tesisinde, denetim görevlileri, fiziksel varlıklarıyla ve yerinde aletlerle gözlemleme vasıtasıyla aşağıdaki hususları doğrulama etme hakkına sahip olacaklardır.

(a) Kimyasal silahların tesise alınması;

(b) Kimyasal silahlar için geçici depolama alanları ve bu alanda depolanan kimyasal silahların spesifik türleri ve miktarları;

(c) Tahrip edilen kimyasal silahın özgül türleri ve miktarları;

(d) İmha süreci;

(e) İmhanın nihai ürünü;

(f) Metal parçaların değişikliğe uğratılması; ve

(g) Bir bütün olarak imha sürecinin ve tesisin bütünlüğü.

67. Denetim görevlileri, kimyasal silah imha tesislerindeki geçici depolama alanlarında bulunan, savaş gereçlerine, cihazlara veya konteynerlere, numune almak amacıyla etiket koyma hakkına sahip olacaklardır.

68. Denetim ile ilgili zorunluluklara uyduğu ölçüde, rutin tesis işletmesiyle ilgili bilgiler, uygun doğrulama verileriyle birlikte, denetim amaçlarıyla kullanılacaktır.

69. Her imha döneminin tamamlanmasından sonra, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletin, tayin edilen miktarda kimyasal silahın imhasının tamamlandığını bildiren bildirimini teyid edecektir.

70. Tesislerle ilgili anlaşmalar uyarınca, denetim görevlileri;

(a) Savaş gereçleri, cihazlar, dökme konteynerler ve diğer konteynerler de dahil olmak üzere, kimyasal silah imha tesislerinin ve bu tesislerde yer alan kimyasal silah depolama tesislerinin bütün bölümlerine engellenmeksizin

gireceklerdir. Denetlenen birimler, denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabık kaldığı ve Yürütme Konseyinin onaylandığı doğrulama planına uygun olarak denetim görevlileri tarafından seçilecektir.

(b) İmha süreci boyunca, örneklerin sistematik yerinde analizini gözlemleyeceklerdir;

(c) Eğer gerekli ise, talepleri üzerine, imha tesisindeki veya imha tesisinde yer alan depolama tesisindeki cihazlardan, dökme konteynerlerden veya diğer konteynerlerden numuneler alacaklardır.

BÖLÜM IV (B)

ESKİ KİMYASAL SİLAHLAR VE TERK EDİLMİŞ KİMYASAL SİLAHLAR

A) GENEL

1. Eski kimyasal silahlar, B Kısımında belirlendiği şekilde imha edilecektir.

2. Aynı zamanda Madde II, fıkra 5 (b) deki tanıma uyanlar da dahil olmak üzere, terk edilmiş kimyasal silahlar, C Kısımında belirlendiği şekilde imha edilecektir.

B) ESKİ KİMYASAL SİLAHLAR İÇİN GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

3. Topraklarında Madde II, fıkra 5 (a)'da tanımlanan eski kimyasal silahlar bulunan bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, mümkün olduğu ölçüde, bu eski kimyasal silahların yeri, türü, miktarı ve o andaki durumu da dahil olmak üzere, Teknik Sekreterliğe elinde bulunan tüm bilgileri verecektir.

Madde II, fıkra 5 (b)'de tanımlanan eski kimyasal silahlar için, Taraf Devlet, mümkün olduğu ölçüde, bu Ek'in IV (A) Bölümü, 1 ila 3'üncü paragraflarında belirlenen bilgiler de dahil olmak üzere, Teknik Sekreterliğe Madde III. fıkra 1 (b) (i) uyarınca bir beyanda bulunacaktır.

4. Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdikten sonra eski kimyasal silahları meydana çıkaran bir Taraf Devlet, paragraf 3'te belirlenen bilgileri Teknik Sekreterliğe, eski kimyasal silahların meydana çıkarılmasından itibaren en geç 180 gün içerisinde verecektir.

5. Teknik Sekreterlik, paragraf 3 ve 4 uyarınca verilen bilgileri tahkik etmek ve özellikle de kimyasal silahların, Madde II, fıkra 5'te belirlenen eski kimyasal silahlar tanımına uyup uymadığını saptamak amacıyla bir ilk denetim ve eğer gerekiyorsa bunu düzenleyen denetimler yapacaktır. 1925 ve 1946 yılları arasında üretilen kimyasal silahların kullanılabilirliğini saptayacak yol gösterici bilgiler, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca, Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

6. Bir Taraf Devlet, Teknik Sekreterlik tarafından, Madde II, fıkra 5 (a)'daki tanıma uyduğu teyid edilen eski kimyasal silahlara, toksik atık madde olarak işlem yapacaktır. Ulusal yasalarına uygun olarak, bu eski kimyasal maddelerin imha edilmesi ve toksik atık madde olarak bir başka şekilde elden çıkarılması için yapılacak işlemleri Teknik Sekreterliğe bildirecektir.

7. Paragraf 3 ila 5 hükümlerine tabi olmak kaydıyla, bir Taraf Devlet, Madde II. fıkra 5 (b)'de ki tanıma uyduğu Teknik Sekreterlik tarafından teyit edilmiş bulunan eski kimyasal silahları, Madde IV ve bu Ek'in IV (A) Bölümü uyarınca imha edecektir. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin isteği üzerine, Yürütme Konseyi, bunu yapmanın bu Sözleşmenin hedef ve amacıyla ilgili bir risk oluşturmayacağına karar vermesi halinde, zaman limiti ve bu eski kimyasal silahların imha sırası ile ilgili hükümlerde değişiklik yapabilir. Taraf Devletin talebi, bu hükümlerin değiştirilmesi ile ilgili spesifik önerileri ve önerilen değişiklikler konusunda ayrıntılı bir açıklamayı içine alacaktır.

C) TERK EDİLMİŞ KİMYASAL SİLAHLAR İÇİN GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

8. Topraklarında terk edilmiş kimyasal silahlar bulunan bir Taraf Devlet, (bundan böyle "Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devlet" olarak anılacaktır) bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, Teknik Sekreterliğe, terk edilmiş kimyasal silahlarla ilgili bütün bilgileri verecektir. Bu bilgiler, mümkün olduğu ölçüde, gerek terk edilmiş kimyasal silahların yeri, türü, miktarı ve o andaki durumu, gerekse terk ile ilgili bilgileri içine alacaktır.

9. Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdikten sonra terk edilmiş kimyasal silahları meydana çıkaran bir Taraf Devlet, bunları meydana çıkardığı tarihten itibaren en geç 180 gün içerisinde, meydana çıkarılan terk edilmiş kimyasal silahlarla ilgili mevcut bütün bilgileri Teknik Sekreterliğe verecektir. Bu bilgiler, mümkün olduğu ölçüde, gerek terk edilmiş kimyasal silahların yeri, türü, miktarı ve o andaki durumunu, gerekse terk ile ilgili bilgileri içine alacaktır.

10. Bir başka Taraf Devletin topraklarına kimyasal silahlar terk etmiş bir Taraf Devlet (bundan böyle "Terk Eden Taraf Devlet" olarak anılacaktır), bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, bırakılan kimyasal silahlarla ilgili mevcut tüm bilgileri Teknik Sekreterliğe verecektir. Bu bilgiler, mümkün olduğu ölçüde, gerek terk edilmiş kimyasal silahların yeri, türü ve miktarını, gerekse terk ile ilgili bilgileri ve terk edilmiş kimyasal silahların o andaki durumunu içine alacaktır.

11. Teknik Sekreterlik, paragraf 8 ila 10 gereğince verilen tüm mevcut bilgileri doğrulamak ve Bu Ek'in (A) Bölümü, 41 ile 43. paragrafları gereğince sistematik doğrulamanın gerekli olup olmadığını tayin etmek amacıyla, bir ilk denetim ve eğer gerekli ise bunu izleyen denetimler yapacaktır.

Teknik Sekreterlik, gerekli gördüğü takdirde, terk edilmiş kimyasal silahların menşeyini tahkik edecek ve terk ile ve Terk Eden Devletin kimliği ile ilgili kanıtları belgeleyecektir.

12. Teknik Sekreterliğin raporu Yürütme Konseyine, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devlete ve Terk Eden Taraf Devlete veya Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devletçe beyan edilen veya Teknik Sekreterlik tarafından kimyasal silahları terk ettiği tespit edilen Taraf Devlete gönderilecektir. Konuyla doğrudan doğruya ilgili Taraf Devletlerden herhangi birinin bu raporla tatmin olmaması halinde, bu Taraf Devlet, konuyu bu Sözleşme hükümlerine göre çözmek hakkına veya konuyu süratle çözümlemek amacıyla Yürütme Konseyine götürmek hakkına sahip olacaktır.

13. Madde I, fıkra 3 uyarınca, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakan Taraf Devlet, 8 ila 12. paragraflar uyarınca Terk Eden Taraf Devlet olduğu saptanan Taraf Devletten, terk edilmiş kimyasal silahların, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devletle işbirliği içerisinde imhası amacıyla istişarelerde bulunmayı isteme hakkına sahip olacaktır. Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devlet, bu isteğini Teknik Sekreterliğe derhal bildirecektir.

14. Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devletle, Terk Eden Taraf Devlet arasında, imha için karşılıklı olarak mutabık kalınacak bir plan oluşturmak amacıyla yapılacak istişareler, paragraf 13'te sözü edilen isteğin Teknik Sekreterliğe bildirilmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde başlayacaktır. İmha için karşılıklı olarak mutabık kalınacak plan, paragraf 13'te sözü edilen isteğin Teknik Sekreterliğe bildirilmesinden itibaren en geç 180 gün içerisinde Teknik Sekreterliğe ulaştırılacaktır. Terk Eden Taraf Devletin ve Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devletin isteği üzerine, Yürütme Konseyi, imha için karşılıklı olarak mutabık kalınacak planın ulaştırılması için konan zaman limitini uzatabilir.

15. Terk edilmiş kimyasal silahların imha edilmesi amacıyla, Terk Eden Taraf Devlet tüm gerekli finansal, teknik, uzmanlıkla ilgili, tesisle ilgili ve diğer kaynakları sağlayacaktır. Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devlet gerekli işbirliğini sağlayacaktır.

16. Terk Eden Taraf Devletin saptanamaması veya bu Devletin bir Taraf Devlet olmaması halinde, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devlet, bu terk edilmiş kimyasal silahların imhasını sağlamak amacıyla, Örgütten ve diğer Taraf Devletlerden, bu terk edilmiş kimyasal silahların imhası konusunda yardımcı olmalarını isteyebilir.

17. Paragraf 8 ila 16'daki hükümlere tabi olmak kaydıyla, Madde IV ve bu Ek'in IV (A) bölümü, aynı zamanda, terk edilmiş kimyasal silahların imhası için de geçerli olacaktır. Terk edilmiş kimyasal silahların aynı zamanda, Madde II, fıkra 5 (b)'deki eski kimyasal silahlar tanımına uyması halinde, Yürütme Konseyi, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakılan Taraf Devletin isteği üzerine, ayrı olarak veya Terk Eden Taraf Devletle birlikte, bunu yapmanın bu Sözleşmenin hedef ve amaçlarıyla ilgili bir risk oluşturmayacağına karar vermesi halinde, imha ile ilgili hükümlerin uygulanmasında değişiklik yapabilir, veya istisnai hallerde bu uygulamayı askıya alabilir. Terk edilmiş kimyasal silahların, Madde II, fıkra 5 (b)'deki eski kimyasal silahlar tanımına uymaması halinde, Yürütme Konseyi, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakan Taraf Devletin isteği üzerine ayrı olarak veya Terk Eden Taraf Devletle birlikte, bunu yapmanın bu Sözleşmenin hedef ve amaçlarıyla ilgili bir risk oluşturmayacağına karar vermesi halinde, istisnai durumlarda, zaman limiti ve imha sırası ile ilgili hükümlerde değişiklik yapabilir. Bu paragrafta sözü edilen herhangi bir talep, bu hükümlerin değiştirilmesi ile ilgili spesifik önerileri ve önerilen değişiklikler konusunda ayrıntılı bir açıklamayı içine alacaktır.

18. Taraf Devletler, kendi aralarında, terk edilmiş kimyasal silahların imhası ile ilgili anlaşmalar veya düzenlemeler yapabilirler. Yürütme Konseyi, Topraklarına Kimyasal Silah Bırakan Taraf Devletin isteği üzerine, bu anlaşma veya düzenlemenin, paragraf 17 uyarınca terk edilmiş kimyasal silahların imhasını sağlayacağına karar vermesi halinde, bu tür anlaşmalar veya

düzenlemelerin seçilmiş hükümlerinin, bu kısmın hükümlerine göre öncelik taşımasına karar verebilir.

BÖLÜM V
MADDE V UYARINCA, KİMYASAL SİLAH ÜRETİM TESİSLERİNİN İMHASI VE
BUNUN DOĞRULANMASI

A) BİLDİRİMLER

Kimyasal Silah Üretim Tesisleri ile İlgili Bildirimler

1. Bir Taraf Devletçe, Madde III, fıkra 1 (c) (ii) uyarınca yapılacak kimyasal silah üretim tesisleri ile ilgili beyan, beher tesis için aşağıdaki bilgileri içerecektir.

(a) Tesisin adı, sahiplerinin adları ve 1 Ocak 1946 tarihinden bu yana tesisi işleten şirketlerin veya teşebbüslerin adları;

(b) Adres, kompleksin yeri, eğer varsa spesifik bina ve yapı numarası da içinde olmak üzere tesisin kompleks içindeki yeri dahil olmak kaydıyla tesisin kesin yeri;

(c) Tesisin, kimyasal silah olarak tanımlanan kimyasal maddelerin üretimini yapan bir tesismi olduğu, kimyasal silahların dolununu yapan bir tesis mi olduğu, yoksa her ikisini birden yapan bir tesis mi olduğu konusunda bir beyan;

(d) Tesisin inşasının yapıldığı tarih ve yeni veya değiştirilmiş bir teçhizatın montajı da dahil olmak üzere, tesisin üretim projesi karakteristiklerini önemli ölçüde değiştiren değişikliklerin yapıldığı dönemler;

(e) Tesiste üretilmiş olan ve kimyasal silah olarak tanımlanan kimyasal maddelerle; tesiste dolumu yapılmış olan savaş gereçleri, cihazlar ve konteynerlerle ve bu tür üretim veya dolunun başlangıç ve sona erdirilme tarihleriyle ilgili bilgiler;

(i) Tesiste üretilmiş olan ve kimyasal silah olarak tanımlanan kimyasal maddeler için, bu bilgiler, geçerli Uluslararası Temel ve Uygulamalı Kimya Birliği (IUPAC) terminolojisine göre kimyasal isimleri, açık formülleri ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası belirtilerek, üretilmiş olan kimyasal maddelerin spesifik türleri ve her kimyasal maddenin, ton olarak ağırlığı şeklinde ifade edilen miktarı şeklinde verilecektir.

(ii) Tesiste dolumu yapılmış bulunan savaş gereçleri, cihazlar ve konteynerler için, bu bilgiler, dolumu yapılmış kimyasal silahların özgül türleri ve beher birim için, kimyasal madde dolum ağırlığı şeklinde verilecektir.

(f) Kimyasal silah üretim tesisinin üretim kapasitesi:

(i) Kimyasal silahların üretiminin yapılmış olduğu bir tesis için, üretim kapasitesi, özgül bir maddenin üretimi için, tesiste fiilen kullanılmış olan teknolojik süreç esnasında veya proseslerin fiilen kullanılmamış olmaları durumunda, kullanılması planlanan proses esnasında, yıllık nicel potansiyel şeklinde ifade edilecektir:

(ii) Kimyasal silahların dolununun yapılmış olduğu bir tesis için, üretim kapasitesi, tesisin her spesifik tipteki kimyasal silaha bir yıl içinde dolun yapabileceği kimyasal madde miktarı şeklinde ifade edilecektir.

(g) İmha edilmemiş bulunan her kimyasal silah üretim tesisi için, aşağıdaki bilgiler dahil olmak üzere tesisle ilgili bir açıklama:

(i) Bir bölge şeması;

(ii) Tesisin bir proses akım şeması; ve

(iii) Tesisteki binaların ve tesisteki özel niteliklere sahip teçhizatın ve bu tür teçhizatın yedek parçalarının bir envanteri.

(h) Aşağıdaki hususlar belirtilerek tesisin o andaki durumu:

(i) Tesiste kimyasal silahların üretildiği en son tarih;

(ii) İmha tarihi ve imha şekli de dahil olmak üzere tesisin imha edilip edilmediği; ve

(iii) Tesisin, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, kimyasal silahların üretimi ile ilişkili olmayan bir faaliyet için kullanılıp kullanılmadığı veya değiştirilip değiştirilmediği ve eğer kullanılmışsa veya değiştirilmişse, kimyasal silahlarla ilgili olmayan bu faaliyetin başladığı tarih, faaliyetin niteliği ve eğer söz konusu ise, ürünün cinsi.

(i) Tesisin kapatılması için Taraf Devlet tarafından alınan önlemlerin ayrıntılarıyla tanımı ve tesisi atıl hale getirmek için Taraf Devlet tarafından alınmış olan veya alınacak olan önlemler konusunda bir açıklama:

(j) Çalıştırılmayan tesiste güvenlik ve emniyetle ilgili normal faaliyetler konusunda bir açıklama; ve

(k) Tesisin kimyasal silah imha tesisine dönüştürülüp dönüştürülmeyeceği konusunda bir beyan ve eğer dönüştürülecekse, bu dönüştürmelerin yapılacağı

tarihler

Madde III. Fıkra 1 (c) (iii) Uyarınca Kimyasal Silah Üretim Tesisleri İle İlgili Bildirimler 2. Madde III, fıkra 1 (c) (iii) uyarınca verilecek kimyasal silah üretim tesisleriyle ilgili bildirimler, yukarıda paragraf 1'de belirtilen bütün bilgileri içine alacaktır. Beyanların verilmesini sağlamak için diğer Devletle gerekli düzenlemeleri yapmak, topraklarında o anda veya geçmişte tesis bulunan Taraf Devletin sorumluluğunda olacaktır. Topraklarında o anda veya geçmişte tesis bulunan Taraf Devletin bu yükümlülüğü yerine getirememesi halinde, Taraf Devlet bunun nedenlerini belirtecektir.

Geçmişte Yapılan Devretme ve Devralmalarla İlgili Bildirimler

3. 1 Ocak 1946 tarihinden sonra kimyasal silah üretim teçhizatı devretmiş veya devralmış bulunan bir Taraf Devlet, Madde III, fıkra 1 (c) (iv) uyarınca ve aşağıdaki paragraf 5'e uygun olarak devretmeleri veya devralmaları beyan edecektir. 1 Ocak 1946 ve 1 Ocak 1970 tarihleri arasında dönem için böyle bir teçhizatın devredilmesi veya devralınmasıyla ilgili olarak burada belirlenen tüm bilgilerin mevcut olmaması halinde, Taraf Devlet, elinde mevcut olan tüm bilgileri verecek ve niçin tam bir bildirimde bulunamadığı konusunda bir açıklama yapacaktır.

4. Paragraf 3'te sözü edilen kimyasal silah üretim teçhizatı aşağıdaki anlamlarda kullanılmıştır:

(a) Özel niteliklere sahip teçhizat;

(b) Doğrudan doğruya kimyasal silahların kullanımıyla ilişkili olarak kullanılmak üzere özel olarak tasarımı yapılmış teçhizatın üretiminde kullanılan teçhizat; ve

(c) Yalnızca, kimyasal savaş gereçlerinin kimyasal olmayan bölümlerinin üretiminde kullanılmış veya bu amaçla tasarımı yapılmış teçhizat.

5. Kimyasal silah üretim teçhizatının devredilmesiyle veya devralınmasıyla ilgili bildirimde aşağıdaki hususlar belirtilecektir:

(a) Kimyasal silah üretim teçhizatını kimin devraldığı/devrettiği;

(b) Bu teçhizatın tanımı;

(c) Devretme veya devralma tarihi;

(d) Eğer biliniyorsa, teçhizatın imha edilip edilmediği; ve

(e) Eğer biliniyorsa teçhizatın o andaki durumu.

İmha İle İlgili Genel Planların Sunulması

6. Her kimyasal üretim tesisi için, bir Taraf Devlet aşağıdaki bilgileri sağlayacaktır.

(a) Alınacak önlemler için planlanan zaman çerçevesi; ve

(b) İmha yöntemleri.

7. Bir Taraf Devletin geçici olarak bir kimyasal silah imha tesisine dönüştürmeyi planladığı her kimyasal silah üretim tesisi için, Taraf Devlet aşağıdaki bilgileri sağlayacaktır:

(a) Bir imha tesisine dönüştürme için planlanan zaman çerçevesi;

(b) Tesisi bir kimyasal silah imha tesisi olarak kullanmak için planlanan zaman çerçevesi;

(c) Yeni tesisle ilgili açıklama;

(d) Özel teçhizatın imha yöntemi;

(e) Dönüştürülmüş tesisin, kimyasal silahları imha etmek için kullanılmasından sonra imhası için zaman çerçevesi; ve

(f) Dönüştürülmüş tesisin imha yöntemi.

İmha ile İlgili Yıllık Planların ve İmha İle İlgili Yıllık Raporların Sunulması

8. Taraf Devlet, bir sonraki imha yılının başlangıcından en az 90 gün önce, imha ile ilgili yıllık bir plan sunacaktır. Yıllık planda aşağıdaki hususlar belirtilecektir.

(a) İmha edilecek kapasite;

(b) İmha işleminin yapılacağı tesislerin adı ve yeri;

(c) Her tesiste imha edilecek binaların ve teçhizatın listesi; ve

(d) Planlanan imha yöntem(ler)i.

9. Bir Taraf Devlet, bir önceki imha yılının sonundan itibaren en geç 90 gün içerisinde, imha ile ilgili yıllık bir rapor sunacaktır. Yıllık raporda aşağıdaki hususlar belirtilecektir:

(a) İmha edilen kapasite;

(b) İmha işleminin yapıldığı her tesisin adı ve yeri;

(c) Her tesiste imha edilen binaların ve teçhizatın listesi;

(d) İmha yöntemleri.

10. Madde III, fıkra 1 (c) (iii) uyarınca beyan edilen bir kimyasal silah üretim tesisi için, yukarıda paragraf 6 ila 9'da belirlenen bildirimlerin verilmesini sağlamak için gerekli düzenlemeleri yapmak, topraklarında o anda veya geçmişte tesis bulunan Taraf Devletin sorumluluğundadır. Topraklarında o anda veya geçmişte tesis bulunan Taraf Devletin bu yükümlülüğü yerine

getirememesi halinde, Taraf Devlet bunun nedenlerini belirtecektir.

B) İMHA

Kimyasal Silah Üretim Tesislerinin İmhası İçin Genel İlkeler

11. Taraf Devletlerden her biri, kimyasal silah üretim tesislerinin imhası için uygulanacak yöntemleri, Madde V ve bu Bölümde belirtilen prensiplere uygun olarak karşılaştırılacaktır.

Bir Kimyasal Silah Üretim Tesisinin Kapatılması İçin İlke ve Yöntemler

12. Bir kimyasal silah üretim tesisinin kapatılmasının amacı, bu tesisi atıl hale getirmektir.

13. Bir Taraf Devlet tarafından, her tesisin özgül karakteristiklerine göre, kapatılması için mutabık kalınan önlemler alınacaktır. Diğer hususların yanı sıra, bu önlemler, aşağıdakileri içine alacaktır.

(a) Mutabık kalınan faaliyetler dışında, tesisin özel niteliklerle donatılmış binalarının ve standart binalarının kullanımının yasaklanması;

(b) Diğer hususların yanı sıra, proses kontrol teçhizatı ve elektrik, su, buhar gibi donanımlar da dahil olmak üzere, kimyasal silahların üretimiyle doğrudan doğruya ilişkili teçhizatın bağlantılarının kesilmesi.

(c) Yalnızca, kimyasal silah üretim tesisinin çalıştırılmasının güvenliği için kullanılan koruyucu tesisatın ve teçhizatın devre dışı bırakılması;

(d) Bir kimyasal silah olarak tanımlanan kimyasal maddelerin sentezi, ayrıştırılması veya saflaştırılması için özel niteliklere sahip herhangi bir proses teçhizatına, herhangi bir depolama tankına veya herhangi bir kimyasal silah dolmuş makinasına kimyasal maddelerin alınmasının veya bunlardan boşaltılmasının önlenmesi ve bu tür teçhizatın, depolama tanklarının veya makinaların ısıtılmasının, soğutulmasının veya bunlara elektrik veya başka şekilde enerji sağlanmasının önlenmesi için kör flanşların ve diğer cihazların yerleştirilmesi; ve

(e) Mutabık kalınan faaliyetler için gerekli olanlar hariç olmak üzere, kimyasal silah üretim tesisine ağır nakliye için kullanılan demiryollarının, yolların ve diğer giriş yollarının kesilmesi.

14. Kimyasal silah üretim tesisinin kapalı kaldığı süre içerisinde bir Taraf Devlet, tesiste, emniyet ve fiziksel güvenlik faaliyetlerini sürdürebilir.

Kimyasal Silah Üretim Tesislerinin İmhadan Önce Teknik Bakımı

15. Bir Taraf Devlet, görsel denetim, koruyucu bakım ve rutin onarımlar da dahil olmak üzere, yalnızca güvenlik nedenleriyle, kimyasal silah üretim tesislerinde standart bakım faaliyetlerini yapabilir.

16. Planlanan tüm bakım faaliyetleri imha ile ilgili genel ve ayrıntılı planlarda belirtilecektir. Bakım faaliyetleri aşağıdaki faaliyetleri içine almayacaktır:

(a) Herhangi bir proses teçhizatının değiştirilerek yerine yenisinin konması;

(b) Kimyasal proses teçhizatının karakteristiklerinin değiştirilmesi;

(c) Hangi türden olursa olsun kimyasal maddelerin üretilmesi.

17. Bütün bakım faaliyetleri Teknik Sekreterlik tarafından yapılacak izlemeye (monitoring) tabi olacaktır.

Kimyasal Silah Üretim Tesislerinin Geçici Olarak Kimyasal Silah İmha Tesislerine

Dönüştürülmesi İçin İlke ve Yöntemler

18. Kimyasal silah üretim tesislerinin geçici olarak kimyasal silah imha tesislerine dönüştürülmesi ile ilgili önlemler, geçici olarak dönüştürülmüş tesisler için geçerli olacak kuralların, dönüştürülmemiş kimyasal silah üretim tesisleri için geçerli olan kurallar kadar sıkı olmasını sağlayacaktır.

19. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinde önce kimyasal silah imha tesislerine dönüştürülmüş bulunan kimyasal silah üretim tesisleri, kimyasal silah üretim tesisleri kategorisi içinde beyan edilecektir.

Bunlar, bu tesislerle ilgili bilgilerin doğruluğunu teyit edecek olan denetim görevlileri tarafından yapılacak bir ilk ziyarete tabi olacaklardır. Bu tesislerin dönüştürülmesinin, bunları, artık kimyasal silah üretim tesisi olarak çalıştırılmayacak hale getiren bir biçimde yapıldığının doğrulanması da gerekli olacak ve bu tesisler, tesislerin çalıştırılmaması için bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 90 gün içerisinde alınacak önlemlere tabi olacaktır.

20. Kimyasal silah üretim tesislerinde bir dönüştürme yapmayı düşünen bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde, veya bir geçici dönüştürme kararının alınmasından itibaren en geç 30 gün içerisinde, Teknik Sekreterliğe genel tesis dönüştürme planını sunacak ve daha sonra da yıllık planlarını sunacaktır.

21. Bir Taraf Devlet, bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra kapatılan ilave bir kimyasal silah üretim tesisini bir kimyasal silah imha tesisine dönüştürme ihtiyacını duyması halinde, bu dönüştürme işleminden en az 150 gün önce Teknik Sekreterliğe bunu bildirecektir. Teknik Sekreterlik, Taraf Devletle birlikte, dönüştürmeden sonra bu tesisin bu kimyasal silah üretim tesisi olarak çalıştırılmaması için gerekli önlemleri alacaktır.

22. Kimyasal silah imhası için dönüştürülmüş bulunan bir tesis, tekrar kimyasal silah üretimine dönmek konusunda, kapatılmış ve bakım altında bulunan bir kimyasal silah üretim tesisinden daha uygun olmayacaktır. Böyle bir tesisin tekrar faaliyete geçirilmesi için gerekli olan zaman, kapatılmış ve bakım altında bulunan bir kimyasal silah üretim tesisinin tekrar faaliyete geçirilmesi için gerekli olan zamandan daha az olmayacaktır.

23. Dönüştürülmüş kimyasal silah üretim tesisleri, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 10 yıl içerisinde imha edilecektir.

24. Herhangi bir kimyasal silah üretim tesisinin dönüştürülmesi için alınacak önlemler o tesise özgü ve tesisin kendi özelliklerine bağlı olacaktır.

25. Bir kimyasal silah üretim tesisini bir kimyasal silah imha tesisine dönüştürmek için alınacak önlemler dizisi, diğer kimyasal silah üretim tesislerini çalışamaz hale getirmek için bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 90 gün içerisinde alınması gereken önlemler dizisinden daha az olmayacaktır.

Bir Kimyasal Silah Üretim Tesisinin İmhası İle İlgili İlke ve Yöntemler

26. Bir Taraf Devlet, bir kimyasal silah üretim tesisinin tanımının kapsadığı teçhizatı ve binaları aşağıdaki şekilde imha edecektir.

(a) Tüm özel niteliklere sahip teçhizat ve standart teçhizat fiziksel olarak imha edilecektir;

(b) Tüm özel niteliklerle donatılmış binalar ve standart binalar fiziksel olarak imha edilecektir.

27. Bir Taraf Devlet, dolumu yapılmamış kimyasal savaş gereçlerinin ve kimyasal silahların kullanımı için gerekli teçhizatın üretimi için kullanılan tesisleri aşağıdaki şekilde imha edecektir:

(a) Yalnızca, kimyasal savaş gereçlerinin kimyasal olmayan parçalarının ve kimyasal silahların kullanımıyla doğrudan doğruya ilgili olarak kullanılmak üzere spesifik olarak tasarımı yapılmış teçhizatın üretimi için kullanılan tesisler beyan edilecek ve imha edilecektir. İmha prosesi ve bunun doğrulanması, kimyasal silah üretim tesislerinin imhasını düzenleyen Madde V ve bu Ek'in bu Bölümünün hükümlerine uygun olarak yürütülecektir.

(b) Yalnızca, kimyasal savaş gereçlerinin kimyasal olmayan parçalarının üretimi amacıyla tasarımı yapılmış veya kullanılmış tüm teçhizat fiziksel olarak imha edilecektir. Özel olarak tasarımı yapılmış kalıpları ve metal biçimlendirme kalıplarını da içine alan bu teçhizat, imha için özel bir yere götürülebilir;

(c) Bu tür üretim faaliyetleri için kullanılan tüm binalar ve standart teçhizat imha edilecek, veya gerektiği şekilde istişareler ve Madde IX tahtında yapılacak denetimlerle teyid edilmek kaydıyla, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmak üzere bir başka biçime dönüştürülecektir.

(d) İmha veya dönüştürme işlemleri devam ederken, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla yapılacak etkinlikler sürdürülebilir.

İmha Sırası

28. Kimyasal silah üretim tesislerinin imha sırası, sistematik yerinde doğrulama ile ilgili yükümlülükler de dahil olmak üzere, bu Sözleşmenin I. Maddesi ve diğer maddelerinde belirlenen yükümlülüklerle dayanılarak tayin edilecektir. Bu sıra, imha döneminde Taraf Devletlerin güvenliklerinin azalmaması ile ilgili çıkarlarını; imha aşamasının erken dönemlerinde güven oluşturulmasını; kimyasal silah üretim tesislerinin imhası sırasında gitgide artan bir biçimde deneyim kazanılmasını ve tesislerin fiili karakteristiklerine ve imhaları için seçilen yöntemlere bağlı olmaksızın uygulanabilirliği gözönünde bulundurarak tayin edilecektir. İmha sırası, seviye düşürme ilkesine dayanılarak tayin edilecektir.

29. Bir Taraf Devlet, her imha dönemi için, hangi kimyasal silah üretim tesislerinin imha edileceğini tayin edecek ve imha işlemini, her imha döneminin sonunda paragraf 30 ve 31'de belirlenenin dışında bir şey kalmayacak şekilde gerçekleştirecektir. Bir Taraf Devletin tesislerini daha süratli bir şekilde imha etmesini engelleyen herhangi bir durum söz konusu değildir.

30. Liste I kimyasal maddelerini içeren kimyasal silah üretim tesisleri için aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

(a) Bir Taraf Devlet, bu tesislerin imhasına, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içerisinde başlayacak ve imha işlemini bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 10 yıl içerisinde

tamamlayacaktır. Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihte Taraf olan bir devlet için bu toplam süre, 2-5. yıllar, 6-8. yıllar ve 9-10. yıllar olmak üzere üç ayrı imha dönemine bölünecektir. Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten sonra Taraf olan devletler için, imha dönemleri, paragraf 28 ve 29'daki hükümler göz önünde bulundurularak uyarlanacaktır;

(b) Bu tür tesisler için karşılaştırma faktörü olarak üretim kapasitesi kullanılacaktır. Bu, iki elemanlı kimyasal silah için belirlenen kurallar göz önünde bulundurularak, amil ton olarak ifade edilecektir.

(c) Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekizinci yılın sonu için üretim kapasitesinin mutabık kalınan uygun seviyeleri tayin edilecektir. İlgili seviyeyi aşan üretim kapasitesi, ilk iki imha dönemi boyunca eşit artışlarla imha edilecektir;

(d) Kapasitenin belirli bir miktarının imha edilmesi zorunluluğu, liste 1'deki tesisin ihtiyaçlarını karşılayan veya orada üretilen Liste 1'deki kimyasal maddelerin savaş gereçlerine veya cihazlarına dolumunu yapan bir diğer kimyasal silah üretim tesisinin imhası zorunluluğunu da birlikte getirir.

(e) Geçici olarak kimyasal silah imha tesislerine dönüştürülmüş bulunan kimyasal silah üretim tesisleri, bu paragraf hükümlerine uygun olarak kapasite imhası yükümlülüğüne tabi olmaya devam edeceklerdir.

31. Bir Taraf Devlet, paragraf 30'un kapsamadığı tesislerin imhasına bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içerisinde başlayacak ve imha işlemini bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç beş yıl içerisinde tamamlayacaktır.

İmha İçin Ayrıntılı Planlar

32. Bir kimyasal silah üretim tesisinin imhasının başlamasından en az 180 gün önce, bir Taraf Devlet, diğer hususların yanı sıra, aşağıdaki hususlarla ilgili olarak, paragraf 33 (f)'de sözü geçen imhanın doğrulanması ile ilgili önerilen önlemler de dahil olmak üzere, tesisin imhası için ayrıntılı planlarını Teknik Sekreterliğe sunacaktır:

(a) İmha edilecek tesiste denetim görevlilerinin bulundurulmasının zamanlaması; ve

(b) Beyan edilen envanterdeki her birim için uygulanacak önlemlerin doğrulanması için usuller.

33. Her kimyasal silah üretim tesisinin imhası ile ilgili ayrıntılı planlar, aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) İmha prosesinin ayrıntılı zaman programı;

(b) Tesisin yerleşim planı;

(c) Proses akım şeması;

(d) Teçhizatın, binaların ve imha edilecek diğer birimlerin ayrıntılı envanteri;

(e) Envanterdeki her birim için uygulanacak yöntemler;

(f) Doğrulama için önerilen önlemler;

(g) Tesisin imhası sırasında gözetilecek güvenlik/emniyet önlemleri; ve

(h) Denetim görevlileri için sağlanacak çalışma ve yaşama koşulları.

34. Bir Taraf Devlet, bir kimyasal silah üretim tesisini geçici olarak bir kimyasal silah imha tesisine dönüştürmeyi düşünmesi halinde, herhangi bir dönüştürme faaliyetine başlamadan en az 150 gün önce bunu Teknik Sekreterliğe bildirecektir. Bu bildirimde;

(a) Tesisin adı, adresi ve yeri belirlenecektir;

(b) Kimyasal silahların imhasında kullanılacak tüm yapıları ve alanları gösteren bir bölge şeması verilecek ve aynı zamanda, kimyasal silah üretim tesisinin geçici olarak dönüştürülecek tüm yapıları tanımlanacaktır;

(c) İmha edilecek kimyasal silahların türleri ve kimyasal dolum maddelerinin türü ve miktarı belirlenecektir;

(d) İmha yöntemi belirlenecektir;

(e) Üretim prosesinin ve özel niteliklere sahip teçhizatın hangi bölümlerinin kimyasal silahların imhası amacıyla dönüştürüleceğini gösteren bir proses akım şeması verilecektir;

(f) Eğer söz konusu ise, dönüştürme işleminden muhtemelen etkilenecek mühürler ve denetim teçhizatı belirlenecektir; ve

(g) Tasarım için ayrılan zamanı, tesisin geçici olarak dönüştürülmesini, teçhizatın montajını, teçhizatın kontrolünü, imha işlemlerini ve kapanmayı belirleyen bir program verilecektir.

35. Geçici olarak kimyasal silah imha tesisine dönüştürülmüş bulunan bir tesisin imhası ile ilgili olarak, paragraf 32 ve 33 uyarınca gerekli bilgiler sağlanacaktır.

Ayrıntılı Planların İncelenmesi

36. Taraf Devlet tarafından sunulan ayrıntılı imha planı ve doğrulama için önerilen önlemlere dayanılarak ve daha önceki muayenelerden edinilen

deneyimlere dayanılarak, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletlerle yakın iştişare içinde, tesisin imhasının doğrulanması için bir plan hazırlayacaktır.

Teknik Sekreterlik ve Taraf Devletler arasında, alınacak önlemlerle ilgili olarak ortaya çıkabilecek görüş ayrılıkları iştişareler yoluyla çözümlenecektir. Bu şekilde çözümlenemeyen herhangi bir konu, bu Sözleşmenin tam olarak yürütülmesini kolaylaştırma görüşü içinde, uygun işlemin yapılması için Yürütme Konseyine götürülecektir.

37. Madde V ve bu Bölümün hükümlerinin yerine getirilmesini sağlamak için, imha ve doğrulama için birleştirilmiş planlar üzerinde, Yürütme Konseyi ve Taraf Devlet arasında mutabakat sağlanacaktır. Bu mutabakatın, planlanan imhanın başlamasından en az 60 gün önce sağlanması gerekmektedir.

38. Yürütme Konseyinin her üyesi, her imha ve doğrulama için birleştirilmiş planın yeterliliği ile ilgili herhangi bir konuda Teknik Sekreterlikle iştişarelerde bulunabilir. Yürütme Konseyinin hiçbir üyesi tarafından itiraz edilmemesi halinde plan yürürlüğe konacaktır.

39. Herhangi bir güçlüğü ortaya çıkması halinde, Yürütme Konseyi uzlaşma sağlayabilmek için Taraf Devletle iştişarelerde bulunacaktır. Bu şekilde çözümlenemeyen herhangi bir güçlük Konferansa havale edilecektir. İmha yöntemleriyle ilgili bir görüş ayrılığının çözümlenmesi, imha planının kabul edilmiş diğer bölümlerinin uygulanmasını geciktirmeyecektir.

40. Doğrulama ile ilgili konularda Yürütme Konseyi ile bir mutabakata varılamaması halinde, veya onaylanmış doğrulama planının yürürlüğe konamaması halinde, imha işlemlerinin doğrulanması, yerinde aletlerle sürekli izleme yoluyla ve denetim görevlilerinin fiziksel mevcudiyetleriyle yapılacaktır.

41. İmha ve doğrulama, mutabık kalınan plana göre yürütülecektir. Doğrulama sırasında imha sürecine gereksiz yere müdahale edilmeyecek ve doğrulama, imhaya tanıklık etmek üzere denetim görevlilerinin bölgede mevcudiyeti yoluyla yürütülecektir.

42. Gerekli doğrulama veya imha işlemlerinin, planlandığı şekilde yapılmaması halinde, bütün Taraf Devletler, bu durumdan haberdar edileceklerdir.

C) DOĞRULAMA

Kimyasal Silah Üretim Tesisleriyle İlgili Bildirimlerin Yerinde Denetim Yoluyla Doğrulanması

43. Teknik Sekreterlik, bu Sözleşmenin Taraf Devlet için yürürlüğe girmesinden itibaren 90 ve 120 gün arasındaki bir süre içerisinde, her kimyasal silah üretim tesisinde bir ilk denetim yapacaktır.

44. Bu ilk denetimin amaçları şunlar olacaktır:

(a) Kimyasal silahların üretiminin durdurulduğunu ve tesisin bu Sözleşme uyarınca atıl hale getirildiğini teyit etmek;

(b) Teknik Sekreterliğin, tesiste kimyasal silahların üretimini durdurmak için alınmış olan önlemleri tanınmasına olanak sağlamak;

(c) Denetim görevlilerinin geçici mühürleri koymasına olanak sağlamak;

(d) Denetim görevlilerinin binaların ve özel niteliklere sahip teçhizatın envanterini teyit etmelerine olanak sağlamak;

(e) Bu tesis için yapılmış tesisle ilgili ayrıntılı anlaşma uyarınca yerleştirilecek, kurcalamayı gösteren mühürlerin ve diğer mutabık kalınan teçhizatın kullanımı da dahil olmak üzere, tesisteki denetim etkinliklerini planlamak için gerekli bilgileri elde etmek; ve

(f) Tesisteki denetim usulleriyle ilgili ayrıntılı bir anlaşma sağlamak için ön görüşmeleri yapmak.

45. Denetim görevlileri, uygun gördükleri takdirde, her kimyasal silah üretim tesisinde beyan edilen birimlerin doğru bir envanterinin çıkarılmasını kolaylaştırmak amacıyla, mutabık kalınan mühürleri, işaretleri ve diğer envanter kontrol usullerini kullanacaklardır.

46. Denetim görevlileri, kimyasal silah üretiminin yeniden başlatılıp başlatılmadığını veya beyan edilen herhangi bir birimin uzaklaştırılıp uzaklaştırılmadığını göstermek için gerekli olabilecek, mutabık kalınan bu tür cihazları yerleştireceklerdir. Denetime tabi tutulan Taraf Devletçe yürütülen kapatma faaliyetlerini engellemek için gerekli önlemleri alacaklardır. Denetim görevlileri, cihazların bütünlüğünü korumak ve doğrulamak amacıyla geri dönebilirler.

47. İlk denetime dayanılarak, Genel Direktörün, bu Sözleşme uyarınca tesisin atıl hale getirilmesi için ilave önlemlerin alınmasının gerekli olduğuna inanması halinde, Genel Direktör, bu Sözleşme bir Taraf Devlet için yürürlüğe girdikten itibaren en geç 135 gün içerisinde, denetime tabi tutulan bir Taraf Devletten, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren 180 gün içinde bu önlemleri almasını isteyebilir. Taraf Devletin bu isteği karşılamaması halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve Genel Direktör,

konuyu çözmek için istişarede bulunacaklardır.

Kimyasal Silah Üretim Tesislerinin ve Bunların Faaliyetlerinin Durdurulmasının Sistematik Olarak Doğrulanması

48. Bir Kimyasal silah üretim tesisinin sistematik olarak doğrulanmasının amacı, bu tesiste kimyasal silahların üretimine tekrar başlanmasının veya beyan edilen birimlerin uzaklaştırılmasının tespit edilmesini garanti etmek olacaktır.

49. Her kimyasal silah üretim tesisi için, tesislerle ilgili ayrıntılı anlaşmada aşağıdaki hususlar belirlenecektir:

(a) (i) Görsel muayeneleri:

(ii) Mühürlerin ve diğer mutabık kalınan cihazların kontrolünü ve bunlara servis yapılmasını; ve

(iii) Numuneler alınmasını ve analiz edilmesini; içine alabilecek ayrıntılı yerinde denetim usulleri.

(b) Tesisin fark edilmeyen yeniden faaliyete geçirilmesini önlemek için:

(i) Tip, yerleştirme ve montaj düzenlemelerini; ve

(ii) Bu tür mühürlerin ve teçhizatın bakımını; belirleyen, kurcalamayı gösteren mühürlerin ve diğer mutabık kalınan teçhizatın kullanımıyla ilgili usuller; ve

(c) Mutabık kalınan diğer önlemler.

50. O tesis için denetim önlemleriyle ilgili ayrıntılı bir anlaşma ile mutabık kalınan mühürler ve diğer onaylanmış teçhizat, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 240 gün içerisinde yerleştirilecektir. Bu mühürlerin veya teçhizatın yerleştirilmesi için, denetim görevlilerinin her kimyasal silah üretim tesisini ziyaret etmelerine izin verilecektir.

51. Her takvim yılı içinde, Teknik Sekreterliğin her kimyasal silah üretim tesisinde dört denetim yapmasına izin verilecektir.

52. Sistematik denetimler veya ziyaretler için denetim ekibinin tesise planlanan varış saatinden 48 saat önce Genel Direktör, bir kimyasal silah üretim tesisini denetim veya ziyaret etme kararını denetime tabi tutulan Taraf Devlete bildirecektir. Acil sorunları çözmek için yapılacak denetimler veya ziyaretler için, bu süre kısaltılabilir. Genel Direktör denetimin veya ziyaretin amacını belirtecektir.

53. Denetim görevlilerinin, tesislerle ilgili anlaşmalara uygun olarak, kimyasal silah üretim tesislerinin bütün bölümlerine engellenmeksizin girmelerine izin verilecektir.

Beyan edilen envanterdeki denetim edilecek birimler, denetim görevlileri tarafından seçilecektir.

54. Sistematik yerinde denetimlerin sıklığını tayin etmekte yol gösterici bilgiler, Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır. Denetime tabi tutulacak özel üretim tesisi, Teknik Sekreterlik tarafından, tesisin denetime tabi tutulacağından önceden kesin olarak tahmin edilemeyeceği bir biçimde seçilecektir.

Kimyasal Silah Üretim Tesislerinin İmhasının Doğrulanması

55. Kimyasal silah üretim tesislerinin imhasının sistematik tahkikinin amacı, tesisin bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerine uygun olarak imha edildiğinin ve beyan edilen envanterdeki her birimin mutabık kalınan imha için ayrıntılı plana uygun olarak imha edildiğinin teyid edilmesi olacaktır.

56. Beyan edilen envanterdeki tüm birimler imha edildiğinde, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletin bu konudaki beyanını teyid edecektir. Bu teyitten sonra Teknik Sekreterlik, kimyasal silah üretim tesisinin sistematik doğrulanmasını sona erdirecek ve denetim görevlileri tarafından tesise yerleştirilen bütün cihazları ve izleme aletlerini derhal kaldıracaktır.

57. Bu teyitten sonra, Taraf Devlet, tesisin imha edildiğine dair beyanda bulunacaktır.

Bir Kimyasal Silah Üretim Tesisinin Geçici Olarak Bir Kimyasal Silah İmha Tesisine Dönüştürülmesinin Doğrulanması

58. Bir üretim tesisinin geçici olarak dönüştürülme niyeti ile ilgili olarak ilk bildirim aldıktan sonra en geç 90 gün içerisinde, denetim görevlileri, önerilen geçici dönüştürme konusunda bilgi edinmek ve dönüştürme sırasında gerekebilecek olası denetim önlemlerini incelemek amacıyla tesisi ziyaret etme hakkına sahip olacaklardır.

59. Bu ziyaretten sonra en geç 60 gün içerisinde, Teknik Sekreterlik ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet, geçici dönüştürme dönemi için ilave denetim önlemlerini içine alan bir geçiş dönemi anlaşması imzalayacaklardır. Geçiş dönemi anlaşması, dönüştürme süreci sırasında hiçbir kimyasal silahın üretilmediği konusunda güven sağlayacak mühürlerin, izleme teçhizatının ve denetimlerin kullanımı da dahil olmak üzere denetim usullerini belirleyecektir. Bu anlaşma geçici dönüştürme faaliyetinin başlangıcından,

tesis bir kimyasal silah imha tesisi olarak çalışmaya başlayana kadar yürürlükte kalacaktır.

60. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, tesisin herhangi bir bölümünü veya bu Sözleşme uyarınca yerleştirilmiş bulunan herhangi bir mührü veya diğer mutabık kalınan denetim teçhizatını geçiş dönemi anlaşması imzalanana kadar kaldırmayacak veya bunlarda herhangi bir değişiklik yapmayacaktır.

61. Tesis bir kimyasal silah imha tesisi olarak çalıştırılmaya başlandığında, kimyasal silah imha tesisleri için geçerli olan Bölüm IV (A) ve bu Ek hükümlerine tabi olacaktır. İşletme öncesi dönem için yapılacak düzenlemeler, geçiş dönemi anlaşmasıyla belirlenecektir.

62. İmha işlemleri sırasında denetim görevlileri, doğrudan doğruya kimyasal silahların imhası ile ilgili olmayan bölümler de dahil olmak üzere, geçici olarak dönüştürülen kimyasal silah üretim tesislerinin tüm bölümlerine girme hakkına sahip olacaklardır.

63. Tesis, kimyasal silah imhası amacıyla geçici olarak dönüştürme çalışmaları başlamadan önce ve tesis bir kimyasal silah imha tesisi olarak fonksiyonunu durdurduktan sonra, bu Bölümün, kimyasal silah üretim tesisleri için geçerli olan hükümlerine tabi olacaktır.

D) KİMYASAL SİLAH ÜRETİM TESİSLERİNİN BU SÖZLEŞME TAHTINDA YASAKLANMAYAN AMAÇLARLA BİR BAŞKA TESİSE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Dönüştürme Talebinde Bulunma Usulleri

64. Bir kimyasal silah üretim tesisini bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanma talebi, bir Taraf Devletin, bu Sözleşme yürürlüğe girmeden önce bu amaçlarla kullandığı veya bu amaçlarla kullanmayı planladığı herhangi bir tesis için yapılabilir.

65. Bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihte, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmakta olan bir kimyasal silah üretim tesisi için, bu amaçlarla kullanma talebi bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde Genel Direktöre sunulacaktır. Bu talep, paragraf 1 (h) (iii) uyarınca sunulacak verilere ek olarak, aşağıdaki bilgileri içerecektir;

- (a) Talebin haklılığı ile ilgili ayrıntılı bir açıklama;
- (b) Aşağıdaki hususları belirleyen bir genel tesis dönüştürme planı;
  - (i) Tesiste yapılacak faaliyetin niteliği;
  - (ii) Planlanan faaliyetin kimyasal maddelerin üretimini, işlemlenmesini veya tüketimini içine alması halinde; her kimyasal maddenin adı, tesisin akım şeması, yıllık olarak üretilmesi, işlemlenmesi veya tüketilmesi planlanan miktarlar;
  - (iii) Hangi binaların veya yapıların kullanılmasının önerildiği ve eğer varsa hangi değişikliklerin yapılmasının önerildiği;
  - (iv) Hangi binaların veya yapıların imha edildiği veya imhasının önerildiği ve imha planları;
  - (v) Tesiste hangi teçhizatın kullanılacağı;
  - (vi) Hangi tesisatın tesisten çıkarıldığı ve imha edildiği ve hangi tesisatın tesisten çıkarılmasının ve imha edilmesinin önerildiği ve imha planları;
  - (vii) Eğer söz konusu ise önerilen dönüştürme programı; ve
  - (viii) Bölgede çalıştırılmakta olan diğer tüm tesislerin faaliyetlerinin niteliği; ve
- (c) Gerek (b) fıkrasında belirlenen önlemlerin, gerekse Taraf Devletçe önerilen diğer önlemlerin, tesiste hazır bulunan kimyasal silah üretim imkanının kullanılmasının önlenmesini nasıl sağlayacağı konusunda ayrıntılı bir açıklama.

66. Bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihte, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmakta olmayan bir kimyasal silah üretim tesisi için, bu amaçlarla kullanma talebi, dönüştürme kararının alınmasından itibaren en geç 30 gün içinde, ancak her ne olursa olsun, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç dört yıl içinde Genel Direktöre sunulacaktır. Bu talep aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- (a) Ekonomik ihtiyaçları da dahil olmak üzere talebin haklılığı ile ilgili ayrıntılı bir açıklama;
- (b) Aşağıdaki hususları belirleyen bir genel tesis dönüştürme planı:
  - (i) Tesiste yapılması planlanan faaliyetin niteliği;
  - (ii) Planlanan faaliyetin kimyasal maddelerin üretimini, işlemlenmesini veya tüketimini içine alması halinde; her kimyasal maddenin adı, tesisin akım şeması, yıllık olarak üretilmesi, işlemlenmesi veya tüketilmesi planlanan miktarlar;
  - (iii) Hangi binaların veya yapıların alıkonulmasının önerildiği ve eğer varsa hangi değişikliklerin yapılmasının önerildiği;

(iv) Hangi binaların veya yapıların imha edildiği veya imhasının önerildiği ve imha planları;

(v) Hangi teçhizatın tesiste kullanımının önerildiği;

(vi) Hangi teçhizatın tesisten çıkarılmasının ve imha edilmesinin önerildiği ve imha planları;

(vii) Önerilen dönüştürme programı; ve

(viii) Bölgede çalıştırılmakta olan diğer tüm tesislerin faaliyetlerinin niteliği; ve

(c) Gerek (b) fıkrasında belirlenen önlemlerin, gerekse Taraf Devletçe önerilen diğer önlemlerin, tesiste hazır bulunan kimyasal silah üretim imkanının kullanılmasının önlenmesini nasıl sağlayacağı konusunda ayrıntılı bir açıklama.

67. Taraf Devlet, talebinde, güven sağlamak için uygun göreceği diğer önlemleri de önerebilir.

Bir Kararın Beklenmesi Sırasında Yapılacak İşlemler

68. Konferansın bir kararının beklenmesi sırasında, bir Taraf Devlet, bu Sözleşme yürürlüğe girmeden önce bu amaçlarla kullanılmakta olan bir tesisi, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanmaya devam edebilir, ancak şu şartla ki Taraf Devlet, talebinde, özel niteliklere sahip hiçbir teçhizatın ve özel niteliklerle donatılmış hiçbir binanın kullanılmadığını ve özel niteliklere sahip teçhizatın ve özel niteliklerle donatılmış binaların, paragraf 13'te belirlenen yöntemleri kullanarak atıl hale getirildiğini belirtecektir.

69. Başka amaçlarla kullanılma talebinde bulunulan tesisin, bu Sözleşme Taraf Devlet için yürürlüğe girmeden önce bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmakta olmaması veya paragraf 68'de belirtilen teyidin yapılmaması halinde, Taraf Devlet Madde V. fıkra 4 uyarınca bütün faaliyetlerini derhal durduracaktır. Taraf Devlet, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 90 gün içerisinde, paragraf 13 uyarınca tesisi kapatacaktır.

Dönüştürme Koşulları

70. Bir kimyasal silah üretim tesisini, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla bir başka tesise dönüştürmek için gerekli olan bir koşul, tesisteki özel niteliklere sahip bütün teçhizatın imha edilmesi ve binaların ve yapıların, bunları, normal olarak bu Sözleşmede yasaklanmayan amaçlarla kullanılan ve Liste 1 kimyasal maddeleriyle ilgisi olmayan binalardan ve yapılardan ayırt eden tüm özel niteliklerinin yok edilmesi gerektiğidir.

71. Dönüştürülmüş bir tesis aşağıdaki amaçlarla kullanılmayacaktır:

(a) Liste 1 kimyasal maddelerinin ve Liste 2 kimyasal maddelerinin üretimini, işlenmesini veya tüketimini içine alan herhangi bir faaliyet için; veya

(b) Yürütme Konseyi, toksisite ve aşındırıcılık ölçütlerini ve eğer uygulanması mümkünse diğer teknik etmenleri göz önünde bulundurarak, böyle bir üretimin bu Sözleşmenin hedef ve amacı konusunda hiçbir risk oluşturmayacağına karar vermediği sürece, ki bu karar Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır, yüksek derecede toksik organik fosforlu kimyasal maddeler de dahil olmak üzere yüksek derecede toksik herhangi bir kimyasal maddenin üretimi için, veya yüksek derecede toksik veya yüksek derecede aşındırıcı kimyasal maddelerin yüklenmesinin, boşaltılmasının, depolanmasının ve kullanımının özel teçhizat gerektireceği herhangi bir faaliyet için.

72. Bir kimyasal silah üretim tesisinin bir başka tesise dönüştürülmesi, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı yıl içinde tamamlanacaktır.

Yürütme Konseyi ve Konferans Tarafından Alınacak Kararlar

73. Talebin Genel Direktör tarafından alınmasından itibaren en geç 90 gün içinde, Teknik Sekreterlik tarafından tesisin bir ilk denetimi yapılacaktır.

Bu denetimin amacı, talepte verilen bilgilerin doğruluğunu tespit etmek, önerilen dönüştürülmüş tesisin teknik karakteristikleri ile ilgili ilave bilgiler elde etmek ve bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanıma izin verilebilecek olan şartları değerlendirmek olacaktır. Genel Direktör derhal Yürütme Konseyine, Konferansa ve bütün Taraf Devletlere, tesisin bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmak üzere dönüştürülmesi ve dönüştürülen tesisin yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılacağına garanti edilmesi için gerekli olan önlemler konusundaki tavsiyelerini içeren bir rapor sunacaktır.

74. Tesisin, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılmış olması ve işletilmeye devam olunması, ancak paragraf 68'de teyidi gerekli kılınan önlemlerin alınmamış olması halinde, Genel Direktör, uygun göreceği önlemlerin yürürlüğe konmasını

zorunlu kılınabilecek olan Yürütme Konseyine derhal, diğer hususların yanı sıra, tesisin kapatılmasını ve özel niteliklere sahip teçhizatın çıkarılmasını ve binalarda veya yapılarda değişiklik yapılmasını bildirecektir. Yürütme Konseyi, bu önlemlerin yürürlüğe konması için son tarihleri saptayacak ve bunların tatminkar bir biçimde tamamlanacağı zamana kadar talebin incelenmesini askıya alacaktır. Önlemlerin yürürlüğe konulup konulmadığını saptamak amacıyla, belirlenen sürenin sona ermesinden hemen sonra tesis denetime tabi tutulacaktır. Bu önlemlerin alınmamış olması halinde, Taraf Devlet, tesisle ilgili bütün faaliyetleri tamamiyle sona erdirmeye zorunlu kılınacaktır.

75. Genel Direktörün raporunun alınmasından sonra, mümkün olduğu kadar kısa bir süre içerisinde, Konferans, Yürütme Konseyinin tavsiyeleri üzerine, raporu ve Taraf Devletlerin belirtecekleri görüşleri dikkate alarak, talebi onaylayıp onaylamamak konusunda karar verecek ve onayın bağlı olduğu şartları saptayacaktır. Taraf Devletin talebin onayına ve buna bağlı şartlara itiraz etmesi halinde, ilgili Taraf Devletler arasında, karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm bulmak amacıyla, en fazla 90 gün süreyle istişareler yapılacaktır. İstişare dönemi sona erdikten sonra mümkün olan en kısa süre içerisinde, talep ve bağlı şartlar, bunlarda yapılması önerilen değişikliklerle birlikte, bir esas konu olarak karara bağlanacaktır.

76. Talebin onaylanması halinde, böyle bir kararın alındığı tarihten itibaren en geç 90 gün içerisinde bir tesisle ilgili anlaşma yapılacaktır.

Tesisle ilgili anlaşma, doğrulama önlemleri de dahil olmak üzere, tesisin dönüştürülmesine ve kullanımına hangi koşullar altında izin verildiğini içerecektir. Tesisle ilgili anlaşma imzalanmadan önce dönüştürme işlemlerine başlanmayacaktır.

Dönüştürme İçin Ayrıntılı Planlar

77. Bir kimyasal silah üretim tesisinin dönüştürme işlemlerinin başlanmasının planlandığı tarihten en az 180 gün önce, Taraf Devlet, Teknik Sekreterliğe, diğer hususlar arasında, aşağıdaki hususlarla da ilgili ve dönüştürmenin doğrulanması konusunda önerilen önlemler de dahil olmak üzere, tesisin dönüştürülmesi için ayrıntılı planları sunacaktır:

(a) Denetim görevlilerinin dönüştürülecek tesiste bulundurulmalarının zamanlanması; ve

(b) Beyan edilen envanterdeki her birim için uygulanacak doğrulama önlemleri için usuller.

78. Her kimyasal silah üretim tesisinin dönüştürülmesi ile ilgili ayrıntılı plan aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Dönüştürme süreci için ayrıntılı zaman programı;

(b) Tesisin dönüştürmeden önceki ve sonraki yerleşim planı;

(c) Tesisin dönüştürmeden önceki ve eğer gerekli ise sonraki, proses akım şeması;

(d) İmha edilecek teçhizatın, bina ve yapıların ve değişiklik yapılacak bina ve yapıların ayrıntılı envanteri;

(e) Eğer varsa, envanterdeki her birim için uygulanacak önlemler;

(f) Doğrulama için önerilen önlemler;

(g) Tesisin dönüştürülmesi sırasında gözetilecek güvenlik/emniyet önlemleri; ve

(h) Denetim görevlileri için sağlanacak çalışma ve yaşama koşulları.

Ayrıntılı Planların İncelenmesi

79. Taraf Devletçe sunulan, dönüştürmeyle ilgili ayrıntılı plan ve doğrulama için önerilen önlemlere ve daha önceki denetimlerden edinilen deneyimlere dayanılarak, Teknik Sekreterlik, Taraf Devletle yakın istişare içerisinde, tesisin dönüştürülmesinin doğrulanması ile ilgili bir plan hazırlayacaktır. Uygun önlemlerle ilgili olarak Teknik Sekreterlik ve Taraf Devlet arasında doğabilecek görüş ayrılıkları istişareler yoluyla çözümlenecektir.

Çözüme kavuşturulamayan herhangi bir konu, bu Sözleşmenin tam olarak yürütülmesini, kolaylaştırmak yaklaşımıyla gerekli işlemlerin yapılabilmesi için Yürütme Konseyine götürülecektir.

80. Madde V ve bu Bölüm hükümlerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, Yürütme Konseyi ve Taraf Devlet arasında, dönüştürme ve doğrulama için birleştirilmiş planlar üzerinde mutabakata varılacaktır. Bu anlaşma, dönüştürme işlemlerinin başlatılmasının planlandığı tarihten en az 60 gün önce tamamlanacaktır.

81. Yürütme Konseyinin her üyesi, dönüştürme ve doğrulama için birleştirilmiş planların yeterliliği ile ilgili herhangi bir konuda Teknik Sekreterlikle istişarelerde bulunabilir. Yürütme Konseyinin herhangi bir üyesi tarafından hiçbir itirazda bulunulmaması halinde, plan yürürlüğe konacaktır.

82. Herhangi bir güçlüğün ortaya çıkması halinde, Yürütme Konseyi, uzlaşma sağlayabilmek amacıyla, Taraf Devletle istişarelerde bulunacaktır. Herhangi bir güçlüğün çözüme kavuşturulamaması halinde, bu konu, Konferansa havale edilecektir.

Dönüştürme yöntemleriyle ilgili herhangi bir güçlüğün çözümü, dönüştürme planının kabul edilmiş bulunan diğer bölümlerinin uygulanmasını geciktirmeyecektir.

83. Doğrulama ile ilgili konularda Yürütme Konseyi ile mutabakata varılamaması veya onaylanmış tahkik planının yürürlüğe konamaması halinde, dönüştürme işlemlerinin doğrulanması, yerinde aletlerle sürekli izleme ve denetim görevlilerinin fiziksel mevcudiyeti yoluyla yapılacaktır.

84. Dönüştürme ve doğrulama işlemleri mutabık kalınan plana uygun olarak yürütülecektir. Doğrulama işlemleri sırasında dönüştürme sürecine gereksiz yere müdahale edilmeyecek ve doğrulama işlemleri, dönüştürme işlemlerini teyid etmek amacıyla, denetim görevlilerinin mevcudiyeti yoluyla yürütülecektir.

85. Genel Direktörün dönüştürme işleminin tamamlandığını teyid etmesinden itibaren 10 yıl süreyle, Taraf Devlet, denetim görevlilerine, herhangi bir zamanda, tesise engellenmeksizin giriş izni sağlayacaktır. Denetim görevlileri, tesisteki bütün alanları, bütün faaliyetleri ve bütün teçhizat ünitelerini gözleme hakkına sahip olacaklardır. Denetim görevlileri, tesisteki faaliyetlerin, bu Kısım tahtında, Yürütme Konseyi ve Konferans tarafından tayin edilmiş şartlara uygun olarak yürütüldüğünü doğrulama hakkına sahip olacaklardır. Denetim görevlileri aynı zamanda, bu Ek'in II. bölümü, E Kısımındaki hükümler uyarınca, Liste 1 kimyasal maddelerinin, bunların stabil yan ürünlerinin ve bozunma ürünlerinin ve Liste 2 kimyasal maddelerinin bulunmadığını doğrulamak ve tesisteki faaliyetlerin, bu Kısım tahtında Yürütme Konseyi ve Konferans tarafından tayin edilmiş kimyasal faaliyetlerle ilgili diğer şartlara uygun olarak yürütüldüğünü tahkik etmek amacıyla, tesisteki herhangi bir alanda numuneler alma ve bunları çözümleme hakkına sahip olacaklardır. Denetim görevlileri aynı zamanda, bu Ek'in X. Bölümü, C Kısmı uyarınca, tesisin bulunduğu bölgeye yönetim altında giriş hakkına sahip olacaklardır. Bu 10 yıllık dönem içerisinde Taraf Devlet, dönüştürülmüş tesiste yürütülen faaliyetler hakkında yıllık raporlar verecektir. 10 yıllık dönemin tamamlanmasından sonra, Yürütme Konseyi, Teknik Sekreterliğin tavsiyelerini göz önünde bulundurarak, devam eden doğrulama önlemlerinin yapısı konusunda karar verecektir.

86. Dönüştürülmüş tesisin doğrulama giderleri, Madde V. fıkra 19 uyarınca karşılanacaktır.

BÖLÜM VI

MADDE VI UYARINCA BU SÖZLEŞME

TAHTINDA YASAKLANMAYAN FAALİYETLER

LİSTE 1 KİMYASAL MADDELERİ VE BU KİMYASAL MADDELERLE İLGİLİ TESİSLER İÇİN GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

A) GENEL HÜKÜMLER

1. Bir Taraf Devlet, Liste 1 kimyasal maddelerini Taraf Devletlerin toprakları dışında bir yerde üretmeyecek, iktisap etmeyecek, elinde bulundurmuyacak veya kullanmayacaktır ve bu kimyasal maddeleri, bir başka Taraf Devlet harici olmak üzere kendi toprakları dışına transfer etmeyecektir.

2. Bir Taraf Devlet:

(a) Kimyasal maddelerin araştırmayla ilgili farmasötik veya koruyucu amaçlarla uygulanmaları; ve

(b) Kimyasal maddelerin türlerinin ve miktarlarının, bu amaçlarla kullanımı doğrulayacak türlerle ve miktarlarla kesin olarak sınırlandırılması; ve

(c) Herhangi bir zamanda, bu amaçlarla kullanılacak bu tür kimyasal maddelerin miktarının 1 tona eşit veya daha az olması; ve

(d) Bir Taraf Devletçe, herhangi bir yılda, üretim, kimyasal silah stoklarından alma ve transfer yoluyla iktisap edilen, bu tür amaçlarla kullanılacak toplam miktarın 1 tona eşit veya daha az olması; durumlarının dışında Liste 1 kimyasal maddelerini üretmeyecek, iktisap etmeyecek, elinde bulundurmuyacak veya kullanmayacaktır.

B) TRANSFERLER

3. Bir Taraf Devlet, Liste 1 kimyasal maddelerini, kendi topraklarının dışına, yalnızca bir başka Taraf Devlete ve paragraf 2 uyarınca yalnızca araştırmayla ilgili, tıbbi, farmasötik ve koruyucu amaçlarla transfer edebilir.

4. Transfer edilen kimyasal maddeler, tekrar üçüncü bir devlete transfer edilmeyecektir.

5. Bir başka Taraf Devlete yapılacak herhangi bir transferden en az 30 gün önce, her iki Taraf Devlet de Teknik Sekreterliğe, bu transfer konusunda bildirimde bulunacaklardır.

6. Taraf Devletlerden her biri, bir önceki yıl içinde yapılan transferlerle ilgili ayrıntılı bir yıllık bildirimde bulunacaktır. Bildirim, o yılın bitiminden itibaren en geç 90 gün içinde sunulacak ve transfer edilmiş bulunan herhangi bir Liste 1 kimyasal maddesi için aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Kimyasal adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(b) Diğer Devletlerden iktisap edilen veya diğer Taraf Devletlere transfer edilen miktar Beher transfer için miktar, alıcı ve amaç belirtilecektir.

C) ÜRETİM

Genel Üretim İlkeleri

7. Taraf Devletlerden her biri, paragraf 8 ila 12 tahtında yapılacak üretim sırasında, halkın güvenliğinin sağlanmasına ve çevrenin korunmasına en büyük önceliği tanıyacaktır. Taraf Devletlerden her biri, bu üretimi, kendi ulusal güvenlik ve emisyon standartlarına göre yürütecektir.

Küçük Ölçekli Tek Tesis

8. Araştırma ile ilgili, tıbbi, farmasötik ve koruyucu amaçlarla Liste 1 kimyasal maddelerinin üretimi yapan beher Taraf Devlet, paragraf 10. 11 ve 12'de belirtilen durumlar hariç olmak üzere üretimi, Taraf Devletçe onaylanan, küçük ölçekli tek bir liste yapacaktır.

9. Küçük ölçekli tek bir tesiste üretim, konfigürasyonu kesintisiz üretim için yapılmamış bulunan üretim hatlarında, reaksiyon tankları içinde yapılacaktır. Böyle bir reaksiyon tankının hacmi 100 litreyi aşmayacak ve hacmi 5 litreden büyük olan bütün reaksiyon tanklarının toplam hacmi 500 litreden daha fazla olmayacaktır.

Diğer Tesisler

10. Liste 1 kimyasal maddelerinin yılda 10 kilogramı aşmayan toplam miktarlardaki üretimi, koruyucu amaçlarla, küçük ölçekli tek tesisin dışındaki bir liste yapılabilir. Bu tesis, Taraf Devletçe onaylanacaktır.

11. Liste 1 kimyasal maddelerinin yılda 100 gramın üzerindeki miktarlarda üretimi, araştırma ile ilgili, tıbbi ve farmasötik amaçlarla, beher tesis için yılda 10 kilogramı aşmayan toplam miktarlarda, küçük ölçekli bir tesisin dışında yapılabilir. Bu tesisler, Taraf Devletçe onaylanacaktır. 12. Liste 1 kimyasal maddelerinin sentezi, koruyucu amaçlarla değil, ancak araştırma ile ilgili, tıbbi veya farmasötik amaçlarla, beher tesis için yılda 100 gramın altındaki toplam miktarlarda, laboratuvarlarda yapılabilir. Bu tesisler, D ve E kısımlarında belirlenen bildirim ve doğrulama ile ilgili olarak herhangi bir yükümlülüğe tabi olmayacaklardır.

D) BİLDİRİMLER

Küçük Ölçekli Tek Tesis

13. Küçük ölçekli tek tesis işletmeyi planlayan Taraf Devletlerden her biri, Teknik Sekreterliğe, bir teçhizat envanteri ve ayrıntılı şemalar da dahil olmak üzere, tesisin kesin yerini ve tesisle ilgili ayrıntılı bir açıklama bildireceklerdir. Mevcut tesisler için, bu ilk bildirim, bu Sözleşmenin Taraf Devlet için yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içerisinde verilecektir. Yeni tesislerle ilgili ilk bildirimler, tesisin işletilmeye başlanmasından en az 180 gün önce verilecektir.

14. Taraf Devletlerden her biri, bu ilk beyanla ilk planlanan değişiklikler konusunda, Teknik Sekreterliğe önceden bildirimde bulunacaktır. Bildirim, değişikliklerin gerçekleştirilmesinden en az 180 gün önce yapılacaktır.

15. Küçük ölçekli tek bir tesiste Liste 1 kimyasal maddelerinin üretimi yapan bir Taraf Devlet, tesisin bir önceki yıl içindeki faaliyetleriyle ilgili olarak ayrıntılı bir yıllık beyanda bulunacaktır. Bildirim, o yılın sona ermesinden itibaren en geç 90 gün içinde verilecek ve aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(a) Tesisin tanımlanması;

(b) Tesiste üretilen, iktisap edilen, tüketilen veya depolanan Liste 1'deki beher kimyasal madde için aşağıdaki bilgiler:

(i) Kimyasal adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(ii) Kullanılan yöntemler ve üretilen miktar;

(iii) Liste 1 kimyasal maddelerinin üretilmesinde kullanılan ve Liste 1, 2 veya 3'te verilen hammaddelerin adı ve miktarı;

(iv) Tesiste tüketilen miktar ve tüketim amaç(ları)ı;
(v) Taraf Devletteki başka tesislerden alınan veya başka tesislere sevk edilen miktar. Beher sevkiyat için miktar, alıcı ve amaç belirtilecektir;
(vi) Yıl içerisindeki herhangi bir zamanda depolanan maksimum miktar; ve
(vii) Yıl sonunda depolanmış bulunan miktar; ve
(c) Teçhizat envanterleri ve ayrıntılı şemalar da dahil olmak üzere, daha önce verilmiş bulunan ayrıntılı teknik tanımlarla karşılaştırıldığında yıl içinde tesiste yapılmış bulunan herhangi bir değişikliklerle ilgili bilgiler.

16. Küçük ölçekli tek tesiste Liste 1 kimyasal maddelerini üreten Taraf Devletlerden her biri, bir sonraki yıl için hedeflenen faaliyetler ve tesiste beklenen üretim miktarı ile ilgili ayrıntılı bir bildirimde bulunacaktır. Bildirim, bir sonraki yılın başlamasından en az 90 gün önce verilecek ve aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Tesisin tanımı;
(b) Tesiste üretilmesi, tüketilmesi veya depolanması beklenen Liste 1'deki beher kimyasal madde için, aşağıdaki bilgiler:

(i) Kimyasal adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(ii) Üretilmesi beklenen miktar ve üretimin amacı; ve

(c) Teçhizat envanterleri ve ayrıntılı şemalar da dahil olmak üzere, daha önce verilmiş bulunan ayrıntılı teknik tanımlarla karşılaştırıldığında, yıl içinde tesiste yapılması beklenen değişikliklerle ilgili bilgiler.

Paragraf 10 ve 11'de Sözü Edilen Diğer Tesisler

17. Her tesis için Taraf Devlet, Teknik Sekreterliğe, tesisin adını, yerini ve tesisin ve Teknik Sekreterlik tarafından istendiği şekilde ilgili bölümlerini ayrıntılı bir teknik tanımını bildirecektir. Koruyucu amaçlarla Liste 1 kimyasal maddelerini üreten tesisler özel olarak tanımlanacaktır. Mevcut tesisler için, bu ilk bildirim, bu Konvansiyonun Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde verilecektir. Yeni tesislerle ilgili ilk bildirimler, tesisin işletmeye alınmasından en az 180 gün önce verilecektir.

18. Taraf Devletlerden her biri, Teknik Sekreterliğe, ilk beyanla ilgili planlanan değişiklikler konusunda önceden bildirimde bulunacaktır. Bu bildirim, değişikliklerin gerçekleştirilmesinden en az 180 gün önce verilecektir.

19. Taraf Devletlerden her biri, beher tesis için, bir önceki yılda tesiste gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili ayrıntılı bir yıllık bildirimde bulunacaktır. Bildirim, o yılın sona ermesinden itibaren en geç 90 gün içinde verilecek ve aşağıdaki bilgileri içine alacaktır.

(a) Tesisin tanımı;

(b) Liste 1'deki beher kimyasal madde için aşağıdaki bilgiler;

(i) Kimyasal adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(ii) Üretilen miktar ve, koruyucu amaçlarla üretim yapılması halinde, kullanılan yöntemler;

(iii) Liste 1'deki kimyasal maddelerin üretimi amacıyla kullanılan ve Liste 1, 2 veya 3'te verilen hammaddelerin adı ve miktarı;

(iv) Tesiste tüketilen miktar ve tüketim amacı;

(v) Yıl içerisindeki herhangi bir zamanda depolanan maksimum miktar; ve

(vii) Yıl sonunda depolanmış bulunan miktar; ve

(c) Tesisin daha önce verilmiş bulunan ayrıntılı teknik tanımıyla karşılaştırıldığında, tesiste veya ilgili bölümlerinde yıl içinde yapılan değişikliklerle ilgili bilgiler.

20. Taraf Devletlerden her biri, beher tesis için, bir sonraki yıl için hedeflenen faaliyetler ve tesiste beklenen üretim miktarı ile ilgili ayrıntılı bir beyanda bulunacaktır. Bu bildirim, o yılın başlamasından en az 90 gün önce verilecek ve aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Tesisin tanımı;

(b) Liste 1'deki beher kimyasal madde için aşağıdaki bilgiler:

(i) Kimyasal adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası; ve

(ii) Üretilmesi beklenen miktar, üretimin yapılmasının beklendiği zaman dönemleri ve üretimin amaçları; ve

(c) Tesisin daha önce verilmiş bulunan ayrıntılı teknik tanımıyla karşılaştırıldığında, tesiste veya ilgili bölümlerinde yapılması beklenen değişikliklerle ilgili bilgiler.

E) DOĞRULAMA

Küçük Ölçekli Tek Tesis

21. Küçük ölçekli tek tesiste yapılacak doğrulama faaliyetlerinin amacı,

Liste 1 kimyasal maddelerinin miktarının doğru olarak bildirim edilmiş olduğunu ve özellikle de toplam miktarlarının 1 tonu aşmadığını doğrulamak olacaktır.

22. Tesis, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözlemleme yoluyla sistematik doğrulamaya tabi olacaktır.

23. Özel bir tesis için yapılacak sayısı, yoğunluğu, süresi, zamanlaması ve şekli, ilgili kimyasal maddelerin bu Sözleşmenin hedef ve amacı ile ilgili olarak oluşturdukları riske, tesisin karakteristiklerine ve burada yürütülen faaliyetlerin niteliğine dayanılarak tayin edilecektir. Bu konuda yol gösterici bilgiler, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

24. İlk denetimin amacı, reaksiyon tanklarındaki paragraf 9'da belirlenen limitlerin doğrulanması da dahil olmak üzere, tesisle ilgili olarak verilen bilgilerin tahkiki olacaktır.

25. Bu Sözleşme bir Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 180 gün içinde, Taraf Devlet, Örgütte, bir model anlaşmaya dayanarak, tesis için ayrıntılı denetim usullerini kapsayan bir tesis anlaşması imzalayacaktır.

26. Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdikten sonra küçük ölçekli tek bir tesis kurmayı planlayan Taraf Devletlerden her biri, Örgütte, bir model anlaşmaya dayanarak, tesis çalıştırılmaya veya kullanılmaya başlamadan önce tesis için ayrıntılı denetim usullerini kapsayan bir tesis anlaşması imzalayacaktır.

27. Bu anlaşmalar için model anlaşma, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

Paragraf 10 ve 11'de Sözü Edilen Diğer Tesisler

28. Paragraf 10 ve 11'de sözü edilen herhangi bir tesisteki doğrulama faaliyetlerinin amacı, aşağıdaki hususların doğrulanması olacaktır.

(a) Tesisin, beyan edilen kimyasal maddeler dışında Liste 1'deki herhangi bir kimyasal maddenin üretimi amacıyla kullanılmadığı;

(b) Üretilen, işlemlenen veya tüketilen Liste 1'deki kimyasal maddelerin doğru olarak bildirim edildiği ve bildirim edilen amaç için ihtiyaçlarla tutarlı olduğu; ve

(c) Liste 1'deki kimyasal maddelerin saptırılmadığı veya başka amaçlarla kullanılmadığı.

29. Tesis, yerinde denetim ve yerinde aletlerle gözlemleme yoluyla sistematik doğrulamaya tabi olacaktır.

30. Özel bir tesis için yapılacak denetimlerin sayısı, yoğunluğu, süresi, zamanlaması ve şekli, üretilen kimyasal maddelerin miktarlarının bu Sözleşmenin hedef ve amacı ile ilgili olarak oluşturdukları riske, tesisin karakteristiklerine ve burada yürütülen faaliyetlerin niteliklerine dayanılarak tayin edilecektir. Bu konuda yol gösterici bilgiler, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

31. Bu Sözleşmenin bir Taraf Devlet için yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 180 gün içerisinde, Taraf Devlet, Örgütte, bir model anlaşmaya dayanarak, her tesis için ayrıntılı denetim usullerini kapsayan tesisle ilgili anlaşmalar imzalayacaktır.

32. Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten sonra böyle bir tesis kurmayı planlayan Taraf Devletlerden her biri, tesis çalıştırılmaya ve kullanılmaya başlamadan önce, Örgütte, bir tesisle ilgili anlaşma imzalayacaktır.

BÖLÜM VII

MADDE VI UYARINCA BU SÖZLEŞME TAHTINDA

YASAKLANMAYAN FAALİYETLER

LİSTE 2 KİMYASAL MADDELERİ VE BU KİMYASAL MADDELERLE İLGİLİ TESİSLER İÇİN GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

A) BİLDİRİMLER

Toplu Ulusal Verilerle İlgili Bildirimler

1. Taraf Devletlerden her biri tarafından, Madde VI, fıkra 7 ve 8 uyarınca verilecek ilk bildirimler ve yıllık bildirimler, gerek bir önceki takvim yılı için, Liste 2'deki beher kimyasal madde için üretilen, işlemlenen, tüketilen, ithal edilen ve ihraç edilen miktarlar, gerekse her ülke için ithalat ve ihracatla ilgili nicel bilgiler konusunda toplu ulusal verilen içine alacaktır.

2. Taraf Devletlerden her biri:

(a) Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdikten sonra en geç 30 gün içinde paragraf 1 uyarınca ilk bildirimleri; ve, bir sonraki takvim yılında başlamak üzere,

(b) Bir önceki takvim yılının sona ermesinden itibaren en geç 90 gün

içinde yıllık bildirimleri;
sunacaktır.

Liste 2 Kimyasal Maddelerini Üreten, İşlemleyen veya Tüketen Fabrika Mahalleriyle İlgili Bildirimler

3. Önceki üç takvim yılından herhangi birinde, Liste 2 kimyasal maddelerini, yılda aşağıdaki miktarlardan daha fazla üreten, işlemleyen veya tüketen veya bir sonraki takvim yılında üretmesi, işlememesi veya tüketmesi beklenen bir veya daha fazla fabrikadan oluşan bütün fabrika mahalleri için, ilk beyanların ve yıllık bildirimlerin verilmesi gerekmektedir:

(a) Liste 2. bölüm A'da "*" işareti ile tanımlanmış bir kimyasal maddeden 1 kg.

(b) Liste 2. bölüm A'daki diğer kimyasal maddelerden 10 kg. veya

(c) Liste 2. bölüm B'deki bir kimyasal maddeden 1 ton.

4. Taraf Devletlerden her biri aşağıdaki bildirimleri sunacaktır:

(a) Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, paragraf 3 uyarınca verilecek ilk bildirimler; ve bir sonraki takvim yılında başlamak üzere;

(b) Bir önceki takvim yılının sona ermesinden itibaren en geç 90 gün içinde verilecek, geçmişteki faaliyetlerle ilgili yıllık bildirimler;

(c) Bir sonraki takvim yılının başlamasından en az 60 gün önce verilecek, beklenen faaliyetlerle ilgili yıllık bildirimler. Yıllık bildirim verildikten sonra ek olarak planlanan bu tür herhangi bir faaliyet konusunda, bu faaliyetin başlamasından en az beş gün önce bildirimde bulunacaktır.

5. Paragraf 3 uyarınca verilecek bildirimler, genel olarak Liste 2'deki bir kimyasal maddenin düşük bir konsantrasyonunu içeren karışımlar için gerekli değildir. Yol gösterici bilgilere uygun olarak bu bildirimler yalnızca, karışımdan Liste 2'deki bir kimyasal maddeyi geri kazanmanın kolaylığının ve bunun toplam ağırlığının, bu Sözleşmenin hedef ve amacı ile ilgili bir risk oluşturacağına kabul edildiği durumlarda verilecektir. Bu yol gösterici bilgiler, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

6. Paragraf 3 uyarınca, bir fabrika mahalli ile ilgili olarak yapılacak bildirimler aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(a) Fabrika mahallinin adı ve sahibinin, bunu işleten şirketin veya girişimin adı;

(b) Adres dahil olmak üzere fabrika mahallinin kesin yeri; ve

(c) Bu Ek'in VIII. Bölümü uyarınca bildirim edilen fabrika mahalli içindeki fabrikaların sayısı.

7. Paragraf 3 uyarınca verilecek bir fabrika mahalli ile ilgili bildirimler, fabrika mahalli içinde yer alan ve paragraf 3'te belirlenen özelliklere uyan her fabrika için aynı zamanda aşağıdaki bilgileri içine alacaktır.

(a) Fabrikanın adı, ve sahibinin, bunu işleten şirketin veya girişimin adı,

(b) Eğer varsa spesifik bina veya yapı numarası da dahil olmak üzere fabrika mahalli içindeki kesin yeri;

(c) Başlıca faaliyetleri.

(d) Fabrikanın

(i) Beyan edilen Liste 2'deki kimyasal maddeleri üretip üretmediği, işlemleyip işlemlemediği veya tüketip tüketmediği;

(ii) Bu tür faaliyetlere ve çok amaçlı faaliyetlere tahsis edilip edilmediği, ve

(iii) Bu diğer faaliyetin (örneğin depolama) tanımı da dahil olmak üzere, beyan edilen Liste 2'deki kimyasal maddelerle ilgili diğer faaliyetleri yapıp yapmadığı; ve

(e) Bildirimi yapılan Liste 2'deki beher kimyasal madde için fabrikanın üretim kapasitesi 8. Paragraf 3 uyarınca bir fabrika mahalli ile ilgili olarak yapılacak bildirimler, bildirim alt sınırının üzerindeki beher liste 2 kimyasal maddesi için aşağıdaki bilgileri de içine alacaktır.

(a) Kimyasal adı, genel adı veya tesis tarafından kullanılan ticari adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(b) Bir ilk bildirim veriliyor olması halinde: Önceki üç takvim yılının her birinde, fabrika mahalli tarafından üretilen, işlemlenen, tüketilen, ithal edilen ve ihraç edilen toplam miktar;

(c) Geçmişteki faaliyetlerle ilgili yıllık bir bildirim veriliyor olması halinde: bir önceki takvim yılı içinde fabrika mahalli tarafından üretilen, işlemlenen, tüketilen, ithal edilen ve ihraç edilen toplam miktar;

(d) Beklenen faaliyetlerle ilgili yıllık bir bildirim veriliyor olması halinde: Üretim, işleme veya tüketim için beklenen zaman dönemleri de dahil olmak üzere, bir sonraki takvim yılı içinde fabrika mahalli tarafından

üretilmesi, işlemlenmesi veya tüketilmesi beklenen toplam yıllık miktar; ve
(e) Kimyasal maddenin üretildiği, işlemlendiği veya tüketildiği veya üretileceği, işlemleneceği veya tüketileceği amaçlar:

(i) Ürün türlerinin özellikleriyle birlikte mahalde yapılan işleme ve tüketim;

(ii) Nihai ürün türlerinin, eğer mümkünse bir başka sanayiye mi, tüccara mı veya bir diğer varış yerine mi olduğu konusunda bir açıklamayla birlikte, Taraf Devletin toprakları içindeki bir yere veya Taraf Devletin yetki veya kontrol alanındaki bir başka yere satışı veya transferi;

(iii) İhracat yapılan Devletlerle ilgili bir açıklamayla birlikte, doğrudan doğruya yapılan bir ihracat; veya

(iv) Diğer amaçlarla yapılan bir faaliyet de dahil olmak üzere diğer hususlar.

Liste 2 Kimyasal Maddelerinin Kimyasal Silah Amacıyla Geçmişte Üretimiyle İlgili

Bildirimler

9. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşmenin kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, 1 Ocak 1946 tarihinden bu yana herhangi bir zamanda, kimyasal silah amacıyla Liste 2 kimyasal maddelerini üretmiş olan fabrikalardan oluşan bütün fabrika mahallerini beyan edecektir.

10. Paragraf 9 uyarınca yapılacak bir fabrika mahalli ile ilgili bildirimler aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(a) Fabrika mahallinin adı ve sahibinin, bu işleten şirketin veya girişimin adı;

(b) Adres dahil olmak üzere kesin yeri;

(c) Fabrika mahallinde yer alan ve paragraf 9'daki özelliklere uyan her tesis için, paragraf 7. (a) ila (e) fıkralarında belirtilen bilgiler; ve

(d) Kimyasal silah amaçlarıyla üretilen Liste 2'deki beher kimyasal madde için:

(i) Kimyasal adı, genel adı veya fabrika mahalli tarafından kimyasal silahların üretimi amacıyla kullanılan ticari adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(ii) Kimyasal maddenin üretildiği tarihler ve üretilen miktar; ve

(iii) Kimyasal maddenin sevk edildiği yer ve eğer biliniyorsa burada üretilen nihai ürün.

Taraf Devletlere Verilecek Bilgiler

11. Bu Kısım uyarınca bildirim edilen fabrika mahallerinin bir listesi ve paragraf 6, 7 (a), 7 (c), 7 (d) (i), 7 (d) (iii), 8 (a) ve 10 uyarınca verilen bilgiler, istek üzerine Teknik Sekreterlik tarafından Taraf Devletlere verilecektir.

B) DOĞRULAMA

Genel

12. Madde VI. fıkra 4 uyarınca yapılacak doğrulama işlemleri, geçmişteki üç takvim yılının herhangi biri içinde, aşağıdaki kimyasal maddeleri aşağıdaki miktarlardan fazla üretilmiş, işlemlenmiş veya tüketmiş olan, veya bir sonraki takvim yılında üretilmesi, işlemlenmesi veya tüketmesi beklenen, bir veya daha fazla fabrikadan oluşan bildirim edilmiş fabrika mahallerinde yerinde denetim yoluyla gerçekleştirilecektir:

(a) Liste 2. bölüm A'da "*" işareti ile tanımlanmış bir kimyasal maddeden 10 kg. (b) Liste 2, bölüm A'daki diğer kimyasal maddelerden 1 ton; veya

(c) Liste 2, bölüm B'deki bir kimyasal maddeden 10 ton.

13. Örgütün Madde VIII. fıkra 21 (a) gereğince Konferans tarafından benimsenecek programı ve bütçesi, ayrı bir birim olarak, bu Kısım tahtında yapılacak doğrulama için bir program ve bütçeyi içine alacaktır. Madde VI tahtında yapılacak tahkik için kaynakların tahsisinde, Teknik Sekreterlik, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren ilk üç yıl içinde, Kısım A tahtında bildirim edilen fabrika mahallerinin ilk denetimlerine öncelik tanıyacaktır. Kaynakların tahsisi daha sonra, kazanılan deneyimlere dayanılarak gözden geçirilecektir.

14. Teknik Sekreterlik paragraf 15 ila 22 uyarınca ilk denetimleri ve bunu izleyen diğer denetimleri yapacaktır.

Denetim Hedefleri

15. Denetimlerin genel hedefi, faaliyetlerin bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerle uygun olduğunu ve bildirimlerde verilen bilgilerle tutarlı olduğunu doğrulamak olacaktır. Kısım A tahtında bildirim edilen fabrika mahallerindeki denetimlerin özel hedefi aşağıdaki hususların doğrulanmasını içerecektir:

(a) Bu Ek'in VI. Bölümüne uygun olan durumlar dışında, herhangi bir Liste 1 kimyasal maddesinin bulunmadığı, özellikle de üretiminin yapılmadığı;

(b) Liste 2 kimyasal maddelerinin üretim, işleme veya tüketim

seviyelerinin bildirimlerle tutarlı olduğu; ve

(c) Liste 2 kimyasal maddelerinin bu Sözleşme tahtında yasaklanan faaliyetler için saptırılmadığı.

İlk Denetimler

16. Paragraf 12 uyarınca denetlenecek her fabrika mahalli, bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra en kısa süre içinde, ancak tercihan en geç üç yıl içinde bir ilk denetime tabi tutulacaktır.

Bu dönemden sonra bildirim edilen fabrika mahalleri, üretimin, işlemlenin veya tüketimin ilk bildirim edildiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde bir ilk denetime tabi tutulacaktır. İlk denetimler için fabrika mahallerinin seçimi Teknik Sekreterlik tarafından, fabrika mahallinin ne zaman denetleneceğinin önceden kesin olarak tahmin edilemeyeceği bir şekilde yapılacaktır.

17. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve Teknik Sekreterlik bunun gerekli olmadığı konusunda mutabakata varmadıkları sürece, ilk denetim sırasında fabrika mahalli için bir tesisle ilgili anlaşma taslağı hazırlanacaktır.

18. Daha sonraki denetimlerin sıklığı ve yoğunluğu ile ilgili olarak, denetim görevlileri ilk denetim sırasında, diğer hususların yanı sıra, aşğıdaki kriterleri de dikkate alarak, ilgili kimyasal maddelerin bu Sözleşmenin hedef ve amacı konusunda oluşturdukları riski, fabrika mahallinin karakteristiklerini ve orada yürütölen faaliyetlerin niteliklerini değerlendireceklerdir:

(a) Listelere alınmış bulunan kimyasal maddelerin ve eğer varsa bunlarla üretilen nihai ürünlerin toksisitesi;

(b) Denetime tabi tutulan mahalde tipik olarak depolanan listelere alınmış bulunan kimyasal maddelerin miktarı;

(c) Denetime tabi tutulan mahalde tipik olarak depolanan, listelere alınmış bulunan kimyasal maddelerin hammaddesi olan kimyasal maddelerin miktarı;

(d) Liste 2 fabrikaların üretim kapasitesi; ve

(e) Denetime tabi tutulan mahalle toksik kimyasal maddelerin üretiminin, depolanmasının ve dolununun başlatılması imkanları ve değiştirilebilirliği.

Denetimler

19. İlk denetim yapıldıktan sonra, paragraf 12 uyarınca denetlenecek her fabrika mahalli, bunu izleyen denetime tabi tutulacaktır.

20. Denetim için özel fabrika mahallerinin seçiminde ve denetimlerin sıklığı ve yoğunluğu konusunda karar verilmesinde Teknik Sekreterlik, tesisle ilgili anlaşmayı ve ilk denetimlerin ve bunu izleyen denetimlerin sonuçlarını gözönünde bulundurarak, ilgili kimyasal maddenin bu Sözleşmenin hedef ve amacı konusunda oluşturduğu riski, fabrika mahallinin karakteristiklerini ve orada yürütölen faaliyetlerin niteliklerini dikkate alacaktır.

21. Teknik Sekreterlik, denetime tabi tutulacak özel bir fabrika mahallini, denetimin ne zaman yapılacağıının kesin olarak önceden tahmin edilemeyeceği bir şekilde seçecektir.

22. Bu Kısım hükümleri tahtında, hiçbir fabrika mahalli, bir takvim yılı içinde iki defadan daha fazla denetime tabi tutulmayacaktır. Bununla birlikte bu hüküm, Madde IX uyarınca yapılacak denetimleri sınırlamayacaktır.

Denetim Usulleri

23. Mutabık kalınan yol gösterici bilgilere, bu Ek'in ve Gizlilik Eki'nin diğer ilgili hükümlerine ilave olarak, aşğıdaki 24. ila 30. paragraflardaki hükümler uygulanacaktır.

24. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve Teknik Sekreterlik bunun gerekli olmadığı konusunda mutabakata varmadığı sürece, ilk denetimin tamamlanmasından sonra en geç 90 gün içerisinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve Örgüt arasında bir tesisle ilgili anlaşma imzalanacaktır. Bu anlaşma bir model anlaşmaya dayanılarak yapılacak ve bildirim edilen fabrika mahallinde denetimlerin yürütölmesini kurallara bağlayacaktır. Anlaşma, gerek denetimlerin sıklığını ve yoğunluğunu, gerekse paragraf 25 ila 29 uyarınca ayrıntılı denetim usullerini belirleyecektir.

25. Denetimin odak noktası beyan edilen fabrika mahalli içindeki bildirilen Liste 2 fabrikası (ları) olacaktır.

Denetim ekibinin fabrika mahallinin diğer bölümlerine de girmeyi istemesi halinde, bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 51'deki açıklama yapma yükümlölüğüne uygun olarak ve tesisle ilgili anlaşmaya uygun olarak veya tesisle ilgili bir anlaşmanın bulunmaması halinde, bu Ek'in X. Bölümü, C kısmında belirlenen yönetim altında giriş kurallarına uygun olarak, bu bölgelerle giriş izni verilecektir.

26. Bildirim edilen kimyasal maddelerden hiçbir sapma yapılmadığını ve üretimin bildirimlerle tutarlı olduğunu garanti etmek amacıyla, kayıtların incelenmesine izin verilecektir.

27. Listelere alınmış bulunan bildirim edilmemiş herhangi bir kimyasal madde olmadığını kontrol etmek amacıyla, numune alma ve analiz işlemleri yapılacaktır.

28. Denetlenecek alanlar, aşağıdaki alanları içine alabilir:

(a) Hammadde niteliğindeki kimyasal maddelerin (reaktanların) teslim alındığı veya depolandığı alanlar;

(b) Reaksiyon tanklarına alınmadan önce reaktanların elle yapılan işlemlere tabi tutulduğu alanlar;

(c) (a) veya (b) fıkrasında sözü edilen alanlardan reaksiyon tanklarına besleme hatları ve bunlara bağlı valfler, akım ölçerler vb.

(d) Reaksiyon tanklarının dış kısımları ve yardımcı teçhizat;

(e) Reaksiyon tanklarından, bildirim edilen Liste 2 kimyasal maddelerini uzun veya kısa süreli depolamaya veya daha ileri safhada proses yapan teçhizata götüren hatlar;

(f) (a) ila (e) fıkralarındaki herhangi bir üniteye bağlı kontrol teçhizatı;

(g) Katı, gaz ve sıvı atık işleme teçhizatı ve alanları;

(h) Spesifikasyonlarına uygun olmayan kimyasal maddelerin yok edilme teçhizatı ve alanları.

29. Denetim süresi 96 saati aşmayacaktır; bununla birlikte, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında süre uzatımı konusunda mutabakata varılabilir.

Denetim Konusunda Bildirim

30. Teknik Sekreterlik tarafından, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, denetim ekibinin, denetlenecek fabrika mahalline varışından en az 48 saat önce bildirimde bulunulacaktır.

C) BU SÖZLEŞMENİN TARAFI OLMAYAN DEVLETLERE YAPILACAK DEVİRLER

31. Liste 2 kimyasal maddeleri yalnızca Taraf Devletlere devredilecek veya yalnızca Taraf Devletlerden devralınacaktır. Bu yükümlülük, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden üç yıl sonra başlayacaktır.

32. Bu üç yıllık ara dönemde, Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşmeye Taraf olmayan Devletlere yapılacak Liste 2 kimyasal maddelerinin devirleri için bir nihai kullanım sertifikası sağlayacaklardır. Bu tür devirler için Taraf Devletlerden her biri, transfer edilen kimyasal maddelerin yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanımını sağlamak için gerekli olan önlemleri alacaklardır. Diğer hususların yanı sıra, Taraf Devlet, alıcı Devlettten, devredilen kimyasal maddelerle ilgili olarak aşağıdaki hususları belirten bir sertifika alacaktır:

(a) Bu kimyasal maddelerin yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılacağı,

(b) Bu kimyasal maddelerin tekrar devredilmeyeceği,

(c) Türleri ve miktarları;

(d) Nihai kullanımları; ve

(e) Nihai kullanıcının(ların) adı(ları) ve adresi(leri)

BÖLÜM VIII

MADDE VI UYARINCA BU SÖZLEŞME TAHTINDA

YASAKLANMAYAN FAALİYETLER

LİSTE 3 KİMYASAL MADDELERİ VE BU KİMYASAL MADDELERLE

İLGİLİ TESİSLER İÇİN GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

A) BİLDİRİMLER

Toplu Ulusal Verilerle İlgili Bildirimler

1. Bir Taraf Devletçe, Madde VI. fıkra 7 ve 8 uyarınca verilecek ilk bildirimler ve yıllık bildirimler, gerek bir önceki takvim yılı için Liste 3'teki beher kimyasal madde için, üretilen, ithal edilen ve ihraç edilen miktarlar, gerekse her ülke için ithal ve ihracatla ilgili nicel bilgiler konusundaki toplu ulusal verileri içerecektir.

2. Taraf Devletlerden her biri:

(a) Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdikten sonra en geç 30 gün içinde, paragraf 1 uyarınca ilk bildirimleri ve bir sonraki takvim yılında başlamak üzere,

(b) Bir önceki takvim yılının sona ermesinden itibaren en geç 90 gün içinde yıllık bildirimleri; sunacaktır.

Liste 3 Kimyasal Maddelerini Üreten Fabrika Mahalleriyle İlgili Bildirimler 3. Bir önceki takvim yılında liste 3'teki bir kimyasal maddeyi 30 tondan fazla üretilmiş olan veya bir sonraki takvim yılı içinde üretilmesi beklenen bir veya daha fazla fabrikadan oluşan bütün fabrika mahalleri için

ilk bildirimlerin ve yıllık bildirimlerin verilmesi gerekmektedir.

4. Taraf Devletlerden her biri aşağıdaki bildirimleri sunacaktır:

(a) Bu Sözleşme kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, paragraf 3 uyarınca verilecek ilk bildirimler; ve bir sonraki takvim yılında başlamak üzere;

(b) Bir önceki takvim yılının sona ermesinden itibaren en geç 90 gün içinde verilecek, geçmişteki faaliyetlerle ilgili yıllık bildirimler;

(c) Bir sonraki takvim yılının başlamasından en az 60 gün önce verilecek, beklenen faaliyetlerle ilgili yıllık bildirimler. Yıllık bildirim verildikten sonra ek olarak planlanan bu tür herhangi bir faaliyet konusunda, bu faaliyetin başlamasından en az beş gün önce bildirimde bulunulacaktır.

5. Paragraf 3 uyarınca verilecek bildirimler, genel olarak, Liste 3'teki bir kimyasal maddenin düşük bir konsantrasyonunu içeren karışımlar için gerekli değildir.

Yol gösterici bilgilere uygun olarak, bu bildirimler yalnızca, karışımdan Liste 3'teki herhangi bir kimyasal maddeyi geri kazanmanın kolaylığının ve bunun toplam ağırlığının, bu Sözleşmenin hedef ve amacı ile ilgili bir risk oluşturacağı kabul edildiği durumlarda verilecektir. Bu yol gösterici bilgiler Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

6. Paragraf 3 uyarınca bir fabrika mahalli ile ilgili olarak yapılacak bildirimler aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(a) Fabrika mahallinin adı ve sahibinin, bunu işleten şirketin veya girişimin adı;

(b) Adres dahil olmak üzere kesin yeri;

(c) Bu Ek'in VII. Bölümü uyarınca beyan edilen fabrika mahalli içindeki fabrikaların sayısı.

7. Paragraf 3 uyarınca verilecek bir fabrika mahalli ile ilgili bildirimler, fabrika mahalli içinde yer alan ve paragraf 3'te verilen özelliklere uyan her fabrika için aynı zamanda aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Fabrikanın adı ve sahibinin, bunu işleten şirketin veya girişimin adı;

(b) Eğer varsa spesifik bina veya yapı numarası da dahil olmak üzere fabrika mahalli içindeki kesin yeri;

(c) Başlıca faaliyetleri.

8. Paragraf 3 uyarınca bir fabrika mahalli ile ilgili olarak yapılacak bildirimler, beyan alt sınırının üzerindeki beher liste 3 kimyasal maddesi için aşağıdaki bilgileri de içine alacaktır:

(a) Kimyasal adı, genel adı veya tesis tarafından kullanılan ticari adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(b) Kimyasal maddenin bir önceki takvim yılında gerçekleştirilmiş, veya eğer beklenen faaliyetlerle ilgili bildirimde bulunuluyorsa bir sonraki takvim yılı içinde gerçekleştirilmesi beklenen, 30 ila 200 ton, 200 ila 1 000 ton, 1 000 ila 10 000 ton, 10 000 ila 100 000 ton ve 100 000 tonun üzerinde şekilde ifade edilen yaklaşık üretim miktarı; ve

(c) Kimyasal maddenin üretildiği veya üretileceği amaçlar.

Liste 3 Kimyasal Maddelerinin Kimyasal Silah Amaçlarıyla Geçmişte Üretimiyle İlgili Bildirimler

9. Taraf Devletlerden her biri, bu Sözleşmenin kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, 1 Ocak 1946 tarihinden bu yana herhangi bir zamanda, kimyasal silahlar amaçlarıyla Liste 3'teki bir kimyasal maddeyi üretmiş olan fabrikalardan oluşan tüm fabrika mahallerini beyan edecektir.

10. Paragraf 9 uyarınca yapılacak bir fabrika mahalli ile ilgili bildirimler aşağıdaki bilgileri içine alacaktır.

(a) Fabrika mahallinin adı ve sahibinin, bunu işleten şirketin veya girişimin adı;

(b) Adres dahil olmak üzere kesin yeri;

(c) Fabrika mahalli içinde yer alan ve paragraf 9'daki özelliklere uyan her tesis için, paragraf 7 (a) ila (c) fıkralarında belirtilen bilgiler; ve

(d) Kimyasal silah amacıyla üretilen Liste 3'teki beher kimyasal madde için;

(i) Kimyasal adı, genel adı veya fabrika mahalli tarafından kimyasal silahların üretimi amacıyla kullanılan ticari adı, açık formülü ve eğer verilmişse Kimyasal Abstreler Servisi tescil numarası;

(ii) Kimyasal maddenin üretildiği tarihler ve üretilen miktar; ve

(iii) Kimyasal maddenin sevk edildiği yer ve eğer biliniyorsa burada üretilen nihai ürün.

Taraf Devletlere Verilecek Bilgiler 11. Bu Kısım uyarınca beyan edilen

fabrika mahallerinin bir listesi ve paragraf 6. 7 (a). 7 (c). 8 (a) ve 10 uyarınca verilen bilgiler, istek üzerine, Teknik Sekreterlik tarafından Taraf Devletlere verilecektir.

B) DOĞRULAMA

Genel

12. Madde VI. fıkra 5 uyarınca yapılacak doğrulama işlemleri, Liste 3'teki herhangi bir kimyasal maddeyi, bir önceki takvim yılı içerisinde, 30 tonluk bildirim alt sınırının üzerinde, toplam olarak 200 tondan fazla üretmiş bulunan veya bir sonraki takvim yılında üretmesi beklenen, beyan edilmiş fabrika mahallerinde, yerinde denetim yoluyla gerçekleştirilecektir.

13. Örgütün Madde VIII. fıkra 21 (a) gereğince Konferans tarafından benimsenecek programı ve bütçesi, bu Ek'in VII. Bölümü, paragraf 13'ü dikkate alarak, bu Kısım tahtında yapılacak doğrulama için, ayrı bir birim olarak bir program ve bütçeyi içine alacaktır.

14. Bu Kısım tahtında, Teknik Sekreterlik, aşağıdaki ölçü faktörlerine dayanarak, özel olarak tasarımı yapılmış bilgisayar yazılımlarının kullanılması gibi uygun mekanizmalarla denetime tabi tutulacak fabrika mahallerini rasgele seçecektir:

(a) Denetimlerin adil coğrafi dağılımı; ve

(b) İlgili kimyasal madde, fabrika mahallinin karakteristikleri ve orada yürütülen faaliyetlerin nitelikleri ile ilgili olarak, beyan edilen fabrika mahalleri konusunda Teknik Sekreterliğin elinde bulunan bilgiler.

15. Bu Kısımdaki hükümler tahtında, hiçbir fabrika mahalli yılda iki defadan daha fazla denetime tabi tutulmayacaktır. Bununla birlikte bu hüküm, Madde IX uyarınca yapılacak denetimleri sınırlamayacaktır.

16. Bu Kısım tahtında yapılacak denetimler için fabrika mahallerini seçerken, Teknik Sekreterlik, bir Taraf Devletin beher takvim yılında bu Bölüm tahtında ve bu Ek'in IX. bölümü tahtında tabi tutulacağı denetimlerin toplam sayısı konusunda aşağıdaki sınırlamaya uyacaktır: Denetimlerin toplam sayısı, bu iki rakamdan hangisi daha düşüğe, bir Taraf Devletin hem bu Bölüm ve hem de bu ek'in IX. Bölümü tahtında beyan ettiği fabrika mahallerinin toplam sayısının yüzde 5'i artı üç denetimi, veya 20 denetimi aşmayacaktır.

Denetim Hedefleri

17. Kısım A tahtında beyan edilen fabrika mahallerinde, denetimlerin genel hedefi, faaliyetlerin beyanlarda verilen bilgilerle tutarlı olarak yürütüldüğünü doğrulamak olacaktır. Denetimlerin özel hedefi bu Ek'in VI. Bölümüne uygun olan durumlar dışında, Liste 1'deki herhangi bir kimyasal maddenin bulunmadığının, özellikle de üretiminin yapılmadığının tahkik edilmesi olacaktır.

Denetim Usulleri

18. Mutabık kalınan yol gösterici bilgilere, bu Ek'in ve Gizlilik Eki'nin diğer ilgili hükümlerine ilave olarak, aşağıdaki 19. ila 25. paragraflardaki hükümler uygulanacaktır.

19. Denetime tabi tutulan Taraf Devletçe istenmediği sürece tesislerle ilgili anlaşmalar yapılmayacaktır.

20. Denetimlerin odak noktası, beyan edilen fabrika mahalli içindeki beyan edilen Liste 3 fabrikası(ları) olacaktır. Denetim ekibinin bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 51 uyarınca, bazı belirsiz durumları açıklığa kavuşturulması için, fabrika mahallinin diğer bölümlerine de girmeyi istemesi halinde, bu giriş izninin kapsamı konusunda, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında mutabık kalınacaktır.

21. Denetim ekibi ve Taraf Devletin, denetim ekibinin kayıtları incelemesinin denetimin hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olacağı konusunda mutabakata varmaları halinde, denetim ekibi kayıtları inceleyebilir.

22. Listelere alınmış bulunan beyan edilmemiş herhangi bir kimyasal madde olmadığını kontrol etmek amacıyla, numuneler alınabilir ve yerinde analizler yapılabilir. Çözülenmiş belirsizliklerin bulunması durumunda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabakatına tabi olmak kaydıyla, numunelerin analizi, bölge dışında tayin edilmiş bir laboratuvarında yaptırılabilir.

23. Denetim edilecek alanlar, aşağıdaki alanları içine alabilir.

(a) Hammadde niteliğindeki kimyasal maddelerin (reaktanların) teslim ve depolandığı alanlar;

(b) Reaksiyon tanklarına alınmadan önce reaktanların elle yapılan işlemlere tabi tutulduğu alanlar;

(c) (a) veya (b) fıkrasında sözü edilen alanlardan reaksiyon tanklarına besleme hatları ve bunlara bağlı valfler, akım ölçerler vb.;

(d) Reaksiyon tanklarının dış kısımları ve yardımcı teçhizat;

(e) Reaksiyon tanklarından, beyan edilen Liste 3 kimyasal maddelerini uzun veya kısa süreli depolamaya veya daha ileri safhada proses yapan teçhizata

götüren hatlar;

(f) (a) ila (e) fıkralarındaki herhangi bir üniteye bağlı kontrol teçhizatı;

(g) Katı, gaz ve sıvı atık işleme teçhizatı ve alanları;

(h) Spesifikasyonlarına uygun olmayan kimyasal maddelerin yok edilme teçhizatı ve alanları.

24. Denetim süresi 24 saati aşmayacaktır; bununla birlikte, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında süre uzatımı konusunda mutabakata varılabilir.

Denetim Konusunda Bildirim

25. Teknik Sekreterlik tarafından, denetime tabi tutulacak bir Taraf Devlete, denetim ekibinin, denetlenecek fabrika mahalline varışından en az 120 saat önce bildirimde bulunulacaktır.

C) BU SÖZLEŞMENİN TARAFI OLMAYAN DEVLETLERE YAPILACAK DEVİRLER

26. Liste 3'teki kimyasal maddeleri bu Sözleşmenin Tarafı olmayan Devletlere devrederken, Taraf Devletlerden her biri, devredilen kimyasal maddelerin yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanımını sağlamak için gerekli önlemleri alacaktır. Diğer hususların yanı sıra, Taraf Devlet, alıcı Devletten, devredilen kimyasal maddelerle ilgili olarak aşağıdaki hususları belirten bir sertifika alacaktır:

(a) Bu kimyasal maddelerin yalnızca bu Sözleşme tahtında yasaklanmayan amaçlarla kullanılacağı;

(b) Bu kimyasal maddelerin tekrar devredilmeyeceği;

(c) Türleri ve miktarları;

(d) Nihai kullanımları; ve

(e) Nihai kullanıcının(ların) ad(lar)ı ve adres(ler)i.

27. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl sonra, Konferans, Liste 3 kimyasal maddelerin bu Sözleşmenin Tarafı olmayan Devletlere devri ile ilgili başka önlemlerin alınmasının gerekli olup olmadığını inceleyecektir.

BÖLÜM IX

MADDE VI UYARINCA BU SÖZLEŞME TAHTINDA

YASAKLANMAYAN ETKİNLİKLER

DIĞER KİMYASAL MADDE ÜRETİM TESİSLERİ İÇİN

GEÇERLİ OLACAK KURALLAR

A) BİLDİRİMLER

Diğer Kimyasal Madde Üretim Tesislerinin Listesi

1. Madde VI. fıkra 7 uyarınca Taraf Devletlerin biri tarafından verilecek bildirim:

(a) Bir önceki takvim yılında, listelere alınmamış farklı organik kimyasal maddeleri sentez yoluyla 200 tondan fazla üretmiş olan; veya

(b) Bir önceki takvim yılında, fosfor, kükürt veya florin elementlerini içeren, listelere alınmamış farklı bir organik kimyasal maddeyi sentez yoluyla 30 tondan daha fazla üretmiş olan bir

ya daha fazla fabrikadan oluşan (bundan böyle "FKF-fabrikaları" ve "FKF-kimyasal maddesi" olarak anılacaktır),

bütün fabrika mahallerinin bir listesini içerecektir.

2. Paragraf 1 uyarınca verilecek diğer kimyasal madde üretim tesislerinin listesi, yalnızca patlayıcı maddeleri veya hidrokarbonları üretim fabrika mahallerini içine almayacaktır.

3. Taraf Devletlerden her biri, paragraf 1 uyarınca yapılacak ilk bildirim için bir bölümü olarak verilmesi gereken diğer kimyasal madde üretim tesislerinin listesini bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içinde verecektir. Taraf Devletlerden her biri, bir sonraki takvim yılının başlamasından en az 90 gün önce, yıllık olarak, bu listeyi güncelleştirmek için gerekli olan bilgileri verecektir.

4. Paragraf 1 uyarınca verilecek diğer kimyasal madde üretim tesislerinin listesi, her fabrika mahalli için aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Fabrika mahallinin adı ve sahibinin, bunu işleten Şirketin veya girişimin adı;

(b) Adres dahil olmak üzere fabrika mahallinin kesin yeri;

(c) Başlıca faaliyetleri; ve

(d) Fabrika mahallinde paragraf 1'de belirtilen kimyasal maddeleri üreten fabrikaların sayısı;

5. Paragraf 1 (a) uyarınca listesi verilecek fabrika mahalleri ile ilgili olarak liste aynı zamanda, bir önceki takvim yılında üretilen listelere alınmamış farklı organik kimyasal maddelerin, 1 000 tonun altında, 1 000 ton

ila 10 000 ton arasında ve 10 000 tonun üzerinde şeklinde ifade edilen yaklaşık toplam üretim miktarını da içine alacaktır.

6. Paragraf 1 (b) uyarınca listesi verilecek fabrika mahalleri ile ilgili olarak liste aynı zamanda, fabrika mahalli içindeki FKF-fabrikalarının sayısını da belirtecek ve her FKF-fabrikası tarafından bir önceki takvim yılı içinde üretilmiş FKF-kimyasal maddelerinin, 200 tonun altında, 200 ila 1 000 ton, 1 000 ila 10 000 ton ile 10 000 tonun üzerinde şeklinde ifade edilen yaklaşık toplam üretim miktarlarını da içine alacaktır.

Teknik Sekreterlik Tarafından Sağlanacak Yardım

7. Bir Taraf Devlet, idari nedenlerle, paragraf 1 uyarınca verilecek kimyasal madde üretim tesislerinin listesini derlemek için yardım istemeyi gerekli görmesi halinde, Teknik Sekreterlikten böyle bir yardım sağlanmasını isteyebilecektir. Daha sonra listenin tamlığı ile ilgili sorular, Taraf Devlet ve Teknik Sekreterlik arasında yapılacak istişarelerle çözümlenecektir.

Taraf Devletlere Verilecek Bilgiler

8. Paragraf 4 tahtında sağlanacak bilgiler de dahil olmak üzere, paragraf 1 uyarınca verilecek diğer kimyasal madde üretim tesislerinin listeleri, istek üzerine, Teknik Sekreterlik tarafından Taraf Devletlere verilecektir.

B) DOĞRULAMA

Genel

9. Kısım C hükümlerine tabi olmak kaydıyla, Madde VI. fıkra 6 uyarınca yapılacak doğrulama;

(a) Paragraf 1 (a) uyarınca listesi verilen fabrika mahallerinde; ve

(b) Paragraf 1 (b) uyarınca listesi verilen, bir önceki takvim yılında bir FKF-kimyasal maddesini 200 tondan fazla üretmiş bulunan bir veya daha fazla fabrikadan oluşan fabrika mahallerinde, yerinde denetim yoluyla gerçekleştirilecektir.

10. Örgütün, Madde VIII. fıkra 21 (a) uyarınca Konferans tarafından benimsenecek olan bütçesi, yürürlüğe konduktan sonra bu Kısım tahtında yapılacak doğrulama için, ayrı bir birim olarak, bir program ve bütçe içerecektir.

11. Bu Kısım tahtında, Teknik Sekreterlik, aşağıdaki ölçü faktörlerine dayanarak, özel olarak tasarımı yapılmış bilgisayar yazılımlarının kullanılması gibi uygun mekanizmalarla, denetime tabi tutulacak fabrika mahallerini rasgele seçecektir.

(a) Denetimlerin adil coğrafi dağılımı;

(b) Fabrika mahallinin karakteristikleri ve orada yürütülen faaliyetlerle ilgili olarak, listesi verilen fabrika mahalleri konusunda Teknik Sekreterliğin elinde bulunan bilgiler; ve

(c) Paragraf 25 uyarınca mutabık kalınacak bir esasa dayanarak Taraf Devletlerce yapılacak öneriler.

12. Bu Kısımdaki hükümler tahtında, hiçbir fabrika mahalli yılda iki defadan daha fazla denetime tabi tutulmayacaktır. Bununla birlikte bu hüküm, Madde IX uyarınca yapılacak denetimleri sınırlamayacaktır.

13. Bu Kısım tahtında yapılacak denetimler için fabrika mahallerini seçerken, Teknik Sekreterlik, bir Taraf Devletin beher takvim yılında bu Bölüm tahtında ve bu Ek'in VIII. Bölümü tahtında tabi tutulacağı denetimlerin toplam sayısı konusunda aşağıdaki sınırlamaya uyacaktır: Denetimlerin toplam sayısı, bu iki rakamdan hangisi daha düşüğe, bir Taraf Devletin hem bu Bölüm tahtında ve hem de bu Ek'in VIII. Bölümü tahtında bildirim ettiği fabrika mahallerinin toplam sayısının yüzde 5'i artı üç denetimi veya 20 denetimi aşmayacaktır.

Denetim Hedefleri

14. Kısım A tahtında listesi verilen fabrika mahallerinde, denetimlerin genel hedefi, faaliyetlerin bildirimlerdeki hedeflerle tutarlı olarak yürütüldüğünü doğrulamak olacaktır. Denetimlerin özel hedefi, bu Ek'in VI. Bölümüne uygun olan durumlar dışında, Liste 1'deki herhangi bir kimyasal maddenin bulunmadığının, özellikle de üretimin yapılmadığının doğrulanması olacaktır.

Denetim Usulleri

15. Mutabık kalınan yol gösterici bilgilere, bu Ek'in ve Gizlilik Eki'nin diğer ilgili hükümlerine ilave olarak, aşağıdaki 16. ila 20. paragraflardaki hükümler uygulanacaktır.

16. Denetime tabi tutulan Taraf Devletçe istenmediği sürece tesislerle ilgili anlaşmalar yapılmayacaktır.

17. Denetim için seçilen bir fabrika bölgesinde, denetimin odak noktası, paragraf 1'de belirlenen kimyasal maddeleri üreten tesis(ler) ve özellikle de Paragraf 1 (b) uyarınca listesi verilen FKF-tesisleri olacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bu Ek'in X. Bölümü, C Kısımında belirtilen yönetim altında giriş kurallarına uygun olarak, bu fabrikalara girişi yönetme hakkına

sahip olacaktır.

Denetim ekibinin bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 51 uyarınca, bazı belirsiz durumların açığa kavuşturulması için fabrikanın diğer bölümlerine de girmeyi istemesi halinde, bu giriş izninin kapsamı konusunda, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında mutabık kalınacaktır.

18. Denetim ekibi ve Taraf Devletin, denetim ekibinin kayıtları incelemesinin denetimin hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olacağı konusunda mutabakata varmaları halinde, denetim ekibi kayıtları inceleyebilir.

19. Listelere alınmış bulunan bildirim edilmemiş herhangi bir kimyasal madde olmadığını kontrol etmek amacıyla, numuneler alınabilir ve yerinde analizler yapılabilir. Çözülemediği belirsizliklerin bulunmaması durumunda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabakatına tabi olmak kaydıyla, numunelerin analizi, bölge dışında tayin edilmiş bir laboratuvarda yaptırılabilir.

20. Denetim süresi 24 saati aşmayacaktır; bununla birlikte, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında süre uzatımı konusunda mutabakata varılabilir.

Denetim Konusunda Bildirim

21. Teknik Sekreterlik tarafından, denetime tabi tutulacak bir Taraf Devlete, denetim ekibinin denetlenecek fabrika mahalline varışından en az 120 saat önce bildirimde bulunulacaktır.

C) KISIM B'NİN UYGULANMASI VE GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

Uygulama

22. Konferans, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren üçüncü yıldaki olağan oturumunda aksine karar vermediği sürece, Kısım B'nin yerine getirilmesine, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dördüncü yılın başında başlanacaktır.

23. Genel Direktör, Konferansın bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonraki üçüncü yılda yapılacak olağan oturumu için, gerek bu Ek'in VII. ve VIII. Bölümlerinin, gerekse bu Bölümün Kısım A hükümlerinin yerine getirilmesi konusunda Teknik Sekreterliğin deneyimini ana hatlarıyla açıklayan bir rapor hazırlayacaktır.

24. Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonraki üçüncü yılda yapılacak olağan oturumunda, Konferans, Genel Direktörün raporuna dayanarak, Kısım B tahtında doğrulama için mevcut olan kaynakları, "FKF-fabrikaları" ve diğer kimyasal madde üretim tesisleri arasında dağılımı konusunda karar verebilir. Aksi takdirde bu dağılım, Teknik Sekreterliği uzmanlığına bırakılacak ve paragraf 11'deki ölçü faktörlerine ilave edilecektir.

25. Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonraki üçüncü yılda yapılacak olağan oturumunda, Konferans, paragraf 11'deki seçme prosesinde bir ölçü faktörü olarak göz önüne alınacak önerilerin Taraf Devletlerce hangi esasa göre (örneğin belgesel) sunulması gerektiği konusunda karar verecektir.

Gözden Geçirme

26. Konferansın Madde VIII. fıkra 22 uyarınca toplanan ilk özel oturumunda, bu Doğrulama Eki'nin bu bölümünün hükümleri, kazanılan deneyimlere dayanılarak, kimya sanayii için bütün doğrulama kurallarının (Madde VI. bu Ek'in VII. ila IX. Bölümleri) kapsamlı bir incelemesinin ışığında yeniden ele alınacaktır. Daha sonra Konferans, doğrulama kurallarının etkenliğini artırmak için tavsiyelerde bulunacaktır.

BÖLÜM X

MADDE IX UYARINCA YAPILACAK KUŞKU DENETİMLERİ

A) DENETİM GÖREVLİLERİNİN VE YARDIMCILARININ SEÇİLMESİ VE TAYİNİ

1. Madde IX uyarınca yapılacak denetimler, yalnızca bu görev için özel olarak tayin edilmiş denetim görevlileri ve denetim yardımcıları tarafından yapılacaktır. Madde IX uyarınca yapılacak denetimler için denetim görevlileri ve yardımcılarını tayin etmek amacıyla, Genel Direktör, rutin denetim faaliyetini gerçekleştiren denetim görevlileri ve yardımcıları arasından bir seçim yaparak, önerilen denetim görevlileri ve yardımcılarının bir listesini hazırlayacaktır. Bu liste, bulunabilirliklerini ve dönüşümlü çalışma gereğini göz önüne alarak, denetim görevlilerinin seçiminde esneklik sağlayabilmek için, gerekli niteliklere, deneyime, beceriye ve eğitime sahip, yeterli sayıda denetim görevlisi ve yardımcısını içine alacaktır. Aynı zamanda, denetim görevlilerinin ve yardımcılarının mümkün olduğu kadar geniş bir coğrafi tabanda seçilmelerinin önemine de gerekli dikkat gösterilecektir. Denetim görevlilerinin ve yardımcılarının tayini, bu Ek'in II. Bölümü, A Kısmında belirlenen usullere uygun olacaktır.

2. Genel Direktör, özel bir isteğin gerektirdiği koşulları dikkate alarak, denetim ekibinin büyüklüğünü tayin edecek ve üyelerini seçecektir. Denetim ekibinin büyüklüğü, denetim emrinin uygun şekilde yerine getirilmesi için gerekli olan minimum sayıda tutulacaktır. Talepte bulunan Taraf Devletin veya denetime tabi tutulan Taraf Devletin tabiyetinde bulunan hiç kimse, denetim ekibinin bir üyesi olamayacaktır.

B. DENETİM ÖNCESİ ETKİNLİKLER

3. Bir kuşku denetimi için talebini vermeden önce, Taraf Devlet, Teknik Sekreterliğin taleple ilgili olarak hemen işlem yapıp yapamayacağı konusunda, Genel Direktörden teyit isteyecektir. Genel Direktör, bu teyidi hemen verememesi halinde, teyit taleplerinin sırasına göre, mümkün olan en kısa zamanda bu teyidi verecektir. Aynı zamanda Taraf Devlete, hemen işlem yapılabilmesinin muhtemelen ne zaman mümkün olacağını bildirecektir. Genel Direktör, taleplerle ilgili olarak artık zamanında işlem yapılamadığı sonucuna varması halinde, gelecekte bu durumun düzeltilmesi için gerekenlerin yapılmasını Yürütme Konseyinden isteyebilir.

Bildirim

4. Bir kuşku denetimi için Yürütme Konseyine ve Genel Direktöre verilecek denetim talebi, en azından aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Denetime tabi tutulacak Taraf Devlet ve eğer söz konusu ise Ev Sahibi Devlet:

(b) Kullanılacak giriş noktası:

(c) Denetim bölgesinin büyüklüğü ve türü:

(d) Bu Sözleşmenin, bu endişeyi doğuran ilgili hükümleri konusunda bir açıklama da dahil olmak üzere, bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmaması ile ilgili endişe ve gerek bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmamasının niteliği ve ayrıntıları, gerekse ortaya çıkan endişeyle ilgili tüm gerekli bilgiler; ve

(e) Talepte bulunan Taraf Devletin gözlemcisinin adı,

Talepte bulunan Taraf Devlet gerekli gördüğü diğer bilgileri de verebilir.

5. Genel Direktör, talepte bulunan Taraf Devlete, talebi aldığını bir saat içinde bildirecektir.

6. Genel Direktörün bu bilgiyi, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete, denetim ekibinin giriş noktasına planlanan varış saatinden en az 12 saat önce verebilmesi için, talepte bulunan Taraf Devlet, denetim bölgesinin yerini Genel Direktöre zamanında bildirecektir.

7. Denetim bölgesi, talepte bulunan Taraf Devletçe, coğrafi koordinatlarla, bir referans noktasıyla ilgili bir bölge şeması verilerek, mümkün olduğu kadar spesifik olarak tayin edilecektir. Eğer mümkünse, talepte bulunan Taraf Devlet aynı zamanda, denetim bölgesini genel olarak gösteren bir harita ve denetlenecek bölgenin talep edilen çevre sınırlarını mümkün olduğu kadar kesin olarak gösteren bir şema verilecektir.

8. İstenen çevre sınırları:

(a) Mevcut binaların veya diğer yapıların dışında en az 10 metrelik bir mesafeye kadar uzanacaktır.

(b) Mevcut güvenlik duvarları tarafından kesilmeyecektir; ve

(c) Talepte bulunan Taraf Devletin, istenen çevre sınırları içine almayı düşündüğü mevcut güvenlik duvarlarının dışında en az 10 metrelik bir mesafeye kadar uzanacaktır.

9. İstenen çevre sınırları, paragraf 8'deki özelliklere uymuyorsa, denetim ekibi tarafından paragraf 8'deki hükümlere uyacak şekilde yeniden çizilecektir.

10. Genel Direktör, denetim bölgesinin, paragraf 7'de açıklandığı şekilde belirlenen yerini, denetim ekibinin giriş noktasına planlanan varış saatinden en az 12 saat önce Yürütme Konseyine bildirecektir.

11. Yürütme Konseyine paragraf 10 uyarınca bilgi verilmesiyle aynı anda, Genel Direktör, paragraf 7'de açıklandığı şekilde belirlenen denetim belgesinin yeri de dahil olmak üzere denetim talebini, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete bildirecektir. Bu bildirimde, bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 32'de belirlenen bilgiler de yer alacaktır.

12. Denetim ekibinin giriş noktası varışında denetim ekibi tarafından, denetim emri, denetime tabi tutulacak Taraf Devlete bildirilecektir.

Denetime Tabi Tutulan Taraf Devletin Topraklarına Girme

13. Genel Direktör, Madde IX. fıkra 13 ila 18 uyarınca bir denetim talebinin alınmasından sonra, mümkün olan en kısa süre içerisinde denetim ekibini gönderecektir. Denetim ekibi, paragraf 10 ve 11 hükümlerine uygun olarak, talepte belirlenen giriş noktasına mümkün olan en kısa zamanda varacaktır.

14. İstenen çevre sınırlarının denetime tabi tutulan Taraf Devletçe kabul edilmesi halinde, bu sınırlar mümkün olan en kısa süre içerisinde, ancak her

ne olursa olsun, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 24 saat içinde, nihai çevre sınırları olarak tayin edilecektir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim ekibini, denetim bölgesinin nihai çevre sınırlarına ulaştırılacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin gerekli görmesi halinde, bu ulaşım, nihai çevre sınırlarının tayini için paragrafta belirlenen sürenin sona ermesinden 12 saate kadar varan bir süre önce başlatılabilir. Her ne olursa olsun bu ulaşım, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 36 saat içinde tamamlanacaktır.

15. Beyan edilen bütün tesisler için, (a) ve (b) fıkralarındaki usuller uygulanacaktır. (Bu Bölümdeki amaçlar için, "beyan edilen tesis", Madde III. IV ve V uyarınca beyan edilen bütün tesisler anlamında kullanılacaktır. Madde VI ile ilgili olarak, "bildirim edilen tesis", gerek yalnızca bu Ek'in VI. Bölümü tahtında bildirim edilen tesisler, gerekse, bu Ek'in VII. Bölümü, 7 ve 10 (c) paragrafları, ve VIII. Bölümü, 7 ve 10 (c) paragrafları uyarınca verilen beyanlarda belirtilen tesisler anlamında kullanılacaktır.)

(a) İstenen çevre sınırları, beyan edilen çevre sınırlarının içindeyse ve bunlara uygunsuzsa, beyan edilen çevre sınırları nihai çevre sınırları olarak kabul edilecektir. Bununla birlikte, denetime tabi tutulan Taraf Devletçe mutabık kalınması halinde, nihai çevre sınırları, talepte bulunan Taraf Devletçe istenen çevre sınırlarına uyacak şekilde küçültülebilir.

(b) Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mümkün olur olmaz denetim ekibini nihai çevre sınırlarına ulaştıracaktır, ancak her ne olursa olsun, denetim ekibinin, giriş noktasına varışından itibaren en geç 24 saat içinde çevre sınırlarına ulaşmalarını sağlayacaktır.

Nihai Çevre Sınırlarının Alternatif Tayini

16. Giriş noktasında, denetime tabi tutulan Taraf Devletin istenen çevre sınırlarını kabul edememesi halinde denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mümkün olan en kısa süre içerisinde, ancak her ne olursa olsun, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 24 saat içinde, alternatif çevre sınırları teklif edecektir. Görüş ayrılıklarının olması halinde nihai çevre sınırları konusunda bir mutabakata varabilmek amacıyla, denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve denetim ekibi görüşmeler yapacaklardır.

17. Alternatif çevre sınırları, paragraf 8 uyarınca, mümkün olduğunca spesifik olarak tayin edilmelidir. Alternatif çevre sınırları, istenen çevre sınırlarının tümünü içine alacak, ve bir kural olarak, doğal arazi nitelikleri ve insanlar tarafından yapılmış sınırları dikkate alarak, istenen çevre sınırları ile yakın bir ilişkiye sahip olacaktır. Alternatif çevre sınırları, eğer bir güvenlik bariyeri mevcutsa, normal olarak, çevreyi kuşatan bu güvenlik bariyerinin yakınına kadar uzanacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, aşağıdaki araçlardan en azından ikisinin kombinasyonu vasıtasıyla, çevre sınırları arasında böyle bir ilişki kurma yolunu arayacaktır.

(a) İstenen çevre sınırlarından önemli ölçüde daha büyük bir alana uzanmayan bir alternatif çevre sınırı:

(b) İstenen çevre sınırlarından kısa, eşit uzaklıkta bir alternatif çevre sınırı:

(c) İstenen çevre sınırlarının en azında bir bölümünün alternatif çevre sınırından görülebilmesi.

18. İstenen çevre sınırlarının denetim ekibi tarafından kabul edilmesi halinde, bu nihai çevre sınırları olacak ve denetim ekibi, giriş noktasından bu sınırlara ulaştırılacaktır.

Denetime tabi tutulan Taraf Devletin bunu gerekli görmesi halinde, bu ulaşım, bir alternatif çevre sınırı önermek için paragraf 16'da belirlenen sürenin sona ermesinden 12 saate kadar varan bir süre önce başlatılabilir. Her ne olursa olsun bu ulaşım, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 36 saat içinde tamamlanacaktır.

19. Bir nihai çevre sınırı üzerinde mutabakata varılamaması halinde, çevre sınırları ile ilgili görüşmeler, mümkün olan en kısa süre içinde sonuçlandırılacak, ancak her ne olursa olsun, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en fazla 24 saat sürecektir. Hiçbir mutabakata varılamaması halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim ekibini alternatif çevre sınırlarındaki bir mahalle ulaştıracaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin bunu gerekli görmesi halinde, bu ulaşım, bir alternatif çevre sınırı önermek için, paragraf 16'da belirlenen sürenin sona ermesinden 12 saate kadar varan bir süre önce başlatılabilir. Her ne olursa olsun bu ulaşım, denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 36 saat içinde tamamlanacaktır.

20. Mahalle varıldıktan sonra, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, nihai çevre sınırları ve nihai çevre sınırlarına girişle ilgili görüşmeleri ve mutabakatı kolaylaştırmak amacıyla, denetim ekibinin alternatif çevre sınırlarına derhal girişini sağlayacaktır.

21. Denetim ekibinin mahalle varışından itibaren 72 saat içerisinde hiçbir mutabakata varılamaması halinde, alternatif çevre sınırları, nihai çevre sınırları olarak tayin edilecektir.

Mahallin Doğrulanması

22. Denetim ekibinin ulaştırıldığı denetim bölgesinin, talepte bulunan Taraf Devletçe belirlenen denetim bölgesi olduğunun tayin edilmesinde kolaylık sağlamak amacıyla, denetim ekibi, onaylanan mahal-bulma teçhizatını kullanma ve bu teçhizatı kendi talimatlarına göre monte ettirme hakkına sahip olacaktır. Denetim ekibi bulunduğu yeri, haritalardan tayin edilen yerel işaretlere başvurarak tahkik edebilir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bu görevinde denetim ekibine yardımcı olacaktır.

Bölgenin Güvenlik Altına Alınması, Çıkışın Gözlemlenmesi

23. Denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 12 saat içerisinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, istenen çevre sınırlarından bütün kara, hava ve deniz taşıtlarıyla çıkış faaliyetleri konusunda gerçeklere dayanan bütün bilgileri toplamaya başlayacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, hangisi daha önce gerçekleşirse, alternatif çevre sınırlarına veya nihai çevre sınırlarına varışında, bu bilgileri denetim ekibine verecektir.

24. Bu yükümlülük, gerçeklere dayanan bilgilerin, trafik seyir kayıtları, fotoğraflar, video kayıtları veya denetim ekibi tarafından bu tür çıkış faaliyetlerini gözlemlemek üzere yerleştirilen kimyasal kanıt elde etme teçhizatından sağlanan veriler şeklinde toplanması yoluyla yerine getirilebilir. Alternatif olarak, denetime tabi tutulan Taraf Devlet aynı zamanda, bağımsız olarak trafik kayıtlarını tutmak, fotoğraflar çekmek, çıkış trafiğinin video kayıtlarını almak veya kimyasal kanıt elde etme teçhizatını kullanmak ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet ve denetim ekibi arasında mutabık kalınabilecek diğer faaliyetleri yürütmek üzere denetim ekibinin bir veya daha fazla üyesine izin vermek suretiyle de bu yükümlülüğü yerine getirebilir.

25. Hangisi daha önce gerçekleşirse, denetim ekibinin alternatif çevre sınırlarına veya nihai çevre sınırlarına varışında, denetim ekibi tarafından çıkışın gözlemlenmesi prosedürleri anlamına gelen, bölgenin güvenlik altına alınması işlemi başlatılacaktır.

26. Bu usuller arasında şunlar bulunacaktır: taşıt araçlarıyla çıkışların tespiti, trafik kayıtlarının tutulması, fotoğrafların alınması ve denetim ekibi tarafından çıkışların ve çıkış trafiğinin video kayıtlarının alınması. Denetim ekibi, hiçbir çıkış faaliyeti olmadığını kontrol etmek üzere, refakatçilerle birlikte, çevre sınırlarının diğer bölümüne gitme hakkına sahip olacaktır.

27. Diğer hususların yanı sıra, çıkış faaliyetlerini gözlemlemek için, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında mutabık kalınan ilave usuller sırasında şunlar bulunabilir:

- (a) Alıcı aletlerin kullanımı:
- (b) Rastgele seçim yoluyla bir yere giriş:
- (c) Numune analizi

28. Bölgeyi güvenlik altına almak ve çıkışı gözlemlemek için bütün faaliyetler, çevre sınırlarının dışında, dışarı doğru ölçüldüğünde genişliği 50 metreyi geçmeyen bir şerit içinde yapılacaktır.

29. Denetim ekibi, taşıt araçlarıyla bölgeden trafik çıkışını, yönetim altında giriş esasında denetleme hakkına sahiptir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetime tabi olan ve denetim ekibinin incelemesine tam olarak izin verilmeyen herhangi bir taşıtın, denetim talebinde belirtilen, bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmaması endişeleriyle ilgili olan amaçlarla kullanılmadığını denetim ekibine kanıtlamak için makul olan her türlü çabayı gösterecektir.

30. Bölgeye giren personel ve taşıtlar ve bölgeden çıkan personel ve kişisel yolcu taşıtları, denetime tabi değildir.

31. Yukarıdaki usullerin uygulanması, denetim süresince sürdürülebilir, ancak bunlar, tesisin normal olarak işletilmesini makul olmayan bir biçimde engellemeyecek veya geciktirmeyecektir.

Denetim Öncesi Brifing ve Denetim Planı

32. Bir denetim planının geliştirilmesini kolaylaştırmak amacıyla, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bölgeye girmeden önce denetim ekibine bir güvenlik ve lojistik brifingi verecektir.

33. Denetim öncesi brifing, bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 37 uyarınca yapılacaktır. Denetim öncesi brifing sırasında, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, hassas kabul ettiği ve kuşku denetiminin amacıyla ilgili olmayan teçhizatı, belgeleri veya alanları bildirebilir. Ayrıca, bölgeden sorumlu olan personel, bölgenin fiziksel yerleşim planı veya diğer karakteristikleri konusunda denetim ekibine brifing verecektir. Denetim ekibine, bütün yapıları ve bölgenin önemli coğrafi özelliklerini gösteren bir harita veya ölçekli

olarak çizilmiş bir kroki verilecektir. Denetim ekibine aynı zamanda tesis personelinin ve kayıtlarının bulunabilirliği konusunda bilgi verilecektir.

34. Denetim öncesi brifingden sonra, denetim ekibi, kendisinde mevcut bilgilere dayanarak, bölgenin girilmek istenen spesifik alanları da dahil olmak üzere, denetim ekibi tarafından yapılacak faaliyetleri belirleyen bir ön denetim planı hazırlayacaktır. Denetim planı aynı zamanda, denetim ekibinin alt gruplara ayrılıp ayrılmayacağını belirleyecektir. Denetim planı, denetime tabi tutulan Taraf Devletin ve denetim bölgesinin temsilcilerine verilecektir. Planın yürütülmesi, giriş ve faaliyetlerle ilgili olanlar da dahil olmak üzere, Kısım C hükümleriyle tutarlı olacaktır.

Çevre Sınırlarıyla İlgili Faaliyetler

35. Hangisi daha önce gerçekleşirse, denetim ekibinin nihai çevre sınırlarına veya alternatif çevre sınırlarına varışında, denetim ekibi, bu Kısım tahtında belirlenen usullere uygun olarak, çevre sınırları ile ilgili faaliyetlere derhal başlama, ve bu faaliyetleri, denetimin tamamlanmasına kadar sürdürme hakkına sahip olacaktır.

36. Çevre sınırları ile ilgili faaliyetlerin sürdürülmesinde denetim ekibi aşağıdaki haklara sahip olacaktır:

(a) Bu Ek'in II. Bölümü, paragraf 27 ila 30 uyarınca gözleme aletlerini kullanmak;

(b) Yıkama sularından, havadan, topraktan, gaz veya sıvı atıklardan numuneler almak; ve

(c) Denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında mutabık kalılabilecek diğer ilave faaliyetleri yürütmek.

37. Denetim ekibinin çevre sınırları ile ilgili faaliyetleri, çevre sınırlarının dışında, çevre sınırlarından dışarı doğru ölçüldüğünde genişlik 50 metreye kadar varan bir şerit içinde yürütülebilir. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabık kalması halinde, denetim ekibi aynı zamanda, çevre sınırları şeridi içindeki herhangi bir binaya veya yapıya girebilir. Her yöne ait tüm gözlemler içeriye yönelik olarak yapılacaktır. Bildirim edilen tesisler için, bu konuda karar verme hakkı denetime tabi tutulan Taraf Devlete ait olmak üzere, şerit, bildirim edilen çevre sınırlarının içine, dışına veya her iki yanına doğru uzanabilir.

C) DENETİMLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Genel Kurullar

38. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, gerek istenen çevre sınırlarına, gerekse, eğer farklıysa, nihai çevre sınırlarına girişi sağlayacaktır. Bu çevre sınırları içinde özel bir yere veya özel yerlere girmenin ölçüsü ve niteliği, yönetim altında giriş esasında, denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet arasında görüşülecektir.

39. Denetim talebinde belirtilen, bu Sözleşmeye muhtemelen uyulmaması ile ilgili endişeyi açıklığa kavuşturmak amacıyla, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mümkün olan en kısa süre içinde, ancak her ne olursa olsun denetim ekibinin giriş noktasına varışından itibaren en geç 108 saat içinde, istenen çevre sınırlarına girişi sağlayacaktır.

40. Denetim Ekibinin talebi üzerine, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim bölgesine hava yoluyla girişi de sağlayabilir.

41. Paragraf 38'de belirlenen girişi sağlama zorunluluğunu yerine getirirken, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, mülkiyet hakları veya araştırmalar veya müsaderelele ilgili yasal yükümlülüklerini göz önünde bulundurarak, mümkün olan en geniş ölçüde giriş izni verme yükümlülüğü altında olacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet ulusal güvenliğini korumak için gerekli olan önlemleri almak amacıyla, girişin yönetim altında yapılması hakkına sahiptir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, bu Sözleşme tahtında yasaklanan faaliyetleri yapmama yükümlülüğünden kaçındığını sağlamak amacıyla, bu paragraf hükümlerine başvuramaz.

42. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin mahallere, faaliyetlere veya bilgilere tam değil, ancak kısmen giriş sağlaması halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetime neden olan, olası Sözleşme ihlalinin açıklığa kavuşturmak için alternatif araçlar sağlamak konusunda her türlü makul çabayı gösterme yükümlülüğü altında olacaktır.

43. Madde IV, V ve VI uyarınca beyan edilen tesislerin nihai çevre sınırlarına varıldığında, gereken minimum zamanla sınırlanacak, ancak hiçbir şekilde üç saati geçmeyecek olan denetim öncesi brifing ve denetim planının tartışılmasından sonra, giriş sağlanacaktır. Madde III, fıkra 1 (d) tahtında beyan edilen tesisler için görüşmeler yapılacak ve yönetim altında giriş nihai çevre sınırlarına varıştan itibaren en geç 12 saat içinde başlatılacaktır.

44. Denetim talebine uygun olarak denetimi yaparken, denetim ekibi, yalnızca, bu Sözleşme hükümlerine muhtemelen riayetsizlik ile ilgili endişeyi

açıklığa kavuşturacak gerçekleri bulmak için gerekli olan yöntemleri kullanacak ve bu konuyla ilgili olmayan faaliyetlerden kaçınacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet bunun yapılmasını açıkça istemediği sürece, denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devletçe bu Sözleşmeye riayetsizlik ile ilgili gerçekleri toplayacak ve belgeleyecek, ancak bu konu ile açık olarak ilgili olmayan gerçekleri ne isteyecek, ne de belgeleyecektir. Toplanan ve daha sonra konuyla ilgili olmadığı görülen hiçbir materyal alıkonmayacaktır.

45. Denetim ekibi, görevinin etkili bir şekilde ve zamanında yerine getirilmesi ile tutarlı olarak, denetimi mümkün olan en az müdahale edici biçimde yapma prensibine göre hareket edecektir. Mümkün olduğu durumlarda, kabul edilebilir nitelikte gördüğü en az müdahale edici usullerle başlayacak ve yalnızca gerekli görmesi halinde, daha fazla müdahale edici usullerle devam edecektir.

Yönetim Altında Giriş

46. Denetim ekibi, kimyasal silahlarla ilişkili olmayan hassas teçhizatın, bilgilerin veya alanların korunmasını sağlamak amacıyla, denetim öncesi brifing de dahil olmak üzere denetimin hangi aşamasında olursa olsun, denetim planı ile ilgili olarak önerilen değişiklikleri ve denetime tabi tutulan Taraf Devletçe yapılabilecek önerileri göz önünde bulunduracaktır.

47. Giriş için kullanılan giriş/çıkış noktalarının çevre sınırlarını denetime tabi tutulan Taraf Devlet tayin edecektir. Denetim ekibi ve denetime tabi tutulan Taraf Devlet, paragraf 48 uyarınca nihai veya istenen çevre sınırları içindeki özel bir yere veya yerlere ne dereceye kadar giriş izni verileceği; numune almak da dahil olmak üzere denetim ekibi tarafından yürütülecek özel denetim faaliyetleri; denetime tabi tutulan Taraf Devletçe özel faaliyetlerin yerine getirilmesi; denetime tabi tutulan Taraf Devletçe verilecek özel bilgilerin sağlanması konularını karşılıklı olarak görüşeceklerdir.

48. Gizlilik Eki'nin ilgili hükümleri uyarınca, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, hassas cihazları korumak ve kimyasal silahlarla ilgili olmayan gizli bilgilerin ve verilerin açığa çıkmasını önlemek için gerekli önlemleri alma hakkına sahip olacaktır. Diğer hususların yanı sıra, bu önlemler, aşağıda sayılan önlemleri içine alabilir:

- (a) Hassas kağıtların ofis alanlarından uzaklaştırılması;
- (b) Hassas ekranlar, depolar ve teçhizatın örtülmesi;
- (c) Bilgisayar veya elektronik sistemler gibi hassas teçhizat parçalarının örtülmesi;
- (d) Bilgisayar sistemlerinin kayıtlarının kapatılması ve veri gösteren cihazların kapatılması;
- (e) Numune analizinin, Liste 1, 2 ve 3'te gösterilen kimyasal maddelerin veya bunların bozulma ürünlerinin varlığı veya yokluğuyla sınırlandırılması;
- (f) Denetim görevlilerinin denetlemek üzere seçtikleri binaların belirli bir yüzdesini veya sayısını seçmeyi istemeleri halinde, rastgele seçim yoluyla giriş tekniklerinin kullanılmasını; aynı prensip, hassas binaların içi ve içeriği için de uygulanabilir.
- (g) İstisnai hallerde, yalnızca bireysel denetim görevlilerine denetim bölgesinin bazı bölümlerine giriş izni verilmesi.

49. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim ekibinin tam olarak girişine veya incelemesine izin verilmeyen veya paragraf 48 uyarınca korunan herhangi bir nesnenin, binanın, yapının, konteynerin veya taşıtın, denetim talebinde öne sürülen, bu Sözleşmeye muhtemel riayetsizlik endişeleriyle ilgili amaçlarla kullanılmadığını denetim ekibine kanıtlamak için elinden gelen her türlü makul çabayı gösterecektir.

50. Bu yükümlülük, diğer hususların yanı sıra, bu konuda karar verme yetkisi denetime tabi tutulan Taraf Devlete ait olmak üzere, bir örtünün veya çevre koruyucu örtünün kısmen kaldırılması yoluyla, kapalı bir alanın girişinden, iç kısmının görsel denetimi yoluyla veya diğer yöntemlerle yerine getirilebilir.

51. Madde IV. ve VI uyarınca beyan edilen tesisler için aşağıdaki hükümler uygulanacaktır:

- (a) Tesislerle ilgili anlaşmalar yapılmış olan tesisler için, anlaşmalarla tayin edilen sınırlar içindeki nihai çevre sınırları içine giriş ve bu sınırlar içinde yapılacak faaliyetler engellenmeyecektir.
- (b) Tesislerle ilgili anlaşmalar bulunmayan tesisler için, giriş ve faaliyetler, bu Sözleşme tahtında tayin edilmiş, denetimler için genel yol gösterici bilgilere göre yapılacaktır;
- (c) Denetimler için Madde IV, V ve VI tahtında izin verilenlerin dışındaki girişler, bu kısımda tayin edilen usullere uygun olarak yönetilecektir.

52. Madde III, fıkra 1 (d) uyarınca beyan edilen tesisler için, aşağıdaki hükümler uygulanacaktır: Denetime tabi tutulan Taraf Devletin 47. ve 48. paragraflardaki usulleri kullanarak, kimyasal silahlarla ilişkili olmayan alanlara ve yapılara tam olarak giriş izni vermemesi halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim ekibine, bu alanların veya yapıların, denetim talebinde belirtilen, bu Sözleşmeye riayetsizlik konusundaki endişelerle ilgili amaçlarla kullanılmadığını kanıtlamak için makul olan her türlü çabayı gösterecektir.

Gözlemci

53. Bir gözlemcinin denetime katılmasıyla ilgili, Madde IX, fıkra 12 hükümlerine uygun olarak, talepte bulunan Taraf Devlet, gözlemcinin, denetim ekibinin varışından itibaren makul bir süre içerisinde, denetim ekibiyle aynı giriş noktasına varmasını koordine etmek için, Teknik Sekreterlikle bağlantı kuracaktır.

54. Gözlemci, denetim dönemi boyunca, talepte bulunan Taraf Devletin, denetime tabi tutulan Taraf Devletteki veya Ev Sahibi Devletteki elçiliğiyle veya bir elçiliğin bulunmaması halinde, talepte bulunan Taraf Devletin kendisiyle haberleşme hakkına sahip olacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, gözlemciye haberleşme araçlarını sağlayacaktır.

55. Gözlemci, denetim ekibi hangisine daha önce varırsa, denetim bölgesinin alternatif veya nihai çevre sınırlarına varma hakkına ve denetime tabi tutulan Taraf Devletçe izin verilen denetim bölgesine giriş hakkına sahip olacaktır. Gözlemci, denetim ekibine tavsiyelerde bulunma hakkına sahip olacak, denetim ekibi, uygun gördüğü ölçüde, bu tavsiyeleri dikkate alacaktır. Denetim boyunca, denetim ekibi, denetimin yürütülmesi ve bulgular konusunda gözlemciye bilgi verecektir.

56. Ülke içinde geçen süre boyunca, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, haberleşme araçları, çeviri hizmetleri, ulaşım, çalışma yeri, yatacak yer, yemek ve tıbbi bakım gibi gözlemci için gerekli olabilecek olanakları sağlayacak veya sağlanması için gerekli düzenlemeleri yapacaktır. Gözlemcinin, denetime tabi tutulan Taraf Devletin veya Ev Sahibi Devletin topraklarında kalmasıyla ilgili tüm giderler, talepte bulunan Taraf Devletçe karşılanacaktır.

Denetim Süresi

57. Denetime tabi tutulan Taraf Devletin mutabakatıyla uzatılmadığı takdirde, denetim süresi 84 saati aşmayacaktır.

D) DENETİM SONRASI FAALİYETLER

Ayrılma

58. Denetim bölgesinde denetim sonrası işlemleri tamamladıktan sonra, denetim ekibi ve talepte bulunan Taraf Devletin gözlemcisi, derhal bir giriş noktasına hareket edecekler ve denetime tabi tutulan Taraf Devletin topraklarını mümkün olan en kısa süre içerisinde terk edeceklerdir.

Raporlar

59. Denetim raporu, genel olarak, denetim ekibi tarafından yürütülen faaliyetleri ve özellikle de, denetim talebinde belirtilen, bu Sözleşmeye muhtemel riayetsizlik ile ilgili endişeler konusundaki, denetim ekibinin gerçeklere dayanan bulgularını özetleyecek ve bu Sözleşmeyle doğrudan doğruya ilişkili bilgilerle sınırlı olacaktır. Denetim raporu aynı zamanda, denetim bölgesine girişin derecesi ve niteliği, denetim görevlilerine gösterilen işbirliği ve bu işbirliğinin denetim emrini yerine getirmelerini ne derecede sağladığı konularında denetim ekibi tarafından yapılacak bir değerlendirmeyi de içine alacaktır. Denetim talebinde belirtilen bu Sözleşmeye muhtemel riayetsizlik ile ilgili endişeler konusundaki ayrıntılı bilgiler nihai raporun Ek'i olarak sunulacak ve Teknik Sekreterlik tarafından hassas bilgilerin korunması için alınacak uygun önlemler altında saklanacaktır.

60. Denetim ekibi, asıl çalışma bölgesine döndükten sonra en geç 72 saat içerisinde, diğer hususlar arasında, Gizlilik Eki'nin 17 nci paragrafını da göz önünde bulundurarak, Genel Direktöre bir ön denetim raporu sunacaktır. Genel Direktör, ön denetim raporunu derhal talepte bulunan Taraf Devlete, denetime tabi tutulan Taraf Devlete ve Yürütme Konseyine ulaştıracaktır.

61. Bir Denetim sonuç raporu taslağı, denetimin tamamlanmasından sonra en geç 20 gün içinde denetime tabi tutulan Taraf Devlete verilecektir. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet, kimyasal silahlarla ilgili olmayan ve kendi görüşüne göre, gizli niteliği nedeniyle Teknik Sekreterlik dışına sirküle edilmemesi gereken bilgileri ve verileri belirleme hakkına sahip olacaktır. Teknik Sekreterlik, denetim sonuç raporu taslağındaki değişiklikler konusunda, denetime tabi tutulan Taraf Devletçe yapılacak önerileri dikkate alacak ve bu konuda karar verme yetkisi kendisine ait olmak üzere, eğer mümkünse bu

önerileri benimseyecektir.

Nihai rapor daha sonra, kuşku denetimin tamamlanmasından itibaren en geç 30 gün içinde, Madde IX, 21 ila 25. fıkralar uyarınca incelenmek ve dağıtılmak üzere Genel Direktöre sunulacaktır.

BÖLÜM XI
KİMYASAL SİLAHLARIN KULLANILDIĞININ İDDİA EDİLMESİ
HALİNDE YAPILACAK ARAŞTIRMALAR

A) GENEL

1. Kimyasal silahların veya ayaklanmaları kontrol etmekte kullanılan amillerin bir savaş yöntemi olarak kullanıldığıının iddia edilmesi halinde, Madde IX ve X gereğince başlatılacak araştırmalar, bu Ek'e veya Genel Direktör tarafından tayin edilecek ayrıntılı usullere uygun olarak yürütülecektir.

2. Aşağıdaki ek hükümler, kimyasal silahların kullanıldığıının iddia edilmesi durumunda gerekli olacak özgül usulleri göstermektedir.

B) DENETİM ÖNCESİ FAALİYETLER

Bir Araştırma Talebi

3. Kimyasal silahların kullanıldığı iddiası ile ilgili olarak Genel Direktöre sunulacak bir araştırma talebi, mümkün olduğu kadar geniş ölçüde, aşağıdaki bilgileri içine alacaktır:

(a) Topraklarında kimyasal silahların kullanıldığıının iddia edildiği Taraf Devlet;

(b) Giriş noktası veya önerilen diğer güvenli giriş yolları;

(c) Kimyasal silahların kullanıldığıının iddia edildiği alanların yeri ve özellikleri;

(d) Kimyasal silahların kullanıldığıının iddia edildiği zaman;

(e) Kullanıldığıına inanılan kimyasal silahların türleri;

(f) İddia edilen kullanımın kapsamı;

(g) Muhtemel toksik kimyasal maddelerin karakteristikleri;

(h) İnsanlar, hayvanlar ve bitki örtüsü üzerindeki etkileri;

(i) Eğer söz konusu ise, özel yardım talebi.

4. Bir araştırma talebinde bulunan Taraf Devlet, herhangi bir zamanda, gerekli gördüğü ek bilgileri verebilir.

Bildirim

5. Genel Direktör, talepte bulunan Taraf Devlete, talebini aldığı derhal bildirecek ve Yürütme Konseyi ve bütün Taraf Devletlere bu konuda bilgi verecektir.

6. Genel Direktör, topraklarında araştırma yapılması istenen Taraf Devlete bildirimde bulunacaktır.

Genel Direktör aynı zamanda, araştırma sırasında topraklarına girilmesinin gerekmesi halinde, diğer Taraf Devletlere de bildirimde bulunacaktır.

Denetim Ekibinin Tayini

7. Genel Direktör, özel uzmanlık alanları, kimyasal silahların kullanımı iddiası ile ilgili bir araştırmada gerekli olabilecek nitelikli uzmanların bir listesini hazırlayacak ve bu listeyi sürekli olarak güncelleştirecektir. Bu liste yazılı olarak, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 30 gün içinde ve bu listede herhangi bir değişiklik yapılmasından itibaren en geç 30 gün içinde, bütün Taraf Devletlere bildirilecektir. Taraf Devletlerden herhangi biri, listeyi aldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, herhangi bir nitelikli uzmanı kabul etmediğini yazılı olarak açıklamadığı takdirde, bu listedeki nitelikli uzmanlar tayin edilmiş olarak kabul edilecektir.

8. Genel Direktör, bu denetim ekibinin başkanı ve üyelerini içinde bulunulan şartları ve özel bir talebin spesifik niteliğini göz önünde bulundurarak, kuşku denetimleri için daha önce tayin edilmiş denetim görevlileri ve denetim yardımcılarını arasından seçecektir.

Ayrıca, denetim ekibinin üyeleri, Genel Direktörün görüşüne göre, daha önce tayin edilmiş denetim görevlileri arasında, özel bir araştırmanın yürütülmesi için gerekli olan uzmanlığa sahip kimsenin bulunmaması halinde, nitelikli uzmanlar listesinden de seçilebilir.

9. Denetim ekibine brifing verilirken Genel Direktör, denetimin en etkili ve en hızlı biçimde yürütülebilmesini sağlamak için, talepte bulunan Taraf Devletçe veya diğer kaynaklarca sağlanan herhangi bir ilave bilgiyi, brifingde verilen bilgiler arasına dahil edebilir.

Denetim Ekibinin Gönderilmesi

10. Kimyasal silahların kullanıldığı iddiası ile ilgili bir araştırma yapılması talebini alır almaz, Genel Direktör, ilgili Taraf Devletlerle temaslara yoluyla, ekibin güvenli bir biçimde kabul edilmesi için gerekli

düzenlemelerin yapılmasını isteyecek ve bunları teyid edecektir.

11. Genel Direktör, ekibin güvenliğini göz önünde bulundurarak, ekibi, mümkün olan en kısa zamanda gönderecektir.

12. Denetim ekibinin, talebin alınmasından itibaren 24 saat içinde gönderilmemesi halinde, Genel Direktör, Yürütme Konseyine ve İlgili Taraf Devletlere, gecikmenin nedenleri konusunda bilgi verecektir.

Brifingler

13. Denetim ekibi, denetim bölgesine varışında ve denetim sırasında herhangi bir zamanda, denetime tabi tutulan Taraf Devletin temsilcilerinden brifing alma hakkına sahip olacaktır.

14. Denetimin başlatılmasından önce, denetim ekibi, diğer hususların yanı sıra, lojistik ve güvenlik düzenlemeleri için bir temel oluşturmak üzere, bir denetim planı hazırlayacaktır. Denetim planı gerekli oldukça, güncelleştirilecektir.

C) DENETİMLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Denetim Bölgesine Giriş

15. Denetim ekibi, kimyasal silahların iddia edilen kullanımından etkilenebilecek herhangi bir alana ve bütün alanlara giriş hakkına sahip olacaktır.

Denetim ekibi, aynı zamanda, kimyasal silahların iddia edilen kullanımının etkili bir biçimde araştırılmasıyla ilgili olduğunu kabul ettiği hastanelere, sığınma kamplarına ve diğer mahallere girme hakkına sahip olacaktır. Bu tür yerlere giriş için, denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devletle istişarede bulunacaktır.

Numune Alma

16. Denetim ekibi, gerekli gördüğü türlerde ve miktarlarda numune alma hakkına sahip olacaktır. Denetim ekibinin gerekli görmesi ve bunu istemesi halinde, denetime tabi tutulan Taraf Devlet, denetim görevlilerinin veya denetim yardımcılarının denetimi altında, numunelerin alınmasına yardımcı olacaktır. Denetime tabi tutulan Taraf Devlet aynı zamanda, kimyasal silahların iddia edilen kullanım bölgesinin yakınındaki alanlardan ve denetim ekibi tarafından istenen diğer alanlardan kontrol numuneleri alınmasına izin verecek ve bu konuda denetim ekibi ile işbirliği yapacaktır.

17. Kimyasal silahların kullanımı iddiasının araştırılmasında önemi olan numuneler içinde toksik kimyasal maddeler, savaş gereçleri ve cihazları, savaş gereçleri ve cihazlarının kalıntıları, çevreden alınacak numuneler (havadan, topraktan, bitki örtüsünden, sudan, kardan vb.) ve insan veya hayvan kaynaklarından (kan, idrar, dışkı, doku, vb.) alınacak biyotıbbi numuneler vardır.

18. Çift numune alınmaması ve analizin dışarıdaki laboratuvarlarda yapılması halinde, artan numuneler, öyle istendiği takdirde, analizin tamamlanmasından sonra, denetime tabi tutulan Taraf Devlete iade edilecektir.

Denetim Bölgesinin Genişletilmesi

19. Bir denetim sırasında, denetim ekibinin, araştırmayı, bir komşu Taraf Devleti de içine alacak şekilde genişletmeyi gerekli görmesi halinde, Genel Direktör, Taraf Devlete, topraklarına girilmesinin gerektiği konusunda bildirimde bulunacak ve ekibin güvenli bir şekilde kabul edilmesi için düzenlemeler yapılmasını isteyecek ve bunları teyid edecektir.

Denetim Süresinin Uzatılması

20. Denetim ekibinin, araştırmayla ilgili spesifik bir alana güvenli bir biçimde girişi mümkün olmadığına karar vermesi halinde, talepte bulunan Taraf Devlet bu durumda derhal haberdar edilecektir.

Gerekli olması halinde denetim süresi, güvenli bir girişin sağlanabileceği ve denetim ekibinin görevini tamamlayabileceği zamana kadar uzatılacaktır.

Karşılıklı Görüşmeler

21. Denetim ekibi, kimyasal silahların iddia edilen kullanımından etkilenmiş olabilecek kişilerle karşılıklı görüşme yapmak ve bu kişileri incelemek hakkına sahip olacaktır. Denetim ekibi aynı zamanda, kimyasal silahların iddia edilen kullanımının tanıkları ve tıbbi personelle ve kimyasal silahların iddia edilen kullanımından etkilenmiş olabilecek kişileri tedavi eden veya bunlarla temas etmiş olan diğer kişilerle karşılıklı görüşmeler yapma hakkına sahip olacaktır. Denetim ekibi, kimyasal silahların iddia edilen kullanımından etkilenmiş olabilecek kişilerin, eğer mevcutsa, tıbbi geçmişlerini inceleyecek ve denetim ekibinin otopsilere katılmasına izin verilecektir.

D) RAPORLAR

Usul

22. Denetim ekibi, denetime tabi tutulan Taraf Devlet'in topraklarına varışından itibaren en geç 24 saat içinde, Genel Direktöre bir durum raporu gönderecektir.

Denetim ekibi ayrıca, araştırma boyunca, gerekli oldukça denetim raporları gönderecektir.

23. Denetim ekibi, asıl çalışma yerine döndükten sonra en geç 72 saat içinde, Genel Direktöre bir ön rapor sunacaktır. Nihai rapor, Genel Direktöre, denetim ekibinin asıl çalışma yerine dönüşünden itibaren en geç 30 gün içinde sunulacaktır. Genel Direktör, ön raporu ve nihai raporları derhal Yürütme Konseyine ve bütün Taraf Devletlere ulaştıracaktır.

Kapsam

24. Durum raporu herhangi bir acil yardım ihtiyacını ve diğer ilgili bilgileri içine alacaktır. Gelişme raporları araştırmanın seyri sırasında belirlenebilecek diğer yardım ihtiyaçlarını içerecektir.

25. Nihai rapor, özellikle de talepte belirlenen kimyasal silahların kullanımı iddiası ile ilgili olarak, denetim sonucu elde edilen gerçeklere dayanan bulguları özetleyecektir. Ek olarak, kimyasal silahların iddia edilen kullanımıyla ilgili bir araştırma raporu, aşağıdaki hususlara özel olarak değinerek ve çeşitli aşamalarını takip etmek suretiyle, araştırma süreciyle ilgili bir açıklamayı içerecektir:

(a) Numune alma yerleri ve zamanı ve yerinde yapılan analizler; ve

(b) Karşılıklı görüşmelerin kayıtları, tabii denetimlerin ve bilimsel analizlerin sonuçları ve denetim ekibi tarafından incelenen belgeler gibi destekleyici kanıtlar.

26. Denetim ekibinin, diğer hususların yanı sıra, alınan numunelerin laboratuvar analizleri sırasında herhangi bir gayrisafiyetin veya diğer maddelerin tanımlanması yoluyla, araştırmanın seyri sırasında, kullanılan kimyasal silahların orijinini tayin etmeye yardımcı olabilecek bilgiler toplaması halinde, bu bilgiler de rapora dahil edilecektir.

E) BU SÖZLEŞMEYE TARAF OLMAYAN DEVLETLER

27. Bu Sözleşmeye Taraf olmayan bir Devletle ilgili veya bir Taraf Devlet'in kontrolü altında olmayan topraklarda kimyasal silah kullanımının iddia edilmesi halinde, Örgüt, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ile yakın işbirliği yapacaktır. Talep halinde, Örgüt, bütün kaynaklarını, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin kullanımına sunacaktır.

GİZLİ BİLGİLERİN KORUNMASI İLE İLGİLİ EK (GİZLİLİK EKİ)

A) GİZLİ BİLGİLERLE İLGİLİ OLARAK YAPILACAK İSİMLER KONUSUNDA GENEL İLKELER

1. Gizli bilgileri koruma yükümlülüğü, hem sivil ve hem de askeri faaliyetlerin ve tesislerin doğrulanması konusunda geçerli olacaktır. Madde VIII'de belirlenen genel yükümlülüklerle uygun olarak, Örgüt:

(a) Yalnızca, bu Sözleşme tahtındaki yükümlülüklerini zamanında ve etkin bir biçimde yerine getirmek için gerekli olan minimum miktarda bilgi ve veri isteyecektir;

(b) Denetim görevlilerinin ve Teknik Sekreterliğin diğer elemanlarının, en üst derecede etkinlik, yeterlik ve bütünlük standartlarına uymaları için gerekli önlemleri alacaktır;

(c) Bu Sözleşmenin hükümlerini uygulamak için anlaşmalar ve kurallar geliştirecek, bir Taraf Devletçe Örgüt'ün incelemesine izin verilecek bilgileri, mümkün olduğunca kesin olarak belirleyecektir.

2. Gizli bilgilerin korunmasını sağlamak konusunda temel sorumluluk Genel Direktöre aittir. Genel Direktör, Teknik Sekreterlik tarafından gizli bilgilerle ilgili olarak yapılacak işlemler konusunda çok kesin kurallar saptayacak ve bunu yaparken, aşağıdaki yol gösterici bilgileri göz önünde bulunduracaktır:

(a) Aşağıdaki bilgiler gizli olarak kabul edilecektir:

(i) Bilginin elde edildiği veya bilgide sözü edilen Taraf Devletçe, gizli olduğu belirtilen bilgiler; veya

(ii) Genel Direktörün kararına göre, yetkisiz olarak açıklanmasının, bilgide sözü edilen Taraf Devlete veya bu Sözleşmenin yürütülme mekanizmalarına zarar vereceğinin beklendiği bilgiler.

(b) Teknik Sekreterlik tarafından elde edilen bütün verilen ve bilgiler, gizli bilgiler içerip içermediklerini tayin etmek amacıyla, Teknik Sekreterliğin ilgili birimi tarafından değerlendirilecektir. Diğer Taraf

Devletlerce bu Sözleşmeye sürekli olarak uyulduğunun garanti edilmesi için Taraf Devletlere verilmesi gereken veriler, rutin olarak Taraf Devletlere sağlanacaktır. Bu veriler, aşağıdaki verileri ve bilgileri içine alacaktır:

(i) Doğrulama Eki'nin hükümleri uyarınca, Madde III, IV, V ve VI tahtında Taraf Devletlerce verilecek ilk raporlar ve yıllık raporlar ve bildirimler:

(ii) Doğrulama faaliyetlerinin sonuçları ve etkinliği ile ilgili genel raporlar; ve

(iii) Bu Sözleşme hükümleri uyarınca, bütün Taraf Devletlere sağlanması gereken bilgiler:

(c) Aşağıdaki bilgiler hariç olmak üzere, bu Sözleşmenin yürütülmesi ile ilgili olarak Örgüt tarafından elde edilen hiçbir bilgi yayımlanmayacak veya bir başka şekilde açıklanmayacaktır:

(i) Bu Sözleşmenin yürütülmesiyle ilgili genel bilgiler, Konferansın ve Yürütme Konseyinin kararları uyarınca derlenebilir ve kamuoyuna açıklanabilir:

(ii) Herhangi bir bilgi, bilgide sözü edilen Taraf Devletin açık onayıyla açıklanabilir:

(iii) Gizli olarak sınıflandırılmış olan bilgiler, Örgüt tarafından yalnızca, bilgilerin açıklanmasının, bu Sözleşmenin gereklerine kesin olarak uygun olmasını sağlayacak usuller yoluyla açıklanabilir. Bu usuller, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır.

(d) Gizli veriler ve belgelerle ilgili olarak uygun şekilde işlem yapılmasını ve bunların korunmasını sağlamak için, aynı şekilde uygulanacak ölçütlere dayanarak, gizli veriler ve belgelerin hassasiyet düzeyi tayin edilecektir. Bu amaçla, bu Sözleşmenin hazırlanmasında taahhüt edilen ilgili çalışmalarını göz önüne alarak, gizli bilgilerin uygun kategorilere dahil edilmesini ve bilgilerin gizli yapısının süresinin tayinini sağlayacak açık ölçütler belirleyen bir sınıflandırma sistemi hazırlanacaktır. Uygulamada gerekli esneklik sağlanırken sınıflandırma sistemi, gizli bilgileri veren Taraf Devletlerin haklarını koruyacaktır. Bir sınıflandırma sistemi, Madde VIII, fıkra 21 (i) uyarınca, Konferans tarafından incelenecek ve onaylanacaktır:

(e) Gizli bilgiler, Örgütün binalarında güvenli bir şekilde saklanacaktır. Bazı veriler ve belgeler aynı zamanda, bir Taraf Devletin Ulusal Yetkili Makamı nezdinde de saklanabilir. Diğerlerinin yanı sıra, yalnızca spesifik bir tesisin denetimi için gerekli olan fotoğraflar, planlar ve diğer belgeler de dahil olmak üzere, hassas bilgiler, bu tesiste kilit altında saklanabilir:

(f) Bu Sözleşmenin doğrulama hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanmasıyla en geniş ölçüde tutarlı olmak kaydıyla, gizli bilgiler, Teknik Sekreterlik tarafından, bu bilgilerin hangi tesisle ilgili olduğunun doğrudan doğruya anlaşılmasını engelleyecek bir şekilde işlemlenecek ve saklanacaktır:

(g) Bir tesisten uzaklaştırılan gizli bilgilerin miktarı, bu Sözleşmenin doğrulama hükümlerinin zamanında ve etkin bir biçimde yerine getirilmesi için gerekli olan minimum miktarda tutulacaktır.

(h) Gizli bilgilerin incelenmesi, sınıflandırılmasına uygun olarak yapılacaktır. Gizli bilgilerin Örgüt içinde dağıtılması, kesinlikle, sözkonusu bilgilerin dağıtıldığı birimlerce bilinmesinin gerekliliği esasına göre yapılacaktır.

3. Gizli bilgilerle ilgili olarak Teknik Sekreterlik tarafından yapılacak işlemleri düzenleyen kuralların yürütülmesi konusunda, Genel Direktör Konferansa yıllık olarak raporlar sunacaktır.

4. Taraf Devletlerden her biri, Örgütten aldığı bilgilerle ilgili olarak, o bilgi için tayin edilmiş gizlilik düzeyine göre işlem yapacaktır.

Talep halinde bir Taraf Devlet, kendisine Örgüt tarafından sağlanan bilgilerle ilgili olarak ne gibi işlemler yaptığı konusunda ayrıntılı bilgi verecektir.

B) TEKNİK SEKRETERLİKTE PERSONEL İSTİHDAMI VE YÖNETİLMESİ

5. Personel istihdam şartları, gizli bilgilere ulaşılması ve bunlarla ilgili işlem yapılmasının, Kısım A uyarınca Genel Direktör tarafından tayin edilerek usullere uygun olarak yapılmasını sağlayacak şekilde olacaktır.

6. Teknik Sekreterlikteki her pozisyon için, eğer o pozisyonda gerekli ise, gizli bilgileri inceleme kapsamını belirleyen bir pozisyon tanımı yapılacaktır.

7. Genel Direktör, Denetim görevlileri ve kadronun diğer elemanları, resmi görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri hiçbir gizli bilgiyi hiçbir yetkisiz kişiye, görevleri sona erdikten sonra dahi açıklamayacaklardır. Genel Direktör, denetim görevlileri ve kadronun diğer elemanları, herhangi bir Taraf Devletle ilgili faaliyetleri sırasında öğrendikleri hiçbir gizli bilgiyi,

Teknik Sekreterlik dışındaki herhangi bir Devlete, kuruluşa veya şahsa bildirmeyeceklerdir.

8. Görevlerinin yerine getirilmesinden denetim görevlileri, yalnızca, denetim emrinin yerine getirilmesi için gerekli olan bilgileri ve verileri isteyeceklerdir. Denetim görevlileri, tesadüfen toplanan ve bu Sözleşmeye uyulmasının doğrulanması ile ilgili olmayan bilgilerin kayıtlarını almayacaklardır.

9. Kadrodaki elemanlar, Teknik Sekreterlikle, istihdam sürelerini ve istihdam sürelerinin bitiminden sonra da beş yıllık bir süreyi kapsayan gizlilik anlaşmaları yapacaklardır.

10. Gizli bilgilerin yanlışlıkla açıklanmasından kaçınmak için, denetim görevlilerine ve kadronun diğer elemanlarına, güvenlik konularında ve gizli bilgilerin yanlışlıkla açıklanması halinde uğrayabilecekleri cezalar konusunda bilgi verilecek ve hatırlatma yapılacaktır.

11. Çalışanlardan birine, bir Taraf Devletin topraklarındaki veya yetki veya kontrol alanında bulunan herhangi bir yerdeki faaliyetlerle ilgili gizli bilgileri inceleme izni verilmeden en az 30 gün önce, bu izinle ilgili öneri Taraf Devlete bildirilecektir. Denetim görevlileri için, tayin önerisinin bildirilmesiyle, bu yükümlülük yerine getirilmiş sayılacaktır.

12. Denetim görevlilerinin ve Teknik Sekreterliğin diğer elemanlarının performanslarının değerlendirilmesinde, çalışanın, gizli bilgilerin korunmasıyla ilgili kayıtlarına özel bir dikkat harcanacaktır.

C) YERİNDE DOĞRULAMA FAALİYETLERİ SIRASINDA HASSAS TESİSATIN KORUNMASI VE GİZLİ VERİLERİN AÇIĞA ÇIKARILMASININ ÖNLENMESİ İÇİN ALINILACAK TEDBİRLER

13. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin ilgili maddeleri ve Doğrulama Ek'i uyarınca, bu Sözleşmeye uyma yükümlülüklerini yerine getirdiklerini kanıtlamaları kaydıyla, gizliliği korumak için gerekli gördükleri önlemleri alabilirler. Bir denetime tabi tutulduğunda Taraf Devlet, denetim ekibine, hassas kabul ettiği ve denetimin amacıyla ilişkili olmayan teçhizatı, belgeleri veya alanları bildirebilir.

14. Denetim ekipleri, görevlerini etkin bir biçimde ve zamanda yerine getirme yükümlülüğü ile tutarlı olarak, yerinde denetim faaliyetlerini, mümkün olan en az müdahale edici şekilde yürütme prensibine göre hareket edeceklerdir. Kimyasal silahlarla ilgili olmayan hassas teçhizatın veya bilgilerin korunmasını sağlamak için, denetimin hangi aşamasında olursa olsun, denetime tabi tutulan Taraf Devletçe yapılacak önerileri gözönünde bulunduracaklardır.

15. Denetim ekipleri, bu Sözleşmenin ilgili maddelerindeki ve denetimlerin yönetilmesini prensiplere bağlayan Eklerindeki hükümlere kesinlikle uyacaklardır. Hassas tesisatın korunması ve gizli verilerin açıklanmasının önlenmesi için benimsemiş usullere tam olarak uyacaklardır.

16. Düzenlemelerin ve tesislerle ilgili anlaşmaların yapılmasında, gizli bilgilerin korunması zorunluluğuna gerekli dikkat harcanacaktır. Aynı ayrı tesisler için denetim usulleriyle ilgili anlaşmalar aynı zamanda, tesisin, denetim görevlilerinin girişine izin verilen alanlarının tayini, gizli bilgilerin bölge içinde saklanması, mutabık kalınan alanlarda denetim çalışmalarının kapsamı, numunelerin alınması ve bunların analizi, kayıtların incelenmesi ve aletlerin ve sürekli gözleme teçhizatının kullanımı konularında spesifik ve ayrıntılı düzenlemeleri içine alacaktır.

17. Her denetimden sonra hazırlanacak rapor, yalnızca, bu Sözleşmeye uyulması ile ilgili gerçekleri içerecektir. Raporla ilgili işlemler, gizli bilgilerle ilgili olarak yapılacak işlemler için Örgüt tarafından tayin edilen kurallara uygun olarak yapılacaktır. Gerekli olması halinde, raporun içerdiği bilgiler, Teknik Sekreterlik dışına çıkarılmadan ve denetime tabi tutulan Taraf Devlete ulaştırılmadan önce, daha az hassas formlar haline getirilecektir.

D) GİZLİLİĞİN İHLALİ VEYA İHLALİNİN İDDİASI HALİNDE UYGULANACAK USULLER

18. Genel Direktör, Madde VIII. fıkra 21 (i) uyarınca konferans tarafından incelenecek tavsiyeleri de göz önünde bulundurarak, gizliliğin ihlali veya ihlalinin iddiası halinde uygulanacak usulleri saptayacaktır.

19. Genel Direktör, aynı ayrı gizlilik anlaşmalarının uygulanmasını yönetecek ve gözlemleyecektir. Genel Direktör, kendi görüşüne göre, gizli bilgilerin korunmasıyla ilgili yükümlülüklerin ihlal edildiği konusunda yeterli gösterge olması halinde, derhal bir araştırma başlatılacaktır. Genel Direktör aynı zamanda, bir Taraf Devletin, gizliliğin ihlal edildiği iddiasında bulunması halinde de derhal bir araştırma başlatacaktır.

20. Genel Direktör, gizli bilgileri koruma yükümlülüğünü ihlal eden personel için uygun cezai ve disiplinle ilgili önlemleri uygulayacaktır. Ciddi ihlallerin yapılması durumunda, yargılanma dokunulmazlığı, Genel Direktör tarafından kaldırılabilir.

21. Taraf Devletler, gizliliğin ihlalinin veya ihlali iddiasının araştırılmasında ve ihlal meydana gelmişse gerekli işlemlerin yapılmasında, mümkün olduğu ölçüde Genel Direktörle işbirliği yapacaklar ve Genel Direktörü destekleyeceklerdir.

22. Teknik Sekreterliğin üyeleri tarafından gizliliğin ihlali durumundan Örgüt sorumlu tutulmayacaktır.

23. Hem bir Taraf Devleti ve hem de Örgütü ilgilendiren ihlaller için, Konferansın bir yan organı olarak oluşturulacak "Gizlilikle ilgili ihtilafların halli komisyonu" konuyu inceleyecektir. Bu Komisyon, Konferans tarafından tayin edilecektir. Komisyonun bileşimi ve çalışma usulleri ile ilgili kurallar, ilk oturumunda Konferans tarafından benimsenecektir.

PREAMBLE

The States Parties to this Convention,

Determined to act with a view to achieving effective progress towards general and complete disarmament under strict and effective international control, including the prohibition and elimination of all types of weapons of mass destruction,

Desiring to contribute to the realization of the purposes and principles of the Charter of the United Nations,

Recalling that the General Assembly of the United Nations has repeatedly condemned all actions contrary to the principles and objectives of the Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare, signed at Geneva on 17 June 1925 (the Geneva Protocol of 1925),

Recognizing that this Convention reaffirms principles and objectives of and obligations assumed under the Geneva Protocol of 1925, and the Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on their Destruction signed at London, Moscow and Washington on 10 April 1972,

Bearing in mind the objective contained in Article IX of the Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on their Destruction,

Determined for the sake of all mankind, to exclude completely the possibility of the use of chemical weapons, through the implementation of the provisions of this Convention, thereby complementing the obligations assumed under the Geneva Protocol of 1925,

Recognizing the prohibition, embodied in the pertinent agreements and relevant principles of international law, of the use of herbicides as a method of warfare,

Considering that achievements in the field of chemistry should be used exclusively for the benefit of mankind,

Desiring to promote free trade in chemicals as well as international cooperation and exchange of scientific and technical information in the field of chemical activities for purposes not prohibited under this Convention in order to enhance the economic and technological development of all States Parties,

Convinced that the complete and effective prohibition of the development, production, acquisition, stockpiling, retention, transfer and use of chemical weapons, and their destruction, represent a necessary step towards the achievement of these common objectives,

Have agreed as follows:

Article I

GENERAL OBLIGATIONS

1. Each State Party to this Convention undertakes never under any circumstances:

(a) To develop, produce, otherwise acquire, stockpile or retain chemical weapons, or transfer, directly or indirectly, chemical weapons to anyone;

(b) To use chemical weapons;

(c) To engage in any military preparations to use chemical weapons;

(d) To assist, encourage or induce, in any way, anyone to engage in any activity prohibited to a State Party under this Convention.

2. Each State Party undertakes to destroy chemical weapons it owns or possesses, or that are located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with the provisions of this Convention.

3. Each State Party undertakes to destroy all chemical weapons it abandoned on the territory of another State Party, in accordance with the provisions of this Convention.

4. Each State Party undertakes to destroy any chemical weapons production facilities it owns or possesses, or that are located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with the provisions of this Convention.

5. Each State Party undertakes not to use riot control agents as a method of warfare.

Article II

DEFINITIONS AND CRITERIA

For the purposes of this Convention:

1. "Chemical Weapons" means the following, together or separately:

(a) Toxic chemicals and their precursors, except where intended for purposes not prohibited under this Convention, as long as the types and

quantities are consistent with such purposes;

(b) Munitions and devices, specifically designed to cause death or other harm through the toxic properties of those toxic chemicals specified in subparagraph (a), which would be released as a result of the employment of such munitions and devices;

(c) Any equipment specifically designed for use directly in connection with the employment of munitions and devices specified in subparagraph (b).

2. "Toxic Chemical" means:

Any chemical which through its chemical action on life processes can cause death, temporary incapacitation or permanent harm to humans or animals. This includes all such chemicals, regardless of their origin or of their method of production, and regardless of whether they are produced in facilities, in munitions or elsewhere.

(For the purpose of implementing this Convention, toxic chemicals which have been identified for the application of verification measures are listed in Schedules contained in the Annex on Chemicals.)

3. "Precursor" means:

Any chemical reactant which takes part at any stage in the production by whatever method of a toxic chemical. This includes any key component of a binary or multicomponent chemical systems.

(For the purpose of implementing this Convention, precursors which have been identified for the application of verification measures are listed in Schedules contained in the Annex on Chemicals.)

4. "Key Component of Binary or Multicomponent Chemical Systems"

(hereinafter referred to as "key component") means:

The precursor which plays the most important role in determining the toxic properties of the final product and reacts rapidly with other chemicals in the binary or multicomponent system,

5. "Old Chemical Weapons" means:

(a) Chemical weapons which were produced before 1925; or

(b) Chemical weapons produced in the period between 1925 and 1946 that have deteriorated to such extent that they can no longer be used as chemical weapons.

6. "Abandoned Chemical Weapons" means:

Chemical weapons, including old chemical weapons, abandoned by a State after 1 January 1925 on the territory of another State without the consent of the latter.

7. "Riot Control Agent" means:

Any chemical not listed in a Schedule, which can produce rapidly in humans sensory irritation or disabling physical effects which disappear within a short time following termination of exposure.

8. "Chemical Weapons Production Facility";

(a) Means any equipment, as well as any building housing such equipment, that was designed, constructed or used at any time since 1 January 1946:

(i) As part of the stage in the production of chemicals ("final technological stage") where the material flows would contain, when the equipment is in operation:

(1) Any chemical listed in Schedule 1 in the Annex on Chemicals;

or

(2) Any other chemical that has no use, above 1 tonne per year on the territory of a State Party or in any other place under the jurisdiction or control of a State Party, for purposes not prohibited under this Convention, but can be used for chemical weapons purposes;

or

(ii) For filling chemical weapons, including, inter alia, the filling of chemicals listed in Schedule 1 into munitions, devices or bulk storage containers; the filling of chemicals into containers that form part of assembled binary munitions and devices or into chemical submunitions that form part of assembled unitary munitions and devices, and the loading of the containers and chemical submunitions into the respective munitions and devices;

(b) Does not mean:

(i) Any facility having a production capacity for synthesis of chemicals specified in subparagraph (a) (i) that is less than 1 tonne;

(ii) Any facility in which a chemical specified in subparagraph (a) (i) is or was produced as an unavoidable by-product of activities for purposes not prohibited under this Convention, provided that the

chemical does not exceed 3 per cent of the total product and that the facility is subject to declaration and inspection under the Annex on Implementation and Verification (hereinafter referred to as "Verification Annex"); or

(iii) The single small-scale facility for production of chemicals listed in Schedule 1 for purposes not prohibited under this Convention as referred to in Part VI of the Verification Annex.

9. "Purposes Not Prohibited Under this Convention" means:

(a) Industrial, agricultural, research, medical, pharmaceutical or other peaceful purposes;

(b) Protective purposes, namely those purposes directly related to protection against toxic chemicals and to protection against chemical weapons;

(c) Military purposes not connected with the use of chemical weapons and not dependent on the use of the toxic properties of chemicals as a method of warfare;

(d) Law enforcement including domestic riot control purposes.

10. "Production Capacity" means:

The annual quantitative potential for manufacturing a specific chemical based on the technological process actually used or, if the process is not yet operational, planned to be used at the relevant facility. It shall be deemed to be equal to the nameplate capacity or, if the nameplate capacity is not available, to the design capacity. The nameplate capacity is the product output under conditions optimized for maximum quantity for the production facility, as demonstrated by one or more test-runs. The design capacity is the corresponding theoretically calculated product output.

11. "Organization" means the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons established pursuant to Article VII of this Convention.

12. For the purposes of Article VI:

(a) "Production" of a chemical means its formation through chemical reaction;

(b) "Processing" of a chemical means a physical process, such as formulation, extraction and purification, in which a chemical is not converted into another chemical;

(c) "Consumption" of a chemical means its conversion into another chemical via a chemical reaction.

Article III DECLARATIONS

1. Each State Party shall submit to the Organization, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, the following declarations, in which it shall:

(a) With respect to chemical weapons:

(i) Declare whether it owns or possesses any chemical weapons, or whether there are any chemical weapons located in any place under its jurisdiction or control;

(ii) Specify the precise location, aggregate quantity and detailed inventory of chemical weapons it owns or possesses, or that are located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with Part IV (A), paragraphs 1 to 3, of the Verification Annex, except for those chemical weapons referred to in sub-subparagraph (iii);

(iii) Report any chemical weapons on its territory that are owned and possessed by another State and located in any place under the jurisdiction or control of another State, in accordance with Part IV (A), paragraph 4, of the Verification Annex;

(iv) Declare whether it has transferred or received, directly or indirectly, any chemical weapons since 1 January 1946 and specify the transfer or receipt of such weapons, in accordance with Part IV (A), paragraph 5, of the Verification Annex;

(v) Provide its general plan for destruction of chemical weapons that it owns or possesses, or that are located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with Part IV (A), paragraph 6, of the Verification Annex;

(b) With respect to old chemical weapons and abandoned chemical weapons:

(i) Declare whether it has on its territory old chemical weapons and provide all available information in accordance with Part IV (B), paragraph 3, of the Verification Annex;

(ii) Declare whether there are abandoned chemical weapons on its territory and provide all available information in accordance with Part IV (B), paragraph 8, of the Verification Annex;

(iii) Declare whether it has abandoned chemical weapons on the territory

of other States and provide all available information in accordance with Part IV (B), paragraph 10, of the Verification Annex;

(c) With respect to chemical weapons production facilities:

(i) Declare whether it has or has had any chemical weapons production facility under its ownership or possession, or that is or has been located in any place under its jurisdiction or control at any time since 1 January 1946;

(ii) Specify any chemical weapons production facility it has or has had under its ownership or possession or that is or has been located in any place under its jurisdiction or control at any time since 1 January 1946, in accordance with Part V, paragraph 1, of the Verification Annex, except for those facilities referred to in sub-subparagraph (iii);

(iii) Report any chemical weapons production facility on its territory that another State has or has had under its ownership and possession and that is or has been located in any place under the jurisdiction or control of another State at any time since 1 January 1946, in accordance with Part V, paragraph 2, of the Verification Annex;

(iv) Declare whether it has transferred or received, directly or indirectly, any equipment for the production of chemical weapons since 1 January 1946 and specify the transfer or receipt of such equipment, in accordance with Part V, paragraphs 3 to 5, of the Verification Annex;

(v) Provide its general plan for destruction of any chemical weapons production facility it owns or possesses, or that is located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with Part V, paragraph 6, of the Verification Annex;

(vi) Specify actions to be taken for closure of any chemical weapons production facility it owns or possesses, or that is located in any place under its jurisdiction or control, in accordance with Part V, paragraph 1 (i), of the Verification Annex;

(vii) Provide its general plan for any temporary conversion of any chemical weapons production facility it owns or possesses, or that is located in any place under its jurisdiction or control, into a chemical weapons destruction facility, in accordance with Part V, paragraph 7, of the Verification Annex;

(d) With respect to other facilities:

Specify the precise location, nature and general scope of activities of any facility or establishment under its ownership or possession, or located in any place under its jurisdiction or control, and that has been designed, constructed or used since 1 January 1946 primarily for development of chemical weapons. Such declaration shall include, inter alia, laboratories and test and evaluation sites;

(e) With respect to riot control agents: Specify the chemical name, structural formula and Chemical Abstracts Service (CAS) registry number, if assigned, of each chemical it holds for riot control purposes. This declaration shall be updated not later than 30 days after any change becomes effective.

2. The provisions of this Article and the relevant provisions of Part IV of the Verification Annex shall not, at the discretion of a State Party, apply to chemical weapons buried on its territory before 1 January 1977 and which remain buried, or which had been dumped at sea before 1 January 1985.

Article IV CHEMICAL WEAPONS

1. The provisions of this Article and the detailed procedures for its implementation shall apply to all chemical weapons owned or possessed by a State Party, or that are located in any place under its jurisdiction or control, except old chemical weapons and abandoned chemical weapons to which Part IV (B) of the Verification Annex applies.

2. Detailed procedures for the implementation of this Article are set forth in the Verification Annex.

3. All locations at which chemical weapons specified in paragraph 1 are stored or destroyed shall be subject to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments, in accordance with Part IV (A) of the Verification Annex.

4. Each State Party shall, immediately after the declaration under Article III, paragraph 1 (a), has been submitted, provide access to chemical weapons specified in paragraph 1 for the purpose of systematic verification of the declaration through on-site inspection. Thereafter, each State Party shall not remove any of these chemical weapons, except to a chemical weapons destruction

facility. It shall provide access to such chemical weapons, for the purpose of systematic on-site verification.

5. Each State Party shall provide access to any chemical weapons destruction facilities and their storage areas, that it owns or possesses, or that are located in any place under its jurisdiction or control, for the purpose of systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments.

6. Each State Party shall destroy all chemical weapons specified in paragraph 1 pursuant to the Verification Annex and in accordance with the agreed rate and sequence of destruction (hereinafter referred to as "order of destruction"). Such destruction shall begin not later than two years after this Convention enters into force for it and shall finish not later than 10 years after entry into force of this Convention. A State Party is not precluded from destroying such chemical weapons at a faster rate.

7. Each State Party shall:

(a) Submit detailed plans for the destruction of chemical weapons specified in paragraph 1 not later than 60 days before each annual destruction period begins, in accordance with Part IV (A), paragraph 29, of the Verification Annex; the detailed plans shall encompass all stocks to be destroyed during the next annual destruction period;

(b) Submit declarations annually regarding the implementation of its plans for destruction of chemical weapons specified in paragraph 1, not later than 60 days after the end of each annual destruction period; and

(c) Certify, not later than 30 days after the destruction process has been completed, that all chemical weapons specified in paragraph 1 have been destroyed.

8. If a State ratifies or accedes to this Convention after the 10-year period for destruction set forth in paragraph 6, it shall destroy chemical weapons specified in paragraph 1 as soon as possible. The order of destruction and procedures for stringent verification for such a State Party shall be determined by the Executive Council.

9. Any chemical weapons discovered by a State Party after the initial declaration of chemical weapons shall be reported, secured and destroyed in accordance with Part IV (A) of the Verification Annex.

10. Each State Party, during transportation, sampling, storage and destruction of chemical weapons, shall assign the highest priority to ensuring the safety of people and to protecting the environment. Each State Party shall transport, sample, store and destroy chemical weapons in accordance with its national standards for safety and emissions.

11. Any State Party which has on its territory chemical weapons that are owned or possessed by another State, or that are located in any place under the jurisdiction or control of another State, shall make the fullest efforts to ensure that these chemical weapons are removed from its territory not later than one year after this Convention enters into force for it. If they are not removed within one year, the State Party may request the Organization and other States Parties to provide assistance in the destruction of these chemical weapons.

12. Each State Party undertakes to cooperate with other States Parties that request information or assistance on a bilateral basis or through the Technical Secretariat regarding methods and technologies for the safe and efficient destruction of chemical weapons.

13. In carrying out verification activities pursuant to this Article and Part IV (A) of the Verification Annex, the Organization shall consider measures to avoid unnecessary duplication of bilateral or multilateral agreements on verification of chemical weapons storage and their destruction among States Parties.

To this end, the Executive Council shall decide to limit verification to measures complementary to those undertaken pursuant to such a bilateral or multilateral agreement, if it considers that:

(a) Verification provisions of such an agreement are consistent with the verification provisions of this Article and Part IV (A) of the Verification Annex;

(b) Implementation of such an agreement provides for sufficient assurance of compliance with the relevant provisions of this Convention; and

(c) Parties to the bilateral or multilateral agreement keep the Organization fully informed about their verification activities.

14. If the Executive Council takes a decision pursuant to paragraph 13, the Organization shall have the right to monitor the implementation of the bilateral or multilateral agreement.

15. Nothing in paragraphs 13 and 14 shall affect the obligation of a State

Party to provide declarations pursuant to Article III, this Article and Part IV (A) of the Verification Annex.

16. Each State Party shall meet the costs of destruction of chemical weapons it is obliged to destroy. It shall also meet the costs of verification of storage and destruction of these chemical weapons unless the Executive Council decides otherwise. If the Executive Council decides to limit verification measures of the Organization pursuant to paragraph 13, the costs of complementary verification and monitoring by the Organization shall be paid in accordance with the United Nations scale of assessment, as specified in Article VIII, paragraph 7.

17. The provisions of this Article and the relevant provisions of Part IV of the Verification Annex shall not, at the discretion of a State Party, apply to chemical weapons buried on its territory before 1 January 1977 and which remain buried, or which had been dumped at sea before 1 January 1985.

Article V

CHEMICAL WEAPONS PRODUCTION FACILITIES

1. The provisions of this Article and the detailed procedures for its implementation shall apply to any and all chemical weapons production facilities owned or possessed by a State Party, or that are located in any place under its jurisdiction or control.

2. Detailed procedures for the implementation of this Article are set forth in the Verification Annex.

3. All chemical weapons production facilities specified in paragraph 1 shall be subject to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments in accordance with Part V of the Verification Annex.

4. Each State Party shall cease immediately all activity at chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, except activity required for closure.

5. No State Party shall construct any new chemical weapons production facilities or modify any existing facilities for the purpose of chemical weapons production or for any other activity prohibited under this Convention.

6. Each State Party shall, immediately after the declaration under Article III, paragraph 1 (c), has been submitted, provide access to chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, for the purpose of systematic verification of the declaration through on-site inspection.

7. Each State Party shall:

(a) Close, not later than 90 days after this Convention enters into force for it, all chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, in accordance with Part V of the Verification Annex, and give notice thereof; and

(b) Provide access to chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, subsequent to closure, for the purpose of systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments in order to ensure that the facility remains closed and is subsequently destroyed.

8. Each State Party shall destroy all chemical weapons production facilities specified in paragraph 1 and related facilities and equipment, pursuant to the Verification Annex and in accordance with an agreed rate and sequence of destruction (hereinafter referred to as "order of destruction"). Such destruction shall begin not later than one year after this Convention enters into force for it, and shall finish not later than 10 years after entry into force of this Convention.

A State Party is not precluded from destroying such facilities at a faster rate.

9. Each State Party shall:

(a) Submit detailed plans for destruction of chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, not later than 180 days before the destruction of each facility begins;

(b) Submit declarations annually regarding the implementation of its plans for the destruction of all chemical weapons production facilities specified in paragraph 1, not later than 90 days after the end of each annual destruction period; and

(c) Certify, not later than 30 days after the destruction process has been completed, that all chemical weapons production facilities specified in paragraph 1 have been destroyed.

10. If a State ratifies or accedes to this Convention after the 10-year period for destruction set forth in paragraph 8, it shall destroy chemical weapons production facilities specified in paragraph 1 as soon as possible. The order of destruction and procedures for stringent verification for such a

State Party shall be determined by the Executive Council.

11. Each State Party, during the destruction of chemical weapons production facilities, shall assign the highest priority to ensuring the safety of people and to protecting the environment. Each State Party shall destroy chemical weapons production facilities in accordance with its national standards for safety and emissions.

12. Chemical weapons production facilities specified in paragraph 1 may be temporarily converted for destruction of chemical weapons in accordance with Part V, paragraphs 18 to 25, of the Verification Annex. Such a converted facility must be destroyed as soon as it is no longer in use for destruction of chemical weapons but, in any case, not later than 10 years after entry into force of this Convention.

13. A State Party may request, in exceptional cases of compelling need, permission to use a chemical weapons production facility specified in paragraph 1 for purposes not prohibited under this Convention. Upon the recommendation of the Executive Council, the Conference of the States Parties shall decide whether or not to approve the request and shall establish the conditions upon which approval is contingent in accordance with Part V, Section D, of the Verification Annex.

14. The chemical weapons production facility shall be converted in such a manner that the converted facility is not more capable of being reconverted into a chemical weapons production facility than any other facility used for industrial, agricultural, research, medical, pharmaceutical or other peaceful purposes not involving chemicals listed in Schedule 1.

15. All converted facilities shall be subject to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments in accordance with Part V, Section D, of the Verification Annex.

16. In carrying out verification activities pursuant to this Article and Part V of the Verification Annex, the Organization shall consider measures to avoid unnecessary duplication of bilateral or multilateral agreements on verification of chemical weapons production facilities and their destruction among States Parties.

To this end, the Executive Council shall decide to limit the verification to measures complementary to those undertaken pursuant to such a bilateral or multilateral agreement, if it considers that:

(a) Verification provisions of such an agreement are consistent with the verification provisions of this Article and Part V of the Verification Annex;

(b) Implementation of the agreement provides for sufficient assurance of compliance with the relevant provisions of this Convention; and

(c) Parties to the bilateral or multilateral agreement keep the Organization fully informed about their verification activities.

17. If the Executive Council takes a decision pursuant to paragraph 16, the Organization shall have the right to monitor the implementation of the bilateral or multilateral agreement.

18. Nothing in paragraphs 16 and 17 shall affect the obligation of a State Party to make declarations pursuant to Article III, this Article and Part V of the Verification Annex.

19. Each State Party shall meet the costs of destruction of chemical weapons production facilities it is obliged to destroy. It shall also meet the costs of verification under this Article unless the Executive Council decides otherwise. If the Executive Council decides to limit verification measures of the Organization pursuant to paragraph 16, the costs of complementary verification and monitoring by the Organization shall be paid in accordance with the United Nations scale of assessment, as specified in Article VIII, paragraph 7.

Article VI

ACTIVITIES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION

1. Each State Party has the right, subject to the provisions of this Convention, to develop, produce, otherwise acquire, retain, transfer and use toxic chemicals and their precursors for purposes not prohibited under this Convention.

2. Each State Party shall adopt the necessary measures to ensure that toxic chemicals and their precursors are only developed, produced, otherwise acquired, retained, transferred, or used within its territory or in any other place under its jurisdiction or control for purposes not prohibited under this Convention. To this end, and in order to verify that activities are in accordance with obligations under this Convention, each State Party shall subject toxic chemicals and their precursors listed in Schedules 1, 2 and 3 of the Annex on Chemicals, facilities related to such chemicals, and other

facilities as specified in the Verification Annex, that are located on its territory or in any other place under its jurisdiction or control, to verification measures as provided in the Verification Annex.

3. Each State Party shall subject chemicals listed in Schedule 1 (hereinafter referred to as "Schedule 1 chemicals") to the prohibitions on production, acquisition, retention, transfer and use as specified in Part VI of the Verification Annex. It shall subject Schedule 1 chemicals and facilities specified in Part VI of the Verification Annex to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments in accordance with that Part of the Verification Annex.

4. Each State Party shall subject chemicals listed in Schedule 2 (hereinafter referred to as "Schedule 2 chemicals") and facilities specified in Part VII of the Verification Annex to data monitoring and on-site verification in accordance with that Part of the Verification Annex.

5. Each State Party shall subject chemicals listed in Schedule 3 (hereinafter referred to as "Schedule 3 chemicals") and facilities specified in Part VIII of the Verification Annex to data monitoring and on-site verification in accordance with that Part of the Verification Annex.

6. Each State Party shall subject facilities specified in Part IX of the Verification Annex to data monitoring and eventual on-site verification in accordance with that Part of the Verification Annex unless decided otherwise by the Conference of the States Parties pursuant to Part IX, paragraph 22, of the Verification Annex.

7. Not later than 30 days after this Convention enters into force for it, each State Party shall make an initial declaration on relevant chemicals and facilities in accordance with the Verification Annex.

8. Each State Party shall make annual declarations regarding the relevant chemicals and facilities in accordance with the Verification Annex.

9. For the purpose of on-site verification, each State Party shall grant to the inspectors access to facilities as required in the Verification Annex.

10. In conducting verification activities, the Technical Secretariat shall avoid undue intrusion into the State Party's chemical activities for purposes not prohibited under this Convention and, in particular, abide by the provisions set forth in the Annex on the Protection of Confidential Information (hereinafter referred to as "Confidentiality Annex").

11. The provisions of this Article shall be implemented in a manner which avoids hampering the economic or technological development of States Parties, and international cooperation in the field of chemical activities for purposes not prohibited under this Convention including the international exchange of scientific and technical information and chemicals and equipment for the production, processing or use of chemicals for purposes not prohibited under this Convention.

Article VII

NATIONAL IMPLEMENTATION MEASURES

General undertakings

1. Each State Party shall, in accordance with its constitutional processes, adopt the necessary measures to implement its obligations under this Convention. In particular, it shall:

(a) Prohibit natural and legal persons anywhere on its territory or in any other place under its jurisdiction as recognized by international law from undertaking any activity prohibited to a State Party under this Convention, including enacting penal legislation with respect to such activity;

(b) Not permit in any place under its control any activity prohibited to a State Party under this Convention; and

(c) Extend its penal legislation enacted under subparagraph (a) to any activity prohibited to a State Party under this Convention undertaken anywhere by natural persons, possessing its nationality, in conformity with international law.

2. Each State Party shall cooperate with other States Parties and afford the appropriate form of legal assistance to facilitate the implementation of the obligations under paragraph 1.

3. Each State Party, during the implementation of its obligations under this Convention, shall assign the highest priority to ensuring the safety of people and to protecting the environment, and shall cooperate as appropriate with other States Parties in this regard.

Relations between the State Party and the Organization

4. In order to fulfil its obligations under this Convention, each State Party shall designate or establish a National Authority to serve as the national focal point for effective liaison with the Organization and other

States Parties. Each State Party shall notify the Organization of its National Authority at the time that this Convention enters into force for it.

5. Each State Party shall inform the Organization of the legislative and administrative measures taken to implement this Convention.

6. Each State Party shall treat as confidential and afford special handling to information and data that it receives in confidence from the Organization in connection with the implementation of this Convention. It shall treat such information and data exclusively in connection with its rights and obligations under this Convention and in accordance with the provisions set forth in the Confidentiality Annex.

7. Each State Party undertakes to cooperate with the Organization in the exercise of all its functions and in particular to provide assistance to the Technical Secretariat.

Article VIII

THE ORGANIZATION

A. GENERAL PROVISIONS

1. The States Parties to this Convention hereby establish the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons to achieve the object and purpose of this Convention, to ensure the implementation of its provisions, including those for international verification of compliance with it, and to provide a forum for consultation and cooperation among States Parties.

2. All States Parties to this Convention shall be members of the Organization. A State Party shall not be deprived of its membership in the Organization.

3. The seat of the Headquarters of the Organization shall be The Hague, Kingdom of the Netherlands.

4. There are hereby established as the organs of the Organization: the Conference of the States Parties, the Executive Council, and the Technical Secretariat.

5. The Organization shall conduct its verification activities provided for under this Convention in the least intrusive manner possible consistent with the timely and efficient accomplishment of their objectives. It shall request only the information and data necessary to fulfil its responsibilities under this Convention. It shall take every precaution to protect the confidentiality of information on civil and military activities and facilities coming to its knowledge in the implementation of this Convention and, in particular, shall abide by the provisions set forth in the Confidentiality Annex.

6. In undertaking its verification activities the Organization shall consider measures to make use of advances in science and technology.

7. The costs of the Organization's activities shall be paid by States Parties in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted to take into account differences in membership between the United Nations and this Organization, and subject to the provisions of Articles IV and V. Financial contributions of States Parties to the Preparatory Commission shall be deducted in an appropriate way from their contributions to the regular budget. The budget of the Organization shall comprise two separate chapters, one relating to administrative and other costs, and one relating to verification costs.

8. A member of the Organization which is in arrears in the payment of its financial contribution to the Organization shall have no vote in the Organization if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contribution due from it for the preceding two full years. The Conference of the States Parties may, nevertheless, permit such a member to vote if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the member.

B. THE CONFERENCE OF THE STATES PARTIES

Composition, procedures and decision-making

9. The Conference of the States Parties (hereinafter referred to as "the Conference") shall be composed of all members of this Organization. Each member shall have one representative in the Conference, who may be accompanied by alternates and advisers.

10. The first session of the Conference shall be convened by the depositary not later than 30 days after the entry into force of this Convention.

11. The Conference shall meet in regular sessions which shall be held annually unless it decides otherwise.

12. Special sessions of the Conference shall be convened:

(a) When decided by the Conference;

- (b) When requested by the Executive Council;
- (c) When requested by any member and supported by one third of the members; or
- (d) In accordance with paragraph 22 to undertake reviews of the operation of this Convention.

Except in the case of subparagraph (d), the special session shall be convened not later than 30 days after receipt of the request by the Director-General of the Technical Secretariat, unless specified otherwise in the request.

13. The Conference shall also be convened in the form of an Amendment Conference in accordance with Article XV, paragraph 2.

14. Sessions of the Conference shall take place at the seat of the Organization unless the Conference decides otherwise.

15. The Conference shall adopt its rules of procedure. At the beginning of each regular session, it shall elect its Chairman and such other officers as may be required. They shall hold office until a new Chairman and other officers are elected at the next regular session.

16. A majority of the members of the Organization shall constitute a quorum for the Conference.

17. Each member of the Organization shall have one vote in the Conference.

18. The Conference shall take decisions on questions of procedure by a simple majority of the members present and voting. Decisions on matters of substance should be taken as far as possible by consensus. If consensus is not attainable when an issue comes up for decision, the Chairman shall defer any vote for 24 hours and during this period of deferment shall make every effort to facilitate achievement of consensus, and shall report to the Conference before the end of this period. If consensus is not possible at the end of 24 hours, the Conference shall take the decision by a two-thirds majority of members present and voting unless specified otherwise in this Convention. When the issue arises as to whether the question is one of substance or not, that question shall be treated as a matter of substance unless otherwise decided by the Conference by the majority required for decisions on matters of substance.

Powers and functions

19. The Conference shall be the principal organ of the Organization. It shall consider any questions, matters or issues within the scope of this Convention, including those relating to the powers and functions of the Executive Council and the Technical Secretariat. It may make recommendations and take decisions on any questions, matters or issues related to this Convention raised by a State Party or brought to its attention by the Executive Council.

20. The Conference shall oversee the implementation of this Convention, and act in order to promote its object and purpose. The Conference shall review compliance with this Convention. It shall also oversee the activities of the Executive Council and the Technical Secretariat and may issue guidelines in accordance with this Convention to either of them in the exercise of their functions.

21. The Conference shall:

- (a) Consider and adopt at its regular sessions the report, programme and budget of the Organization, submitted by the Executive Council, as well as consider other reports;
- (b) Decide on the scale of financial contributions to be paid by States Parties in accordance with paragraph 7;
- (c) Elect the members of the Executive Council;
- (d) Appoint the Director-General of the Technical Secretariat (hereinafter referred to as "the Director-General");
- (e) Approve the rules of procedure of the Executive Council submitted by the latter;
- (f) Establish such subsidiary organs as it finds necessary for the exercise of its functions in accordance with this Convention;
- (g) Foster international cooperation for peaceful purposes in the field of chemical activities;
- (h) Review scientific and technological developments that could affect the operation of this Convention and, in this context, direct the Director-General to establish a Scientific Advisory Board to enable him, in the performance of his functions, to render specialized advice in areas of science and technology relevant to this Convention, to the Conference, the Executive Council or States Parties. The Scientific Advisory Board shall be composed of independent experts appointed in accordance with terms of reference adopted by the Conference;
- (i) Consider and approve at its first session any draft agreements, provisions and guidelines developed by the Preparatory Commission;

(j) Establish at its first session the voluntary fund for assistance in accordance with Article X;

(k) Take the necessary measures to ensure compliance with this Convention and to redress and remedy any situation which contravenes the provisions of this Convention, in accordance with Article XII.

22. The Conference shall not later than one year after the expiry of the fifth and the tenth year after the entry into force of this Convention, and at such other times within that time period as may be decided upon, convene in special sessions to undertake reviews of the operation of this Convention. Such reviews shall take into account any relevant scientific and technological developments. At intervals of five years thereafter, unless otherwise decided upon, further sessions of the Conference shall be convened with the same objective.

C. THE EXECUTIVE COUNCIL

Composition, procedure and decision-making

23. The Executive Council shall consist of 41 members. Each State Party shall have the right, in accordance with the principle of rotation, to serve on the Executive Council. The members of the Executive Council shall be elected by the Conference for a term of two years. In order to ensure the effective functioning of this Convention, due regard being specially paid to equitable geographical distribution, to the importance of chemical industry, as well as to political and security interests, the Executive Council shall be composed as follows:

(a) Nine States Parties from Africa to be designated by States Parties located in this region. As a basis for this designation it is understood that, out of these nine States Parties, three members shall, as a rule, be the States Parties with the most significant national chemical industry in the region as determined by internationally reported and published data; in addition, the regional group shall agree also to take into account other regional factors in designating these three members;

(b) Nine States Parties from Asia to be designated by States Parties located in this region. As a basis for this designation it is understood that, out of these nine States Parties, four members shall, as a rule, be the States Parties with the most significant national chemical industry in the region as determined by internationally reported and published data; in addition, the regional group shall agree also to take into account other regional factors in designating these four members;

(c) Five States Parties from Eastern Europe to be designated by States Parties located in this region. As a basis for this designation it is understood that, out of these five States Parties, one member shall, as a rule, be the State Party with the most significant national chemical industry in the region as determined by internationally reported and published data; in addition, the regional group shall agree also to take into account other regional factors in designating this one member;

(d) Seven States Parties from Latin America and the Caribbean to be designated by States Parties located in this region. As a basis for this designation it is understood that, out of these seven States Parties, three members shall, as a rule, be the States Parties with the most significant national chemical industry in the region as determined by internationally reported and published data; in addition, the regional group shall agree also to take into account other regional factors in designating these three members;

(e) Ten States Parties from among Western European and other States to be designated by States Parties located in this region. As a basis for this designation it is understood that, out of these 10 States Parties, 5 members shall, as a rule, be the States Parties with the most significant national chemical industry in the region as determined by internationally reported and published data; in addition, the regional group shall agree also to take into account other regional factors in designating these five members;

(f) One further State Party to be designated consecutively by States Parties located in the regions of Asia and Latin America and the Caribbean. As a basis for this designation it is understood that this State Party shall be a rotating member from these regions.

24. For the first election of the Executive Council 20 members shall be elected for a term of one year, due regard being paid to the established numerical proportions as described in paragraph 23.

25. After the full implementation of Articles IV and V the Conference may, upon the request of a majority of the members of the Executive Council, review the composition of the Executive Council taking into account developments related to the principles specified in paragraph 23 that are governing its

composition.

26. The Executive Council shall elaborate its rules of procedure and submit them to the Conference for approval.

27. The Executive Council shall elect its Chairman from among its members.

28. The Executive Council shall meet for regular sessions. Between regular sessions it shall meet as often as may be required for the fulfilment of its powers and functions.

29. Each member of the Executive Council shall have one vote. Unless otherwise specified in this Convention, the Executive Council shall take decisions on matters of substance by a two-thirds majority of all its members. The Executive Council shall take decisions on questions of procedure by a simple majority of all its members. When the issue arises as to whether the question is one of substance or not, that question shall be treated as a matter of substance unless otherwise decided by the Executive Council by the majority required for decisions on matters of substance.

Powers and functions

30. The Executive Council shall be the executive organ of the Organization. It shall be responsible to the Conference. The Executive Council shall carry out the powers and functions entrusted to it under this Convention, as well as those functions delegated to it by the Conference. In so doing, it shall act in conformity with the recommendations, decisions and guidelines of the Conference and assure their proper and continuous implementation.

31. The Executive Council shall promote the effective implementation of, and compliance with, this Convention. It shall supervise the activities of the Technical Secretariat, cooperate with the National Authority of each State Party and facilitate consultations and cooperation among States Parties at their request.

32. The Executive Council shall:

(a) Consider and submit to the Conference the draft programme and budget of the Organization;

(b) Consider and submit to the Conference the draft report of the Organization on the implementation of this Convention, the report on the performance of its own activities and such special reports as it deems necessary or which the Conference may request;

(c) Make arrangements for the sessions of the Conference including the preparation of the draft agenda.

33. The Executive Council may request the convening of a special session of the Conference.

34. The Executive Council shall:

(a) Conclude agreements or arrangements with States and international organizations on behalf of the Organization, subject to prior approval by the Conference;

(b) Conclude agreements with States Parties on behalf of the Organization in connection with Article X and supervise the voluntary fund referred to in Article X;

(c) Approve agreements or arrangements relating to the implementation of verification activities, negotiated by the Technical Secretariat with States Parties.

35. The Executive Council shall consider any issue or matter within its competence affecting this Convention and its implementation, including concerns regarding compliance, and cases of non-compliance, and, as appropriate, inform States Parties and bring the issue or matter to the attention of the Conference.

36. In its consideration of doubts or concerns regarding compliance and cases of non-compliance, including, inter alia, abuse of the rights provided for under this Convention, the Executive Council shall consult with the States Parties involved and, as appropriate, request the State Party to take measures to redress the situation within a specified time. To the extent that the Executive Council considers further action to be necessary, it shall take, inter alia, one or more of the following measures:

(a) Inform all States Parties of the issue or matter;

(b) Bring the issue or matter to the attention of the Conference;

(c) Make recommendations to the Conference regarding measures to redress the situation and to ensure compliance.

The Executive Council shall, in cases of particular gravity and urgency, bring the issue or matter, including relevant information and conclusions, directly to the attention of the United Nations General Assembly and the United Nations Security Council. It shall at the same time inform all States Parties of this step.

D. THE TECHNICAL SECRETARIAT

37. The Technical Secretariat shall assist the Conference and the Executive Council in the performance of their functions. The Technical Secretariat shall carry out the verification measures provided for in this Convention. It shall carry out the other functions entrusted to it under this Convention as well as those functions delegated to it by the Conference and the Executive Council.

38. The Technical Secretariat shall:

(a) Prepare and submit to the Executive Council the draft programme and budget of the Organization;

(b) Prepare and submit to the Executive Council the draft report of the Organization on the implementation of this Convention and such other reports as the Conference or the Executive Council may request;

(c) Provide administrative and technical support to the Conference, the Executive Council and subsidiary organs;

(d) Address and receive communications on behalf of the Organization to and from States Parties on matters pertaining to the implementation of this Convention;

(e) Provide technical assistance and technical evaluation to States Parties in the implementation of the provisions of this Convention, including evaluation of scheduled and unscheduled chemicals.

39. The Technical Secretariat shall:

(a) Negotiate agreements or arrangements relating to the implementation of verification activities with States Parties, subject to approval by the Executive Council;

(b) Not later than 180 days after entry into force of this Convention, coordinate the establishment and maintenance of permanent stockpiles of emergency and humanitarian assistance by States Parties in accordance with Article X, paragraphs 7 (b) and (c). The Technical Secretariat may inspect the items maintained for serviceability. Lists of items to be stockpiled shall be considered and approved by the Conference pursuant to paragraph 21 (i) above;

(c) Administer the voluntary fund referred to in Article X, compile declarations made by the States Parties and register, when requested, bilateral agreements concluded between States Parties or between a State Party and the Organization for the purposes of Article X.

40. The Technical Secretariat shall inform the Executive Council of any problem that has arisen with regard to the discharge of its functions, including doubts, ambiguities or uncertainties about compliance with this Convention that have come to its notice in the performance of its verification activities and that it has been unable to resolve or clarify through its consultations with the State Party concerned.

41. The Technical Secretariat shall comprise a Director-General, who shall be its head and chief administrative officer, inspectors and such scientific, technical and other personnel as may be required.

42. The Inspectorate shall be a unit of the Technical Secretariat and shall act under the supervision of the Director-General.

43. The Director-General shall be appointed by the Conference upon the recommendation of the Executive Council for a term of four years, renewable for one further term, but not thereafter.

44. The Director-General shall be responsible to the Conference and the Executive Council for the appointment of the staff and the organization and functioning of the Technical Secretariat. The paramount consideration in the employment of the staff and in the determination of the conditions of service shall be the necessity of securing the highest standards of efficiency, competence and integrity. Only citizens of States Parties shall serve as the Director-General, as inspectors or as other members of the professional and clerical staff. Due regard shall be paid to the importance of recruiting the staff on as wide a geographical basis as possible. Recruitment shall be guided by the principle that the staff shall be kept to a minimum necessary for the proper discharge of the responsibilities of the Technical Secretariat.

45. The Director-General shall be responsible for the organization and functioning of the Scientific Advisory Board referred to in paragraph 21 (h). The Director-General shall, in consultation with States Parties, appoint members of the Scientific Advisory Board, who shall serve in their individual capacity. The members of the Board shall be appointed on the basis of their expertise in the particular scientific fields relevant to the implementation of this Convention. The Director-General may also, as appropriate, in consultation with members of the Board, establish temporary working groups of scientific experts to provide recommendations on specific issues. In regard to

the above, States Parties may submit lists of experts to the Director-General.

46. In the performance of their duties, the Director-General, the inspectors and the other members of the staff shall not seek or receive instructions from any Government or from any other source external to the Organization. They shall refrain from any action that might reflect on their positions as international officers responsible only to the Conference and the Executive Council.

47. Each State Party shall respect the exclusively international character of the responsibilities of the Director-General, the inspectors and the other members of the staff and not seek to influence them in the discharge of their responsibilities.

E. PRIVILEGES AND IMMUNITIES

48. The Organization shall enjoy on the territory and in any other place under the jurisdiction or control of a State Party such legal capacity and such privileges and immunities as are necessary for the exercise of its functions.

49. Delegates of States Parties, together with their alternates and advisers, representatives appointed to the Executive Council together with their alternates and advisers, the Director-General and the staff of the Organization shall enjoy such privileges and immunities as are necessary in the independent exercise of their functions in connection with the Organization.

50. The legal capacity, privileges, and immunities referred to in this Article shall be defined in agreements between the Organization and the States Parties as well as in an agreement between the Organization and the State in which the headquarters of the Organization is seated. These agreements shall be considered and approved by the Conference pursuant to paragraph 21 (i).

51. Notwithstanding paragraphs 48 and 49, the privileges and immunities enjoyed by the Director-General and the staff of the Technical Secretariat during the conduct of verification activities shall be those set forth in Part II, Section B, of the Verification Annex.

Article IX

CONSULTATIONS, COOPERATION AND FACT-FINDING

1. States Parties shall consult and cooperate, directly among themselves, or through the Organization or other appropriate international procedures, including procedures within the framework of the United Nations and in accordance with its Charter, on any matter which may be raised relating to the object and purpose, or the implementation of the provisions, of this Convention.

2. Without prejudice to the right of any State Party to request a challenge inspection, States Parties should, whenever possible, first make every effort to clarify and resolve, through exchange of information and consultations among themselves, any matter which may cause doubt about compliance with this Convention, or which gives rise to concerns about a related matter which may be considered ambiguous. A State Party which receives a request from another State Party for clarification of any matter which the requesting State Party believes causes such a doubt or concern shall provide the requesting State Party as soon as possible, but in any case not later than 10 days after the request, with information sufficient to answer the doubt or concern raised along with an explanation of how the information provided resolves the matter. Nothing in this Convention shall affect the right of any two or more States Parties to arrange by mutual consent for inspections or any other procedures among themselves to clarify and resolve any matter which may cause doubt about compliance or gives rise to a concern about a related matter which may be considered ambiguous. Such arrangements shall not affect the rights and obligations of any State Party under other provisions of this Convention.

Procedure for requesting clarification

3. A State Party shall have the right to request the Executive Council to assist in clarifying any situation which may be considered ambiguous or which gives rise to a concern about the possible non-compliance of another State Party with this Convention. The Executive Council shall provide appropriate information in its possession relevant to such a concern.

4. A State Party shall have the right to request the Executive Council to obtain clarification from another State Party on any situation which may be considered ambiguous or which gives rise to a concern about its possible non-compliance with this Convention. In such a case, the following shall

apply:

(a) The Executive Council shall forward the request for clarification to the State Party concerned through the Director-General not later than 24 hours after its receipt;

(b) The requested State Party shall provide the clarification to the Executive Council as soon as possible, but in any case not later than 10 days after the receipt of the request;

(c) The Executive Council shall take note of the clarification and forward it to the requesting State Party not later than 24 hours after its receipt;

(d) If the requesting State Party deems the clarification to be inadequate, it shall have the right to request the Executive Council to obtain from the requested State Party further clarification;

(e) For the purpose of obtaining further clarification requested under subparagraph (d), the Executive Council may call on the Director-General to establish a group of experts from the Technical Secretariat, or if appropriate staff are not available in the Technical Secretariat, from elsewhere, to examine all available information and data relevant to the situation causing the concern. The group of experts shall submit a factual report to the Executive Council on its findings;

(f) If the requesting State Party considers the clarification obtained under subparagraphs (d) and (e) to be unsatisfactory, it shall have the right to request a special session of the Executive Council in which States Parties involved that are not members of the Executive Council shall be entitled to take part. In such a special session, the Executive Council shall consider the matter and may recommend any measure it deems appropriate to resolve the situation.

5. A State Party shall also have the right to request the Executive Council to clarify any situation which has been considered ambiguous or has given rise to a concern about its possible non-compliance with this Convention. The Executive Council shall respond by providing such assistance as appropriate.

6. The Executive Council shall inform the States Parties about any request for clarification provided in this Article.

7. If the doubt or concern of a State Party about a possible non-compliance has not been resolved within 60 days after the submission of the request for clarification to the Executive Council, or it believes its doubts warrant urgent consideration, notwithstanding its right to request a challenge inspection, it may request a special session of the Conference in accordance with Article VIII, paragraph 12 (c). At such a special session, the Conference shall consider the matter and may recommend any measure it deems appropriate to resolve the situation.

Procedures for challenge inspections

8. Each State Party has the right to request an on-site challenge inspection of any facility or location in the territory or in any other place under the jurisdiction or control of any other State Party for the sole purpose of clarifying and resolving any questions concerning possible non-compliance with the provisions of this Convention, and to have this inspection conducted anywhere without delay by an inspection team designated by the Director-General and in accordance with the Verification Annex.

9. Each State Party is under the obligation to keep the inspection request within the scope of this Convention and to provide in the inspection request all appropriate information on the basis of which a concern has arisen regarding possible non-compliance with this Convention as specified in the Verification Annex. Each State Party shall refrain from unfounded inspection requests, care being taken to avoid abuse. The challenge inspection shall be carried out for the sole purpose of determining facts relating to the possible non-compliance.

10. For the purpose of verifying compliance with the provisions of this Convention, each State Party shall permit the Technical Secretariat to conduct the on-site challenge inspection pursuant to paragraph 8.

11. Pursuant to a request for a challenge inspection of a facility or location, and in accordance with the procedures provided for in the Verification Annex, the inspected State Party shall have:

(a) The right and the obligation to make every reasonable effort to demonstrate its compliance with this Convention and, to this end, to enable the inspection team to fulfil its mandate;

(b) The obligation to provide access within the requested site for the sole purpose of establishing facts relevant to the concern regarding possible non-compliance; and

(c) The right to take measures to protect sensitive installations, and to prevent disclosure of confidential information and data, not related to this Convention.

12. With regard to an observer, the following shall apply:

(a) The requesting State Party may, subject to the agreement of the inspected State Party, send a representative who may be a national either of the requesting State Party or of a third State Party, to observe the conduct of the challenge inspection.

(b) The inspected State Party shall then grant access to the observer in accordance with the Verification Annex.

(c) The inspected State Party shall, as a rule, accept the proposed observer, but if the inspected State Party exercises a refusal, that fact shall be recorded in the final report.

13. The requesting State Party shall present an inspection request for an on-site challenge inspection to the Executive Council and at the same time to the Director-General for immediate processing.

14. The Director-General shall immediately ascertain that the inspection request meets the requirements specified in Part X, paragraph 4, of the Verification Annex, and, if necessary, assist the requesting State Party in filing the inspection request accordingly. When the inspection request fulfils the requirements, preparations for the challenge inspection shall begin.

15. The Director-General shall transmit the inspection request to the inspected State Party not less than 12 hours before the planned arrival of the inspection team at the point of entry.

16. After having received the inspection request, the Executive Council shall take cognizance of the Director-General's actions on the request and shall keep the case under its consideration throughout the inspection procedure. However, its deliberations shall not delay the inspection process.

17. The Executive Council may, not later than 12 hours after having received the inspection request, decide by a three-quarter majority of all its members against carrying out the challenge inspection, if it considers the inspection request to be frivolous, abusive or clearly beyond the scope of this Convention as described in paragraph 8. Neither the requesting nor the inspected State Party shall participate in such a decision. If the Executive Council decides against the challenge inspection, preparations shall be stopped, no further action on the inspection request shall be taken, and the States Parties concerned shall be informed accordingly.

18. The Director-General shall issue an inspection mandate for the conduct of the challenge inspection. The inspection mandate shall be the inspection request referred to in paragraphs 8 and 9 put into operational terms, and shall conform with the inspection request.

19. The challenge inspection shall be conducted in accordance with Part X or, in the case of alleged use, in accordance with Part XI of the Verification Annex. The inspection team shall be guided by the principle of conducting the challenge inspection in the least intrusive manner possible, consistent with the effective and timely accomplishment of its mission.

20. The inspected State Party shall assist the inspection team throughout the challenge inspection and facilitate its task. If the inspected State Party proposes, pursuant to Part X, Section C, of the Verification Annex, arrangements to demonstrate compliance with this Convention, alternative to full and comprehensive access, it shall make every reasonable effort, through consultations with the inspection team, to reach agreement on the modalities for establishing the facts with the aim of demonstrating its compliance.

21. The final report shall contain the factual findings as well as an assessment by the inspection team of the degree and nature of access and cooperation granted for the satisfactory implementation of the challenge inspection. The Director-General shall promptly transmit the final report of the inspection team to the requesting State Party, to the inspected State Party, to the Executive Council and to all other States Parties. The Director-General shall further transmit promptly to the Executive Council the assessments of the requesting and of the inspected States Parties, as well as the views of other States Parties which may be conveyed to the Director-General for that purpose, and then provide them to all States Parties.

22. The Executive Council shall, in accordance with its powers and functions, review the final report of the inspection team as soon as it is presented, and address any concerns as to:

(a) Whether any non-compliance has occurred;

- (b) Whether the request had been within the scope of this Convention; and
- (c) Whether the right to request a challenge inspection had been abused.

23. If the Executive Council reaches the conclusion, in keeping with its powers and functions, that further action may be necessary with regard to paragraph 22, it shall take the appropriate measures to redress the situation and to ensure compliance with this Convention, including specific recommendations to the Conference. In the case of abuse, the Executive Council shall examine whether the requesting State Party should bear any of the financial implications of the challenge inspection.

24. The requesting State Party and the inspected State Party shall have the right to participate in the review process. The Executive Council shall inform the States Parties and the next session of the Conference of the outcome of the process.

25. If the Executive Council has made specific recommendations to the Conference, the Conference shall consider action in accordance with Article XII.

Article X

ASSISTANCE AND PROTECTION AGAINST CHEMICAL WEAPONS

1. For the purposes of this Article, "Assistance" means the coordination and delivery to States Parties of protection against chemical weapons, including, inter alia, the following: detection equipment and alarm systems; protective equipment; decontamination equipment and decontaminants; medical antidotes and treatments; and advice on any of these protective measures.

2. Nothing in this Convention shall be interpreted as impeding the right of any State Party to conduct research into, develop, produce, acquire, transfer or use means of protection against chemical weapons, for purposes not prohibited under this Convention.

3. Each State Party undertakes to facilitate, and shall have the right to participate in, the fullest possible exchange of equipment, material and scientific and technological information concerning means of protection against chemical weapons.

4. For the purposes of increasing the transparency of national programmes related to protective purposes, each State Party shall provide annually to the Technical Secretariat information on its programme, in accordance with procedures to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

5. The Technical Secretariat shall establish, not later than 180 days after entry into force of this Convention and maintain, for the use of any requesting State Party, a data bank containing freely available information concerning various means of protection against chemical weapons as well as such information as may be provided by States Parties.

The Technical Secretariat shall also, within the resources available to it, and at the request of a State Party, provide expert advice and assist the State Party in identifying how its programmes for the development and improvement of a protective capacity against chemical weapons could be implemented.

6. Nothing in this Convention shall be interpreted as impeding the right of States Parties to request and provide assistance bilaterally and to conclude individual agreements with other States Parties concerning the emergency procurement of assistance.

7. Each State Party undertakes to provide assistance through the Organization and to this end to elect to take one or more of the following measures:

(a) To contribute to the voluntary fund for assistance to be established by the Conference at its first session;

(b) To conclude, if possible not later than 180 days after this Convention enters into force for it, agreements with the Organization concerning the procurement, upon demand, of assistance;

(c) To declare, not later than 180 days after this Convention enters into force for it, the kind of assistance it might provide in response to an appeal by the Organization. If, however, a State Party subsequently is unable to provide the assistance envisaged in its declaration, it is still under the obligation to provide assistance in accordance with this paragraph.

8. Each State Party has the right to request and, subject to the procedures set forth in paragraphs 9, 10 and 11, to receive assistance and protection against the use or threat of use of chemical weapons if it considers that:

(a) Chemical weapons have been used against it;

(b) Riot control agents have been used against it as a method of warfare;

or

(c) It is threatened by actions or activities of any State that are prohibited for States Parties by Article I.

9. The request, substantiated by relevant information, shall be submitted to the Director-General, who shall transmit it immediately to the Executive Council and to all States Parties. The Director-General shall immediately forward the request to States Parties which have volunteered, in accordance with paragraphs 7 (b) and (c), to dispatch emergency assistance in case of use of chemical weapons or use of riot control agents as a method of warfare, or humanitarian assistance in case of serious threat of use of chemical weapons or serious threat of use of riot control agents as a method of warfare to the State Party concerned not later than 12 hours after receipt of the request. The Director-General shall initiate, not later than 24 hours after receipt of the request, an investigation in order to provide foundation for further action. He shall complete the investigation within 72 hours and forward a report to the Executive Council. If additional time is required for completion of the investigation, an interim report shall be submitted within the same time-frame. The additional time required for investigation shall not exceed 72 hours. It may, however, be further extended by similar periods. Reports at the end of each additional period shall be submitted to the Executive Council. The investigation shall, as appropriate and in conformity with the request and the information accompanying the request, establish relevant facts related to the request as well as the type and scope of supplementary assistance and protection needed.

10. The Executive Council shall meet not later than 24 hours after receiving an investigation report to consider the situation and shall take a decision by simple majority within the following 24 hours on whether to instruct the Technical Secretariat to provide supplementary assistance. The Technical Secretariat shall immediately transmit to all States Parties and relevant international organizations the investigation report and the decision taken by the Executive Council. When so decided by the Executive Council, the Director-General shall provide assistance immediately. For this purpose, the Director-General may cooperate with the requesting State Party, other States Parties and relevant international organizations. The States Parties shall make the fullest possible efforts to provide assistance.

11. If the information available from the ongoing investigation or other reliable sources would give sufficient proof that there are victims of use of chemical weapons and immediate action is indispensable, the Director-General shall notify all States Parties and shall take emergency measures of assistance, using the resources the Conference has placed at his disposal for such contingencies. The Director-General shall keep the Executive Council informed of actions undertaken pursuant to this paragraph.

Article XI

ECONOMIC AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT

1. The provisions of this Convention shall be implemented in a manner which avoids hampering the economic or technological development of States Parties, and international cooperation in the field of chemical activities for purposes not prohibited under this Convention including the international exchange of scientific and technical information and chemicals and equipment for the production, processing or use of chemicals for purposes not prohibited under this Convention.

2. Subject to the provisions of this Convention and without prejudice to the principles and applicable rules of international law, the States Parties shall:

(a) Have the right, individually or collectively, to conduct research with, to develop, produce, acquire, retain, transfer, and use chemicals;

(b) Undertake to facilitate, and have the right to participate in, the fullest possible exchange of chemicals, equipment and scientific and technical information relating to the development and application of chemistry for purposes not prohibited under this Convention;

(c) Not maintain among themselves any restrictions, including those in any international agreements, incompatible with the obligations undertaken under this Convention, which would restrict or impede trade and the development and promotion of scientific and technological knowledge in the field of chemistry for industrial, agricultural, research, medical, pharmaceutical or other peaceful purposes;

(d) Not use this Convention as grounds for applying any measures other than those provided for, or permitted, under this Convention nor use any other international agreement for pursuing an objective inconsistent with this

Convention;

(e) Undertake to review their existing national regulations in the field of trade in chemicals in order to render them consistent with the object and purpose of this Convention.

Article XII

MEASURES TO REDRESS A SITUATION AND TO ENSURE COMPLIANCE, INCLUDING SANCTIONS

1. The Conference shall take the necessary measures, as set forth in paragraphs 2, 3 and 4, to ensure compliance with this Convention and to redress and remedy any situation which contravenes the provisions of this Convention. In considering action pursuant to this paragraph, the Conference shall take into account all information and recommendations on the issues submitted by the Executive Council.

2. In cases where a State Party has been requested by the Executive Council to take measures to redress a situation raising problems with regard to its compliance, and where the State Party fails to fulfil the request within the specified time, the Conference may, inter alia, upon the recommendation of the Executive Council, restrict or suspend the State Party's rights and privileges under this Convention until it undertakes the necessary action to conform with its obligations under this Convention.

3. In cases where serious damage to the object and purpose of this Convention may result from activities prohibited under this Convention, in particular by Article I, the Conference may recommend collective measures to States Parties in conformity with international law.

4. The Conference shall, in cases of particular gravity, bring the issue, including relevant information and conclusions, to the attention of the United Nations General Assembly and the United Nations Security Council.

Article XIII

RELATION TO OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

Nothing in this Convention shall be interpreted as in any way limiting or detracting from the obligations assumed by any State under the Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare, signed at Geneva on 17 June 1925, and under the Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on Their Destruction, signed at London, Moscow and Washington on 10 April 1972.

Article XIV

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Disputes that may arise concerning the application or the interpretation of this Convention shall be settled in accordance with the relevant provisions of this Convention and in conformity with the provisions of the Charter of the United Nations.

2. When a dispute arises between two or more States Parties, or between one or more States Parties and the Organization, relating to the interpretation or application of this Convention, the parties concerned shall consult together with a view to the expeditious settlement of the dispute by negotiation or by other peaceful means of the parties' choice, including recourse to appropriate organs of this Convention and, by mutual consent, referral to the International Court of Justice in conformity with the Statute of the Court. The States Parties involved shall keep the Executive Council informed of actions being taken.

3. The Executive Council may contribute to the settlement of a dispute by whatever means it deems appropriate, including offering its good offices, calling upon the States Parties to a dispute to start the settlement process of their choice and recommending a time-limit for any agreed procedure.

4. The Conference shall consider questions related to disputes raised by States Parties or brought to its attention by the Executive Council. The Conference shall, as it finds necessary, establish or entrust organs with tasks related to the settlement of these disputes in conformity with Article VIII, paragraph 21 (f).

5. The Conference and the Executive Council are separately empowered, subject to authorization from the General Assembly of the United Nations, to request the International Court of Justice to give an advisory opinion on any legal question arising within the scope of the activities of the Organization. An agreement between the Organization and the United Nations shall be concluded for this purpose in accordance with Article VIII, paragraph 34 (a).

6. This Article is without prejudice to Article IX or to the provisions on measures to redress a situation and to ensure compliance, including sanctions.

Article XV
AMENDMENTS

1. Any State Party may propose amendments to this Convention. Any State Party may also propose changes, as specified in paragraph 4, to the Annexes of this Convention. Proposals for amendments shall be subject to the procedures in paragraphs 2 and 3. Proposals for changes, as specified in paragraph 4, shall be subject to the procedures in paragraph 5.

2. The text of a proposed amendment shall be submitted to the Director-General for circulation to all States Parties and to the Depositary. The proposed amendment shall be considered only by an Amendment Conference. Such an Amendment Conference shall be convened if one third or more of the States Parties notify the Director-General not later than 30 days after its circulation that they support further consideration of the proposal. The Amendment Conference shall be held immediately following a regular session of the Conference unless the requesting States Parties ask for an earlier meeting. In no case shall an Amendment Conference be held less than 60 days after the circulation of the proposed amendment.

3. Amendments shall enter into force for all States Parties 30 days after deposit of the instruments of ratification or acceptance by all the States Parties referred to under subparagraph (b) below:

(a) When adopted by the Amendment Conference by a positive vote of a majority of all States Parties with no State Party casting a negative vote; and

(b) Ratified or accepted by all those States Parties casting a positive vote at the Amendment Conference.

4. In order to ensure the viability and the effectiveness of this Convention, provisions in the Annexes shall be subject to changes in accordance with paragraph 5, if proposed changes are related only to matters of an administrative or technical nature. All changes to the Annex on Chemicals shall be made in accordance with paragraph 5. Sections A and C of the Confidentiality Annex, Part X of the Verification Annex, and those definitions in Part I of the Verification Annex which relate exclusively to challenge inspections, shall not be subject to changes in accordance with paragraph 5.

5. Proposed changes referred to in paragraph 4 shall be made in accordance with the following procedures:

(a) The text of the proposed changes shall be transmitted together with the necessary information to the Director-General. Additional information for the evaluation of the proposal may be provided by any State Party and the Director-General. The Director-General shall promptly communicate any such proposals and information to all States Parties, the Executive Council and the Depositary;

(b) Not later than 60 days after its receipt, the Director-General shall evaluate the proposal to determine all its possible consequences for the provisions of this Convention and its implementation and shall communicate any such information to all States Parties and the Executive Council;

(c) The Executive Council shall examine the proposal in the light of all information available to it, including whether the proposal fulfils the requirements of paragraph 4. Not later than 90 days after its receipt, the Executive Council shall notify its recommendation, with appropriate explanations, to all States Parties for consideration. States Parties shall acknowledge receipt within 10 days;

(d) If the Executive Council recommends to all States Parties that the proposal be adopted, it shall be considered approved if no State Party objects to it within 90 days after receipt of the recommendation. If the Executive Council recommends that the proposal be rejected, it shall be considered rejected if no State Party objects to the rejection within 90 days after receipt of the recommendation;

(e) If a recommendation of the Executive Council does not meet with the acceptance required under subparagraph (d), a decision on the proposal, including whether it fulfils the requirements of paragraph 4, shall be taken as a matter of substance by the Conference at its next session;

(f) The Director-General shall notify all States Parties and the Depositary of any decision under this paragraph;

(g) Changes approved under this procedure shall enter into force for all States Parties 180 days after the date of notification by the Director-General

of their approval unless another time period is recommended by the Executive Council or decided by the Conference.

Article XVI
DURATION AND WITHDRAWAL

1. This Convention shall be of unlimited duration.
2. Each State Party shall, in exercising its national sovereignty, have the right to withdraw from this Convention if it decides that extraordinary events, related to the subject-matter of this Convention, have jeopardized the supreme interests of its country. It shall give notice of such withdrawal 90 days in advance to all other States Parties, the Executive Council, the Depositary and the United Nations Security Council. Such notice shall include a statement of the extraordinary events it regards as having jeopardized its supreme interests.
3. The withdrawal of a State Party from this Convention shall not in any way affect the duty of States to continue fulfilling the obligations assumed under any relevant rules of international law, particularly the Geneva Protocol of 1925.

Article XVII
STATUS OF THE ANNEXES

The Annexes form an integral part of this Convention. Any reference to this Convention includes the Annexes.

Article XVIII
SIGNATURE

This Convention shall be open for signature for all States before its entry into force.

Article XIX
RATIFICATION

This Convention shall be subject to ratification by States Signatories according to their respective constitutional processes.

Article XX
ACCESSION

Any State which does not sign this Convention before its entry into force may accede to it at any time thereafter.

Article XXI
ENTRY INTO FORCE

1. This Convention shall enter into force 180 days after the date of the deposit of the 65th instrument of ratification, but in no case earlier than two years after its opening for signature.
2. For States whose instruments of ratification or accession are deposited subsequent to the entry into force of this Convention, it shall enter into force on the 30th day following the date of deposit of their instrument of ratification or accession.

Article XXII
RESERVATIONS

The Articles of this Convention shall not be subject to reservations. The Annexes of this Convention shall not be subject to reservations incompatible with its object and purpose.

Article XXIII
DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the Depositary of this Convention and shall, inter alia:

- (a) Promptly inform all signatory and acceding States of the date of each signature, the date of deposit of each instrument of ratification or accession and the date of the entry into force of this Convention, and of the receipt of other notices;
- (b) Transmit duly certified copies of this Convention to the Governments of all signatory and acceding States; and
- (c) Register this Convention pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article XXIV

AUTHENTIC TEXTS

This Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

DONE at Paris on the thirteenth day of January, one thousand nine hundred and ninety-three.

A. GUIDELINES FOR SCHEDULES OF CHEMICALS

Guidelines for Schedule 1

1. The following criteria shall be taken into account in considering whether a toxic chemical or precursor should be included in Schedule 1:

(a) It has been developed, produced, stockpiled or used as a chemical weapon as defined in Article II;

(b) It poses otherwise a high risk to the object and purpose of this Convention by virtue of its high potential for use in activities prohibited under this Convention because one or more of the following conditions are met:

(i) It possesses a chemical structure closely related to that of other toxic chemicals listed in Schedule 1, and has, or can be expected to have, comparable properties;

(ii) It possesses such lethal or incapacitating toxicity as well as other properties that would enable it to be used as a chemical weapon;

(iii) It may be used as a precursor in the final single technological stage of production of a toxic chemical listed in Schedule 1, regardless of whether this stage takes place in facilities, in munitions or elsewhere;

(c) It has little or no use for purposes not prohibited under this Convention.

Guidelines for Schedule 2

2. The following criteria shall be taken into account in considering whether a toxic chemical not listed in Schedule 1 or a precursor to a Schedule 1 chemical or to a chemical listed in Schedule 2, part A, should be included in Schedule 2:

(a) It poses a significant risk to the object and purpose of this Convention because it possesses such lethal or incapacitating toxicity as well as other properties that could enable it to be used as a chemical weapon;

(b) It may be used as a precursor in one of the chemical reactions at the final stage of formation of a chemical listed in Schedule 1 or Schedule 2, part A;

(c) It poses a significant risk to the object and purpose of this Convention by virtue of its importance in the production of a chemical listed in Schedule 1 or Schedule 2, part A;

(d) It is not produced in large commercial quantities for purposes not prohibited under this Convention.

Guidelines for Schedule 3

3. The following criteria shall be taken into account in considering whether a toxic chemical or precursor, not listed in other Schedules, should be included in Schedule 3:

(a) It has been produced, stockpiled or used as a chemical weapon;

(b) It poses otherwise a risk to the object and purpose of this Convention because it possesses such lethal or incapacitating toxicity as well as other properties that might enable it to be used as a chemical weapon;

(c) It poses a risk to the object and purpose of this Convention by virtue of its importance in the production of one or more chemicals listed in Schedule 1 or Schedule 2, part B;

(d) It may be produced in large commercial quantities for purposes not prohibited under this Convention.

B. SCHEDULES OF CHEMICALS

The following Schedules list toxic chemicals and their precursors. For the purpose of implementing this Convention, these Schedules identify chemicals for the application of verification measures according to the provisions of the Verification Annex. Pursuant to Article II, subparagraph 1 (a), these Schedules do not constitute a definition of chemical weapons.

(Whenever reference is made to groups of dialkylated chemicals, followed by a list of alkyl groups in parentheses, all chemicals possible by all

possible combinations of alkyl groups listed in the parentheses are considered as listed in the respective Schedule as long as they are not explicitly exempted. A chemical marked "*" on Schedule 2, part A, is subject to special thresholds for declaration and verification, as specified in Part VII of the Verification Annex.)

Schedule 1

(CAS registry number)

A. Toxic chemicals:

- (1) O-Alkyl (<= C10, incl. cycloalkyl) alkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr)-phosphonofluoridates
e.g. Sarin: O-Isopropyl methylphosphonofluoridate (107-44-8)
Soman: O-Pinacolyl methylphosphonofluoridate (96-64-0)
- (2) O-Alkyl (<= C10, incl. cycloalkyl) N,N-dialkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphoramidocyanidates
e.g. Tabun: O-Ethyl N,N-dimethyl
phosphoramidocyanidate (77-81-6)
- (3) O-Alkyl (H or <= C10, incl. cycloalkyl) S-2-dialkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr)-aminoethyl alkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphonothiolates and
corresponding alkylated or protonated salts
e.g. VX: O-Ethyl S-2-diisopropylaminoethyl
methyl phosphonothiolate (50782-69-9)
- (4) Sulfur mustards:
2-Chloroethylchloromethylsulfide (2625-76-5)
Mustard gas: Bis(2-chloroethyl)sulfide (505-60-2)
Bis(2-chloroethylthio)methane (63869-13-6)
Sesquimustard: 1,2-Bis(2-chloroethylthio)ethane (3563-36-8)
1,3-Bis(2-chloroethylthio)-n-propane (63905-10-2)
1,4-Bis(2-chloroethylthio)-n-butane (142868-93-7)
1,5-Bis(2-chloroethylthio)-n-pentane (142868-94-8)
Bis(2-chloroethylthiomethyl)ether (63918-90-1)
O-Mustard: Bis(2-chloroethylthioethyl)ether (63918-89-8)
- (5) Lewisites:
Lewisites 1: 2-Chlorovinylldichloroarsine (541-25-3)
Lewisites 2: Bis(2-chlorovinyl)chloroarsine (40334-69-8)
Lewisites 3: Tris(2-chlorovinyl)arsine (40334-70-1)
- (6) Nitrogen mustards:
HN1: Bis(2-chloroethyl)ethylamine (538-07-8)
HN2: Bis(2-chloroethyl)methylamine (51-75-2)
HN3: Tris(2-chloroethyl)amine (555-77-1)
- (7) Saxitoxin (35523-89-8)
- (8) Ricin (9009-86-3)

B. Precursors:

- (9) Alkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphonyldifluorides
e.g. DF: Methylphosphonyldifluoride (676-99-3)
- (10) O-Alkyl (H or <= C10, incl. cycloalkyl) O-2-dialkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr)-aminoethyl alkyl
(Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphonites and
corresponding alkylated or protonated salts
e.g. QL: O-Ethyl O-2-diisopropylaminoethyl
methylphosphonite (57856-11-8)
- (11) Chlorosarin: O-Isopropyl methylphosphonochloridate (1445-76-7)
- (12) Chlorosoman: O-Pinacolyl methylphosphonochloridate (7040-57-5)

Schedule 2

A. Toxic chemicals:

- (1) Amiton: O,O-Diethyl S-[2-(diethylamino)ethyl]
phosphorothiolate (78-53-5)
and corresponding alkylated or protonated salts
- (2) PFIB: 1,1,3,3,3-Pentafluoro-2-(trifluoromethyl)-
1-propene (382-21-8)
- (3) BZ: 3-Quinuclidinyl benzilate (*) (6581-06-2)
- B. Precursors:
- (4) Chemicals, except for those listed in Schedule 1,
containing a phosphorus atom to which is bonded
one methyl, ethyl or propyl (normal or iso) group
but not further carbon atoms,
e.g. Methylphosphonyl dichloride (676-97-1)

Dimethyl methylphosphonate	(756-79-6)
Exemption: Fonofos: O-Ethyl S-phenyl ethylphosphonothiolothionate	(944-22-9)
(5) N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) phosphoramidic dihalides	
(6) Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) N,N-dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr)-phosphoramidates	
(7) Arsenic trichloride	(7784-34-1)
(8) 2,2-Diphenyl-2-hydroxyacetic acid	(76-93-7)
(9) Quinuclidin-3-ol	(1619-34-7)
(10) N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) aminoethyl-2-chlorides and corresponding protonated salts	

(11) N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) aminoethane-2-ols and corresponding protonated salts	
Exemptions: N,N-Dimethylaminoethanol and corresponding protonated salts	(108-01-0)
N,N-Diethylaminoethanol and corresponding protonated salts	(100-37-8)
(12) N,N-Dialkyl (Me, Et, n-Pr or i-Pr) aminoethane-2-thiols and corresponding protonated salts	
(13) Thiodiglycol: Bis(2-hydroxyethyl)sulfide	(111-48-8)
(14) Pinacolyl alcohol: 3,3-Dimethylbutan-2-ol	(464-07-3)

Schedule 3

A. Toxic chemicals:

(1) Phosgene: Carbonyl dichloride	(75-44-5)
(2) Cyanogen chloride	(506-77-4)
(3) Hydrogen cyanide	(74-90-8)
(4) Chloropicrin: Trichloronitromethane	(76-06-2)

B. Precursors:

(5) Phosphorus oxychloride	(10025-87-3)
(6) Phosphorus trichloride	(7719-12-2)
(7) Phosphorus pentachloride	(10026-13-8)
(8) Trimethyl phosphite	(121-45-9)
(9) Triethyl phosphite	(122-52-1)
(10) Dimethyl phosphite	(868-85-9)
(11) Diethyl phosphite	(762-04-9)
(12) Sulfur monochloride	(10025-67-9)
(13) Sulfur dichloride	(10545-99-0)
(14) Thionyl chloride	(7719-09-7)
(15) Ethyldiethanolamine	(139-87-7)
(16) Methyldiethanolamine	(105-59-9)
(17) Triethanolamine	(102-71-6)

PART I

DEFINITIONS

1. "Approved Equipment" means the devices and instruments necessary for the performance of the inspection team's duties that have been certified by the Technical Secretariat in accordance with regulations prepared by the Technical Secretariat pursuant to Part II, paragraph 27 of this Annex. Such equipment may also refer to the administrative supplies or recording materials that would be used by the inspection team.

2. "Building" as referred to in the definition of chemical weapons production facility in Article II comprises specialized buildings and standard buildings.

(a) "Specialized Building" means:

(i) Any building, including underground structures, containing specialized equipment in a production or filling configuration;

(ii) Any building, including underground structures, which has distinctive features which distinguish it from buildings normally used for chemical production or filling activities not prohibited under this Convention.

(b) "Standard Building" means any building, including underground structures, constructed to prevailing industry standards for facilities not producing any chemical specified in Article II, paragraph 8 (a) (i), or corrosive chemicals.

3. "Challenge Inspection" means the inspection of any facility or location in the territory or in any other place under the jurisdiction or control of a

State Party requested by another State Party pursuant to Article IX, paragraphs 8 to 25.

4. "Discrete Organic Chemical" means any chemical belonging to the class of chemical compounds consisting of all compounds of carbon except for its oxides, sulfides and metal carbonates, identifiable by chemical name, by structural formula, if known, and by Chemical Abstracts Service registry number, if assigned.

5. "Equipment" as referred to in the definition of chemical weapons production facility in Article II comprises specialized equipment and standard equipment.

(a) "Specialized Equipment" means:

(i) The main production train, including any reactor or equipment for product synthesis, separation or purification, any equipment used directly for heat transfer in the final technological stage, such as in reactors or in product separation, as well as any other equipment which has been in contact with any chemical specified in Article II, paragraph 8 (a) (i), or would be in contact with such a chemical if the facility were operated;

(ii) Any chemical weapon filling machines;

(iii) Any other equipment specially designed, built or installed for the operation of the facility as a chemical weapons production facility, as distinct from a facility constructed according to prevailing commercial industry standards for facilities not producing any chemical specified in Article II, paragraph 8 (a) (i), or corrosive chemicals, such as: equipment made of high-nickel alloys or other special corrosion-resistant material; special equipment for waste control, waste treatment, air filtering, or solvent recovery; special containment enclosures and safety shields; non-standard laboratory equipment used to analyse toxic chemicals for chemical weapons purposes; custom-designed process control panels; or dedicated spares for specialized equipment.

(b) "Standard Equipment" means:

(i) Production equipment which is generally used in the chemical industry and is not included in the types of specialized equipment;

(ii) Other equipment commonly used in the chemical industry, such as: fire-fighting equipment; guard and security/safety surveillance equipment; medical facilities, laboratory facilities; or communications equipment.

6. "Facility" in the context of Article VI means any of the industrial sites as defined below ("plant site", "plant" and "unit").

(a) "Plant Site" (Works, Factory) means the local integration of one or more plants, with any intermediate administrative levels, which are under one operational control, and includes common infrastructure, such as:

(i) Administration and other offices;

(ii) Repair and maintenance shops;

(iii) Medical centre;

(iv) Utilities;

(v) Central analytical laboratory;

(vi) Research and development laboratories;

(vii) Central effluent and waste treatment area; and

(viii) Warehouse storage.

(b) "Plant" (Production facility, Workshop) means a relatively self-contained area, structure or building containing one or more units with auxiliary and associated infrastructure, such as:

(i) Small administrative section;

(ii) Storage/handling areas for feedstock and products;

(iii) Effluent/waste handling/treatment area;

(iv) Control/analytical laboratory;

(v) First aid service/related medical section; and

(vi) Records associated with the movement into, around and from the site, of declared chemicals and their feedstock or product chemicals formed from them, as appropriate.

(c) "Unit" (Production unit, Process unit) means the combination of those items of equipment, including vessels and vessel set up, necessary for the production, processing or consumption of a chemical.

7. "Facility Agreement" means an agreement or arrangement between a State Party and the Organization relating to a specific facility subject to on-site verification pursuant to Articles IV, V and VI.

8. "Host State" means the State on whose territory lie facilities or areas of another State, Party to this Convention, which are subject to inspection

under this Convention.

9. "In-Country Escort" means individuals specified by the inspected State Party and, if appropriate, by the Host State, if they so wish, to accompany and assist the inspection team during the in-country period.

10. "In-Country Period" means the period from the arrival of the inspection team at a point of entry until its departure from the State at a point of entry.

11. "Initial Inspection" means the first on-site inspection of facilities to verify declarations submitted pursuant to Articles III, IV, V and VI and this Annex.

12. "Inspected State Party" means the State Party on whose territory or in any other place under its jurisdiction or control an inspection pursuant to this Convention takes place, or the State Party whose facility or area on the territory of a Host State is subject to such an inspection; it does not, however, include the State Party specified in Part II, paragraph 21 of this Annex.

13. "Inspection Assistant" means an individual designated by the Technical Secretariat as set forth in Part II, Section A, of this Annex to assist inspectors in an inspection or visit, such as medical, security and administrative personnel and interpreters.

14. "Inspection Mandate" means the instructions issued by the Director-General to the inspection team for the conduct of a particular inspection.

15. "Inspection Manual" means the compilation of additional procedures for the conduct of inspections developed by the Technical Secretariat.

16. "Inspection Site" means any facility or area at which an inspection is carried out and which is specifically defined in the respective facility agreement or inspection request or mandate or inspection request as expanded by the alternative or final perimeter.

17. "Inspection Team" means the group of inspectors and inspection assistants assigned by the Director-General to conduct a particular inspection.

18. "Inspector" means an individual designated by the Technical Secretariat according to the procedures as set forth in Part II, Section A, of this Annex, to carry out an inspection or visit in accordance with this Convention.

19. "Model Agreement" means a document specifying the general form and content for an agreement concluded between a State Party and the Organization for fulfilling the verification provisions specified in this Annex.

20. "Observer" means a representative of a requesting State Party or a third State Party to observe a challenge inspection.

21. "Perimeter" in case of challenge inspection means the external boundary of the inspection site, defined by either geographic coordinates or description on a map.

(a) "Requested Perimeter" means the inspection site perimeter as specified in conformity with Part X, paragraph 8, of this Annex;

(b) "Alternative Perimeter" means the inspection site perimeter as specified, alternatively to the requested perimeter, by the inspected State Party; it shall conform to the requirements specified in Part X, paragraph 17, of this Annex;

(c) "Final Perimeter" means the final inspection site perimeter as agreed in negotiations between the inspection team and the inspected State Party, in accordance with Part X, paragraphs 16 to 21, of this Annex;

(d) "Declared Perimeter" means the external boundary of the facility declared pursuant to Articles III, IV, V and VI.

22. "Period of Inspection", for the purposes of Article IX, means the period of time from provision of access to the inspection team to the inspection site until its departure from the inspection site, exclusive of time spent on briefings before and after the verification activities.

23. "Period of Inspection", for the purposes of Articles IV, V and VI, means the period of time from arrival of the inspection team at the inspection site until its departure from the inspection site, exclusive of time spent on briefings before and after the verification activities.

24. "Point of Entry"/"Point of Exit" means a location designated for the in-country arrival of inspection teams for inspections pursuant to this Convention or for their departure after completion of their mission.

25. "Requesting State Party" means a State Party which has requested a challenge inspection pursuant to Article IX.

26. "Tonne" means metric ton, i.e. 1,000 kg.

PART II
GENERAL RULES OF VERIFICATION

A. DESIGNATION OF INSPECTORS AND INSPECTION ASSISTANTS

1. Not later than 30 days after entry into force of this Convention the Technical Secretariat shall communicate, in writing, to all States Parties the names, nationalities and ranks of the inspectors and inspection assistants proposed for designation, as well as a description of their qualifications and professional experiences.

2. Each State Party shall immediately acknowledge receipt of the list of inspectors and inspection assistants, proposed for designation communicated to it. The State Party shall inform the Technical Secretariat in writing of its acceptance of each inspector and inspection assistant, not later than 30 days after acknowledgement of receipt of the list. Any inspector and inspection assistant included in this list shall be regarded as designated unless a State Party, not later than 30 days after acknowledgement of receipt of the list, declares its non-acceptance in writing. The State Party may include the reason for the objection.

In the case of non-acceptance, the proposed inspector or inspection assistant shall not undertake or participate in verification activities on the territory or in any other place under the jurisdiction or control of the State Party which has declared its non-acceptance. The Technical Secretariat shall, as necessary, submit further proposals in addition to the original list.

3. Verification activities under this Convention shall only be performed by designated inspectors and inspection assistants.

4. Subject to the provisions of paragraph 5, a State Party has the right at any time to object to an inspector or inspection assistant who has already been designated. It shall notify the Technical Secretariat of its objection in writing and may include the reason for the objection. Such objection shall come into effect 30 days after receipt by the Technical Secretariat. The Technical Secretariat shall immediately inform the State Party concerned of the withdrawal of the designation of the inspector or inspection assistant.

5. A State Party that has been notified of an inspection shall not seek to have removed from the inspection team for that inspection any of the designated inspectors or inspection assistants named in the inspection team list.

6. The number of inspectors or inspection assistants accepted by and designated to a State Party must be sufficient to allow for availability and rotation of appropriate numbers of inspectors and inspection assistants.

7. If, in the opinion of the Director-General, the non-acceptance of proposed inspectors or inspection assistants impedes the designation of a sufficient number of inspectors or inspection assistants or otherwise hampers the effective fulfilment of the tasks of the Technical Secretariat, the Director-General shall refer the issue to the Executive Council.

8. Whenever amendments to the above-mentioned lists of inspectors and inspection assistants are necessary or requested, replacement inspectors and inspection assistants shall be designated in the same manner as set forth with respect to the initial list.

9. The members of the inspection team carrying out an inspection of a facility of a State Party located on the territory of another State Party shall be designated in accordance with the procedures set forth in this Annex as applied both to the inspected State Party and the Host State Party.

B. PRIVILEGES AND IMMUNITIES

10. Each State Party shall, not later than 30 days after acknowledgement of receipt of the list of inspectors and inspection assistants or of changes thereto, provide multiple entry/exit and/or transit visas and other such documents to enable each inspector or inspection assistant to enter and to remain on the territory of that State Party for the purpose of carrying out inspection activities. These documents shall be valid for at least two years after their provision to the Technical Secretariat.

11. To exercise their functions effectively, inspectors and inspection assistants shall be accorded privileges and immunities as set forth in subparagraphs (a) to (i). Privileges and immunities shall be granted to members of the inspection team for the sake of this Convention and not for the personal benefit of the individuals themselves. Such privileges and immunities shall be accorded to them for the entire period between arrival on and departure from the territory of the inspected State Party or Host State, and thereafter with respect to acts previously performed in the exercise of their

official functions.

(a) The members of the inspection team shall be accorded the inviolability enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 29 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961.

(b) The living quarters and office premises occupied by the inspection team carrying out inspection activities pursuant to this Convention shall be accorded the inviolability and protection accorded to the premises of diplomatic agents pursuant to Article 30, paragraph 1, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations.

(c) The papers and correspondence, including records, of the inspection team shall enjoy the inviolability accorded to all papers and correspondence of diplomatic agents pursuant to Article 30, paragraph 2, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations. The inspection team shall have the right to use codes for their communications with the Technical Secretariat.

(d) Samples and approved equipment carried by members of the inspection team shall be inviolable subject to provisions contained in this Convention and exempt from all customs duties. Hazardous samples shall be transported in accordance with relevant regulations.

(e) The members of the inspection team shall be accorded the immunities accorded to diplomatic agents pursuant to Article 31, paragraphs 1, 2 and 3, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations.

(f) The members of the inspection team carrying out prescribed activities pursuant to this Convention shall be accorded the exemption from dues and taxes accorded to diplomatic agents pursuant to Article 34 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations.

(g) The members of the inspection team shall be permitted to bring into the territory of the inspected State Party or Host State Party, without payment of any customs duties or related charges, articles for personal use, with the exception of articles the import or export of which is prohibited by law or controlled by quarantine regulations.

(h) The members of the inspection team shall be accorded the same currency and exchange facilities as are accorded to representatives of foreign Governments on temporary official missions.

(i) The members of the inspection team shall not engage in any professional or commercial activity for personal profit on the territory of the inspected State Party or the Host State.

12. When transiting the territory of non-inspected States Parties, the members of the inspection team shall be accorded the privileges and immunities enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 40, paragraph 1, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations. Papers and correspondence, including records, and samples and approved equipment, carried by them, shall be accorded the privileges and immunities set forth in paragraph 11 (c) and (d).

13. Without prejudice to their privileges and immunities the members of the inspection team shall be obliged to respect the laws and regulations of the inspected State Party or Host State and, to the extent that is consistent with the inspection mandate, shall be obliged not to interfere in the internal affairs of that State. If the inspected State Party or Host State Party considers that there has been an abuse of privileges and immunities specified in this Annex, consultations shall be held between the State Party and the Director-General to determine whether such an abuse has occurred and, if so determined, to prevent a repetition of such an abuse.

14. The immunity from jurisdiction of members of the inspection team may be waived by the Director-General in those cases when the Director-General is of the opinion that immunity would impede the course of justice and that it can be waived without prejudice to the implementation of the provisions of this Convention. Waiver must always be express.

15. Observers shall be accorded the same privileges and immunities accorded to inspectors pursuant to this section, except for those accorded pursuant to paragraph 11 (d).

C. STANDING ARRANGEMENTS

Points of entry

16. Each State Party shall designate the points of entry and shall supply the required information to the Technical Secretariat not later than 30 days after this Convention enters into force for it. These points of entry shall be such that the inspection team can reach any inspection site from at least one point of entry within 12 hours. Locations of points of entry shall be provided to all States Parties by the Technical Secretariat.

17. Each State Party may change the points of entry by giving notice of such change to the Technical Secretariat. Changes shall become effective 30

days after the Technical Secretariat receives such notification to allow appropriate notification to all States Parties.

18. If the Technical Secretariat considers that there are insufficient points of entry for the timely conduct of inspections or that changes to the points of entry proposed by a State Party would hamper such timely conduct of inspections, it shall enter into consultations with the State Party concerned to resolve the problem.

19. In cases where facilities or areas of an inspected State Party are located on the territory of a Host State Party or where the access from the point of entry to the facilities or areas subject to inspection requires transit through the territory of another State Party, the inspected State Party shall exercise the rights and fulfil the obligations concerning such inspections in accordance with this Annex. The Host State Party shall facilitate the inspection of those facilities or areas and shall provide for the necessary support to enable the inspection team to carry out its tasks in a timely and effective manner. States Parties through whose territory transit is required to inspect facilities or areas of an inspected State Party shall facilitate such transit.

20. In cases where facilities or areas of an inspected State Party are located on the territory of a State not Party to this Convention, the inspected State Party shall take all necessary measures to ensure that inspections of those facilities or areas can be carried out in accordance with the provisions of this Annex. A State Party that has one or more facilities or areas on the territory of a State not Party to this Convention shall take all necessary measures to ensure acceptance by the Host State of inspectors and inspection assistants designated to that State Party. If an inspected State Party is unable to ensure access, it shall demonstrate that it took all necessary measures to ensure access.

21. In cases where the facilities or areas sought to be inspected are located on the territory of a State Party, but in a place under the jurisdiction or control of a State not Party to this Convention, the State Party shall take all necessary measures as would be required of an inspected State Party and a Host State Party to ensure that inspections of such facilities or areas can be carried out in accordance with the provisions of this Annex. If the State Party is unable to ensure access to those facilities or areas, it shall demonstrate that it took all necessary measures to ensure access. This paragraph shall not apply where the facilities or areas sought to be inspected are those of the State Party.

Arrangements for use of non-scheduled aircraft

22. For inspections pursuant to Article IX and for other inspections where timely travel is not feasible using scheduled commercial transport, an inspection team may need to utilize aircraft owned or chartered by the Technical Secretariat. Not later than 30 days after this Convention enters into force for it, each State Party shall inform the Technical Secretariat of the standing diplomatic clearance number for non-scheduled aircraft transporting inspection teams and equipment necessary for inspection into and out of the territory in which an inspection site is located. Aircraft routings to and from the designated point of entry shall be along established international airways that are agreed upon between the States Parties and the Technical Secretariat as the basis for such diplomatic clearance.

23. When a non-scheduled aircraft is used, the Technical Secretariat shall provide the inspected State Party with a flight plan, through the National Authority, for the aircraft's flight from the last airfield prior to entering the airspace of the State in which the inspection site is located to the point of entry, not less than six hours before the scheduled departure time from that airfield. Such a plan shall be filed in accordance with the procedures of the International Civil Aviation Organization applicable to civil aircraft. For its owned or chartered flights, the Technical Secretariat shall include in the remarks section of each flight plan the standing diplomatic clearance number and the appropriate notation identifying the aircraft as an inspection aircraft.

24. Not less than three hours before the scheduled departure of the inspection team from the last airfield prior to entering the airspace of the State in which the inspection is to take place, the inspected State Party or Host State Party shall ensure that the flight plan filed in accordance with paragraph 23 is approved so that the inspection team may arrive at the point of entry by the estimated arrival time.

25. The inspected State Party shall provide parking, security protection, servicing and fuel as required by the Technical Secretariat for the aircraft of the inspection team at the point of entry when such aircraft is owned or

chartered by the Technical Secretariat. Such aircraft shall not be liable for landing fees, departure tax, and similar charges. The Technical Secretariat shall bear the cost of such fuel, security protection and servicing.

Administrative arrangements

26. The inspected State Party shall provide or arrange for the amenities necessary for the inspection team such as communication means, interpretation services to the extent necessary for the performance of interviewing and other tasks, transportation, working space, lodging, meals and medical care. In this regard, the inspected State Party shall be reimbursed by the Organization for such costs incurred by the inspection team.

Approved equipment

27. Subject to paragraph 29, there shall be no restriction by the inspected State Party on the inspection team bringing onto the inspection site such equipment, approved in accordance with paragraph 28, which the Technical Secretariat has determined to be necessary to fulfil the inspection requirements. The Technical Secretariat shall prepare and, as appropriate, update a list of approved equipment, which may be needed for the purposes described above, and regulations governing such equipment which shall be in accordance with this Annex. In establishing the list of approved equipment and these regulations, the Technical Secretariat shall ensure that safety considerations for all the types of facilities at which such equipment is likely to be used, are taken fully into account. A list of approved equipment shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

28. The equipment shall be in the custody of the Technical Secretariat and be designated, calibrated and approved by the Technical Secretariat. The Technical Secretariat shall, to the extent possible, select that equipment which is specifically designed for the specific kind of inspection required. Designated and approved equipment shall be specifically protected against unauthorized alteration.

29. The inspected State Party shall have the right, without prejudice to the prescribed time-frames, to inspect the equipment in the presence of inspection team members at the point of entry, i.e., to check the identity of the equipment brought in or removed from the territory of the inspected State Party or the Host State. To facilitate such identification, the Technical Secretariat shall attach documents and devices to authenticate its designation and approval of the equipment. The inspection of the equipment shall also ascertain to the satisfaction of the inspected State Party that the equipment meets the description of the approved equipment for the particular type of inspection. The inspected State Party may exclude equipment not meeting that description or equipment without the above-mentioned authentication documents and devices. Procedures for the inspection of equipment shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

30. In cases where the inspection team finds it necessary to use equipment available on site not belonging to the Technical Secretariat and requests the inspected State Party to enable the team to use such equipment, the inspected State Party shall comply with the request to the extent it can.

D. PRE-INSPECTION ACTIVITIES

Notification

31. The Director-General shall notify the State Party before the planned arrival of the inspection team at the point of entry and within the prescribed time-frames, where specified, of its intention to carry out an inspection.

32. Notifications made by the Director-General shall include the following information:

- (a) The type of inspection;
- (b) The point of entry;
- (c) The date and estimated time of arrival at the point of entry;
- (d) The means of arrival at the point of entry;
- (e) The site to be inspected;
- (f) The names of inspectors and inspection assistants;
- (g) If appropriate, aircraft clearance for special flights.

33. The inspected State Party shall acknowledge the receipt of a notification by the Technical Secretariat of an intention to conduct an inspection, not later than one hour after receipt of such notification.

34. In the case of an inspection of a facility of a State Party located on the territory of another State Party, both States Parties shall be simultaneously notified in accordance with paragraphs 31 and 32. Entry into the territory of the inspected State Party or Host State and transfer to the inspection site

35. The inspected State Party or Host State Party which has been notified of the arrival of an inspection team, shall ensure its immediate entry into the territory and shall through an in-country escort or by other means do everything in its power to ensure the safe conduct of the inspection team and its equipment and supplies, from its point of entry to the inspection site(s) and to a point of exit.

36. The inspected State Party or Host State Party shall, as necessary, assist the inspection team in reaching the inspection site not later than 12 hours after the arrival at the point of entry.

Pre-inspection briefing

37. Upon arrival at the inspection site and before the commencement of the inspection, the inspection team shall be briefed by facility representatives, with the aid of maps and other documentation as appropriate, on the facility, the activities carried out there, safety measures and administrative and logistic arrangements necessary for the inspection. The time spent for the briefing shall be limited to the minimum necessary and in any event not exceed there hours.

E. CONDUCT OF INSPECTIONS

General rules

38. The members of the inspection team shall discharge their functions in accordance with the provisions of this Convention, as well as rules established by the Director-General and facility agreements concluded between States Parties and the Organization.

39. The inspection team shall strictly observe the inspection mandate issued by the Director-General. It shall refrain from activities going beyond this mandate.

40. The activities of the inspection team shall be so arranged as to ensure the timely and effective discharge of its functions and the least possible inconvenience to the inspected State Party or Host State and disturbance to the facility or area inspected. The inspection team shall avoid unnecessarily hampering or delaying the operation of a facility and avoid affecting its safety. In particular, the inspection team shall not operate any facility. If inspectors consider that, to fulfil their mandate, particular operations should be carried out in a facility, they shall request the designated representative of the inspected facility to have them performed. The representative shall carry out the request to the extent possible.

41. In the performance of their duties on the territory of an inspected State Party or Host State, the members of the inspection team shall, if the inspected State Party so requests, be accompanied by representatives of the inspected State Party, but the inspection team must not thereby be delayed or otherwise hindered in the exercise of its functions.

42. Detailed procedures for the conduct of inspections shall be developed for inclusion in the inspection manual by the Technical Secretariat, taking into account guidelines to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i),

Safety

43. In carrying out their activities, inspectors and inspection assistants shall observe safety regulations established at the inspection site, including those for the protection of controlled environments within a facility and for personal safety. In order to implement these requirements, appropriate detailed procedures shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

Communications

44. Inspectors shall have the right throughout the in-country period to communicate with the Headquarters of the Technical Secretariat. For this purpose they may use their own, duly certified, approved equipment and may request that the inspected State Party or Host State Party provide them with access to other telecommunications. The inspection team shall have the right to use its own two-way system of radio communications between personnel patrolling the perimeter and other members of the inspection team.

Inspection team and inspected State Party rights

45. The inspection team shall, in accordance with the relevant Articles and Annexes of this Convention as well as with facility agreements and procedures set forth in the inspection manual, have the right to unimpeded

access to the inspection site. The items to be inspected will be chosen by the inspectors.

46. Inspectors shall have the right to interview any facility personnel in the presence of representatives of the inspected State Party with the purpose of establishing relevant facts. Inspectors shall only request information and data which are necessary for the conduct of the inspection, and the inspected State Party shall furnish such information upon request. The inspected State Party shall have the right to object to questions posed to the facility personnel if those questions are deemed not relevant to the inspection. If the head of the inspection team objects and states their relevance, the questions shall be provided in writing to the inspected State Party for reply. The inspection team may note any refusal to permit interviews or to allow questions to be answered and any explanations given, in that part of the inspection report that deals with the cooperation of the inspected State Party.

47. Inspectors shall have the right to inspect documentation and records they deem relevant to the conduct of their mission.

48. Inspectors shall have the right to have photographs taken at their request by representatives of the inspected State Party or of the inspected facility. The capability to take instant development photographic prints shall be available. The inspection team shall determine whether photographs conform to those requested and, if not, repeat photographs shall be taken. The inspection team and the inspected State Party shall each retain one copy of every photograph.

49. The representatives of the inspected State Party shall have the right to observe all verification activities carried out by the inspection team.

50. The inspected State Party shall receive copies, at its request, of the information and data gathered about its facility(ies) by the Technical Secretariat.

51. Inspectors shall have the right to request clarifications in connection with ambiguities that arise during an inspection. Such requests shall be made promptly through the representative of the inspected State Party. The representative of the inspected State Party shall provide the inspection team, during the inspection, with such clarification as may be necessary to remove the ambiguity. If questions relating to an object or a building located within the inspection site are not resolved, the object or building shall, if requested, be photographed for the purpose of clarifying its nature and function. If the ambiguity cannot be removed during the inspection, the inspectors shall notify the Technical Secretariat immediately. The inspectors shall include in the inspection report any such unresolved question, relevant clarifications, and a copy of any photographs taken.

Collection, handling and analysis of samples

52. Representatives of the inspected State Party or of the inspected facility shall take samples at the request of the inspection team in the presence of inspectors. If so agreed in advance with the representatives of the inspected State Party or of the inspected facility, the inspection team may take samples itself.

53. Where possible, the analysis of samples shall be performed on-site. The inspection team shall have the right to perform on-site analysis of samples using approved equipment brought by it. At the request of the inspection team, the inspected State Party shall, in accordance with agreed procedures, provide assistance for the analysis of samples on-site. Alternatively, the inspection team may request that appropriate analysis on-site be performed in its presence.

54. The inspected State Party has the right to retain portions of all samples taken or take duplicate samples and be present when samples are analysed on-site.

55. The inspection team shall, if it deems it necessary, transfer samples for analysis off-site at laboratories designated by the Organization.

56. The Director-General shall have the primary responsibility for the security, integrity and preservation of samples and for ensuring that the confidentiality of samples transferred for analysis off-site is protected. The Director-General shall do so in accordance with procedures, to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII. paragraph 21 (i), for inclusion in the inspection manual. He shall:

(a) Establish a stringent regime governing the collection, handling, transport and analysis of samples;

(b) Certify the laboratories designated to perform different types of analysis;

(c) Oversee the standardization of equipment and procedures at these

designated laboratories, mobile analytical equipment and procedures, and monitor quality control and overall standards in relation to the certification of these laboratories, mobile equipment and procedures; and

(d) Select from among the designated laboratories those which shall perform analytical or other functions in relation to specific investigations.

57. When off-site analysis is to be performed, samples shall be analysed in at least two designated laboratories. The Technical Secretariat shall ensure the expeditious processing of the analysis. The samples shall be accounted for by the Technical Secretariat and any unused samples or portions thereof shall be returned to the Technical Secretariat.

58. The Technical Secretariat shall compile the results of the laboratory analysis of samples relevant to compliance with this Convention and include them in the final inspection report. The Technical Secretariat shall include in the report detailed information concerning the equipment and methodology employed by the designated laboratories.

Extension of inspection duration

59. Periods of inspection may be extended by agreement with the representative of the inspected State Party.

Debriefing

60. Upon completion of an inspection the inspection team shall meet with representatives of the inspected State Party and the personnel responsible for the inspection site to review the preliminary findings of the inspection team and to clarify any ambiguities. The inspection team shall provide to the representatives of the inspected State Party its preliminary findings in written form according to a standardized format, together with a list of any samples and copies of written information and data gathered and other material to be taken off-site. The document shall be signed by the head of the inspection team. In order to indicate that he has taken notice of the contents of the document, the representative of the inspected State Party shall countersign the document. This meeting shall be completed not later than 24 hours after the completion of the inspection.

F. DEPARTURE

61. Upon completion of the post-inspection procedures, the inspection team shall leave, as soon as possible, the territory of the inspected State Party or the Host State.

G. REPORTS

62. Not later than 10 days after the inspection, the inspectors shall prepare a factual, final report on the activities conducted by them and on their findings. It shall only contain facts relevant to compliance with this Convention, as provided for under the inspection mandate. The report shall also provide information as to the manner in which the State Party inspected cooperated with the inspection team. Differing observations made by inspectors may be attached to the report. The report shall be kept confidential.

63. The final report shall immediately be submitted to the inspected State Party. Any written comments, which the inspected State Party may immediately make on its findings shall be annexed to it. The final report together with annexed comments made by the inspected State Party shall be submitted to the Director-General not later than 30 days after the inspection.

64. Should the report contain uncertainties, or should cooperation between the National Authority and the inspectors not measure up to the standards required, the Director-General shall approach the State Party for clarification.

65. If the uncertainties cannot be removed or the facts established are of a nature to suggest that obligations undertaken under this Convention have not been met, the Director-General shall inform the Executive Council without delay.

H. APPLICATION OF GENERAL PROVISIONS

66. The provisions of this Part shall apply to all inspections conducted pursuant to this Convention, except where the provisions of this Part differ from the provisions set forth for specific types of inspections in Parts III to XI of this Annex, in which case the latter provisions shall take precedence.

PART III

GENERAL PROVISIONS FOR VERIFICATION MEASURES PURSUANT TO
ARTICLES IV, V AND VI. PARAGRAPH 3

A. INITIAL INSPECTIONS AND FACILITY AGREEMENTS

1. Each declared facility subject to on-site inspection pursuant to Articles IV, V, and VI, paragraph 3, shall receive an initial inspection promptly after the facility is declared. The purpose of this inspection of the facility shall be to verify information provided and to obtain any additional information needed for planning future verification activities at the facility, including on-site inspections and continuous monitoring with on-site instruments, and to work on the facility agreements.

2. States Parties shall ensure that the verification of declarations and the initiation of the systematic verification measures can be accomplished by the Technical Secretariat at all facilities within the established time-frames after this Convention enters into force for them.

3. Each State Party shall conclude a facility agreement with the Organization for each facility declared and subject to on-site inspection pursuant to Articles IV, V, and VI, paragraph 3.

4. Facility agreements shall be completed not later than 180 days after this Convention enters into force for the State Party or after the facility has been declared for the first time, except for a chemical weapons destruction facility to which paragraphs 5 to 7 shall apply.

5. In the case of a chemical weapons destruction facility that begins operations more than one year after this Convention enters into force for the State Party, the facility agreement shall be completed not less than 180 days before the facility begins operation.

6. In the case of a chemical weapons destruction facility that is in operation when this Convention enters into force for the State Party, or begins operation not later than one year thereafter, the facility agreement shall be completed not later than 210 days after this Convention enters into force for the State Party, except that the Executive Council may decide that transitional verification arrangements, approved in accordance with Part IV (A), paragraph 51, of this Annex and including a transitional facility agreement, provisions for verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments, and the time-frame for application of the arrangements, are sufficient.

7. In the case of a facility, referred to in paragraph 6, that will cease operations not later than two years after this Convention enters into force for the State Party, the Executive Council may decide that transitional verification arrangements, approved in accordance with Part IV (A), paragraph 51, of this Annex and including a transitional facility agreement, provisions for verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments, and the time-frame for application of the arrangements, are sufficient.

8. Facility agreements shall be based on models for such agreements and provide for detailed arrangements which shall govern inspections at each facility. The model agreements shall include provisions to take into account future technological developments and shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

9. The Technical Secretariat may retain at each site a sealed container for photographs, plans and other information that it may wish to refer to in the course of subsequent inspections.

B. STANDING ARRANGEMENTS

10. Where applicable, the Technical Secretariat shall have the right to have continuous monitoring instruments and systems and seals installed and to use them, in conformity with the relevant provisions in this Convention and the facility agreements between States Parties and the Organization.

11. The inspected State Party shall, in accordance with agreed procedures, have the right to inspect any instrument used or installed by the inspection team and to have it tested in the presence of representatives of the inspected State Party. The inspection team shall have the right to use the instruments that were installed by the inspected State Party for its own monitoring of the technological process of the destruction of chemical weapons. To this end, the inspection team shall have the right to inspect those instruments that it intends to use for purposes of verification of the destruction of chemical weapons and to have them tested in its presence.

12. The inspected State Party shall provide the necessary preparation and support for the establishment of continuous monitoring instruments and

systems.

13. In order to implement paragraphs 11 and 12, appropriate detailed procedures shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

14. The inspected State Party shall immediately notify the Technical Secretariat if an event occurs or may occur at a facility where monitoring instruments are installed, which may have an impact on the monitoring system. The inspected State Party shall coordinate subsequent actions with the Technical Secretariat with a view to restoring the operation of the monitoring system and establishing interim measures, if necessary, as soon as possible.

15. The inspection team shall verify during each inspection that the monitoring system functions correctly and that emplaced seals have not been tampered with. In addition, visits to service the monitoring system may be required to perform any necessary maintenance or replacement of equipment, or to adjust the coverage of the monitoring system as required.

16. If the monitoring system indicates any anomaly, the Technical Secretariat shall immediately take action to determine whether this resulted from equipment malfunction or activities at the facility. If, after this examination, the problem remains unresolved, the Technical Secretariat shall immediately ascertain the actual situation, including through immediate on-site inspection of, or visit to, the facility if necessary. The Technical Secretariat shall report any such problem immediately after its detection to the inspected State Party which shall assist in its resolution.

C. PRE-INSPECTION ACTIVITIES

17. The inspected State Party shall, except as specified in paragraph 18, be notified of inspections not less than 24 hours in advance of the planned arrival of the inspection team at the point of entry.

18. The inspected State Party shall be notified of initial inspections not less than 72 hours in advance of the estimated time of arrival of the inspection team at the point of entry.

PART IV (A)

DESTRUCTION OF CHEMICAL WEAPONS AND ITS VERIFICATION

PURSUANT TO ARTICLE IV

A. DECLARATIONS

Chemical weapons

1. The declaration of chemical weapons by a State Party pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (ii), shall include the following:

- (a) The aggregate quantity of each chemical declared;
- (b) The precise location of each chemical weapons storage facility, expressed by:
  - (i) Name;
  - (ii) Geographical coordinates; and
  - (iii) A detailed site diagram, including a boundary map and the location of bunkers/storage areas within the facility.
- (c) The detailed inventory for each chemical weapons storage facility including:
  - (i) Chemicals defined as chemical weapons in accordance with Article II;
  - (ii) Unfilled munitions, sub-munitions, devices and equipment defined as chemical weapons;
  - (iii) Equipment specially designed for use directly in connection with the employment of munitions, sub-munitions, devices or equipment specified in sub-subparagraph (ii);
  - (iv) Chemicals specifically designed for use directly in connection with the employment of munitions, sub-munitions, devices or equipment specified in sub-subparagraph (ii).

2. For the declaration of chemicals referred to in paragraph 1 (c) (i) the following shall apply:

- (a) Chemicals shall be declared in accordance with the Schedules specified in the Annex on Chemicals;
- (b) For a chemical not listed in the Schedules in the Annex on Chemicals the information required for possible assignment of the chemical to the appropriate Schedule shall be provided, including the toxicity of the pure compound. For a precursor, the toxicity and identity of the principal final reaction product(s) shall be provided;
- (c) Chemicals shall be identified by chemical name in accordance with current International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC) nomenclature, structural formula and Chemical Abstracts Service registry

number, if assigned. For a precursor, the toxicity and identity of the principal final reaction product(s) shall be provided;

(d) In cases involving mixtures of two or more chemicals, each chemical shall be identified and the percentage of each shall be provided, and the mixture shall be declared under the category of the most toxic chemical. If a component of a binary chemical weapon consists of a mixture of two or more chemicals, each chemical shall be identified and the percentage of each provided;

(e) Binary chemical weapons shall be declared under the relevant end product within the framework of the categories of chemical weapons referred to in paragraph 16. The following supplementary information shall be provided for each type of binary chemical munition/device:

(i) The chemical name of the toxic end-product;

(ii) The chemical composition and quantity of each component;

(iii) The actual weight ratio between the components;

(iv) Which component is considered the key component;

(v) The projected quantity of the toxic end-product calculated on a stoichiometric basis from the key component, assuming 100 per cent yield. A declared quantity (in tonnes) of the key component intended for a specific toxic end-product shall be considered equivalent to the quantity (in tonnes) of this toxic end-product calculated on a stoichiometric basis assuming 100 per cent yield.

(f) For multicomponent chemical weapons, the declaration shall be analogous to that envisaged for binary chemical weapons;

(g) For each chemical the form of storage, i.e. munitions, submunitions, devices, equipment or bulk containers and other containers shall be declared. For each form of storage the following shall be listed:

(i) Type;

(ii) Size or calibre;

(iii) Number of items; and

(iv) Nominal weight of chemical fill per item.

(h) For each chemical the total weight present at the storage facility shall be declared;

(i) In addition, for chemicals stored in bulk, the percentage purity shall be declared, if known.

3. For each type of unfilled munitions, sub-munitions, devices or equipment, referred to in paragraph 1 (c) (ii), the information shall include:

(a) The number of items;

(b) The nominal fill volume per item;

(c) The intended chemical fill.

Declarations of chemical weapons pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (iii)

4. The declaration of chemical weapons pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (iii), shall contain all information specified in paragraphs 1 to 3 above. It is the responsibility of the State Party on whose territory the chemical weapons are located to make appropriate arrangements with the other State to ensure that the declarations are made. If the State Party on whose territory the chemical weapons are located is not able to fulfil its obligations under this paragraph, it shall state the reasons therefor.

Declarations of past transfers and receipts

5. A State Party that has transferred or received chemical weapons since 1 January 1946 shall declare these transfers or receipts pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (iv), provided the amount transferred or received exceeded 1 tonne per chemical per year in bulk and/or munition form. This declaration shall be made according to the inventory format specified in paragraphs 1 and 2. This declaration shall also indicate the supplier and recipient countries, the dates of the transfers or receipts and, as precisely as possible, the current location of the transferred items. When not all the specified information is available for transfers or receipts of chemical weapons for the period between 1 January 1946 and 1 January 1970, the State Party shall declare whatever information is still available to it and provide an explanation as to why it cannot submit a full declaration.

Submission of the general plan for destruction of chemical weapons

6. The general plan for destruction of chemical weapons submitted pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (v), shall provide an overview of the entire national chemical weapons destruction programme of the State Party and information on the efforts of the State Party to fulfil the destruction requirements contained in this Convention. The plan shall specify:

(a) A general schedule for destruction, giving types and approximate

quantities of chemical weapons planned to be destroyed in each annual destruction period for each existing chemical weapons destruction facility and, if possible, for each planned chemical weapons destruction facility;

- (b) The number of chemical weapons destruction facilities existing or planned to be operated over the destruction period;
- (c) For each existing or planned chemical weapons destruction facility:
  - (i) Name and location; and
  - (ii) The types and approximate quantities of chemical weapons, and the type (for example, nerve agent or blister agent) and approximate quantity of chemical fill, to be destroyed;
- (d) The plans and programmes for training personnel for the operation of destruction facilities;
- (e) The national standards for safety and emissions that the destruction facilities must satisfy;
- (f) Information on the development of new methods for destruction of chemical weapons and on the improvement of existing methods;
- (g) The cost estimates for destroying the chemical weapons; and
- (h) Any issues which could adversely impact on the national destruction programme.

B. MEASURES TO SECURE THE STORAGE FACILITY AND STORAGE FACILITY PREPARATION

7. Not later than when submitting its declaration of chemical weapons, a State Party shall take such measures as it considers appropriate to secure its storage facilities and shall prevent any movement of its chemical weapons out of the facilities, except their removal for destruction.

8. A State Party shall ensure that chemical weapons at its storage facilities are configured to allow ready access for verification in accordance with paragraphs 37 to 49.

9. While a storage facility remains closed for any movement of chemical weapons out of the facility other than their removal for destruction, a State Party may continue at the facility standard maintenance activities, including standard maintenance of chemical weapons; safety monitoring and physical security activities; and preparation of chemical weapons for destruction.

10. Maintenance activities of chemical weapons shall not include:

- (a) Replacement of agent or of munition bodies;
- (b) Modification of the original characteristics of munitions, or parts or components thereof.

11. All maintenance activities shall be subject to monitoring by the Technical Secretariat.

C. DESTRUCTION

Principles and methods for destruction of chemical weapons

12. "Destruction of chemical weapons" means a process by which chemicals are converted in an essentially irreversible way to a form unsuitable for production of chemical weapons, and which in an irreversible manner renders munitions and other devices unusable as such.

13. Each State Party shall determine how it shall destroy chemical weapons, except that the following processes may not be used: dumping in any body of water, land burial or open-pit burning. It shall destroy chemical weapons only at specifically designated and appropriately designed and equipped facilities.

14. Each State Party shall ensure that its chemical weapons destruction facilities are constructed and operated in a manner to ensure the destruction of the chemical weapons; and that the destruction process can be verified under the provisions of this Convention.

Order of destruction

15. The order of destruction of chemical weapons is based on the obligations specified in Article I and the other Articles, including obligations regarding systematic on-site verification. It takes into account interests of States Parties for undiminished security during the destruction period; confidence-building in the early part of the destruction stage; gradual acquisition of experience in the course of destroying chemical weapons; and applicability irrespective of the actual composition of the stockpiles and the methods chosen for the destruction of the chemical weapons. The order of destruction is based on the principle of levelling out.

16. For the purpose of destruction, chemical weapons declared by each State Party shall be divided into three categories:

Category 1: Chemical weapons on the basis of Schedule 1 chemicals and

their parts and components;

Category 2: Chemical weapons on the basis of all other chemicals and their parts and components;

Category 3: Unfilled munitions and devices, and equipment specifically designed for use directly in connection with employment of chemical weapons.

17. A State Party shall start:

(a) The destruction of Category 1 chemical weapons not later than two years after this Convention enters into force for it, and shall complete the destruction not later than 10 years after entry into force of this Convention. A State Party shall destroy chemical weapons in accordance with the following destruction deadlines:

(i) Phase 1: Not later than two years after entry into force of this Convention, testing of its first destruction facility shall be completed. Not less than 1 per cent of the Category 1 chemical weapons shall be destroyed not later than three years after the entry into force of this Convention;

(ii) Phase 2: Not less than 20 per cent of the Category 1 chemical weapons shall be destroyed not later than five years after the entry into force of this Convention;

(iii) Phase 3: Not less than 45 per cent of the Category 1 chemical weapons shall be destroyed not later than seven years after the entry into force of this Convention;

(iv) Phase 4: All Category 1 chemical weapons shall be destroyed not later than 10 years after the entry into force of this Convention.

(b) The destruction of Category 2 chemical weapons not later than one year after this Convention enters into force for it and shall complete the destruction not later than five years after the entry into force of this Convention. Category 2 chemical weapons shall be destroyed in equal annual increments throughout the destruction period. The comparison factor for such weapons is the weight of the chemicals within Category 2; and

(c) The destruction of Category 3 chemical weapons not later than one year after this Convention enters into force for it, and shall complete the destruction not later than five years after the entry into force of this Convention. Category 3 chemical weapons shall be destroyed in equal annual increments throughout the destruction period. The comparison factor for unfilled munitions and devices is expressed in nominal fill volume (m³) and for equipment in number of items.

18. For the destruction of binary chemical weapons the following shall apply:

(a) For the purposes of the order of destruction, a declared quantity (in tonnes) of the key component intended for a specific toxic end-product shall be considered equivalent to the quantity (in tonnes) of this toxic end-product calculated on a stoichiometric basis assuming 100 per cent yield.

(b) A requirement to destroy a given quantity of the key component shall entail a requirement to destroy a corresponding quantity of the other component, calculated from the actual weight ratio of the components in the relevant type of binary chemical munition/device.

(c) If more of the other component is declared than is needed, based on the actual weight ratio between components, the excess shall be destroyed over the first two years after destruction operations begin.

(d) At the end of each subsequent operational year a State Party may retain an amount of the other declared component that is determined on the basis of the actual weight ratio of the components in the relevant type of binary chemical munition/device.

19. For multicomponent chemical weapons the order of destruction shall be analogous to that envisaged for binary chemical weapons.

Modification of intermediate destruction deadlines

20. The Executive Council shall review the general plans for destruction of chemical weapons, submitted pursuant to Article III, paragraph 1 (a) (v), and in accordance with paragraph 6, inter alia, to assess their conformity with the order of destruction set forth in paragraphs 15 to 19. The Executive Council shall consult with any State Party whose plan does not conform, with the objective of bringing the plan into conformity.

21. If a State Party, due to exceptional circumstances beyond its control, believes that it cannot achieve the level of destruction specified for Phase 1, Phase 2 or Phase 3 of the order of destruction of Category 1 chemical weapons, it may propose changes in those levels. Such a proposal must be made not later than 120 days after the entry into force of this Convention and shall contain a detailed explanation of the reasons for the proposal.

22. Each State Party shall take all necessary measures to ensure destruction of Category 1 chemical weapons in accordance with the destruction deadlines set forth in paragraph 17 (a) as changed pursuant to paragraph 21. However, if a State Party believes that it will be unable to ensure the destruction of the percentage of Category 1 chemical weapons required by an intermediate destruction deadline, it may request the Executive Council to recommend to the Conference to grant an extension of its obligation to meet that deadline. Such a request must be made not less than 180 days before the intermediate destruction deadline and shall contain a detailed explanation of the reasons for the request and the plans of the State Party for ensuring that it will be able to fulfil its obligation to meet the next intermediate destruction deadline.

23. If an extension is granted, the State Party shall still be under the obligation to meet the cumulative destruction requirements set forth for the next destruction deadline. Extensions granted pursuant to this Section shall not, in any way, modify the obligation of the State Party to destroy all Category 1 chemical weapons not later than 10 years after the entry into force of this Convention.

Extension of the deadline for completion of destruction

24. If a State Party believes that it will be unable to ensure the destruction of all Category 1 chemical weapons not later than 10 years after the entry into force of this Convention, it may submit a request to the Executive Council for an extension of the deadline for completing the destruction of such chemical weapons. Such a request must be made not later than nine years after the entry into force of this Convention.

25. The request shall contain:

- (a) The duration of the proposed extension;
- (b) A detailed explanation of the reasons for the proposed extension; and
- (c) A detailed plan for destruction during the proposed extension and the remaining portion of the original 10-year period for destruction.

26. A decision on the request shall be taken by the Conference at its next session, on the recommendation of the Executive Council. Any extension shall be the minimum necessary, but in no case shall the deadline for a State Party to complete its destruction of all chemical weapons be extended beyond 15 years after the entry into force of this Convention. The Executive Council shall set conditions for the granting of the extension, including the specific verification measures deemed necessary as well as specific actions to be taken by the State Party to overcome problems in its destruction programme. Costs of verification during the extension period shall be allocated in accordance with Article IV, paragraph 16.

27. If an extension is granted, the State Party shall take appropriate measures to meet all subsequent deadlines.

28. The State Party shall continue to submit detailed annual plans for destruction in accordance with paragraph 29 and annual reports on the destruction of Category 1 chemical weapons in accordance with paragraph 36, until all Category 1 chemical weapons are destroyed. In addition, not later than at the end of each 90 days of the extension period, the State Party shall report to the Executive Council on its destruction activity. The Executive Council shall review progress towards completion of destruction and take the necessary measures to document this progress. All information concerning the destruction activities during the extension period shall be provided by the Executive Council to States Parties, upon request.

Detailed annual plans for destruction

29. The detailed annual plans for destruction shall be submitted to the Technical Secretariat not less than 60 days before each annual destruction period begins pursuant to Article IV, paragraph 7 (a), and shall specify:

- (a) The quantity of each specific type of chemical weapon to be destroyed at each destruction facility and the inclusive dates when the destruction of each specific type of chemical weapon will be accomplished;
- (b) The detailed site diagram for each chemical weapons destruction facility and any changes to previously submitted diagrams; and
- (c) The detailed schedule of activities for each chemical weapons destruction facility for the upcoming year, identifying time required for design, construction or modification of the facility, installation of equipment, equipment check-out and operator training, destruction operations for each specific type of chemical weapon, and scheduled periods of inactivity.

30. A State Party shall provide, for each of its chemical weapons

destruction facilities, detailed facility information to assist the Technical Secretariat in developing preliminary inspection procedures for use at the facility.

31. The detailed facility information for each destruction facility shall include the following information:

- (a) Name, address and location;
- (b) Detailed, annotated facility drawings;
- (c) Facility design drawings, process drawings, and piping and instrumentation design drawings;
- (d) Detailed technical descriptions, including design drawings and instrument specifications, for the equipment required for: removing the chemical fill from the munitions, devices, and containers; temporarily storing the drained chemical fill; destroying the chemical agent; and destroying the munitions, devices, and containers;
- (e) Detailed technical descriptions of the destruction process, including material flow rates, temperatures and pressures, and designed destruction efficiency;
- (f) Design capacity for each specific type of chemical weapon;
- (g) A detailed description of the products of destruction and the method of their ultimate disposal;
- (h) A detailed technical description of measures to facilitate inspections in accordance with this Convention;
- (i) A detailed description of any temporary holding area at the destruction facility that will be used to provide chemical weapons directly to the destruction facility, including site and facility drawings and information on the storage capacity for each specific type of chemical weapon to be destroyed at the facility;
- (j) A detailed description of the safety and medical measures in force at the facility;
- (k) A detailed description of the living quarters and working premises for the inspectors; and
- (l) Suggested measures for international verification.

32. A State Party shall provide, for each of its chemical weapons destruction facilities, the plant operations manuals, the safety and medical plans, the laboratory operations and quality assurance and control manuals, and the environmental permits that have been obtained, except that this shall not include material previously provided.

33. A State Party shall promptly notify the Technical Secretariat of any developments that could affect inspection activities at its destruction facilities.

34. Deadlines for submission of the information specified in paragraphs 30 to 32 shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

35. After a review of the detailed facility information for each destruction facility, the Technical Secretariat, if the need arises, shall enter into consultation with the State Party concerned in order to ensure that its chemical weapons destruction facilities are designed to assure the destruction of chemical weapons, to allow advanced planning on how verification measures may be applied and to ensure that the application of verification measures is consistent with proper facility operation, and that the facility operation allows appropriate verification.

Annual reports on destruction

36. Information regarding the implementation of plans for destruction of chemical weapons shall be submitted to the Technical Secretariat pursuant to Article IV, paragraph 7 (b), not later than 60 days after the end of each annual destruction period and shall specify the actual amounts of chemical weapons which were destroyed during the previous year at each destruction facility. If appropriate, reasons for not meeting destruction goals should be stated.

D. VERIFICATION

Verification of declarations of chemical weapons through on-site inspection

37. The purpose of the verification of declarations of chemical weapons shall be to confirm through on-site inspection the accuracy of the relevant declarations made pursuant to Article III.

38. The inspectors shall conduct this verification promptly after a declaration is submitted. They shall, inter alia, verify the quantity and identity of chemicals, types and number of munitions, devices and other equipment.

39. The inspectors shall employ, as appropriate, agreed seals, markers or other inventory control procedures to facilitate an accurate inventory of the chemical weapons at each storage facility.

40. As the inventory progresses, inspectors shall install such agreed seals as may be necessary to clearly indicate if any stocks are removed, and to ensure the securing of the storage facility during the inventory. After completion of the inventory, such seals will be removed unless otherwise agreed.

Systematic verification of storage facilities

41. The purpose of the systematic verification of storage facilities shall be to ensure that no undetected removal of chemical weapons from such facilities takes place.

42. The systematic verification shall be initiated as soon as possible after the declaration of chemical weapons is submitted and shall continue until all chemical weapons have been removed from the storage facility. It shall in accordance with the facility agreement, combine on-site inspection and monitoring with on-site instruments.

43. When all chemical weapons have been removed from the storage facility, the Technical Secretariat shall confirm the declaration of the State Party to that effect. After this confirmation, the Technical Secretariat shall terminate the systematic verification of the storage facility and shall promptly remove any monitoring instruments installed by the inspectors.

Inspections and visits

44. The particular storage facility to be inspected shall be chosen by the Technical Secretariat in such a way as to preclude the prediction of precisely when the facility is to be inspected. The guidelines for determining the frequency of systematic on-site inspections shall be elaborated by the Technical Secretariat, taking into account the recommendations to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

45. The Technical Secretariat shall notify the inspected State Party of its decision to inspect or visit the storage facility 48 hours before the planned arrival of the inspection team at the facility for systematic inspections or visits. In cases of inspections or visits to resolve urgent problems, this period may be shortened. The Technical Secretariat shall specify the purpose of the inspection or visit.

46. The inspected State Party shall make any necessary preparations for the arrival of the inspectors and shall ensure their expeditious transportation from their point of entry to the storage facility. The facility agreement will specify administrative arrangements for inspectors.

47. The inspected State Party shall provide the inspection team upon its arrival at the chemical weapons storage facility to carry out an inspection, with the following data on the facility:

(a) The number of storage buildings and storage locations;
(b) For each storage building and storage location, the type and the identification number or designation, shown on the site diagram; and
(c) For each storage building and storage location at the facility, the number of items of each specific type of chemical weapon, and, for containers that are not part of binary munitions, the actual quantity of chemical fill in each container. 48. In carrying out an inventory, within the time available, inspectors shall have the right:

(a) To use any of the following inspection techniques:
(i) inventory all the chemical weapons stored at the facility;
(ii) inventory all the chemical weapons stored in specific buildings or locations at the facility, as chosen by the inspectors; or
(iii) inventory all the chemical weapons of one or more specific types stored at the facility, as chosen by the inspectors; and
(b) To check all items inventoried against agreed records.

49. Inspectors shall, in accordance with facility agreements:

(a) Have unimpeded access to all parts of the storage facilities including any munitions, devices, bulk containers, or other containers therein. While conducting their activity, inspectors shall comply with the safety regulations at the facility. The items to be inspected will be chosen by the inspectors; and

(b) Have the right, during the first and any subsequent inspection of each chemical weapons storage facility, to designate munitions, devices, and containers from which samples are to be taken, and to affix to such munitions, devices, and containers a unique tag that will indicate an attempt to remove

or alter the tag. A sample shall be taken from a tagged item at a chemical weapons storage facility or a chemical weapons destruction facility as soon as it is practically possible in accordance with the corresponding destruction programmes, and, in any case, not later than by the end of the destruction operations.

Systematic verification of the destruction of chemical weapons

50. The purpose of verification of destruction of chemical weapons shall be:

(a) To confirm the identity and quantity of the chemical weapons stocks to be destroyed; and

(b) To confirm that these stocks have been destroyed.

51. Chemical weapons destruction operations during the first 390 days after the entry into force of this Convention shall be governed by transitional verification arrangements. Such arrangements, including a transitional facility agreement, provisions for verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments, and the time-frame for application of the arrangements, shall be agreed between the Organization and the inspected State Party. These arrangements shall be approved by the Executive Council not later than 60 days after this Convention enters into force for the State Party, taking into account the recommendations of the Technical Secretariat, which shall be based on an evaluation of the detailed facility information provided in accordance with paragraph 31 and a visit to the facility. The Executive Council shall, at its first session, establish the guidelines for such transitional verification arrangements, based on recommendations to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i). The transitional verification arrangements shall be designed to verify, throughout the entire transitional period, the destruction of chemical weapons in accordance with the purposes set forth in paragraph 50, and to avoid hampering ongoing destruction operations.

52. The provisions of paragraphs 53 to 61 shall apply to chemical weapons destruction operations that are to begin not earlier than 390 days after the entry into force of this Convention.

53. On the basis of this Convention and the detailed destruction facility information, and as the case may be, on experience from previous inspections, the Technical Secretariat shall prepare a draft plan for inspecting the destruction of chemical weapons at each destruction facility. The plan shall be completed and provided to the inspected State Party for comment not less than 270 days before the facility begins destruction operations pursuant to this Convention. Any differences between the Technical Secretariat and the inspected State Party should be resolved through consultations. Any unresolved matter shall be forwarded to the Executive Council for appropriate action with a view to facilitating the full implementation of this Convention.

54. The Technical Secretariat shall conduct an initial visit to each chemical weapons destruction facility of the inspected State Party not less than 240 days before each facility begins destruction operations pursuant to this Convention, to allow it to familiarize itself with the facility and assess the adequacy of the inspection plan.

55. In the case of an existing facility where chemical weapons destruction operations have already been initiated, the inspected State Party shall not be required to decontaminate the facility before the Technical Secretariat conducts an initial visit. The duration of the visit shall not exceed five days and the number of visiting personnel shall not exceed 15.

56. The agreed detailed plans for verification, with an appropriate recommendation by the Technical Secretariat, shall be forwarded to the Executive Council for review. The Executive Council shall review the plans with a view to approving them, consistent with verification objectives and obligations under this Convention. It should also confirm that verification schemes for destruction are consistent with verification aims and are efficient and practical. This review should be completed not less than 180 days before the destruction period begins.

57. Each member of the Executive Council may consult with the Technical Secretariat on any issues regarding the adequacy of the plan for verification. If there are no objections by any member of the Executive Council, the plan shall be put into action.

58. If there are any difficulties, the Executive Council shall enter into consultations with the State Party to reconcile them. If any difficulties remain unresolved they shall be referred to the Conference.

59. The detailed facility agreements for chemical weapons destruction facilities shall specify, taking into account the specific characteristics of the destruction facility and its mode of operation:

- (a) Detailed on-site inspection procedures; and
- (b) Provisions for verification through continuous monitoring with on-site instruments and physical presence of inspectors.

60. Inspectors shall be granted access to each chemical weapons destruction facility not less than 60 days before the commencement of the destruction, pursuant to this Convention, at the facility. Such access shall be for the purpose of supervising the installation of the inspection equipment, inspecting this equipment and testing its operation, as well as for the purpose of carrying out a final engineering review of the facility. In the case of an existing facility where chemical weapons destruction operations have already been initiated, destruction operations shall be stopped for the minimum amount of time required, not to exceed 60 days, for installation and testing of the inspection equipment. Depending on the results of the testing and review, the State Party and the Technical Secretariat may agree on additions or changes to the detailed facility agreement for the facility.

61. The inspected State Party shall notify, in writing, the inspection team leader at a chemical weapons destruction facility not less than four hours before the departure of each shipment of chemical weapons from a chemical weapons storage facility to that destruction facility. This notification shall specify the name of the storage facility, the estimated times of departure and arrival, the specific types and quantities of chemical weapons being transported, whether any tagged items are being moved, and the method of transportation. This notification may include notification of more than one shipment. The inspection team leader shall be promptly notified, in writing, of any changes in this information.

Chemical weapons storage facilities at chemical weapons
destruction facilities

62. The inspectors shall verify the arrival of the chemical weapons at the destruction facility and the storing of these chemical weapons. The inspectors shall verify the inventory of each shipment, using agreed procedures consistent with facility safety regulations, prior to the destruction of the chemical weapons. They shall employ, as appropriate, agreed seals, markers or other inventory control procedures to facilitate an accurate inventory of the chemical weapons prior to destruction.

63. As soon and as long as chemical weapons are stored at chemical weapons storage facilities located at chemical weapons destruction facilities, these storage facilities shall be subject to systematic verification in conformity with the relevant facility agreements.

64. At the end of an active destruction phase, inspectors shall make an inventory of the chemical weapons, that have been removed from the storage facility, to be destroyed. They shall verify the accuracy of the inventory of the chemical weapons remaining, employing inventory control procedures as referred to in paragraph 62.

Systematic on-site verification measures at chemical weapons
destruction facilities

65. The inspectors shall be granted access to conduct their activities at the chemical weapons destruction facilities and the chemical weapons storage facilities located at such facilities during the entire active phase of destruction.

66. At each chemical weapons destruction facility, to provide assurance that no chemical weapons are diverted and that the destruction process has been completed, inspectors shall have the right to verify through their physical presence and monitoring with on-site instruments:

- (a) The receipt of chemical weapons at the facility;
- (b) The temporary holding area for chemical weapons and the specific type and quantity of chemical weapons stored in that area;
- (c) The specific type and quantity of chemical weapons being destroyed;
- (d) The process of destruction;
- (e) The end-product of destruction;
- (f) The mutilation of metal parts; and
- (g) The integrity of the destruction process and of the facility as a whole.

67. Inspectors shall have the right to tag, for sampling, munitions, devices, or containers located in the temporary holding areas at the chemical weapons destruction facilities.

68. To the extent that it meets inspection requirements, information from routine facility operations, with appropriate data authentication, shall be used for inspection purposes.

69. After the completion of each period of destruction, the Technical

Secretariat shall confirm the declaration of the State Party, reporting the completion of destruction of the designated quantity of chemical weapons.

70. Inspectors shall, in accordance with facility agreements:

(a) Have unimpeded access to all parts of the chemical weapons destruction facilities and the chemical weapons storage facilities located at such facilities, including any munitions, devices, bulk containers, or other containers, therein. The items to be inspected shall be chosen by the inspectors in accordance with the verification plan that has been agreed to by the inspected State Party and approved by the Executive Council;

(b) Monitor the systematic on-site analysis of samples during the destruction process; and

(c) Receive, if necessary, samples taken at their request from any devices, bulk containers and other containers at the destruction facility or the storage facility thereat.

PART IV (B)

OLD CHEMICAL WEAPONS AND ABANDONED CHEMICAL WEAPONS

A. GENERAL

1. Old chemical weapons shall be destroyed as provided for in Section B.

2. Abandoned chemical weapons, including those which also meet the definition of Article II, paragraph 5 (b), shall be destroyed as provided for in Section C.

B. REGIME FOR OLD CHEMICAL WEAPONS

3. A State Party which has on its territory old chemical weapons as defined in Article II, paragraph 5 (a), shall, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, submit to the Technical Secretariat all available relevant information, including, to the extent possible, the location, type, quantity and the present condition of these old chemical weapons. In the case of old chemical weapons as defined in Article II, paragraph 5 (b), the State Party shall submit to the Technical Secretariat a declaration pursuant to Article III, paragraph 1 (b) (i), including, to the extent possible, the information specified in Part IV (A), paragraphs 1 to 3, of this Annex.

4. A State Party which discovers old chemical weapons after this Convention enters into force for it shall submit to the Technical Secretariat the information specified in paragraph 3 not later than 180 days after the discovery of the old chemical weapons.

5. The Technical Secretariat shall conduct an initial inspection, and any further inspections as may be necessary, in order to verify the information submitted pursuant to paragraphs 3 and 4 and in particular to determine whether the chemical weapons meet the definition of old chemical weapons as specified in Article II, paragraph 5. Guidelines to determine the usability of chemical weapons produced between 1925 and 1946 shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

6. A State Party shall treat old chemical weapons that have been confirmed by the Technical Secretariat as meeting the definition in Article II, paragraph 5 (a), as toxic waste. It shall inform the Technical Secretariat of the steps being taken to destroy or otherwise dispose of such old chemical weapons as toxic waste in accordance with its national legislation.

7. Subject to paragraphs 3 to 5, a State Party shall destroy old chemical weapons that have been confirmed by the Technical Secretariat as meeting the definition in Article II, paragraph 5 (b), in accordance with Article IV and Part IV (A) of this Annex. Upon request of a State Party, the Executive Council may, however, modify the provisions on time-limit and order of destruction of these old chemical weapons, if it determines that doing so would not pose a risk to the object and purpose of this Convention. The request shall contain specific proposals for modification of the provisions and a detailed explanation of the reasons for the proposed modification.

C. REGIME FOR ABANDONED CHEMICAL WEAPONS

8. A State Party on whose territory there are abandoned chemical weapons (hereinafter referred to as the "Territorial State Party") shall, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, submit to the Technical Secretariat all available relevant information concerning the abandoned chemical weapons. This information shall include, to the extent possible, the location, type, quantity and the present condition of the abandoned chemical weapons as well as information on the abandonment.

9. A State Party which discovers abandoned chemical weapons after this

Convention enters into force for it shall, not later than 180 days after the discovery, submit to the Technical Secretariat all available relevant information concerning the discovered abandoned chemical weapons. This information shall include, to the extent possible, the location, type, quantity and the present condition of the abandoned chemical weapons as well as information on the abandonment.

10. A State Party which has abandoned chemical weapons on the territory of another State Party (hereinafter referred to as the "Abandoning State Party") shall, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, submit to the Technical Secretariat all available relevant information concerning the abandoned chemical weapons. This information shall include, to the extent possible, the location, type, quantity as well as information on the abandonment, and the condition of the abandoned chemical weapons.

11. The Technical Secretariat shall conduct an initial inspection, and any further inspections as may be necessary, in order to verify all available relevant information submitted pursuant to paragraphs 8 to 10 and determine whether systematic verification in accordance with Part IV (A), paragraphs 41 to 43, of this Annex is required. It shall, if necessary, verify the origin of the abandoned chemical weapons and establish evidence concerning the abandonment and the identity of the Abandoning State.

12. The report of the Technical Secretariat shall be submitted to the Executive Council, the Territorial State Party, and to the Abandoning State Party or the State Party declared by the Territorial State Party or identified by the Technical Secretariat as having abandoned the chemical weapons. If one of the States Parties directly concerned is not satisfied with the report it shall have the right to settle the matter in accordance with provisions of this Convention or bring the issue to the Executive Council with a view to settling the matter expeditiously.

13. Pursuant to Article I, paragraph 3, the Territorial State Party shall have the right to request the State Party which has been established as the Abandoning State Party pursuant to paragraphs 8 to 12 to enter into consultations for the purpose of destroying the abandoned chemical weapons in cooperation with the Territorial State Party. It shall immediately inform the Technical Secretariat of this request.

14. Consultations between the Territorial State Party and the Abandoning State Party with a view to establishing a mutually agreed plan for destruction shall begin not later than 30 days after the Technical Secretariat has been informed of the request referred to in paragraph 13. The mutually agreed plan for destruction shall be transmitted to the Technical Secretariat not later than 180 days after the Technical Secretariat has been informed of the request referred to in paragraph 13. Upon the request of the Abandoning State Party and the Territorial State Party, the Executive Council may extend the time-limit for transmission of the mutually agreed plan for destruction.

15. For the purpose of destroying abandoned chemical weapons, the Abandoning State Party shall provide all necessary financial, technical, expert, facility as well as other resources. The Territorial State Party shall provide appropriate cooperation.

16. If the Abandoning State cannot be identified or is not a State Party, the Territorial State Party, in order to ensure the destruction of these abandoned chemical weapons, may request the Organization and other States Parties to provide assistance in the destruction of these abandoned chemical weapons.

17. Subject to paragraphs 8 to 16, Article IV and Part IV (A) of this Annex shall also apply to the destruction of abandoned chemical weapons. In the case of abandoned chemical weapons which also meet the definition of old chemical weapons in Article II, paragraph 5 (b), the Executive Council, upon the request of the Territorial State Party, individually or together with the Abandoning State Party, may modify or in exceptional cases suspend the application of provisions on destruction, if it determines that doing so would not pose a risk to the object and purpose of this Convention. In the case of abandoned chemical weapons which do not meet the definition of old chemical weapons in Article II, paragraph 5 (b), the Executive Council, upon the request of the Territorial State Party, individually or together with the Abandoning State Party, may in exceptional circumstances modify the provisions on the time-limit and the order of destruction, if it determines that doing so would not pose a risk to the object and purpose of this Convention. Any request as referred to in this paragraph shall contain specific proposals for modification of the provisions and a detailed explanation of the reasons for the proposed modification.

18. States Parties may conclude between themselves agreements or

arrangements concerning the destruction of abandoned chemical weapons. The Executive Council may, upon request of the Territorial State Party, individually or together with the Abandoning State Party, decide that selected provisions of such agreements or arrangements take precedence over provisions of this Section, if it determines that the agreement or arrangement ensures the destruction of the abandoned chemical weapons in accordance with paragraph 17.

PART V

DESTRUCTION OF CHEMICAL WEAPONS PRODUCTION FACILITIES AND ITS VERIFICATION PURSUANT TO ARTICLE V

A. DECLARATIONS

Declarations of chemical weapons production facilities

1. The declaration of chemical weapons production facilities by a State Party pursuant to Article III, paragraph 1 (c) (ii), shall contain for each facility:

(a) The name of the facility, the names of the owners, and the names of the companies or enterprises operating the facility since 1 January 1946;

(b) The precise location of the facility, including the address, location of the complex, location of the facility within the complex including the specific building and structure number, if any;

(c) A statement whether it is a facility for the manufacture of chemicals that are defined as chemical weapons or whether it is a facility for the filling of chemical weapons, or both;

(d) The date when the construction of the facility was completed and the periods during which any modifications to the facility were made, including the installation of new or modified equipment, that significantly changed the production process characteristics of the facility;

(e) Information on the chemicals defined as chemical weapons that were manufactured at the facility; the munitions, devices, and containers that were filled at the facility; and the dates of the beginning and cessation of such manufacture or filling:

(i) For chemicals defined as chemical weapons that were manufactured at the facility, such information shall be expressed in terms of the specific types of chemicals manufactured, indicating the chemical name in accordance with the current International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC) nomenclature, structural formula, and the Chemical Abstracts Service registry number, if assigned, and in terms of the amount of each chemical expressed by weight of chemical in tonnes;

(ii) For munitions, devices and containers that were filled at the facility, such information shall be expressed in terms of the specific type of chemical weapons filled and the weight of the chemical fill per unit;

(f) The production capacity of the chemical weapons production facility:

(i) For a facility where chemical weapons were manufactured, production capacity shall be expressed in terms of the annual quantitative potential for manufacturing a specific substance on the basis of the technological process actually used or, in the case of processes not actually used, planned to be used at the facility;

(ii) For a facility where chemical weapons were filled, production capacity shall be expressed in terms of the quantity of chemical that the facility can fill into each specific type of chemical weapon a year;

(g) For each chemical weapons production facility that has not been destroyed, a description of the facility including:

(i) A site diagram;

(ii) A process flow diagram of the facility; and

(iii) An inventory of buildings at the facility, and specialized equipment at the facility and of any spare parts for such equipment;

(h) The present status of the facility, stating:

(i) The date when chemical weapons were last produced at the facility;

(ii) Whether the facility has been destroyed, including the date and manner of its destruction; and

(iii) Whether the facility has been used or modified before entry into force of this Convention for an activity not related to the production of chemical weapons, and if so, information on what modifications have been made, the date such non-chemical weapons related activity began and the nature of such activity, indicating, if applicable, the kind of product;

(i) A specification of the measures that have been taken by the State Party for closure of, and a description of the measures that have been or will be taken by the State Party to inactivate the facility;

(j) A description of the normal pattern of activity for safety and security at the inactivated facility; and

(k) A statement as to whether the facility will be converted for the destruction of chemical weapons and, if so, the dates for such conversions.

Declarations of chemical weapons production facilities pursuant to

Article III, paragraph 1 (c) (iii)

2. The declaration of chemical weapons production facilities pursuant to Article III, paragraph 1 (c) (iii), shall contain all information specified in paragraph 1 above. It is the responsibility of the State Party on whose territory the facility is or has been located to make appropriate arrangements with the other State to ensure that the declarations are made. If the State Party on whose territory the facility is or has been located is not able to fulfil this obligation, it shall state the reasons therefor.

Declarations of past transfers and receipts

3. A State Party that has transferred or received chemical weapons production equipment since 1 January 1946 shall declare these transfers and receipts pursuant to Article III, paragraph 1 (c) (iv), and in accordance with paragraph 5 below. When not all the specified information is available for transfer and receipt of such equipment for the period between 1 January 1946 and 1 January 1970, the State Party shall declare whatever information is still available to it and provide an explanation as to why it cannot submit a full declaration.

4. Chemical weapons production equipment referred to in paragraph 3 means:

- (a) Specialized equipment;
- (b) Equipment for the production of equipment specifically designed for use directly in connection with chemical weapons employment; and
- (c) Equipment designed or used exclusively for producing non-chemical parts for chemical munitions.

5. The declaration concerning transfer and receipt of chemical weapons production equipment shall specify:

- (a) Who received/transferred the chemical weapons production equipment;
- (b) The identity of such equipment;
- (c) The date of transfer or receipt;
- (d) Whether the equipment was destroyed, if known; and
- (e) Current disposition, if known.

Submission of general plans for destruction

6. For each chemical weapons production facility, a State Party shall supply the following information:

- (a) Envisaged time-frame for measures to be taken; and
- (b) Methods of destruction.

7. For each chemical weapons production facility that a State Party intends to convert temporarily into a chemical weapons destruction facility, the State Party shall supply the following information:

- (a) Envisaged time-frame for conversion into a destruction facility;
- (b) Envisaged time-frame for utilizing the facility as a chemical weapons destruction facility;
- (c) Description of the new facility;
- (d) Method of destruction of special equipment;
- (e) Time-frame for destruction of the converted facility after it has been utilized to destroy chemical weapons; and
- (f) Method of destruction of the converted facility.

Submission of annual plans for destruction and annual reports on destruction

8. The State Party shall submit an annual plan for destruction not less than 90 days before the beginning of the coming destruction year. The annual plan shall specify:

- (a) Capacity to be destroyed;
  - (b) Name and location of the facilities where destruction will take place;
  - (c) List of buildings and equipment that will be destroyed at each facility;
- and

- (d) Planned method(s) of destruction.

9. A State Party shall submit an annual report on destruction not later than 90 days after the end of the previous destruction year. The annual report shall specify:

- (a) Capacity destroyed;
- (b) Name and location of each facility where destruction took place;

- (c) List of buildings and equipment that were destroyed at each facility;
- (d) Methods of destruction.

10. For a chemical weapons production facility declared pursuant to Article III, paragraph 1 (c) (iii), it is the responsibility of the State Party on whose territory the facility is or has been located to make appropriate arrangements to ensure that the declarations specified in paragraphs 6 to 9 above are made. If the State Party on whose territory the facility is or has been located is not able to fulfil this obligation, it shall state the reasons therefor.

B. DESTRUCTION

General principles for destruction of chemical weapons production facilities

11. Each State Party shall decide on methods to be applied for the destruction of chemical weapons production facilities, according to the principles laid down in Article V and in this Part.

Principles and methods for closure of a chemical weapons production facility

12. The purpose of the closure of a chemical weapons production facility is to render it inactive.

13. Agreed measures for closure shall be taken by a State Party with due regard to the specific characteristics of each facility. Such measures shall include, inter alia:

- (a) Prohibition of occupation of the specialized buildings and standard buildings of the facility except for agreed activities;

- (b) Disconnection of equipment directly related to the production of chemical weapons, including, inter alia, process control equipment and utilities;

- (c) Decommissioning of protective installations and equipment used exclusively for the safety of operations of the chemical weapons production facility;

- (d) Installation of blind flanges and other devices to prevent the addition of chemicals to, or the removal of chemicals from, any specialized process equipment for synthesis, separation or purification of chemicals defined as a chemical weapon, any storage tank, or any machine for filling chemical weapons, the heating, cooling, or supply of electrical or other forms of power to such equipment, storage tanks, or machines; and

- (e) Interruption of rail, road and other access routes for heavy transport to the chemical weapons production facility except those required for agreed activities.

14. While the chemical weapons production facility remains closed, a State Party may continue safety and physical security activities at the facility.

Technical maintenance of chemical weapons production facilities prior to their destruction

15. A State Party may carry out standard maintenance activities at chemical weapons production facilities only for safety reasons, including visual inspection, preventive maintenance, and routine repairs.

16. All planned maintenance activities shall be specified in the general and detailed plans for destruction. Maintenance activities shall not include:

- (a) Replacement of any process equipment;

- (b) Modification of the characteristics of the chemical process equipment;

- (c) Production of chemicals of any type.

17. All maintenance activities shall be subject to monitoring by the Technical Secretariat.

Principles and methods for temporary conversion of chemical weapons production facilities into chemical weapons destruction facilities

18. Measures pertaining to the temporary conversion of chemical weapons production facilities into chemical weapons destruction facilities shall ensure that the regime for the temporarily converted facilities is at least as stringent as the regime for chemical weapons production facilities that have not been converted.

19. Chemical weapons production facilities converted into chemical weapons destruction facilities before entry into force of this Convention shall be declared under the category of chemical weapons production facilities.

They shall be subject to an initial visit by inspectors, who shall confirm the correctness of the information about these facilities. Verification that the conversion of these facilities was performed in such a manner as to render them inoperable as chemical weapons production facilities shall also be

required, and shall fall within the framework of measures provided for the facilities that are to be rendered inoperable not later than 90 days after entry into force of this Convention.

20. A State Party that intends to carry out a conversion of chemical weapons production facilities shall submit to the Technical Secretariat, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, or not later than 30 days after a decision has been taken for temporary conversion, a general facility conversion plan, and subsequently shall submit annual plans.

21. Should a State Party have the need to convert to a chemical weapons destruction facility an additional chemical weapons production facility that had been closed after this Convention entered into force for it, it shall inform the Technical Secretariat thereof not less than 150 days before conversion. The Technical Secretariat, in conjunction with the State Party, shall make sure that the necessary measures are taken to render that facility, after its conversion, inoperable as a chemical weapons production facility.

22. A facility converted for the destruction of chemical weapons shall not be more fit for resuming chemical weapons production than a chemical weapons production facility which has been closed and is under maintenance. Its reactivation shall require no less time than that required for a chemical weapons production facility that has been closed and is under maintenance.

23. Converted chemical weapons production facilities shall be destroyed not later than 10 years after entry into force of this Convention.

24. Any measures for the conversion of any given chemical weapons production facility shall be facility-specific and shall depend upon its individual characteristics.

25. The set of measures carried out for the purpose of converting a chemical weapons production facility into a chemical weapons destruction facility shall not be less than that which is provided for the disabling of other chemical weapons production facilities to be carried out not later than 90 days after this Convention enters into force for the State Party.

Principles and methods related to destruction of a chemical weapons production facility

26. A State Party shall destroy equipment and buildings covered by the definition of a chemical weapons production facility as follows:

(a) All specialized equipment and standard equipment shall be physically destroyed;

(b) All specialized buildings and standard buildings shall be physically destroyed.

27. A State Party shall destroy facilities for producing unfilled chemical munitions and equipment for chemical weapons employment as follows:

(a) Facilities used exclusively for production of non-chemical parts for chemical munitions or equipment specifically designed for use directly in connection with chemical weapons employment, shall be declared and destroyed. The destruction process and its verification shall be conducted according to the provisions of Article V and this Part of this Annex that govern destruction of chemical weapons production facilities;

(b) All equipment designed or used exclusively for producing non-chemical parts for chemical munitions shall be physically destroyed. Such equipment, which includes specially designed moulds and metal-forming dies, may be brought to a special location for destruction;

(c) All buildings and standard equipment used for such production activities shall be destroyed or converted for purposes not prohibited under this Convention, with confirmation, as necessary, through consultations and inspections as provided for under Article IX;

(d) Activities for purposes not prohibited under this Convention may continue while destruction or conversion proceeds.

Order of destruction

28. The order of destruction of chemical weapons production facilities is based on the obligations specified in Article I and the other Articles of this Convention, including obligations regarding systematic on-site verification. It takes into account interests of States Parties for undiminished security during the destruction period; confidence-building in the early part of the destruction stage; gradual acquisition of experience in the course of destroying chemical weapons production facilities; and applicability irrespective of the actual characteristics of the facilities and the methods chosen for their destruction. The order of destruction is based on the principle of levelling out.

29. A State Party shall, for each destruction period, determine which

chemical weapons production facilities are to be destroyed and carry out the destruction in such a way that not more than what is specified in paragraphs 30 and 31 remains at the end of each destruction period. A State Party is not precluded from destroying its facilities at a faster pace.

30. The following provisions shall apply to chemical weapons production facilities that produce Schedule 1 chemicals:

(a) A State Party shall start the destruction of such facilities not later than one year after this Convention enters into force for it, and shall complete it not later than 10 years after entry into force of this Convention. For a State which is a Party at the entry into force of this Convention, this overall period shall be divided into three separate destruction periods, namely, years 2-5, years 6-8, and years 9-10. For States which become a Party after entry into force of this Convention, the destruction periods shall be adapted, taking into account paragraphs 28 and 29;

(b) Production capacity shall be used as the comparison factor for such facilities. It shall be expressed in agent tonnes, taking into account the rules specified for binary chemical weapons;

(c) Appropriate agreed levels of production capacity shall be established for the end of the eighth year after entry into force of this Convention. Production capacity that exceeds the relevant level shall be destroyed in equal increments during the first two destruction periods;

(d) A requirement to destroy a given amount of capacity shall entail a requirement to destroy any other chemical weapons production facility that supplied the Schedule 1 facility or filled the Schedule 1 chemical produced there into munitions or devices;

(e) Chemical weapons production facilities that have been converted temporarily for destruction of chemical weapons shall continue to be subject to the obligation to destroy capacity according to the provisions of this paragraph.

31. A State Party shall start the destruction of chemical weapons production facilities not covered in paragraph 30 not later than one year after this Convention enters into force for it, and complete it not later than five years after entry into force of this Convention.

Detailed plans for destruction

32. Not less than 180 days before the destruction of a chemical weapons production facility starts, a State Party shall provide to the Technical Secretariat the detailed plans for destruction of the facility, including proposed measures for verification of destruction referred to in paragraph 33 (f), with respect to, inter alia:

(a) Timing of the presence of the inspectors at the facility to be destroyed; and

(b) Procedures for verification of measures to be applied to each item on the declared inventory.

33. The detailed plans for destruction of each chemical weapons production facility shall contain:

(a) Detailed time schedule of the destruction process;

(b) Layout of the facility;

(c) Process flow diagram;

(d) Detailed inventory of equipment, buildings and other items to be destroyed;

(e) Measures to be applied to each item on the inventory;

(f) Proposed measures for verification;

(g) Security/safety measures to be observed during the destruction of the facility; and

(h) Working and living conditions to be provided for inspectors.

34. If a State Party intends to convert temporarily a chemical weapons production facility into a chemical weapons destruction facility, it shall notify the Technical Secretariat not less than 150 days before undertaking any conversion activities. The notification shall:

(a) Specify the name, address, and location of the facility;

(b) Provide a site diagram indicating all structures and areas that will be involved in the destruction of chemical weapons and also identify all structures of the chemical weapons production facility that are to be temporarily converted;

(c) Specify the types of chemical weapons, and the type and quantity of chemical fill to be destroyed;

(d) Specify the destruction method;

(e) Provide a process flow diagram, indicating which portions of the production process and specialized equipment will be converted for the destruction of chemical weapons;

(f) Specify the seals and inspection equipment potentially affected by the conversion, if applicable; and

(g) Provide a schedule identifying: The time allocated to design, temporary conversion of the facility, installation of equipment, equipment check-out, destruction operations, and closure.

35. In relation to the destruction of a facility that was temporarily converted for destruction of chemical weapons, information shall be provided in accordance with paragraphs 32 and 33.

Review of detailed plans

36. On the basis of the detailed plan for destruction and proposed measures for verification submitted by the State Party, and on experience from previous inspections, the Technical Secretariat shall prepare a plan for verifying the destruction of the facility, consulting closely with the State Party. Any differences between the Technical Secretariat and the State Party concerning appropriate measures should be resolved through consultations. Any unresolved matters shall be forwarded to the Executive Council for appropriate action with a view to facilitating the full implementation of this Convention.

37. To ensure that the provisions of Article V and this Part are fulfilled, the combined plans for destruction and verification shall be agreed upon between the Executive Council and the State Party. This agreement should be completed, not less than 60 days before the planned initiation of destruction.

38. Each member of the Executive Council may consult with the Technical Secretariat on any issues regarding the adequacy of the combined plan for destruction and verification. If there are no objections by any member of the Executive Council, the plan shall be put into action.

39. If there are any difficulties, the Executive Council shall enter into consultations with the State Party to reconcile them. If any difficulties remain unresolved they shall be referred to the Conference. The resolution of any differences over methods of destruction shall not delay the execution of other parts of the destruction plan that are acceptable.

40. If agreement is not reached with the Executive Council on aspects of verification, or if the approved verification plan cannot be put into action, verification of destruction shall proceed through continuous monitoring with on-site instruments and physical presence of inspectors.

41. Destruction and verification shall proceed according to the agreed plan. The verification shall not unduly interfere with the destruction process and shall be conducted through the presence of inspectors on-site to witness the destruction.

42. If required verification or destruction actions are not taken as planned, all States Parties shall be so informed.

C. VERIFICATION

Verification of declarations of chemical weapons production facilities through on-site inspection

43. The Technical Secretariat shall conduct an initial inspection of each chemical weapons production facility in the period between 90 and 120 days after this Convention enters into force for the State Party.

44. The purposes of the initial inspection shall be:

(a) To confirm that the production of chemical weapons has ceased and that the facility has been inactivated in accordance with this Convention;

(b) To permit the Technical Secretariat to familiarize itself with the measures that have been taken to cease production of chemical weapons at the facility;

(c) To permit the inspectors to install temporary seals;

(d) To permit the inspectors to confirm the inventory of buildings and specialized equipment;

(e) To obtain information necessary for planning inspection activities at the facility, including use of tamper-indicating seals and other agreed equipment, which shall be installed pursuant to the detailed facility agreement for the facility; and

(f) To conduct preliminary discussions regarding a detailed agreement on inspection procedures at the facility.

45. Inspectors shall employ, as appropriate, agreed seals, markers or other inventory control procedures to facilitate an accurate inventory of the declared items at each chemical weapons production facility.

46. Inspectors shall install such agreed devices as may be necessary to indicate if any resumption of production of chemical weapons occurs or if any

declared item is removed. They shall take the necessary precaution not to hinder closure activities by the inspected State Party. Inspectors may return to maintain and verify the integrity of the devices.

47. If, on the basis of the initial inspection, the Director-General believes that additional measures are necessary to inactivate the facility in accordance with this Convention, the Director-General may request, not later than 135 days after this Convention enters into force for a State Party, that such measures be implemented by the inspected State Party not later than 180 days after this Convention enters into force for it. At its discretion, the inspected State Party may satisfy the request. If it does not satisfy the request, the inspected State Party and the Director-General shall consult to resolve the matter.

Systematic verification of chemical weapons production facilities and cessation of their activities

48. The purpose of the systematic verification of a chemical weapons production facility shall be to ensure that any resumption of production of chemical weapons or removal of declared items will be detected at this facility.

49. The detailed facility agreement for each chemical weapons production facility shall specify:

(a) Detailed on-site inspection procedures, which may include:

(i) Visual examinations;

(ii) Checking and servicing of seals and other agreed devices; and

(iii) Obtaining and analysing samples;

(b) Procedures for using tamper-indicating seals and other agreed equipment to prevent the undetected reactivation of the facility, which shall specify:

(i) The type, placement, and arrangements for installation; and

(ii) The maintenance of such seals and equipment; and

(c) Other agreed measures.

50. The seals or other approved equipment provided for in a detailed agreement on inspection measures for that facility shall be placed not later than 240 days after this Convention enters into force for a State Party. Inspectors shall be permitted to visit each chemical weapons production facility for the installation of such seals or equipment.

51. During each calendar year, the Technical Secretariat shall be permitted to conduct up to four inspections of each chemical weapons production facility.

52. The Director-General shall notify the inspected State Party of his decision to inspect or visit a chemical weapons production facility 48 hours before the planned arrival of the inspection team at the facility for systematic inspections or visits. In the case of inspections or visits to resolve urgent problems, this period may be shortened. The Director-General shall specify the purpose of the inspection or visit.

53. Inspectors shall, in accordance with the facility agreements, have unimpeded access to all parts of the chemical weapons production facilities. The items on the declared inventory to be inspected shall be chosen by the inspectors.

54. The guidelines for determining the frequency of systematic on-site inspections shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i). The particular production facility to be inspected shall be chosen by the Technical Secretariat in such a way as to preclude the prediction of precisely when the facility is to be inspected.

Verification of destruction of chemical weapons production facilities

55. The purpose of systematic verification of the destruction of chemical weapons production facilities shall be to confirm that the facility is destroyed in accordance with the obligations under this Convention and that each item on the declared inventory is destroyed in accordance with the agreed detailed plan for destruction.

56. When all items on the declared inventory have been destroyed, the Technical Secretariat shall confirm the declaration of the State Party to that effect. After this confirmation, the Technical Secretariat shall terminate the systematic verification of the chemical weapons production facility and shall promptly remove all devices and monitoring instruments installed by the inspectors.

57. After this confirmation, the State Party shall make the declaration

that the facility has been destroyed.

Verification of temporary conversion of a chemical weapons production facility into a chemical weapons destruction facility

58. Not later than 90 days after receiving the initial notification of the intent to convert temporarily a production facility, the inspectors shall have the right to visit the facility to familiarize themselves with the proposed temporary conversion and to study possible inspection measures that will be required during the conversion.

59. Not later than 60 days after such a visit, the Technical Secretariat and the inspected State Party shall conclude a transition agreement containing additional inspection measures for the temporary conversion period. The transition agreement shall specify inspection procedures, including the use of seals, monitoring equipment, and inspections, that will provide confidence that no chemical weapons production takes place during the conversion process. This agreement shall remain in force from the beginning of the temporary conversion activity until the facility begins operation as a chemical weapons destruction facility.

60. The inspected State Party shall not remove or convert any portion of the facility, or remove or modify any seal or other agreed inspection equipment that may have been installed pursuant to this Convention until the transition agreement has been concluded.

61. Once the facility begins operation as a chemical weapons destruction facility, it shall be subject to the provisions of Part IV (A) of this Annex applicable to chemical weapons destruction facilities. Arrangements for the pre-operation period shall be governed by the transition agreement.

62. During destruction operations the inspectors shall have access to all portions of the temporarily converted chemical weapons production facilities, including those that are not directly involved with the destruction of chemical weapons.

63. Before the commencement of work at the facility to convert it temporarily for chemical weapons destruction purposes and after the facility has ceased to function as a facility for chemical weapons destruction, the facility shall be subject to the provisions of this Part applicable to chemical weapons production facilities.

D. CONVERSION OF CHEMICAL WEAPONS PRODUCTION FACILITIES TO PURPOSES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION
Procedures for requesting conversion

64. A request to use a chemical weapons production facility for purposes not prohibited under this Convention may be made for any facility that a State Party is already using for such purposes before this Convention enters into force for it, or that it plans to use for such purposes.

65. For a chemical weapons production facility that is being used for purposes not prohibited under this Convention when this Convention enters into force for the State Party, the request shall be submitted to the Director-General not later than 30 days after this Convention enters into force for the State Party. The request shall contain, in addition to data submitted in accordance with paragraph 1 (h) (iii) the following information:

- (a) A detailed justification for the request;
- (b) A general facility conversion plan that specifies:
  - (i) The nature of the activity to be conducted at the facility;
  - (ii) If the planned activity involves production, processing, or consumption of chemicals: the name of each of the chemicals, the flow diagram of the facility, and the quantities planned to be produced, processed, or consumed annually;
  - (iii) Which buildings or structures are proposed to be used and what modifications are proposed, if any;
  - (iv) Which buildings or structures have been destroyed or are proposed to be destroyed and the plans for destruction;
  - (v) What equipment is to be used in the facility;
  - (vi) What equipment has been removed and destroyed and what equipment is proposed to be removed and destroyed and the plans for its destruction;
  - (vii) The proposed schedule for conversion, if applicable; and
  - (viii) The nature of the activity of each other facility operating at the site; and
- (c) A detailed explanation of how measures set forth in subparagraph (b), as well as any other measures proposed by the State Party, will ensure the prevention of standby chemical weapons production capability at the facility.

66. For a chemical weapons production facility that is not being used for purposes not prohibited under this Convention when this Convention enters into force for the State Party, the request shall be submitted to the Director-General not later than 30 days after the decision to convert, but in no case later than four years after this Convention enters into force for the State Party. The request shall contain the following information:

- (a) A detailed justification for the request, including its economic needs;
- (b) A general facility conversion plan that specifies:
  - (i) The nature of the activity planned to be conducted at the facility;
  - (ii) If the planned activity involves production, processing, or consumption of chemicals: the name of each of the chemicals, the flow diagram of the facility, and the quantities planned to be produced, processed, or consumed annually;
  - (iii) Which buildings or structures are proposed to be retained and what modifications are proposed, if any;
  - (iv) Which buildings or structures have been destroyed or are proposed to be destroyed and the plans for destruction;
  - (v) What equipment is proposed for use in the facility;
  - (vi) What equipment is proposed to be removed and destroyed and the plans for its destruction;
  - (vii) The proposed schedule for conversion; and
  - (viii) The nature of the activity of each other facility operating at the site; and
- (c) A detailed explanation of how the measures set forth in subpara-graph (b), as well as any other measures proposed by the State Party, will ensure the prevention of standby chemical weapons production capability at the facility.

67. The State Party may propose in its request any other measures it deems appropriate to build confidence.

Actions pending a decision

68. Pending a decision of the Conference, a State Party may continue to use for purpose not prohibited under this Convention a facility that was being used for such purposes before this Convention enters into force for it, but only if the State Party certifies in its request that no specialized equipment and no specialized buildings are being used and that the specialized equipment and specialized buildings have been rendered inactive using the methods specified in paragraph 13.

69. If the facility, for which the request was made, was not being used for purposes not prohibited under this Convention before this Convention enters into force for the State Party, or if the certification required in paragraph 68 is not made, the State Party shall cease immediately all activity pursuant to Article V, paragraph 4. The State Party shall close the facility in accordance with paragraph 13 not later than 90 days after this Convention enters into force for it.

Conditions for conversion

70. As a condition for conversion of a chemical weapons production facility for purposes not prohibited under this Convention, all specialized equipment at the facility must be destroyed and all special features of buildings and structures that distinguish them from buildings and structures normally used for purposes not prohibited under this Convention and not involving Schedule 1 chemicals must be eliminated.

71. A converted facility shall not be used:

- (a) For any activity involving production, processing, or consumption of a Schedule 1 chemical or a Schedule 2 chemical; or
- (b) For the production of any highly toxic chemical, including any highly toxic organophosphorus chemical, or for any other activity that would require special equipment for handling highly toxic or highly corrosive chemicals, unless the Executive Council decides that such production or activity would pose no risk to the object and purpose of this Convention, taking into account criteria for toxicity, corrosiveness and, if applicable, other technical factors, to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

72. Conversion of a chemical weapons production facility shall be completed not later than six years after entry into force of this Convention.

Decisions by the Executive Council and the Conference

73. Not later than 90 days after receipt of the request by the

Director-General, an initial inspection of the facility shall be conducted by the Technical Secretariat. The purpose of this inspection shall be to determine the accuracy of the information provided in the request, to obtain information on the technical characteristics of the proposed converted facility, and to assess the conditions under which use for purposes not prohibited under this Convention may be permitted. The Director-General shall promptly submit a report to the Executive Council, the Conference, and all States Parties containing his recommendations on the measures necessary to convert the facility to purposes not prohibited under this Convention and to provide assurance that the converted facility will be used only for purposes not prohibited under this Convention.

74. If the facility has been used for purposes not prohibited under this Convention before this Convention enters into force for the State Party, and is continuing to be in operation, but the measures required to be certified under paragraph 68 have not been taken, the Director-General shall immediately inform the Executive Council, which may require implementation of measures it deems appropriate, inter alia, shut-down of the facility and removal of specialized equipment and modification of buildings or structures. The Executive Council shall stipulate the deadline for implementation of these measures and shall suspend consideration of the request pending their satisfactory completion. The facility shall be inspected promptly after the expiration of the deadline to determine whether the measures have been implemented. If not, the State Party shall be required to shut down completely all facility operations.

75. As soon as possible after receiving the report of the Director-General, the Conference, upon recommendation of the Executive Council, shall decide, taking into account the report and any views expressed by States Parties, whether to approve the request, and shall establish the conditions upon which approval is contingent. If any State Party objects to approval of the request and the associated conditions, consultations shall be undertaken among interested States Parties for up to 90 days to seek a mutually acceptable solution. A decision on the request and associated conditions, along with any proposed modifications thereto, shall be taken, as a matter of substance, as soon as possible after the end of the consultation period.

76. If the request is approved, a facility agreement shall be completed not later than 90 days after such a decision is taken. The facility agreement shall contain the conditions under which the conversion and use of the facility is permitted, including measures for verification. Conversion shall not begin before the facility agreement is concluded.

Detailed plans for conversion

77. Not less than 180 days before conversion of a chemical weapons production facility is planned to begin, the State Party shall provide the Technical Secretariat with the detailed plans for conversion of the facility, including proposed measures for verification of conversion, with respect to, inter alia:

(a) Timing of the presence of the inspectors at the facility to be converted;
and

(b) Procedures for verification of measures to be applied to each item on the declared inventory.

78. The detailed plan for conversion of each chemical weapons production facility shall contain:

- (a) Detailed time schedule of the conversion process;
- (b) Layout of the facility before and after conversion;
- (c) Process flow diagram of the facility before, and as appropriate, after the conversion;
- (d) Detailed inventory of equipment, buildings and structures and other items to be destroyed and of the buildings and structures to be modified;
- (e) Measures to be applied to each item on the inventory, if any;
- (f) Proposed measures for verification;
- (g) Security/safety measures to be observed during the conversion of the facility; and
- (h) Working and living conditions to be provided for inspectors.

Review of detailed plans

79. On the basis of the detailed plan for conversion and proposed measures for verification submitted by the State Party, and on experience from previous inspections, the Technical Secretariat shall prepare a plan for verifying the conversion of the facility, consulting closely with the State Party. Any differences between the Technical Secretariat and the State Party concerning appropriate measures shall be resolved through consultations. Any unresolved

matters shall be forwarded to the Executive Council for appropriate action with a view to facilitate the full implementation of this Convention.

80. To ensure that the provisions of Article V and this Part are fulfilled, the combined plans for conversion and verification shall be agreed upon between the Executive Council and the State Party. This agreement shall be completed not less than 60 days before conversion is planned to begin.

81. Each member of the Executive Council may consult with the Technical Secretariat on any issue regarding the adequacy of the combined plan for conversion and verification. If there are no objections by any member of the Executive Council, the plan shall be put into action.

82. If there are any difficulties, the Executive Council should enter into consultations with the State Party to reconcile them. If any difficulties remain unresolved, they should be referred to the Conference. The resolution of any differences over methods of conversion should not delay the execution of other parts of the conversion plan that are acceptable.

83. If agreement is not reached with the Executive Council on aspects of verification, or if the approved verification plan cannot be put into action, verification of conversion shall proceed through continuous monitoring with on-site instruments and physical presence of inspectors.

84. Conversion and verification shall proceed according to the agreed plan. The verification shall not unduly interfere with the conversion process and shall be conducted through the presence of inspectors to confirm the conversion.

85. For the 10 years after the Director-General certifies that conversion is complete the State Party shall provide to inspectors unimpeded access to the facility at any time. The inspectors shall have the right to observe all areas, all activities, and all items of equipment at the facility. The inspectors shall have the right to verify that the activities at the facility are consistent with any conditions established under this Section, by the Executive Council and the Conference. The inspectors shall also have the right, in accordance with provisions of Part II, Section E, of this Annex to receive samples from any area of the facility and to analyse them to verify the absence of Schedule 1 chemicals, their stable by-products and decomposition products and of Schedule 2 chemicals and to verify that the activities at the facility are consistent with any other conditions on chemical activities established under this Section, by the Executive Council and the Conference. The inspectors shall also have the right to managed access, in accordance with Part X, Section C, of this Annex, to the plant site at which the facility is located. During the 10-year period, the State Party shall report annually on the activities at the converted facility. Upon completion of the 10-year period, the Executive Council, taking into account recommendations of the Technical Secretariat, shall decide on the nature of continued verification measures.

86. Costs of verification of the converted facility shall be allocated in accordance with Article V, paragraph 19.

PART VI
ACTIVITIES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION
IN ACCORDANCE WITH ARTICLE VI
REGIME FOR SCHEDULE 1 CHEMICALS AND FACILITIES
RELATED TO SUCH CHEMICALS
A. GENERAL PROVISIONS

1. A State Party shall not produce, acquire, retain or use Schedule 1 chemicals outside the territories of States Parties and shall not transfer such chemicals outside its territory except to another State Party.

2. A State Party shall not produce, acquire, retain, transfer or use Schedule 1 chemicals unless:

(a) The chemicals are applied to research, medical, pharmaceutical or protective purposes; and

(b) The types and quantities of chemicals are strictly limited to those which can be justified for such purposes; and

(c) The aggregate amount of such chemicals at any given time for such purposes is equal to or less than 1 tonne; and

(d) The aggregate amount for such purposes acquired by a State Party in any year through production, withdrawal from chemical weapons stocks and transfer is equal to or less than 1 tonne.

B. TRANSFERS

3. A State Party may transfer Schedule 1 chemicals outside its territory only to another State Party and only for research, medical, pharmaceutical or

protective purposes in accordance with paragraph 2.

4. Chemicals transferred shall not be retransferred to a third State.

5. Not less than 30 days before any transfer to another State Party both States Parties shall notify the Technical Secretariat of the transfer.

6. Each State Party shall make a detailed annual declaration regarding transfers during the previous year. The declaration shall be submitted not later than 90 days after the end of that year and shall for each Schedule 1 chemical that has been transferred include the following information:

(a) The chemical name, structural formula and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

(b) The quantity acquired from other States or transferred to other States Parties. For each transfer the quantity, recipient and purpose shall be included.

C. PRODUCTION

General principles for production

7. Each State Party, during production under paragraphs 8 to 12, shall assign the highest priority to ensuring the safety of people and to protecting the environment. Each State Party shall conduct such production in accordance with its national standards for safety and emissions.

Single small-scale facility

8. Each State Party that produces Schedule 1 chemicals for research, medical, pharmaceutical or protective purposes shall carry out the production at a single small-scale facility approved by the State Party, except as set forth in paragraphs 10, 11 and 12.

9. The production at a single small-scale facility shall be carried out in reaction vessels in production lines not configured for continuous operation. The volume of such a reaction vessel shall not exceed 100 litres, and the total volume of all reaction vessels with a volume exceeding 5 litres shall not be more than 500 litres.

Other facilities

10. Production of Schedule 1 chemicals in aggregate quantities not exceeding 10 kg per year may be carried out for protective purposes at one facility outside a single small-scale facility. This facility shall be approved by the State Party.

11. Production of Schedule 1 chemicals in quantities of more than 100 g per year may be carried out for research, medical or pharmaceutical purposes outside a single small-scale facility in aggregate quantities not exceeding 10 kg per year per facility. These facilities shall be approved by the State Party.

12. Synthesis of Schedule 1 chemicals for research, medical or pharmaceutical purposes, but not for protective purposes, may be carried out at laboratories in aggregate quantities less than 100 g per year per facility. These facilities shall not be subject to any obligation relating to declaration and verification as specified in Sections D and E.

D. DECLARATIONS

Single small-scale facility

13. Each State Party that plans to operate a single small-scale facility shall provide the Technical Secretariat with the precise location and a detailed technical description of the facility, including an inventory of equipment and detailed diagrams. For existing facilities, this initial declaration shall be provided not later than 30 days after this Convention enters into force for the State Party. Initial declarations on new facilities shall be provided not less than 180 days before operations are to begin.

14. Each State Party shall give advance notification to the Technical Secretariat of planned changes related to the initial declaration. The notification shall be submitted not less than 180 days before the changes are to take place.

15. A State Party producing Schedule 1 chemicals at a single small-scale facility shall make a detailed annual declaration regarding the activities of the facility for the previous year. The declaration shall be submitted not later than 90 days after the end of that year and shall include:

(a) Identification of the facility;

(b) For each Schedule 1 chemical produced, acquired, consumed or stored at the facility, the following information:

(i) The chemical name, structural formula and Chemical Abstracts

Service registry number, if assigned;

- (ii) The methods employed and quantity produced;
- (iii) The name and quantity of precursors listed in Schedules 1, 2, or 3 used for production of Schedule 1 chemicals;
- (iv) The quantity consumed at the facility and the purpose(s) of the consumption;
- (v) The quantity received from or shipped to other facilities in the State Party. For each shipment the quantity, recipient and purpose should be included;
- (vi) The maximum quantity stored at any time during the year; and
- (vii) The quantity stored at the end of the year; and

(c) Information on any changes at the facility during the year compared to previously submitted detailed technical descriptions of the facility including inventories of equipment and detailed diagrams.

16. Each State Party producing Schedule 1 chemicals at a single small-scale facility shall make a detailed annual declaration regarding the projected activities and the anticipated production at the facility for the coming year. The declaration shall be submitted not less than 90 days before the beginning of that year and shall include:

- (a) Identification of the facility;
- (b) For each Schedule 1 chemical anticipated to be produced, consumed or stored at the facility, the following information:
  - (i) The chemical name, structural formula and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;
  - (ii) The quantity anticipated to be produced and the purpose of the production; and
  - (c) Information on any anticipated changes at the facility during the year compared to previously submitted detailed technical descriptions of the facility including inventories of equipment and detailed diagrams.

Other facilities referred to in paragraphs 10 and 11

17. For each facility, a State Party shall provide the Technical Secretariat with the name, location and a detailed technical description of the facility or its relevant part(s) as requested by the Technical Secretariat. The facility producing Schedule 1 chemicals for protective purposes shall be specifically identified. For existing facilities, this initial declaration shall be provided not later than 30 days after this Convention enters into force for the State Party. Initial declarations on new facilities shall be provided not less than 180 days before operations are to begin.

18. Each State Party shall give advance notification to the Technical Secretariat of planned changes related to the initial declaration. The notification shall be submitted not less than 180 days before the changes are to take place.

19. Each State Party shall, for each facility, make a detailed annual declaration regarding the activities of the facility for the previous year. The declaration shall be submitted not later than 90 days after the end of that year and shall include:

- (a) Identification of the facility;
- (b) For each Schedule 1 chemical the following information:
  - (i) The chemical name, structural formula and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

- (ii) The quantity produced and, in case of production for protective purposes, methods employed;
- (iii) The name and quantity of precursors listed in Schedules 1, 2, or 3, used for production of Schedule 1 chemicals;
- (iv) The quantity consumed at the facility and the purpose of the consumption;
- (v) The quantity transferred to other facilities within the State Party. For each transfer the quantity, recipient and purpose should be included;
- (vi) The maximum quantity stored at any time during the year; and
- (vii) The quantity stored at the end of the year; and
- (c) Information on any changes at the facility or its relevant parts during the year compared to previously submitted detailed technical description of the facility.

20. Each State Party shall, for each facility, make a detailed annual declaration regarding the projected activities and the anticipated production at the facility for the coming year. The declaration shall be submitted not less than 90 days before the beginning of that year and shall include:

- (a) Identification of the facility;
- (b) For each Schedule 1 chemical the following information:
  - (i) The chemical name, structural formula and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned; and
  - (ii) The quantity anticipated to be produced, the time periods when the production is anticipated to take place and the purposes of the production; and
- (c) Information on any anticipated changes at the facility or its relevant parts, during the year compared to previously submitted detailed technical descriptions of the facility.

E. VERIFICATION

Single small-scale facility

21. The aim of verification activities at the single small-scale facility shall be to verify that the quantities of Schedule 1 chemicals produced are correctly declared and, in particular, that their aggregate amount does not exceed 1 tonne.

22. The facility shall be subject to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments.

23. The number, intensity, duration, timing and mode of inspections for a particular facility shall be based on the risk to the object and purpose of this Convention posed by the relevant chemicals, the characteristics of the facility and the nature of the activities carried out there. Appropriate guidelines shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

24. The purpose of the initial inspection shall be to verify information provided concerning the facility, including verification of the limits on reaction vessels set forth in paragraph 9.

25. Not later than 180 days after this Convention enters into force for a State Party, it shall conclude a facility agreement, based on a model agreement, with the Organization, covering detailed inspection procedures for the facility.

26. Each State Party planning to establish a single small-scale facility after this Convention enters into force for it shall conclude a facility agreement, based on a model agreement, with the Organization, covering detailed inspection procedures for the facility before it begins operation or is used.

27. A model for agreements shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

Other facilities referred to in paragraphs 10 and 11

28. The aim of verification activities at any facility referred to in paragraphs 10 and 11 shall be to verify that:

- (a) The facility is not used to produce any Schedule 1 chemical, except for the declared chemicals;
- (b) The quantities of Schedule 1 chemicals produced, processed or consumed are correctly declared and consistent with needs for the declared purpose; and
- (c) The Schedule 1 chemical is not diverted or used for other purposes.

29. The facility shall be subject to systematic verification through on-site inspection and monitoring with on-site instruments.

30. The number, intensity, duration, timing and mode of inspections for a particular facility shall be based on the risk to the object and purpose of this Convention posed by the quantities of chemicals produced, the characteristics of the facility and the nature of the activities carried out there. Appropriate guidelines shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

31. Not later than 180 days after this Convention enters into force for a State Party, it shall conclude facility agreements with the Organization, based on a model agreement covering detailed inspection procedures for each facility.

32. Each State Party planning to establish such a facility after entry into force of this Convention shall conclude a facility agreement with the Organization before the facility begins operation or is used.

PART VII

ACTIVITIES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION IN ACCORDANCE WITH ARTICLE VI REGIME FOR SCHEDULE 2 CHEMICALS AND FACILITIES RELATED TO SUCH CHEMICALS

A. DECLARATIONS

Declarations of aggregate national data

1. The initial and annual declarations to be provided by each State Party pursuant to Article VI, paragraphs 7 and 8, shall include aggregate national data for the previous calendar year on the quantities produced, processed, consumed, imported and exported of each Schedule 2 chemical, as well as a quantitative specification of import and export for each country involved.

2. Each State Party shall submit:

(a) Initial declarations pursuant to paragraph 1 not later than 30 days after this Convention enters into force for it; and, starting in the following calendar year,

(b) Annual declarations not later than 90 days after the end of the previous calendar year.

Declarations of plant sites producing, processing or consuming Schedule 2 chemicals

3. Initial and annual declarations are required for all plant sites that comprise one or more plant(s) which produced, processed or consumed during any of the previous three calendar years or is anticipated to produce, process or consume in the next calendar year more than:

(a) 1 kg of a chemical designated "*" in Schedule 2, part A;

(b) 100 kg of any other chemical listed in Schedule 2, part A; or

(c) 1 tonne of a chemical listed in Schedule 2, part B.

4. Each State Party shall submit:

(a) Initial declarations pursuant to paragraph 3 not later than 30 days after this Convention enters into force for it; and, starting in the following calendar year;

(b) Annual declarations on past activities not later than 90 days after the end of the previous calendar year;

(c) Annual declarations on anticipated activities not later than 60 days before the beginning of the following calendar year. Any such activity additionally planned after the annual declaration has been submitted shall be declared not later than five days before this activity begins.

5. Declarations pursuant to paragraph 3 are generally not required for mixtures containing a low concentration of a Schedule 2 chemical. They are only required, in accordance with guidelines, in cases where the ease of recovery from the mixture of the Schedule 2 chemical and its total weight are deemed to pose a risk to the object and purpose of this Convention. These guidelines shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

6. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall include:

(a) The name of the plant site and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location including the address; and

(c) The number of plants within the plant site which are declared pursuant to Part VIII of this Annex.

7. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall also include, for each plant which is located within the plant site and which falls under the specifications set forth in paragraph 3, the following information:

(a) The name of the plant and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location within the plant site including the specific building or structure number, if any;

(c) Its main activities;

(d) Whether the plant:

(i) Produces, processes, or consumes the declared Schedule 2 chemical(s);

(ii) Is dedicated to such activities or multi-purpose; and

(iii) Performs other activities with regard to the declared Schedule 2 chemical (s), including a specification of that other activity (e.g. storage); and

(e) The production capacity of the plant for each declared Schedule 2 chemical.

8. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall also include the following information on each Schedule 2 chemical above the declaration threshold:

(a) The chemical name, common or trade name used by the facility, structural formula, and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

(b) In the case of the initial declaration: the total amount produced, processed, consumed, imported and exported by the plant site in each of the three previous calendar years;

(c) In the case of the annual declaration on past activities: the total amount produced, processed, consumed, imported and exported by the plant site in the previous calendar year;

(d) In the case of the annual declaration on anticipated activities; the total amount anticipated to be produced, processed or consumed by the plant site in the following calendar year, including the anticipated time periods for production, processing or consumption; and

(e) The purposes for which the chemical was or will be produced, processed or consumed:

(i) Processing and consumption on site with a specification of the product types;

(ii) Sale or transfer within the territory or to any other place under the jurisdiction or control of the State Party, with a specification whether to other industry, trader or other destination and, if possible, of final product types;

(iii) Direct export, with a specification of the States involved; or

(iv) Other, including a specification of these other purposes.

Declarations on past production of Schedule 2 chemicals for chemical weapons purposes

9. Each State Party shall, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, declare all plant sites comprising plants that produced at any time since 1 January 1946 a Schedule 2 chemical for chemical weapons purposes.

10. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 9 shall include:

(a) The name of the plant site and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location including the address;

(c) For each plant which is located within the plant site, and which falls under the specifications set forth in paragraph 9, the same information as required under paragraph 7, subparagraphs (a) to (e); and

(d) For each Schedule 2 chemical produced for chemical weapons purposes:

(i) The chemical name, common or trade name used by the plant site for chemical weapons production purposes, structural formula, and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

(ii) The dates when the chemical was produced and the quantity produced; and

(iii) The location to which the chemical was delivered and the final product produced there, if known.

Information to States Parties

11. A list of plant sites declared under this Section together with the information provided under paragraphs 6, 7 (a), 7 (c), 7 (d) (i), 7 (d) (iii), 8 (a) and 10 shall be transmitted by the Technical Secretariat to States Parties upon request.

B. VERIFICATION

General

12. Verification provided for in Article VI, paragraph 4, shall be carried out through on-site inspection at those of the declared plant sites that comprise one or more plants which produced, processed or consumed during any of the previous three calendar years or are anticipated to produce, process or consume in the next calendar year more than:

(a) 10 kg of a chemical designated "*" in Schedule 2, part A;

(b) 1 tonne of any other chemical listed in Schedule 2, part A; or

(c) 10 tonnes of a chemical listed in Schedule 2, part B.

13. The programme and budget of the Organization to be adopted by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (a) shall contain, as a separate item, a programme and budget for verification under this Section. In the allocation of resources made available for verification under Article VI, the Technical Secretariat shall, during the first three years after the entry into force of this Convention, give priority to the initial inspections of plant sites declared under Section A. The allocation shall thereafter be reviewed on the basis of the experience gained.

14. The Technical Secretariat shall conduct initial inspections and subsequent inspections in accordance with paragraphs 15 to 22.

Inspection aims

15. The general aim of inspections shall be to verify that activities are in accordance with obligations under this Convention and consistent with the information to be provided in declarations. Particular aims of inspections at

plant sites declared under Section A shall include verification of:

- (a) The absence of any Schedule 1 chemical, especially its production, except if in accordance with Part VI of this Annex;
- (b) Consistency with declarations of levels of production, processing or consumption of Schedule 2 chemicals; and
- (c) Non-diversion of Schedule 2 chemicals for activities prohibited under this Convention.

Initial inspections

16. Each plant site to be inspected pursuant to paragraph 12 shall receive an initial inspection as soon as possible but preferably not later than three years after entry into force of this Convention. Plant sites declared after this period shall receive an initial inspection not later than one year after production, processing or consumption is first declared. Selection of plant sites for initial inspections shall be made by the Technical Secretariat in such a way as to preclude the prediction of precisely when the plant site is to be inspected.

17. During the initial inspection, a draft facility agreement for the plant site shall be prepared unless the inspected State Party and the Technical Secretariat agree that it is not needed.

18. With regard to frequency and intensity of subsequent inspections, inspectors shall during the initial inspection assess the risk to the object and purpose of this Convention posed by the relevant chemicals, the characteristics of the plant site and the nature of the activities carried out there, taking into account, inter alia, the following criteria:

- (a) The toxicity of the scheduled chemicals and of the end-products produced with it, if any;
- (b) The quantity of the scheduled chemicals typically stored at the inspected site;
- (c) The quantity of feedstock chemicals for the scheduled chemicals typically stored at the inspected site;
- (d) The production capacity of the Schedule 2 plants; and
- (e) The capability and convertibility for initiating production, storage and filling of toxic chemicals at the inspected site.

Inspections

19. Having received the initial inspection, each plant site to be inspected pursuant to paragraph 12 shall be subject to subsequent inspections.

20. In selecting particular plant sites for inspection and in deciding on the frequency and intensity of inspections, the Technical Secretariat shall give due consideration to the risk to the object and purpose of this Convention posed by the relevant chemical, the characteristics of the plant site and the nature of the activities carried out there, taking into account the respective facility agreement as well as the results of the initial inspections and subsequent inspections.

21. The Technical Secretariat shall choose a particular plant site to be inspected in such a way as to preclude the prediction of exactly when it will be inspected.

22. No plant site shall receive more than two inspections per calendar year under the provisions of this Section. This, however, shall not limit inspections pursuant to Article IX.

Inspection procedures

23. In addition to agreed guidelines, other relevant provisions of this Annex and the Confidentiality Annex, paragraphs 24 to 30 below shall apply.

24. A facility agreement for the declared plant site shall be concluded not later than 90 days after completion of the initial inspection between the inspected State Party and the Organization unless the inspected State Party and the Technical Secretariat agree that it is not needed. It shall be based on a model agreement and govern the conduct of inspections at the declared plant site. The agreement shall specify the frequency and intensity of inspections as well as detailed inspection procedures, consistent with paragraphs 25 to 29.

25. The focus of the inspection shall be the declared Schedule 2 plant(s) within the declared plant site. If the inspection team requests access to other parts of the plant site, access to these areas shall be granted in accordance with the obligation to provide clarification pursuant to Part II, paragraph 51, of this Annex and in accordance with the facility agreement, or, in the absence of a facility agreement, in accordance with the rules of managed access as specified in Part X, Section C, of this Annex.

26. Access to records shall be provided, as appropriate, to provide

assurance that there has been no diversion of the declared chemical and that production has been consistent with, declarations.

27. Sampling and analysis shall be undertaken to check for the absence of undeclared scheduled chemicals.

28. Areas to be inspected may include:

- (a) Areas where feed chemicals (reactants) are delivered or stored;
- (b) Areas where manipulative processes are performed upon the reactants prior to addition to the reaction vessels;
- (c) Feed lines as appropriate from the areas referred to in subparagraph (a) or subparagraph (b) to the reaction vessels together with any associated valves, flow meters, etc.;
- (d) The external aspect of the reaction vessels and ancillary equipment;
- (e) Lines from the reaction vessels leading to long- or short-term storage or to equipment further processing the declared Schedule 2 chemicals;
- (f) Control equipment associated with any of the items under subparagraphs (a) to (e);
- (g) Equipment and areas for waste and effluent handling;
- (h) Equipment and areas for disposition of chemicals not up to specification.

29. The period of inspection shall not last more than 96 hours; however, extensions may be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

Notification of inspection

30. A State Party shall be notified by the Technical Secretariat of the inspection not less than 48 hours before the arrival of the inspection team at the plant site to be inspected.

C. TRANSFERS TO STATES NOT PARTY TO THIS CONVENTION

31. Schedule 2 chemicals shall only be transferred to or received from States Parties. This obligation shall take effect three years after entry into force of this Convention.

32. During this interim three-year period, each State Party shall require an end-use certificate, as specified below, for transfers of Schedule 2 chemicals to States not Party to this Convention. For such transfers, each State Party shall adopt the necessary measures to ensure that the transferred chemicals shall only be used for purposes not prohibited under this Convention. Inter alia, the State Party shall require from the recipient State a certificate stating, in relation to the transferred chemicals:

- (a) That they will only be used for purposes not prohibited under this Convention;
- (b) That they will not be re-transferred;
- (c) Their types and quantities;
- (d) Their end-use(s); and
- (e) The name(s) and address(es) of the end-user(s).

PART VIII

ACTIVITIES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION

IN ACCORDANCE WITH ARTICLE VI

REGIME FOR SCHEDULE 3 CHEMICALS AND FACILITIES

RELATED TO SUCH CHEMICALS

A. DECLARATIONS

Declarations of aggregate national data

1. The initial and annual declarations to be provided by a State Party pursuant to Article VI, paragraphs 7 and 8, shall include aggregate national data for the previous calendar year on the quantities produced, imported and exported of each Schedule 3 chemical, as well as a quantitative specification of import and export for each country involved.

2. Each State Party shall submit:

(a) Initial declarations pursuant to paragraph 1 not later than 30 days after this Convention enters into force for it; and, starting in the following calendar year,

(b) Annual declarations not later than 90 days after the end of the previous calendar year.

Declarations of plant sites producing Schedule 3 chemicals

3. Initial and annual declarations are required for all plant sites that comprise one or more plants which produced during the previous calendar year or are anticipated to produce in the next calendar year more than 30 tonnes of

a Schedule 3 chemical.

4. Each State Party shall submit:

(a) Initial declarations pursuant to paragraph 3 not later than 30 days after this Convention enters into force for it; and, starting in the following calendar year;

(b) Annual declarations on past activities not later than 90 days after the end of the previous calendar year;

(c) Annual declarations on anticipated activities not later than 60 days before the beginning of the following calendar year. Any such activity additionally planned after the annual declaration has been submitted shall be declared not later than five days before this activity begins.

5. Declarations pursuant to paragraph 3 are generally not required for mixtures containing a low concentration of a Schedule 3 chemical. They are only required, in accordance with guidelines, in such cases where the ease of recovery from the mixture of the Schedule 3 chemical and its total weight are deemed to pose a risk to the object and purpose of this Convention. These guidelines shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

6. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall include:

(a) The name of the plant site and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location including the address; and

(c) The number of plants within the plant site which are declared pursuant to Part VII of this Annex.

7. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall also include, for each plant which is located within the plant site and which falls under the specifications set forth in paragraph 3, the following information:

(a) The name of the plant and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location within the plant site, including the specific building or structure number, if any;

(c) Its main activities.

8. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 3 shall also include the following information on each Schedule 3 chemical above the declaration threshold:

(a) The chemical name, common or trade name used by the facility, structural formula, and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

(b) The approximate amount of production of the chemical in the previous calendar year, or, in case of declarations on anticipated activities, anticipated for the next calendar year, expressed in the ranges: 30 to 200 tonnes, 200 to 1,000 tonnes, 1,000 to 10,000 tonnes, 10,000 to 100,000 tonnes, and above 100,000 tonnes; and

(c) The purposes for which the chemical was or will be produced.

Declarations on past production of Schedule 3 chemicals for chemical weapons purposes

9. Each State Party shall, not later than 30 days after this Convention enters into force for it, declare all plant sites comprising plants that produced at any time since 1 January 1946 a Schedule 3 chemical for chemical weapons purposes.

10. Declarations of a plant site pursuant to paragraph 9 shall include:

(a) The name of the plant site and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) Its precise location including the address;

(c) For each plant which is located within the plant site, and which falls under the specifications set forth in paragraph 9, the same information as required under paragraph 7, subparagraphs (a) to (c); and

(d) For each Schedule 3 chemical produced for chemical weapons purposes:

(i) The chemical name, common or trade name used by the plant site for chemical weapons production purposes, structural formula, and Chemical Abstracts Service registry number, if assigned;

(ii) The dates when the chemical was produced and the quantity produced; and

(iii) The location to which the chemical was delivered and the final product produced there, if known.

Information to States Parties

11. A list of plant sites declared under this Section together with the information provided under paragraphs 6, 7 (a), 7 (c), 8 (a) and 10 shall be

transmitted by the Technical Secretariat to States Parties upon request.

B. VERIFICATION

General

12. Verification provided for in paragraph 5 of Article VI shall be carried out through on-site inspections at those declared plant sites which produced during the previous calendar year or are anticipated to produce in the next calendar year in excess of 200 tonnes aggregate of any Schedule 3 chemical above the declaration threshold of 30 tonnes.

13. The programme and budget of the Organization to be adopted by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (a), shall contain, as a separate item, a programme and budget for verification under this Section taking into account Part VII, paragraph 13, of this Annex.

14. Under this Section, the Technical Secretariat shall randomly select plant sites for inspection through appropriate mechanisms, such as the use of specially designed computer software, on the basis of the following weighting factors:

(a) Equitable geographical distribution of inspections; and

(b) The information on the declared plant sites available to the Technical Secretariat, related to the relevant chemical, the characteristics of the plant site and the nature of the activities carried out there.

15. No plant site shall receive more than two inspections per year under the provisions of this Section. This, however, shall not limit inspections pursuant to Article IX.

16. In selecting plant sites for inspection under this Section, the Technical Secretariat shall observe the following limitation for the combined number of inspections to be received by a State Party per calendar year under this Part and Part IX of this Annex: the combined number of inspections shall not exceed three plus 5 per cent of the total number of plant sites declared by a State Party under both this Part and Part IX of this Annex, or 20 inspections, whichever of these two figures is lower.

Inspection aims

17. At plant sites declared under Section A, the general aim of inspections shall be to verify that activities are consistent with the information to be provided in declarations. The particular aim of inspections shall be the verification of the absence of any Schedule 1 chemical, especially its production, except if in accordance with Part VI of this Annex.

Inspection procedures

18. In addition to agreed guidelines, other relevant provisions of this Annex and the Confidentiality Annex, paragraphs 19 to 25 below shall apply.

19. There shall be no facility agreement, unless requested by the inspected State Party.

20. The focus of the inspections shall be the declared Schedule 3 plant(s) within the declared plant site. If the inspection team, in accordance with Part II, paragraph 51, of this Annex, requests access to other parts of the plant site for clarification of ambiguities, the extent of such access shall be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

21. The inspection team may have access to records in situations in which the inspection team and the inspected State Party agree that such access will assist in achieving the objectives of the inspection.

22. Sampling and on-site analysis may be undertaken to check for the absence of undeclared scheduled chemicals. In case of unresolved ambiguities, samples may be analysed in a designated off-site laboratory, subject to the inspected State Party's agreement.

23. Areas to be inspected may include:

(a) Areas where feed chemicals (reactants) are delivered or stored;

(b) Areas where manipulative processes are performed upon the reactants prior to addition to the reaction vessel;

(c) Feed lines as appropriate from the areas referred to in subparagraph (a) or subparagraph (b) to the reaction vessel together with any associated valves, flow meters, etc.;

(d) The external aspect of the reaction vessels and ancillary equipment;

(e) Lines from the reaction vessels leading to long- or short-term storage or to equipment further processing the declared Schedule 3 chemicals;

(f) Control equipment associated with any of the items under subparagraphs (a) to (e);

(g) Equipment and areas for waste and effluent handling;

(h) Equipment and areas for disposition of chemicals not up to specification.

24. The period of inspection shall not last more than 24 hours; however, extensions may be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

Notification of inspection

25. A State Party shall be notified by the Technical Secretariat of the inspection not less than 120 hours before the arrival of the inspection team at the plant site to be inspected.

C. TRANSFERS TO STATES NOT PARTY TO THIS CONVENTION

26. When transferring Schedule 3 chemicals to States not Party to this Convention, each State Party shall adopt the necessary measures to ensure that the transferred chemicals shall only be used for purposes not prohibited under this Convention. Inter alia, the State Party shall require from the recipient State a certificate stating, in relation to the transferred chemicals:

(a) That they will only be used for purposes not prohibited under this Convention;

(b) That they will not be re-transferred;

(c) Their types and quantities;

(d) Their end-use(s); and

(e) The name(s) and address(es) of the end-user(s).

27. Five years after entry into force of this Convention, the Conference shall consider the need to establish other measures regarding transfers of Schedule 3 chemicals to States not Party to this Convention.

PART IX ACTIVITIES NOT PROHIBITED UNDER THIS CONVENTION IN ACCORDANCE WITH ARTICLE VI REGIME FOR OTHER CHEMICAL PRODUCTION FACILITIES A. DECLARATIONS

List of other chemical production facilities

1. The initial declaration to be provided by each State Party pursuant to Article VI, paragraph 7, shall include a list of all plant sites that:

(a) Produced by synthesis during the previous calendar year more than 200 tonnes of unscheduled discrete organic chemicals; or

(b) Comprise one or more plants which produced by synthesis during the previous calendar year more than 30 tonnes of an unscheduled discrete organic chemical containing the elements phosphorus, sulfur or fluorine (hereinafter referred to as "PSF-plants" and "PSF-chemical").

2. The list of other chemical production facilities to be submitted pursuant to paragraph 1 shall not include plant sites that exclusively produced explosives or hydrocarbons.

3. Each State Party shall submit its list of other chemical production facilities pursuant to paragraph 1 as part of its initial declaration not later than 30 days after this Convention enters into force for it. Each State Party shall, not later than 90 days after the beginning of each following calendar year, provide annually the information necessary to update the list.

4. The list of other chemical production facilities to be submitted pursuant to paragraph 1 shall include the following information on each plant site:

(a) The name of the plant site and the name of the owner, company, or enterprise operating it;

(b) The precise location of the plant site including its address;

(c) Its main activities; and

(d) The approximate number of plants producing the chemicals specified in paragraph 1 in the plant site.

5. With regard to plant sites listed pursuant to paragraph 1 (a), the list shall also include information on the approximate aggregate amount of production of the unscheduled discrete organic chemicals in the previous calendar year expressed in the ranges: under 1,000 tonnes, 1,000 to 10,000 tonnes and above 10,000 tonnes.

6. With regard to plant sites listed pursuant to paragraph 1 (b), the list shall also specify the number of PSF-plants within the plant site and include information on the approximate aggregate amount of production of PSF-chemicals produced by each PSF-plant in the previous calendar year expressed in the ranges: under 200 tonnes, 200 to 1,000 tonnes, 1,000 to 10,000 tonnes and above 10,000 tonnes.

Assistance by the Technical Secretariat

7. If a State Party, for administrative reasons, deems it necessary to ask for assistance in compiling its list of chemical production facilities pursuant to paragraph 1, it may request the Technical Secretariat to provide such assistance. Questions as to the completeness of the list shall then be resolved through consultations between the State Party and the Technical Secretariat.

Information to States Parties

8. The lists of other chemical production facilities submitted pursuant to paragraph 1, including the information provided under paragraph 4, shall be transmitted by the Technical Secretariat to States Parties upon request.

B. VERIFICATION

General

9. Subject to the provisions of Section C, verification as provided for in Article VI, paragraph 6, shall be carried out through on-site inspection at:

- (a) Plant sites listed pursuant to paragraph 1 (a); and
- (b) Plant sites listed pursuant to paragraph 1 (b) that comprise one or more PSF-plants which produced during the previous calendar year more than 200 tonnes of a PSF-chemical.

10. The programme and budget of the Organization to be adopted by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (a), shall contain, as a separate item, a programme and budget for verification under this Section after its implementation has started.

11. Under this Section, the Technical Secretariat shall randomly select plant sites for inspection through appropriate mechanisms, such as the use of specially designed computer software, on the basis of the following weighting factors:

- (a) Equitable geographical distribution of inspections;
- (b) The information on the listed plant sites available to the Technical Secretariat, related to the characteristics of the plant site and the activities carried out there; and
- (c) Proposals by States Parties on a basis to be agreed upon in accordance with paragraph 25.

12. No plant site shall receive more than two inspections per year under the provisions of this Section. This, however, shall not limit inspections pursuant to Article IX.

13. In selecting plant sites for inspection under this Section, the Technical Secretariat shall observe the following limitation for the combined number of inspections to be received by a State Party per calendar year under this Part and Part VIII of this Annex: the combined number of inspections shall not exceed three plus 5 per cent of the total number of plant sites declared by a State Party under both this Part and Part VIII of this Annex, or 20 inspections, whichever of these two figures is lower.

Inspection aims

14. At plant sites listed under Section A, the general aim of inspections shall be to verify that activities are consistent with the information to be provided in declarations. The particular aim of inspections shall be the verification of the absence of any Schedule 1 chemical, especially its production, except if in accordance with Part VI of this Annex.

Inspection procedures

15. In addition to agreed guidelines, other relevant provisions of this Annex and the Confidentiality Annex, paragraphs 16 to 20 below shall apply.

16. There shall be no facility agreement, unless requested by the inspected State Party.

17. The focus of inspection at a plant site selected for inspection shall be the plant(s) producing the chemicals specified in paragraph 1, in particular the PSF-plants listed pursuant to paragraph 1 (b). The inspected State Party shall have the right to manage access to these plants in accordance with the rules of managed access as specified in Part X, Section C, of this Annex. If the inspection team, in accordance with Part II, paragraph 51, of this Annex, requests access to other parts of the plant site for clarification of ambiguities, the extent of such access shall be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

18. The inspection team may have access to records in situations in which the inspection team and the inspected State Party agree that such access will assist in achieving the objectives of the inspection.

19. Sampling and on-site analysis may be undertaken to check for the absence of undeclared scheduled chemicals. In cases of unresolved ambiguities,

samples may be analysed in a designated off-site laboratory, subject to the inspected State Party's agreement.

20. The period of inspection shall not last more than 24 hours; however, extensions may be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

Notification of inspection

21. A State Party shall be notified by the Technical Secretariat of the inspection not less than 120 hours before the arrival of the inspection team at the plant site to be inspected.

C. IMPLEMENTATION AND REVIEW OF SECTION B

Implementation

22. The implementation of Section B shall start at the beginning of the fourth year after entry into force of this Convention unless the Conference, at its regular session in the third year after entry into force of this Convention, decides otherwise.

23. The Director-General shall, for the regular session of the Conference in the third year after entry into force of this Convention, prepare a report which outlines the experience of the Technical Secretariat in implementing the provisions of Parts VII and VIII of this Annex as well as of Section A of this Part.

24. At its regular session in the third year after entry into force of this Convention, the Conference, on the basis of a report of the Director-General, may also decide on the distribution of resources available for verification under Section B between "PSF-plants" and other chemical production facilities. Otherwise, this distribution shall be left to the expertise of the Technical Secretariat and be added to the weighting factors in paragraph 11.

25. At its regular session in the third year after entry into force of this Convention, the Conference, upon advice of the Executive Council, shall decide on which basis (e.g. regional) proposals by States Parties for inspections should be presented to be taken into account as a weighting factor in the selection process specified in paragraph 11.

Review

26. At the first special session of the Conference convened pursuant to Article VIII, paragraph 22, the provisions of this Part of the Verification Annex shall be re-examined in the light of a comprehensive review of the overall verification regime for the chemical industry (Article VI, Parts VII to IX of this Annex) on the basis of the experience gained. The Conference shall then make recommendations so as to improve the effectiveness of the verification regime.

PART X

CHALLENGE INSPECTIONS PURSUANT TO ARTICLE IX

A. DESIGNATION AND SELECTION OF INSPECTORS AND INSPECTION ASSISTANTS

1. Challenge inspections pursuant to Article IX shall only be performed by inspectors and inspection assistants especially designated for this function. In order to designate inspectors and inspection assistants for challenge inspections pursuant to Article IX, the Director-General shall, by selecting inspectors and inspection assistants from among the inspectors and inspection assistants for routine inspection activities, establish a list of proposed inspectors and inspection assistants. It shall comprise a sufficiently large number of inspectors and inspection assistants having the necessary qualification, experience, skill and training, to allow for flexibility in the selection of the inspectors, taking into account their availability, and the need for rotation. Due regard shall be paid also to the importance of selecting inspectors and inspection assistants on as wide a geographical basis as possible. The designation of inspectors and inspection assistants shall follow the procedures provided for under Part II, Section A, of this Annex.

2. The Director-General shall determine the size of the inspection team and select its members taking into account the circumstances of a particular request. The size of the inspection team shall be kept to a minimum necessary for the proper fulfilment of the inspection mandate. No national of the requesting State Party or the inspected State Party shall be a member of the inspection team.

B. PRE-INSPECTION ACTIVITIES

3. Before submitting the inspection request for a challenge inspection,

the State Party may seek confirmation from the Director-General that the Technical Secretariat is in a position to take immediate action on the request. If the Director-General cannot provide such confirmation immediately, he shall do so at the earliest opportunity, in keeping with the order of requests for confirmation. He shall also keep the State Party informed of when it is likely that immediate action can be taken. Should the Director-General reach the conclusion that timely action on requests can no longer be taken, he may ask the Executive Council to take appropriate action to improve the situation in the future.

Notification

4. The inspection request for a challenge inspection to be submitted to the Executive Council and the Director-General shall contain at least the following information:

- (a) The State Party to be inspected and, if applicable, the Host State;
- (b) The point of entry to be used;
- (c) The size and type of the inspection site;
- (d) The concern regarding possible non-compliance with this Convention including a specification of the relevant provisions of this Convention about which the concern has arisen, and of the nature and circumstances of the possible non-compliance as well as all appropriate information on the basis of which the concern has arisen; and
- (e) The name of the observer of the requesting State Party.

The requesting State Party may submit any additional information it deems necessary.

5. The Director-General shall within one hour acknowledge to the requesting State Party receipt of its request.

6. The requesting State Party shall notify the Director-General of the location of the inspection site in due time for the Director-General to be able to provide this information to the inspected State Party not less than 12 hours before the planned arrival of the inspection team at the point of entry.

7. The inspection site shall be designated by the requesting State Party as specifically as possible by providing a site diagram related to a reference point with geographic coordinates, specified to the nearest second if possible. If possible, the requesting State Party shall also provide a map with a general indication of the inspection site and a diagram specifying as precisely as possible the requested perimeter of the site to be inspected.

8. The requested perimeter shall:

- (a) Run at least a 10 metre distance outside any buildings or other structures;
- (b) Not cut through existing security enclosures; and
- (c) Run at least a 10 metre distance outside any existing security enclosures that the requesting State Party intends to include within the requested perimeter.

9. If the requested perimeter does not conform with the specifications of paragraph 8, it shall be redrawn by the inspection team so as to conform with that provision.

10. The Director-General shall, not less than 12 hours before the planned arrival of the inspection team at the point of entry, inform the Executive Council about the location of the inspection site as specified in paragraph 7.

11. Contemporaneously with informing the Executive Council according to paragraph 10, the Director-General shall transmit the inspection request to the inspected State Party including the location of the inspection site as specified in paragraph 7. This notification shall also include the information specified in Part II, paragraph 32, of this Annex.

12. Upon arrival of the inspection team at the point of entry, the inspected State Party shall be informed by the inspection team of the inspection mandate.

Entry into the territory of the inspected State Party or the Host State

13. The Director-General shall, in accordance with Article IX, paragraphs 13 to 18, dispatch an inspection team as soon as possible after an inspection request has been received. The inspection team shall arrive at the point of entry specified in the request in the minimum time possible, consistent with the provisions of paragraphs 10 and 11.

14. If the requested perimeter is acceptable to the inspected State Party, it shall be designated as the final perimeter as early as possible, but in no

case later than 24 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry. The inspected State Party shall transport the inspection team to the final perimeter of the inspection site. If the inspected State Party deems it necessary, such transportation may begin up to 12 hours before the expiry of the time period specified in this paragraph for the designation of the final perimeter. Transportation shall, in any case, be completed not later than 36 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry.

15. For all declared facilities, the procedures in subparagraphs (a) and (b) shall apply. (For the purposes of this Part, "declared facility" means all facilities declared pursuant to Articles III, IV, and V. With regard to Article VI, "declared facility" means only facilities declared pursuant to Part VI of this Annex, as well as declared plants specified by declarations pursuant to Part VII, paragraphs 7 and 10 (c), and Part VIII, paragraphs 7 and 10 (c), of this Annex.)

(a) If the requested perimeter is contained within or conforms with the declared perimeter, the declared perimeter shall be considered the final perimeter. The final perimeter may, however, if agreed by the inspected State Party, be made smaller in order to conform with the perimeter requested by the requesting State Party.

(b) The inspected State Party shall transport the inspection team to the final perimeter as soon as practicable, but in any case shall ensure their arrival at the perimeter not later than 24 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry.

Alternative determination of final perimeter

16. At the point of entry, if the inspected State Party cannot accept the requested perimeter, it shall propose an alternative perimeter as soon as possible, but in any case not later than 24 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry. In case of differences of opinion, the inspected State Party and the inspection team shall engage in negotiations with the aim of reaching agreement on a final perimeter.

17. The alternative perimeter should be designated as specifically as possible in accordance with paragraph 8. It shall include the whole of the requested perimeter and should, as a rule, bear a close relationship to the latter, taking into account natural terrain features and man-made boundaries. It should normally run close to the surrounding security barrier if such a barrier exists. The inspected State Party should seek to establish such a relationship between the perimeters by a combination of at least two of the following means:

(a) An alternative perimeter that does not extend to an area significantly greater than that of the requested perimeter;

(b) An alternative perimeter that is a short, uniform distance from the requested perimeter;

(c) At least part of the requested perimeter is visible from the alternative perimeter.

18. If the alternative perimeter is acceptable to the inspection team, it shall become the final perimeter and the inspection team shall be transported from the point of entry to that perimeter. If the inspected State Party deems it necessary, such transportation may begin up to 12 hours before the expiry of the time period specified in paragraph 16 for proposing an alternative perimeter. Transportation shall, in any case, be completed not later than 36 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry.

19. If a final perimeter is not agreed, the perimeter negotiations shall be concluded as early as possible, but in no case shall they continue more than 24 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry. If no agreement is reached, the inspected State Party shall transport the inspection team to a location at the alternative perimeter. If the inspected State Party deems it necessary, such transportation may begin up to 12 hours before the expiry of the time period specified in paragraph 16 for proposing an alternative perimeter. Transportation shall, in any case, be completed not later than 36 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry.

20. Once at the location, the inspected State Party shall provide the inspection team with prompt access to the alternative perimeter to facilitate negotiations and agreement on the final perimeter and access within the final perimeter.

21. If no agreement is reached within 72 hours after the arrival of the inspection team at the location, the alternative perimeter shall be designated the final perimeter.

Verification of location

22. To help establish that the inspection site to which the inspection team has been transported corresponds to the inspection site specified by the

requesting State Party, the inspection team shall have the right to use approved location-finding equipment and have such equipment installed according to its directions. The inspection team may verify its location by reference to local landmarks identified from maps. The inspected State Party shall assist the inspection team in this task.

Securing the site, exit monitoring

23. Not later than 12 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry, the inspected State Party shall begin collecting factual information of all vehicular exit activity from all exit points for all land, air, and water vehicles of the requested perimeter. It shall provide this information to the inspection team upon its arrival at the alternative or final perimeter, whichever occurs first.

24. This obligation may be met by collecting factual information in the form of traffic logs, photographs, video recordings, or data from chemical evidence equipment provided by the inspection team to monitor such exit activity. Alternatively, the inspected State Party may also meet this obligation by allowing one or more members of the inspection team independently to maintain traffic logs, take photographs, make video recordings of exit traffic, or use chemical evidence equipment, and conduct other activities as may be agreed between the inspected State Party and the inspection team.

25. Upon the inspection team's arrival at the alternative perimeter or final perimeter, whichever occurs first, securing the site, which means exit monitoring procedures by the inspection team, shall begin.

26. Such procedures shall include: the identification of vehicular exits, the making of traffic logs, the taking of photographs, and the making of video recordings by the inspection team of exits and exit traffic. The inspection team has the right to go, under escort, to any other part of the perimeter to check that there is no other exit activity.

27. Additional procedures for exit monitoring activities as agreed upon by the inspection team and the inspected State Party may include, inter alia:

- (a) Use of sensors;
- (b) Random selective access;
- (c) Sample analysis.

28. All activities for securing the site and exit monitoring shall take place within a band around the outside of the perimeter, not exceeding 50 metres in width, measured outward.

29. The inspection team has the right to inspect on a managed access basis vehicular traffic exiting the site. The inspected State Party shall make every reasonable effort to demonstrate to the inspection team that any vehicle, subject to inspection, to which the inspection team is not granted full access, is not being used for purposes related to the possible non-compliance concerns raised in the inspection request.

30. Personnel and vehicles entering and personnel and personal passenger vehicles exiting the site are not subject to inspection.

31. The application of the above procedures may continue for the duration of the inspection, but may not unreasonably hamper or delay the normal operation of the facility.

Pre-inspection briefing and inspection plan

32. To facilitate development of an inspection plan, the inspected State Party shall provide a safety and logistical briefing to the inspection team prior to access.

33. The pre-inspection briefing shall be held in accordance with Part II, paragraph 37, of this Annex. In the course of the pre-inspection briefing, the inspected State Party may indicate to the inspection team the equipment, documentation, or areas it considers sensitive and not related to the purpose of the challenge inspection. In addition, personnel responsible for the site shall brief the inspection team on the physical layout and other relevant characteristics of the site. The inspection team shall be provided with a map or sketch drawn to scale showing all structures and significant geographic features at the site. The inspection team shall also be briefed on the availability of facility personnel and records. 34. After the pre-inspection briefing, the inspection team shall prepare, on the basis of the information available and appropriate to it, an initial inspection plan which specifies the activities to be carried out by the inspection team, including the specific areas of the site to which access is desired. The inspection plan shall also specify whether the inspection team will be divided into subgroups.

The inspection plan shall be made available to the representatives of the inspected State Party and the inspection site. Its implementation shall be consistent with the provisions of Section C, including those related to access and activities.

Perimeter activities

35. Upon the inspection team's arrival at the final or alternative perimeter, whichever occurs first, the team shall have the right to commence immediately perimeter activities in accordance with the procedures set forth under this Section, and to continue these activities until the completion of the challenge inspection.

36. In conducting the perimeter activities, the inspection team shall have the right to:

(a) Use monitoring instruments in accordance with Part II, paragraphs 27 to 30, of this Annex;

(b) Take wipes, air, soil or effluent samples; and

(c) Conduct any additional activities which may be agreed between the inspection team and the inspected State Party.

37. The perimeter activities of the inspection team may be conducted within a band around the outside of the perimeter up to 50 metres in width measured outward from the perimeter. If the inspected State Party agrees, the inspection team may also have access to any building or structure within the perimeter band. All directional monitoring shall be oriented inward. For declared facilities, at the discretion of the inspected State Party, the band could run inside, outside, or on both sides of the declared perimeter.

C. CONDUCT OF INSPECTIONS

General rules

38. The inspected State Party shall provide access within the requested perimeter as well as, if different, the final perimeter. The extent and nature of access to a particular place or places within these perimeters shall be negotiated between the inspection team and the inspected State Party on a managed access basis.

39. The inspected State Party shall provide access within the requested perimeter as soon as possible, but in any case not later than 108 hours after the arrival of the inspection team at the point of entry in order to clarify the concern regarding possible non-compliance with this Convention raised in the inspection request.

40. Upon the request of the inspection team, the inspected State Party may provide aerial access to the inspection site.

41. In meeting the requirement to provide access as specified in paragraph 38, the inspected State Party shall be under the obligation to allow the greatest degree of access taking into account any constitutional obligations it may have with regard to proprietary rights or searches and seizures. The inspected State Party has the right under managed access to take such measures as are necessary to protect national security. The provisions in this paragraph may not be invoked by the inspected State Party to conceal evasion of its obligations not to engage in activities prohibited under this Convention.

42. If the inspected State Party provides less than full access to places, activities, or information, it shall be under the obligation to make every reasonable effort to provide alternative means to clarify the possible non-compliance concern that generated the challenge inspection.

43. Upon arrival at the final perimeter of facilities declared pursuant to Articles IV, V and VI, access shall be granted following the pre-inspection briefing and discussion of the inspection plan which shall be limited to the minimum necessary and in any event shall not exceed three hours. For facilities declared pursuant to Article III, paragraph 1 (d), negotiations shall be conducted and managed access commenced not later than 12 hours after arrival at the final perimeter.

44. In carrying out the challenge inspection in accordance with the inspection request, the inspection team shall use only those methods necessary to provide sufficient relevant facts to clarify the concern about possible non-compliance with the provisions of this Convention, and shall refrain from activities not relevant thereto. It shall collect and document such facts as are related to the possible non-compliance with this Convention by the inspected State Party, but shall neither seek nor document information which is clearly not related thereto, unless the inspected State Party expressly requests it to do so. Any material collected and subsequently found not to be

relevant shall not be retained.

45. The inspection team shall be guided by the principle of conducting the challenge inspection in the least intrusive manner possible, consistent with the effective and timely accomplishment of its mission. Wherever possible, it shall begin with the least intrusive procedures it deems acceptable and proceed to more intrusive procedures only as it deems necessary.

Managed access

46. The inspection team shall take into consideration suggested modifications of the inspection plan and proposals which may be made by the inspected State Party, at whatever stage of the inspection including the pre-inspection briefing, to ensure that sensitive equipment, information or areas, not related to chemical weapons, are protected.

47. The inspected State Party shall designate the perimeter entry/exit points to be used for access. The inspection team and the inspected State Party shall negotiate: the extent of access to any particular place or places within the final and requested perimeters as provided in paragraph 48; the particular inspection activities, including sampling, to be conducted by the inspection team; the performance of particular activities by the inspected State Party; and the provision of particular information by the inspected State Party.

48. In conformity with the relevant provisions in the Confidentiality Annex the inspected State Party shall have the right to take measures to protect sensitive installations and prevent disclosure of confidential information and data not related to chemical weapons. Such measures may include, inter alia:

- (a) Removal of sensitive papers from office spaces;
- (b) Shrouding of sensitive displays, stores, and equipment;
- (c) Shrouding of sensitive pieces of equipment, such as computer or electronic systems;
- (d) Logging off of computer systems and turning off of data indicating devices;
- (e) Restriction of sample analysis to presence or absence of chemicals listed in Schedules 1, 2 and 3 or appropriate degradation products;
- (f) Using random selective access techniques whereby the inspectors are requested to select a given percentage or number of buildings of their choice to inspect; the same principle can apply to the interior and content of sensitive buildings;
- (g) In exceptional cases, giving only individual inspectors access to certain parts of the inspection site.

49. The inspected State Party shall make every reasonable effort to demonstrate to the inspection team that any object, building, structure, container or vehicle to which the inspection team has not had full access, or which has been protected in accordance with paragraph 48, is not used for purposes related to the possible non-compliance concerns raised in the inspection request.

50. This may be accomplished by means of, inter alia, the partial removal of a shroud or environmental protection cover, at the discretion of the inspected State Party, by means of a visual inspection of the interior of an enclosed space from its entrance, or by other methods.

51. In the case of facilities declared pursuant to Articles IV, V and VI, the following shall apply:

- (a) For facilities with facility agreements, access and activities within the final perimeter shall be unimpeded within the boundaries established by the agreements;
- (b) For facilities without facility agreements, negotiation of access and activities shall be governed by the applicable general inspection guidelines established under this Convention;
- (c) Access beyond that granted for inspections under Articles IV, V and VI shall be managed in accordance with procedures of this section.

52. In the case of facilities declared pursuant to Article III, paragraph 1 (d), the following shall apply: if the inspected State Party, using procedures of paragraphs 47 and 48, has not granted full access to areas or structures not related to chemical weapons, it shall make every reasonable effort to demonstrate to the inspection team that such areas or structures are not used for purposes related to the possible non-compliance concerns raised in the inspection request.

Observer

53. In accordance with the provisions of Article IX, paragraph 12, on the participation of an observer in the challenge inspection, the requesting State

Party shall liaise with the Technical Secretariat to coordinate the arrival of the observer at the same point of entry as the inspection team within a reasonable period of the inspection team's arrival.

54. The observer shall have the right throughout the period of inspection to be in communication with the embassy of the requesting State Party located in the inspected State Party or in the Host State or, in the case of absence of an embassy, with the requesting State Party itself. The inspected State Party shall provide means of communication to the observer.

55. The observer shall have the right to arrive at the alternative or final perimeter of the inspection site, wherever the inspection team arrives first, and to have access to the inspection site as granted by the inspected State Party. The observer shall have the right to make recommendations to the inspection team, which the team shall take into account to the extent it deems appropriate. Throughout the inspection, the inspection team shall keep the observer informed about the conduct of the inspection and the findings.

56. Throughout the in-country period, the inspected State Party shall provide or arrange for the amenities necessary for the observer such as communication means, interpretation services, transportation, working space, lodging, meals and medical care. All the costs in connection with the stay of the observer on the territory of the inspected State Party or the Host State shall be borne by the requesting State Party.

Duration of inspection

57. The period of inspection shall not exceed 84 hours, unless extended by agreement with the inspected State Party.

D. POST-INSPECTION ACTIVITIES

Departure

58. Upon completion of the post-inspection procedures at the inspection site, the inspection team and the observer of the requesting State Party shall proceed promptly to a point of entry and shall then leave the territory of the inspected State Party in the minimum time possible.

Reports

59. The inspection report shall summarize in a general way the activities conducted by the inspection team and the factual findings of the inspection team, particularly with regard to the concerns regarding possible non-compliance with this Convention cited in the request for the challenge inspection, and shall be limited to information directly related to this Convention. It shall also include an assessment by the inspection team of the degree and nature of access and cooperation granted to the inspectors and the extent to which this enabled them to fulfil the inspection mandate. Detailed information relating to the concerns regarding possible non-compliance with this Convention cited in the request for the challenge inspection shall be submitted as an Appendix to the final report and be retained within the Technical Secretariat under appropriate safeguards to protect sensitive information.

60. The inspection team shall, not later than 72 hours after its return to its primary work location, submit a preliminary inspection report, having taken into account, inter alia, paragraph 17 of the Confidentiality Annex, to the Director-General. The Director-General shall promptly transmit the preliminary inspection report to the requesting State Party, the inspected State Party and to the Executive Council.

61. A draft final inspection report shall be made available to the inspected State Party not later than 20 days after the completion of the challenge inspection. The inspected State Party has the right to identify any information and data not related to chemical weapons which should, in its view, due to its confidential character, not be circulated outside the Technical Secretariat. The Technical Secretariat shall consider proposals for changes to the draft final inspection report made by the inspected State Party and, using its own discretion, wherever possible, adopt them. The final report shall then be submitted not later than 30 days after the completion of the challenge inspection to the Director-General for further distribution and consideration in accordance with Article IX, paragraphs 21 to 25.

PART XI

INVESTIGATIONS IN CASES OF ALLEGED USE OF CHEMICAL WEAPONS

A. GENERAL

1. Investigations of alleged use of chemical weapons, or of alleged use of

riot control agents as a method of warfare, initiated pursuant to Articles IX or X, shall be conducted in accordance with this Annex and detailed procedures to be established by the Director-General.

2. The following additional provisions address specific procedures required in cases of alleged use of chemical weapons.

B. PRE-INSPECTION ACTIVITIES

Request for an investigation

3. The request for an investigation of an alleged use of chemical weapons to be submitted to the Director-General, to the extent possible, should include the following information:

(a) The State Party on whose territory use of chemical weapons is alleged to have taken place;

(b) The point of entry or other suggested safe routes of access;

(c) Location and characteristics of the areas where chemical weapons are alleged to have been used;

(d) When chemical weapons are alleged to have been used;

(e) Types of chemical weapons believed to have been used;

(f) Extent of alleged use;

(g) Characteristics of the possible toxic chemicals;

(h) Effects on humans, animals and vegetation;

(i) Request for specific assistance, if applicable.

4. The State Party which has requested an investigation may submit at any time any additional information it deems necessary.

Notification

5. The Director-General shall immediately acknowledge receipt to the requesting State Party of its request and inform the Executive Council and all States Parties.

6. If applicable, the Director-General shall notify the State Party on whose territory an investigation has been requested. The Director-General shall also notify other States Parties if access to their territories might be required during the investigation.

Assignment of inspection team

7. The Director-General shall prepare a list of qualified experts whose particular field of expertise could be required in an investigation of alleged use of chemical weapons and constantly keep this list updated. This list shall be communicated, in writing, to each State Party not later than 30 days after entry into force of this Convention and after each change to the list. Any qualified expert included in this list shall be regarded as designated unless a State Party, not later than 30 days after its receipt of the list, declares its non-acceptance in writing.

8. The Director-General shall select the leader and members of an inspection team from the inspectors and inspection assistants already designated for challenge inspections taking into account the circumstances and specific nature of a particular request. In addition, members of the inspection team may be selected from the list of qualified experts when, in the view of the Director-General, expertise not available among inspectors already designated is required for the proper conduct of a particular investigation.

9. When briefing the inspection team, the Director-General shall include any additional information provided by the requesting State Party, or any other sources, to ensure that the inspection can be carried out in the most effective and expedient manner.

Dispatch of inspection team

10. Immediately upon the receipt of a request for an investigation of alleged use of chemical weapons the Director-General shall, through contacts with the relevant States Parties, request and confirm arrangements for the safe reception of the team.

11. The Director-General shall dispatch the team at the earliest opportunity; taking into account the safety of the team.

12. If the inspection team has not been dispatched within 24 hours from the receipt of the request, the Director-General shall inform the Executive Council and the States Parties concerned about the reasons for the delay.

Briefings

13. The inspection team shall have the right to be briefed by representatives of the inspected State Party upon arrival and at any time during the inspection.

14. Before the commencement of the inspection the inspection team shall prepare an inspection plan to serve, inter alia, as a basis for logistic and

safety arrangements. The inspection plan shall be updated as need arises.

C. CONDUCT OF INSPECTIONS

Access

15. The inspection team shall have the right of access to any and all areas which could be affected by the alleged use of chemical weapons. It shall also have the right of access to hospitals, refugee camps and other locations it deems relevant to the effective investigation of the alleged use of chemical weapons. For such access, the inspection team shall consult with the inspected State Party.

Sampling

16. The inspection team shall have the right to collect samples of types, and in quantities it considers necessary. If the inspection team deems it necessary, and if so requested by it, the inspected State Party shall assist in the collection of samples under the supervision of inspectors or inspection assistants. The inspected State Party shall also permit and cooperate in the collection of appropriate control samples from areas neighbouring the site of the alleged use and from other areas as requested by the inspection team.

17. Samples of importance in the investigation of alleged use include toxic chemicals, munitions and devices, remnants of munitions and devices, environmental samples (air, soil, vegetation, water, snow, etc.) and biomedical samples from human or animal sources (blood, urine, excreta, tissue etc.).

18. If duplicate samples cannot be taken and the analysis is performed at off-site laboratories, any remaining sample shall, if so requested, be returned to the inspected State Party after the completion of the analysis.

Extension of inspection site

19. If the inspection team during an inspection deems it necessary to extend the investigation into a neighbouring State Party, the Director-General shall notify that State Party about the need for access to its territory and request and confirm arrangements for the safe reception of the team.

Extension of inspection duration

20. If the inspection team deems that safe access to a specific area relevant to the investigation is not possible, the requesting State Party shall be informed immediately. If necessary, the period of inspection shall be extended until safe access can be provided and the inspection team will have concluded its mission.

Interviews

21. The inspection team shall have the right to interview and examine persons who may have been affected by the alleged use of chemical weapons. It shall also have the right to interview eyewitnesses of the alleged use of chemical weapons and medical personnel, and other persons who have treated or have come into contact with persons who may have been affected by the alleged use of chemical weapons. The inspection team shall have access to medical histories, if available, and be permitted to participate in autopsies, as appropriate, of persons who may have been affected by the alleged use of chemical weapons.

D. REPORTS

Procedures

22. The inspection team shall, not later than 24 hours after its arrival on the territory of the inspected State Party, send a situation report to the Director-General. It shall further throughout the investigation send progress reports as necessary.

23. The inspection team shall, not later than 72 hours after its return to its primary work location, submit a preliminary report to the Director-General. The final report shall be submitted to the Director-General not later than 30 days after its return to its primary work location. The Director-General shall promptly transmit the preliminary and final reports to the Executive Council and to all States Parties.

Contents

24. The situation report shall indicate any urgent need for assistance and any other relevant information. The progress reports shall indicate any further need for assistance that might be identified during the course of the investigation.

25. The final report shall summarize the factual findings of the

inspection, particularly with regard to the alleged use cited in the request. In addition, a report of an investigation of an alleged use shall include a description of the investigation process, tracing its various stages, with special reference to:

- (a) The locations and time of sampling and on-site analyses; and
- (b) Supporting evidence, such as the records of interviews, the results of medical examinations and scientific analyses, and the documents examined by the inspection team.

26. If the inspection team collects through, inter alia, identification of any impurities or other substances during laboratory analysis of samples taken, any information in the course of its investigation that might serve to identify the origin of any chemical weapons used, that information shall be included in the report.

E. STATES NOT PARTY TO THIS CONVENTION

27. In the case of alleged use of chemical weapons involving a State not Party to this Convention or in territory not controlled by a State Party, the Organization shall closely cooperate with the Secretary-General of the United Nations. If so requested, the Organization shall put its resources at the disposal of the Secretary-General of the United Nations.

A. GENERAL PRINCIPLES FOR THE HANDLING OF CONFIDENTIAL INFORMATION

1. The obligation to protect confidential information shall pertain to the verification of both civil and military activities and facilities. Pursuant to the general obligations set forth in Article VIII, the Organization shall:

- (a) Require only the minimum amount of information and data necessary for the timely and efficient carrying out of its responsibilities under this Convention;
- (b) Take the necessary measures to ensure that inspectors and other staff members of the Technical Secretariat meet the highest standards of efficiency, competence, and integrity;

(c) Develop agreements and regulations to implement the provisions of this Convention and shall specify as precisely as possible the information to which the Organization shall be given access by a State Party.

2. The Director-General shall have the primary responsibility for ensuring the protection of confidential information. The Director-General shall establish a stringent regime governing the handling of confidential information by the Technical Secretariat, and in doing so, shall observe the following guidelines:

- (a) Information shall be considered confidential if:
  - (i) It is so designated by the State Party from which the information was obtained and to which the information refers; or
  - (ii) In the judgement of the Director-General, its unauthorized disclosure could reasonably be expected to cause damage to the State Party to which it refers or to the mechanisms for implementation of this Convention;

(b) All data and documents obtained by the Technical Secretariat shall be evaluated by the appropriate unit of the Technical Secretariat in order to establish whether they contain confidential information. Data required by States Parties to be assured of the continued compliance with this Convention by other States Parties shall be routinely provided to them. Such data shall encompass:

- (i) The initial and annual reports and declarations provided by States Parties under Articles III, IV, V and VI, in accordance with the provisions set forth in the Verification Annex;
- (ii) General reports on the results and effectiveness of verification activities; and
- (iii) Information to be supplied to all States Parties in accordance with the provisions of this Convention;

(c) No information obtained by the Organization in connection with the implementation of this Convention shall be published or otherwise released, except, as follows:

- (i) General information on the implementation of this Convention may be compiled and released publicly in accordance with the decisions of the Conference or the Executive Council;
- (ii) Any information may be released with the express consent of the State Party to which the information refers;
- (iii) Information classified as confidential shall be released by the

Organization only through procedures which ensure that the release of information only occurs in strict conformity with the needs of this Convention. Such procedures shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i);

(d) The level of sensitivity of confidential data or documents shall be established, based on criteria to be applied uniformly in order to ensure their appropriate handling and protection. For this purpose, a classification system shall be introduced, which by taking account of relevant work undertaken in the preparation of this Convention shall provide for clear criteria ensuring the inclusion of information into appropriate categories of confidentiality and the justified durability of the confidential nature of information. While providing for the necessary flexibility in its implementation the classification system shall protect the rights of States Parties providing confidential information. A classification system shall be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i);

(e) Confidential information shall be stored securely at the premises of the Organization. Some data or documents may also be stored with the National Authority of a State Party. Sensitive information, including, inter alia, photographs, plans and other documents required only for the inspection of a specific facility may be kept under lock and key at this facility;

(f) To the greatest extent consistent with the effective implementation of the verification provisions of this Convention, information shall be handled and stored by the Technical Secretariat in a form that precludes direct identification of the facility to which it pertains;

(g) The amount of confidential information removed from a facility shall be kept to the minimum necessary for the timely and effective implementation of the verification provisions of this Convention; and

(h) Access to confidential information shall be regulated in accordance with its classification. The dissemination of confidential information within the Organization shall be strictly on a need-to-know basis.

3. The Director-General shall report annually to the Conference on the implementation of the regime governing the handling of confidential information by the Technical Secretariat.

4. Each State Party shall treat information which it receives from the Organization in accordance with the level of confidentiality established for that information: Upon request, a State Party shall provide details on the handling of information provided to it by the Organization.

B. EMPLOYMENT AND CONDUCT OF PERSONNEL IN THE TECHNICAL SECRETARIAT

5. Conditions of staff employment shall be such as to ensure that access to and handling of confidential information shall be in conformity with the procedures established by the Director-General in accordance with Section A.

6. Each position in the Technical Secretariat shall be governed by a formal position description that specifies the scope of access to confidential information, if any, needed in that position.

7. The Director-General, the inspectors and the other members of the staff shall not disclose even after termination of their functions to any unauthorized persons any confidential information coming to their knowledge in the performance of their official duties. They shall not communicate to any State, organization or person outside the Technical Secretariat any information to which they have access in connection with their activities in relation to any State Party.

8. In the discharge of their functions inspectors shall only request the information and data which are necessary to fulfil their mandate. They shall not make any records of information collected incidentally and not related to verification of compliance with this Convention.

9. The staff shall enter into individual secrecy agreements with the Technical Secretariat covering their period of employment and a period of five years after it is terminated.

10. In order to avoid improper disclosures, inspectors and staff members shall be appropriately advised and reminded about security considerations and of the possible penalties that they would incur in the event of improper disclosure.

11. Not less than 30 days before an employee is given clearance for access to confidential information that refers to activities on the territory or in any other place under the jurisdiction or control of a State Party, the State

Party concerned shall be notified of the proposed clearance. For inspectors the notification of a proposed designation shall fulfil this requirement.

12. In evaluating the performance of inspectors and any other employees of the Technical Secretariat, specific attention shall be given to the employee's record regarding protection of confidential information.

C. MEASURES TO PROTECT SENSITIVE INSTALLATIONS AND
PREVENT DISCLOSURE OF CONFIDENTIAL DATA IN THE COURSE OF
ON-SITE VERIFICATION ACTIVITIES

13. States Parties may take such measures as they deem necessary to protect confidentiality, provided that they fulfil their obligations to demonstrate compliance in accordance with the relevant Articles and the Verification Annex. When receiving an inspection, the State Party may indicate to the inspection team the equipment, documentation or areas that it considers sensitive and not related to the purpose of the inspection.

14. Inspection teams shall be guided by the principle of conducting on-site inspections in the least intrusive manner possible consistent with the effective and timely accomplishment of their mission. They shall take into consideration proposals which may be made by the State Party receiving the inspection, at whatever stage of the inspection, to ensure that sensitive equipment or information, not related to chemical weapons, is protected.

15. Inspection teams shall strictly abide by the provisions set forth in the relevant Articles and Annexes governing the conduct of inspections. They shall fully respect the procedures designed to protect sensitive installations and to prevent the disclosure of confidential data.

16. In the elaboration of arrangements and facility agreements, due regard shall be paid to the requirement of protecting confidential information. Agreements on inspection procedures for individual facilities shall also include specific and detailed arrangements with regard to the determination of those areas of the facility to which inspectors are granted access, the storage of confidential information on-site, the scope of the inspection effort in agreed areas, the taking of samples and their analysis, the access to records and the use of instruments and continuous monitoring equipment.

17. The report to be prepared after each inspection shall only contain facts relevant to compliance with this Convention. The report shall be handled in accordance with the regulations established by the Organization governing the handling of confidential information. If necessary, the information contained in the report shall be processed into less sensitive forms before it is transmitted outside the Technical Secretariat and the inspected State Party.

D. PROCEDURES IN CASE OF BREACHES OR ALLEGED
BREACHES OF CONFIDENTIALITY

18. The Director-General shall establish necessary procedures to be followed in case of breaches or alleged breaches of confidentiality, taking into account recommendations to be considered and approved by the Conference pursuant to Article VIII, paragraph 21 (i).

19. The Director-General shall oversee the implementation of individual secrecy agreements. The Director-General shall promptly initiate an investigation if, in his judgement, there is sufficient indication that obligations concerning the protection of confidential information have been violated. The Director-General shall also promptly initiate an investigation if an allegation concerning a breach of confidentiality is made by a State Party.

20. The Director-General shall impose appropriate punitive and disciplinary measures on staff members who have violated their obligations to protect confidential information. In cases of serious breaches, the immunity from jurisdiction may be waived by the Director-General.

21. States Parties shall, to the extent possible, cooperate and support the Director-General in investigating any breach or alleged breach of confidentiality and in taking appropriate action in case a breach has been established.

22. The Organization shall not be held liable for any breach of confidentiality committed by members of the Technical Secretariat.

23. For breaches involving both a State Party and the Organization, a "Commission for the settlement of disputes related to confidentiality", set up as a subsidiary organ of the Conference, shall consider the case. This Commission shall be appointed by the Conference. Rules governing its composition and operating procedures shall be adopted by the Conference at its first session.